ALPHABETVM CONFESSARIORVM.

Quo

XXIII. Cardinalibus Casibus, atque aliis multis Factis, *non* Fictis

Edisseruntur officia Confessarii.

AVTHORE

GEORGIO GOBAT

Soc. JESV.

CONSTANTIÆ,
Typis JOANNIS JACOBI STRAUB.

Cum Facultate Superiorum,
&
Priuilegio Cæsareo.

Anno M. DC. LXVI.

Reverendissimis, & Amplissimis Dominis.

D.no LUDOVICO ROTHENSIS,

D.no BARTHOLOMÆO MINOR-AUGIENSIS,

D.no NICOLAO MARCHTALLENSIS,

Exemptorum, ex Imperialium Monasteriorum

ABBATIBUS,

Dominis suis Gratiosis.

Quod felix, faustum… Reverendissimi, & Amplissimi Domini Abba… Domini Gratiosi, soluimus ex hoc Constantiensi portu, … cuius illud

X 2 … pro

Reuerendißimis, & Amplißimis Dominis.

D.NO LVDOVICO.

ROTHENSIS,

D.NO BARTHOLOMÆO

MINOR-AVGIENSIS,

D.NO NICOLAO

MARCHTALLENSIS,

Exemptorum, & Imperialium Monasteriorum

ABBATIBVS,

Dominis suis Gratiosis.

QVod felix, faustumque sit, Reuerendissimi, & Amplissimi Domini Abbates, Domini Gratiosi, soluturus ex hoc Constantiensi portu, etiam illud

proposui, in quo primam semper curam omnes naucleri statuerunt, nunquam vt feliciter, nisi felici prius obseruato sidere soluisse se crederent. Certè de Tyriis, Græcisque Sulmonius Vates egregiè, sicut cetera omnia, cecinit:

Esse duas Arctos, quarum Cynosura notatur
Sidoniis, Elicen Graia carina notat.

Vt proinde neq; mihi id vitio dandum existimem, dum lacerâ admodum cymbâ, vel secundâ potius post naufragium tabulâ, quam sacris judicibus trahendam permisi, vastum Acronii spatium emetiri tento. Et ecce! Vix circumspicienti de sidere, cuius auspiciis in altum proueherer, sese ilico obiicit Triangulare illud *Trigonus* Græcis, Sacri, inquam, tres vertices sese of-

[illegible] læta, faustaque omnia na-
uigationi meæ pollicentes, [illegible] Hoc
duce, hoc sidere [illegible]
Vela dabam, & lætus spumas salis ae-
ruebam.

Quare ad Vos, Reuerendissimi, & Amplissimi Præsules, Domini Gratiosi, me verto cum tabula mea, si materiam spectatis ex leuibus quidem pagellis confectâ, haud tamen absque spe, fore, vt non solum sub *Triangulari* hoc sidere tutam stationem inueniat, sed multo insuper vsu probatâ, nonnullis è vitiorum syrtibus eripiendis Vestro patrocinio seruire queat.

Quid enim à tam Gratiosorum Præsulum auspiciis hoc in genere sperare non liceat? Qui Magni illius Parentis, Diui, inquam, Norberti magni, dignique filii sunt; cuius vota, desideria, labores, sudores eò

vnice collimabant, vt salutis portum quam plurimis posset, aperiret: Quid mihi non expectandum nominatim à Te, quem in primis compello, Reuerendissime Domine, Domine *Ludouice*, *Rothensis* Monasterii Abbas Vigilantissime? In primis, inquam, idque citra inuidiam, vt qui sacri domicilii vetustate antiquior, annorum numero senior, gesti præclare Vicariatûs Generalis munere altior, deductis alio colonis insuper velut reliquorum parens existis. Initia enim prima posuit jam inde à vigesimo sexto supra millesimum centesimum anno Burchardus, à Sancto Norberto Ordinis Fundatore Gloriosissimo summissus, & huius Monasterii primus Præpositus. Nec his primordiis diuinam abfuisse ma-

num

num credendum est, cùm longa serie post se vnum & triginta numerarit, donec Odino, vel, vt alij malunt, Ottho de Waldburg Dapifer relictâ Comitis Palatini Rheni aula, ob vitæ sanctitatem, aliaque merita in Rempublicam collata, & Pedum, & Mytram primus Abbas introduxit. Et cui potiori etiam iure pastoralia signa deberentur? Nam præterquam quod sub eius ductu plures quàm ducenti optime meruerint, & natalium genere, & virtutis splendore insignes, his ipse finibus minime contentus vltro dilatauit pomeria sua; primo Wilchinam, dein Lutriam, postea in *Albam Augiam* colonias deduxit. Inde Steingadensis, *Marchtallensis*, Adelbergensis Asceteriorum autor fuit. Post hunc dein-

deinde alii quoque non minus prudenter, quàm Religiose familiam duxerunt. Martinum in ordine trigesimum Oeconomia mire beauit. Conradum, Martinumque cognatos Antistites præclarissimos res optimè gesta immortales fecit. Ioachimum egregii Præsulis speculum omnes virtutis amantes suspexerunt, immortali etiam laude, de Monasterio bene meritum. Hos pone Tua Reuerendissima Amplitudo non impari pede subsequitur, vel, vt rectius dicam, omnium in Te virtutes expressas intuemur. Abbas enim XXXVI. annos plerosque in summis belli difficultatibus, ea moderatione præfuisti, vt cum jam propè de summa rei desperatum esset, pulsis per hostiles manus sacris Cœnobitis, & cum latius grassaretur pestilens lues, maiorem partem
mor-

morbo absumptis Tua dexteritate, & numeri paucitatem restitueres, & nouo semper adlecto præsidio Religiosam disciplinam stabilires, ipse sacri Magistri functus officio, dum interea sacræ psalmodiæ nunquam non interesses.

Quo Tuo zelo non solùm reliquis omnibus insigni præiuisti exemplo, sed & id consecutus es, vt breui temporis interuallo Monasterium ex ruina bello illata ad pristinum nitorem, splendoremque emergeret. *Adhæc suprema* autoritate Vicarium Ordinis per Sueuiam, Alsatiam, Grisoniamque agere jussus, munus illud vt ex merito adiisti, ita cum ingenti fructu, omniumque satisfactione singulari annos XXVIII, gessisti, Tuis æquè ac aliis charus; illis, quia in Te Religiosissimum Abbatem, istis, quia

optimum parentem potiùs, quàm Dominum venerari sunt. Ut proinde Weingartensis Asceta eruditissimarum lucubrationum numero simul & mole clarissimus, absque palpo jam pluribus abhinc annis de Te scripserit: *Ludouicus XLVII. Antistes* (Rothensis) *magnis se meritis non monasterio solùm, sed vniuerso Ordini plurimùm commendat, cui boni omnes apprecantur regimen diuturnum*; ego (si Superis, Tibique lubet) *seculare*, digrediens nunc ad Colonias.

Inter has *Alba Augia* prima se se mihi offert; ex qua qui, qualesque viri, prodituri essent, vel illud luculento testimonio, jam à prima origine fuit, quod grauissimi quique Principes ad eam erigendam, locupletandam, stabiliendam vires

suas

nem pro se quisque pia æmulatione intenderint? Quippe prima fundamenta à Gebizone Hoenbergensi, & Weissenburgensi, ex veteri familia Brisiacæ Landgrauiorum, & Habspurgi Comitum posita, amplis redditibus auxit Rudolphus Imperantis Austriacæ gentis primus, vt in censum adeò fundatorum iure meritissimo veniat. Hunc deinde non exiguis incrementis Henricus Saxoniæ, Bauariæque Dux. Huic successit Welpho Septimus Spoleti Dux, & Saxoniæ Princeps. Nec minora subsidia Henricus Sextus, & Philippus Sueuiæ Duces, Romanique Imperii Reges, contulerunt; quorum omnium laudatissima voluntas cum hæc vna fuerit, vt cultum diuinum altiùs erigerent, vo-

votorum suorum damnatos se cre-
diderunt, si Albam Augiam locuple-
tassent. Et vero tam Augustis initi-
is adfuisse Numinis dexteram dubi-
tare nemo potest, cum per varias
temporum vicissitudines, quibus-
cum sæpe non sine magno discri-
mine colluctandum fuit, stet sibi
præsens Minor Augia, & Regulari
obseruatione, & rerum gestarum
gloria toto Imperio celebrata;
quam Tu hodie, Reuerendissime,
& Amplissime Domine Abbas *Bar-
tholomæe*, summo cum imperio
prudentissime moderaris. De qua,
vt taceam reliquorum Præsulum,
qui vel præclarissimis virtutum
monumentis, vel rei bene gerendæ
dexteritate, vel sacris insignibus fa-
miliæ impetratis, vel Sorethum de-
ductis Colonis, vel cultu diuino,
vel re œconomica aucta, ætate
tem-

temporis Tibi præire cœperunt, in Te illud conuenire aio, quod de sub decessore scriptis mandauit litteratissimus P. Gabriel Bucelinus: *Hodie præest Reuerendissimus D. D. Christophorus, insignis meritis, & virtutibus Abbas, quem meritò omnis secutura posteritas præcipua grati significatione animi sit veneratura.* Equidem cùm arduorum causa negotiorum proximo vere Viennam descendisses, omniaque singulari prudentiæ laude tractanda suscepisses, illud præstare meritus es, vt innata tibi moderatione animi, Religiosaque maiestate *Religiosissimi Antistitis* nomen ibidem consequerere. Alia subticeo, & Marchtallum transeo.

Marchtallense, Monasterium, quod Tuis nunc humeris incumbit, Reuerendissime, & Amplissime Domine Abbas *Nicolae*, semper flo-

storum, semper laudandi fu-
erunt. Ecquid mirum, si Ecclesia
Præsules semper habuit, qui-
bus nunquam non commendari
potuit, & debuit. Nam licet ex
Rothensi Coloniam ductam dixe-
rimus, ea tamen multi ex Vobis
virtute, scientia, agendi ratione
instructi prodierunt, vt hinc ad
Rothense Monasterium regendum
euocati, postulati, optimè de eius-
dem administratione meriti sint,
pulchra reciprocatione vsi, vt Re-
ligiosum debitum redderent, vnde
sacros spiritus ex matre cum lacte
hausissent. Ac quem primum sub-
miserat Præpositum, familia opti-
mè instituta hanc apud posteros
grati animi memoriam reddit,
quam eius imagini subscriptam:
Iste plantauit hodieque spectare li-
cet. Paribus vestigiis secundus
in-

insistens boum pari laude æternum Apostolicæ laudis insigne obtinuit: *Ille rigauit*, Quartus Mangoldus nomine, vt etiam nomini suus stet honor, iis apud Superos meritis cumulatus, vt Abrahamum jure diceres, cui benedixit Dominus; tam multiplici enim incremento rem stabiliuit, vt nemo inuideat, quam effigiei ipsius epitomen beneficiorum ingentium apposuerunt: *Bonum certamen certaui, quia plus omnibus laboraui*. Ita alii post alios suorum laborum encomium consecuti post longam seriem in Tuas consignauerunt manus Monasterii claues, quas equidem reuerenter deosculor, & amplector. Tibi vero Reuerendissime & Gratiose Domine, quam spartam laudis ... debi-

debitam arbitraris? Ego certè palam addere non erubesco: *Hic absoluet*. Parum est: absoluet; *Absoluit*. Postquam enim ad clauum sedere jussus es, & virtus Tibi Mytram pro pileo, quem in suprema Theologiæ laurea vere Excellentissimus Doctor relaturus eras, imposuit, primas curas ad Ecclesiæ decorem erecto animo, campanili nō tam numero, quam grato personantium campanarum ære vocali, restaurandum, Diuorumque sacra ossa, & in his sancti Tiberij cranium ingentibus sumptibus, exornanda animum adiecisti, non immemor cētuplicato fœnore reddi, quod cœlo impensum esset. Enim vero profusa Tua in res sacras liberalitate id à Supremo Numine consecutus es beneficij, vt noua Toparchia Te Præsule in

Marchtallense jus migraret, maximo vtique, etsi pretioso simul, sarum Monasterii Auctario. Attamen his minime adhuc contentus parum te fecisse credebas, nisi Religiosæ disciplinæ tam in Te, quàm in aliis conseruandæ studiosissimus, boni Pastoris partes explesses Tuis æquè, ac aliis acceptissimus; adeò sanè, vt communi suffragantium Reuerendissimorum Dominorum Abbatum calculo Præmonstratum abiuisses, nisi diuina vtique consilia iter jam impositum Te patriæ, Tuisque seruassent. Quæ omnia, vt absoluam, efficiunt, omnis vt æquus rerum æstimator mecum subscribat: Parum est: *Absoluet* : *Absoluit.*

Atque hoc Triangulari sidere felicissimo sanè & auspicatissimo, Reuerendissimi & Amplissimi Abba-

tes,

tem Gratiosi Domini, [illegible] me-
am, vel vt supradicebam, tabu-
lam post naufragium secundam
hoc libello commentum non infeli-
citer promoturum me credidi; nam
& celeberrima Monasteria Vestra
Triangulari spacio locata visa sunt
maiorem quamdam coelitus ac-
cepisse virtutem, vt laudatissi-
mo vitæ genere inter se certantia
nullum sine palma esset, nullum
ab altero victum haberetur; sed
pulchra Præsulum hinc inde &
petitorum, & missorum vicissi-
tudine omnia idem quærerent,
hoc est veram, solidamque vir-
tutem profiteremur. In cuius
studio Vos in primis Reuerendis-
dissimi Domini Præsules, [illegible]
[illegible] in coelo [illegible] vel
potius in vno Triangulari sidere
micantes stellæ omnibus omnia
fa-

facti pulcherrimo præcinxere co-
[illegible]

Admittite igitur, Gratiosi Do-
mini, quod adduco munus, &
mihi in Vestri obseruantia, quem
singulari affectu prosequi dignati
estis, & inprimis huius Collegii Con-
stantiensis, quod multiplicibus
beneficiis fouistis, perpetuum
Mnemosynon. Quod vt gra-
tius accedat, more antiquorum
nautarum littoralibus Diis vo-
ta facere solitorum, ego quoque
dum votis quam possum arden-
tissimis Æterno Numini suppli-
co, vt Vestras Reuerendissimas
Amplitudines incolumes conser-
uet, ac Vos ac Vestra Monasteria
semper fortunet, ad Triangulare
hoc littus ad nouam Trinacriam
[illegible] ap-

ta

appulsus meam nauigationem finio. Constantiæ Calendis Septembris Anni M. DC. LXVI.

Vestrarum Reuerendißimarum, & Amplißimarum Dominationum

Seruus humillimus in Christo

GEORGIVS GOBAT
Soc. IESV.

Facultas R. P. Prouincialis.

Cùm præsentem Tractatum, cui titulus est: *Alphabetum Confessariorum* à P. Georgio Gobat Societatis nostræ Theologo conscriptum, deputati Patres legerint, probarintque: Ego Seruilianus Veihelin Societatis JESV per Superiorem Germaniam Præpositus Prouincialis, potestate ab Admodum R. P. Ioanne Paulo Oliua, eiusdem Societatis Præposito Generali ad id mihi concessâ, eum typis in lucem vulgari permitto. *In cuius rei fidem* hoc testimonium, chirographo, sigilloque officii mei munitum dedi. Landspergæ 9. Iunii. 1666.

SERVILIANVS VEIHELIN.

Præ-

PRÆFATIO
ad Lectorem.

BEnigne Lector, en septimum de septem Ecclesiæ Sacramentis, atque penultimum meorum Alphabetorum, quod excipiet Alphabetum Confitentium, jam deductum ad vmbilicum. Comitabitur altera editio meorum tractatuum de Iubileo, atque Indulgentiis; subsequetur, aspirante diuina gratia, unus, alterue tomus Theologiæ Experimentalis, ita idcirco nuncupandæ, quod exhibitura sit vna libros omnes, quos hactenus in lucem dedi, refertos Casibus, ac proinde euentis, experientiisque. Subibo, jamque orsus sum illum laborem non meopte nutu, sed aliorum, hortatu, postulatu, ne dicam mandato.

Porro

Porro illis præcipuis, & quasi Cardinalibus Viginti tribus Casibus, ceu iidem capitibus, quibus margo præsentis libelli insignitur explicabo 1. quid sit Confessarius, & quæ generalia eius munia. 2. quomodo debeat esse approbatus. 3. quomodo iurisdictione præditus. 4. quid ei obseruandum circa formam substantialem, accidentalemque Confessionis. 5. quibus præcipuè modis errare soleant confessarii, dum vacant excipiendis confessionibus. 6. quomodo emendare debeant commissos errores. 7. qua prudentia, industriaque iis vtendum. 8. quæ circa casus reseruatos iis scienda. 9. quæ singulariter notanda in excipienda Confessiones Rustici. 10. quæ in pueri. 11. quæ in fatui, surdi, & muti. 12. quæ in vtentis lingua ignota. 13. quid si ipse confessarius dormitauit in confessionali? 14. quid si

obtigit ipsi homo scrupulosus? 14. quid si confitens solas imperfectiones? 16. quid si identidem recidens in idem peccatum? 17. quid si deditus obscœnitatibus? 18. quid si inquinatus variis delictis? 19. quid si moribundus? 20. quid si Religiosus? & quidem oneratus casu reseruato? 21. quænam obseruabit circa pœnitentiæ iniunctionem? 22. quænam circa sigilli obligationem? 23. quænam circa vsum sigilli? Vale, & his omnibus ad maiorem Dei gloriam vtere.

AL-

CASVS FACTI, NON FICTI.

De

LEGITIMO MINISTERIO CONFESSARII.

Quid sit Confessarius; Et ad quid obligatus.

CASVS I.

Mirificorum Confessariorum.

ANgliæ Rex Henricus anno Christi 1415. ingressus cum exercitu Galliam, captis aliquot locis, Gallisque prælio victis, at non multò post ab iisdem vndique cinctus pollicetur, se, si cum exercitu incolumi dimittatur, restituturum loca, quæ de iis ceperat. 1

Negantibus Gallicis (refero verba, quæ ex Ænea Syluio deſcribit Nauclerus in ſua Chronologia Generat. 48. ad ann. Saluatoris 1415. fol. mihi 1050.) *noctu, ita enim impetrauerat inducias, vocatis ducibus,* neque fugere, *inquit*, commilitones, neque pacem ex hoſtibus conſequi poſſumus, quamuis cedere regno Galliæ voluerimus; ſola nos arma tueri poſſunt; non eſt, cur tantum exercitum formidetis, juſtam cauſam juſtus Deus adjuuabit. Ite, *& alter alteri veſtra peccata confitemini*, puſillúmque terræ ob memoriam ſacramenti Euchariſtiæ Saluatoris alter alteri porrigite; craſtina die liberabit nos Dominus ex manibus inimicorum. *Sic dimiſſa concione peractis, quæ juſſerat, curare milites corpora præcipit. Orto*

die

die commissum est prælium, ceciderunt Gallorum millia quatuor genere illustri, omnes captiuos Henricus in Angliam duxit &c.

Refero, vt dixi, verba Æneæ Syluii, 2
postea Romani Pontificis, insigniti nomine Pii II. quæ exhibent nobis confessarios sanè *mirificos*, sagatos, nō togatos, conjugatos, non cœlibes, magnam partem vel Alphabetarios duntaxat, vel etiam analphabetos; omnes sine sacerdotali non solum corona, sed etiam charactere; quærendum igitur, an, & quo jure licuerit ipsis excipere suorum confessiones commilitonum; patebit responsio *n. 21.* vbi scilicet dissoluero alteram ex sequentibus tribus quæstionibus. 1. *quid sit confessarius, seu quæ ejus definitio.* 2. *an, & quo pacto possit laicus quandoque fungi officio confessarii,* 3. *ad quid sit obligatus confessarius.*

Quæritur ergo 1. *quid sit Confessarius.* 3

 ℞. non

℟. non reperiri à me apud Dd. seu definitionem, seu descriptionem illius expressè, & reflexè datam; dabo ergo, quia omnis rei institutio à definitione proficisci debet judice M. Tullio *l. 1. de Officiis*. Dico itaque: *Confessarius est sacerdos præditus potestate ligandi, atque soluendi in foro sacramentali*, id est confitentem sacramentaliter absoluendi.

4 *At quid est confiteri sacramentaliter?* ℟: Est facere confessionem sacramentalem.

5 *Quid verò est facere confessionem sacramentalem?* ℟. Propè mihi hìc aqua hæret. Si miraris hoc lector, mirare prius, exhiberi à magnis Theologis duas toto cœlo differentes descriptiones tantæ, tamque quotidianæ rei, quàm est Confessio. Aio: *Differentes toto cœlo*; qui enim confessarius sequetur sensum grammaticalem prioris, mercabitur orcum, qui posterioris, cœlum. Siquidem Reuerendissimus Dominus Christophorus Rasslerus celeberrimi

mona-

monasterii Zwifaltensis Abbas. Amplissimus simul & dignissimus, in insigni planè tractatu de pænit. *cap. 5. §. 1.* scribit, eam rectè sic definiri à Catechismo Romano: *Confessio sacramentalis est legitima, & sacramentalis accusatio de propriis peccatis, ad eorum veniam virtute clavium obtinendam coram sacerdote:* Eandem definitio- 6
nem reperies apud lectos à me Joannem Wigers, Filliucium, Bonacinam, Dicastillum *disp. 7. de pænit. dub. 1. n. 2.* Reginaldum, Georgium Rhodes, & alios; cujus definitionis verbis si insistat confessarius, non existimabit, violari à se sigillum confessionis propalando crimen illius, qui est ipsi sacrilegè confessus, sic enim ratiocinabitur ipse: Sigillum confessionis oritur ex sola confessione sacramentali, sicut olim audivi, scripsíque in scholis; atqui confessio sacrilega non est legitima, ergo nec sacramentalis; ergo nulli culpæ affinis ero, si ad auertendum graue aliquod, publicúmq; malum, manifesta-

uero crimen reuelatum mihi in confessione, ex quocunque defectu sacrilega. *An talis confessarius non mercabitur orcum?*

7 Dices: Mercabitur, quia nimis ruditer intelligit, vel potiùs non intelligit mentem illorum Doctorum, ipsi enim nomine *sacramentalis confessionis* designant solam illam, quæ à Christo Domino est instituta, veràque pars sacramenti pœnitentiæ, qualis non est sacrilega. ℞. Hoc credo; sed quæro 1. cur hoc non exprimant. 2. cur non scribunt, confessionem sacramentalem esse duplicem? 3. Cur, quando pronunciant, obligationem sigilli sacramentalis emanare ex sola confessione sacramentali, non dicunt, per hanc intelligi non solùm illam, quam ipsi descripserunt, sed insuper aliam, aut
8 generaliorem, aut specificam? Cur non præiuere exemplo Patri Dicastillo, & Domino Rassero, qui ad occurrendum (vt interpretor) argumentationi confessarii à nobis introducti postea

stea locis mox citandis tradidere aliam abstractiorem, generaliorem, minùs limitatam, cum suo definito conuertibilem, ac minime captiosam, similem huic veræ, verissimæ: *Confessio sacramentalis est accusatio peccatorum, facta sacerdoti vero, vel probabiliter existimato, in ordine ad absolutionem.* Ita Suarez de pœnit. *disp. 33. sect. 2.* Coninck *Tom. 2. in 3. p. d. 12. dub. 1. n. 4.* Dicastillus de pœnit. *d. 12. dub. 2. n. 24.* ac reipsa D Raslerus de pœnit. *cap. 9. §. 2.* Posita hac definitione facillimè perspicietur veritas illius, hac ætate vsitati axiomatis: *Sigillum confessionis emergit ex omni, & sola confessione sacramentali*, adeóque etiam ex illa, quæ non est legitima, neque pars sacramenti, cujus axiomatis confirmandi infrà *n. 787.* veritatem non defendes sine confessionis sacramentalis descriptione diuersa à superiore. 9

10 Sequitur ergò 1. descriptionem illam superiorem, seu *n. 6.* exhibitam vel esse vitiosam, vel solùm specifi-

cam, non autem vniuerſalem, ſeu generalem. Abſit, vt vocem vitioſam, cùm ſit ſuppar illi, quam ipſe S. Th. in ſuppl. *q. 7. a. 1.* & catechiſmus Romanus autoritate concil. Tridentini editus, totque Dd. tradunt, explicántque.

11 Vt igitur liberetur ea vitio, & ſimul occurratur errori ſuprà indicato, dico quidem primus, at neceſſariò, confeſſionem ſacramentalem eſſe in genere ita definiendàm, ſicut deſcripſimus ex Suarez; ita autem generatim ſumptam diuidendam eſſe in dùas ſpecies, ſcilicet in legitimam, & illegitimam; legitimam eſſe illam omnem, & ſolam, quam deſignarunt Doctores *n. 6.* nominati, illegitimam, quæ cùm ſit accuſatio peccati facta ſacerdoti vero, vel probabiliter exiſtimato in ordine ad abſolutionem, attamen ipſi deeſt aliquid eſſentialiter requiſitum pro obtinenda reipſa condonatione, ſcilicet vel integritas formalis, vel dolor, aut propoſitum, aut legitimus ſacerdos. Ratio hujus doctrinæ eſt, quia & reipſa admit-

mittitur ab omnibus, tametsi ab iis non tradatur formaliter, doctrinaliterque, & sine hac diuisione non saluabitur veritas illius axiomatis: *Obligationem sigilli gignit sola confessio sacramentalis.*

Porro pro vero intellectu nostræ generalis definitionis obserua, non esse vllatenus sacramentalem confessionem, quando quis aut confitetur alicui piæ imagini, tanquam sacerdoti, sicut euentu piissimæ simplicitatis declarabo *Cas. 22. n. 822.* aut conuenit etiam in confessionali confessarium, eique tanquam sacerdoti detegit vnum, pluraue peccata, sed sine vlla etiam implicita, confusaue intentione percipiendi absolutionem sacramentalem, sed præcisissimè vt petat consilium pro salute animæ suæ vsurpandum extra confessionale; hanc tamen ipsam manifestationem esse sacramentalem, vt notat ipse Suarez, confessionem, quando fit cum animo accusandi se coram illo sacerdote tanquam judice,
12

dice, constituto à Christo, vt ab eo vel absoluatur, vel curetur, seu juuetur eo modo, quo ipse judicauerit expedire; hoc enim satis est, vt talis confessio sit aliquo modo sacramentalis, & ordinetur ad absolutionem saltem sub conditione, si confessarius judicauerit, vel certè si Deus per ministerium ipsius disposuerit pœnitentem; nec potest negari, quin talis confessio sit saltem inchoata confessio sacramentalis, inquit Suarez.

13 Addo ego, illum sufficienter confiteri sacramentaliter, seu cum intentione absolutionis, qui sincere (secùs si ficte, vt prouidè notat D. Raslerus) se accuset de vno peccato omittens nequiter alia, siquidem se accuset vt impetret pronunciationem formulæ sacramentalis seriò factam à confessario, atque schedam confessionis.

14 Ergò ex omnium mente exigitur ad confessionem sacramentalem, vt aperiatur saltem vnum verum, existimatumue peccatum, idque cum intentione saltem im-

implicita, aut confusa percipiendi absolutionem validam, inualidámue, adeóque subjiciendi clauibus. Vide verè perspicacem Doctorem P. Coninck *l. c. n. 4.*

Sed fortasse quæret non nemo ex 15
rudioribus, *quid sit subijcere clauibus hanc, aut illam actionem, hoc, aut illud dictum, vel factum.* &c. ℞. Subjicere clauibus est subjicere potestati ligandi, & soluendi illum, cujus mentionem fecimus in descriptione confessarii, ita vt illa potestas vocetur clauis idcirco, quia sicut clauis reserat domum, aut cistam, ita etiam potestas tradita sacerdotibus, & confessariis aperit cœlum; quia verò illa insuper potestas est duplex, scilicet soluendi, & ligandi *Matt. 16.* adeóque claudendi, aperiendíque cœli, idcirco nuncupari solet potestas *clauium*, & non tantùm *clauis*. Quæ potestas cùm præterea exerceatur intra, & extra confessionem, ideo forum aliud est internum, aliud externum; & quidem internum duplex, scilicet in-

 ter-

ternum *pœnitentiale*, seu *sacramentale*, de quo supra, & internum *conscientiæ*, qua de re nos in Theolog. Jurid. Moral. *c. 37. n. 260.*

16 Quæritur II. *An non vel oporteat, vel certè liceat quandoque confiteri non sacerdoti, adeóque an non sacerdos nequeat fungi officio confessarii.* Rationem dubitandi subministrat noster Casus *Mirificorum Confessariorum*, ortus forsan inde, quòd *cap. 1. de pœnitent. dist. 6.* expressè scriptum sit: *Tanta vis confessionis est, vt si deest sacerdos, confiteatur proximo.*

17 ℞. I. Certum est de fide, solum verum sacerdotem esse idoneum ministrum sacramenti pœnitētiæ, sic enim, vt alia omittam, definitur à Concil. Trident. *Sess. 14. de sacram. pœnit. can. 10.*

18 II. Certum quoque est, nullum extare præceptum, quo quis non habens copiam confessarii, aperiat alteri sua peccata. Vnde verba, quæ retuli *ex cap. 1. de pœnit.* falsò ad scripta S. Au-

gu-

gustino, vel continent solum consilium, vel projicienda sunt vltra columnas Herculis.

III. Ne licitum quidem est per se loquendo confiteri non sacerdoti, aut cum animo accipiendi sacramentalem absolutionem, cùm hanc talis dare nequeat, aut quando ille non sacerdos est homo imprudens, garrulúsue, nec enim fas est per se loquendo sese infamare. Reginaldus *l. 1. c. 1. n. 8.* ex Nauarr. At verò alicui laico viro prudenti, tenacíque silentii detegere vulnera animæ vel ad sui salutarem confusionem, vel ad petendum consilium fas, & quandoque laudabile est. Reginald. *l. c.* post Franciscum Victoriam; laudabilissimum autem, si tuo Religioso superiori denudes totam tuam animam. 19

20

Ex his deduces, mandatum, aut etiam consilium Henrici Regis, de quo noster primus Casus, itémque illas confessiones non posse excusari à peccato, nisi ob ignorantiam, seu bonam fidem, 21

dem, intentionémque; nam & sese diffamabant illi milites absque sufficienti causa, & inducebant illos personatos confessarios ad fungendum sacrilegè munere confessarii, & jaciebant semina multarum discordiarum, quæ facilè poterant securis annis oriri ex reuelatione, vel etiam exprobratione, criminum cognitorum ex tali confessione.

22 Quæritur III. *Quæ sint munia veri confessarii, seu ad quid obligatus sit ipse.*

℞. Generatim tria munia incumbunt ipsi, scilicet Medici, Doctoris, Judicis. *cap. omnis vtriusq; de pœnit. & rem.* Medici, vt præscribat remedia necessaria curandis morbis animi, *superfundens vinum, & oleum vulneribus sauciati* inquit Innocentius Papa III. *in cit. cap. omnis vtriusque.* Ita vt grauiter delinquat non præscribendo opportuna remedia, quando rationabiliter credit, pœnitentem indigere, ad suam de mortali aliquo peccato emendationem ejusmodi præscriptione; quæ

quæ quidem fieri potest vel imperando per modum pœnitentiæ, vel solum ostendendo necessitatem vtendi hoc, aut illo antidoto. Et absque dubio 23
funguntur vel admodum imperfectè, vel etiam admodum malè, & culpabiliter suo officio illi confessarii, qui vix vnquam faciunt, vel explicitè, vel implicitè hanc reflexionem: *Quo pacto curabo hunc pœnitentem? Quod, aut quæ remedia erunt huic animæ maximè proficua?* Certè hos petit illa de pastoribus Israel apud Ezechiel. *cap. 34.* querela: *Quod infirmum fuit, non consolidastis.*

24
Ergo audiendus S. Chrysostomus *hom. 30.* ita monens: *Imitandi sunt boni medici, qui non vno curationis modo vtuntur, sed cùm viderint, primis remediis non esse depressum morbum, alia, atque alia rursus excogitant.* Sed de his plura Cas. *7. n. 310.* & *311.*

25
Doctoris officio fungi tenetur confessarius in iis Casibus, quos indicabo *n. 311.* & *seqq.*

Deni-

Denique tunc obit partes judicis. 1. dum examinat pœnitentem, juxta dicenda *n. 307.* 2. dum judicat de ipsius peccatis, sintne mortalia, an venialia; qua de re Cas. *5. n. 189.* & Cas. 15. *n. 458.* 3. dum impertitur, vel negat absolutionem, vt explicabo *Cas.* *4.* & *5.* Postremò dum imponit pœnitentiam, ac satisfactionem debitam aut soli Deo, aut hominibus, prout dicam Cas. *18.* & *21.* Hoc tertium officium, judicis videlicet, præcipuum est inter tria enumerata, indicatúrque apertè verbis Saluatoris apud Joann. cap. *20.* *Quorum remiseritis peccata remittentur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.*

25 Quæritur IV. *Quandonam teneatur confessarius fungi suis officiis, seu quando sit obligatus excipere confessiones.*

℞. I. Qui non ex justitia, vt parochi, eorúmque adjutores, sed ex sola charitate, vt Religiosi, excipiunt confessiones non tenentur sub graui pec-

ca-

cato obire hoc munus, nisi deficienti-
bus aliis in extrema, vel graui necessi-
tate spirituali moribundi. Patet ex
communi doctrina de obligatione dili-
gendi proximum quoad spiritualia;
declarabóque in Experimentali Theo-
log. *tr. 2. sect. 4.*

℟. II. Ordinarius pastor tenetur 17
per se, aut per alium excipere confes-
siones suorum, quoties hi tenentur
confiteri, vt tradunt omnes, quando-
quidem stipendio constitutus est po-
tissimum ad hoc ministerium obeun-
dum, in necessitate. Et quidem tene-
tur id præstare etiam cum periculo
mortis, quando pœnitens existit in ex-
trema, vel in graui necessitate salutis.
Lugo de pœnit. *disp. 22. sect. 1. n. 10.*
post Valent. Reginald. Bonacin. Di-
citur existere, seu versari in extrema
necessitate, quando morti vicinus im-
plicitus est peccato mortali, & ignorat
aut quid sit perfecta contritio, aut an,
& quomodo elicienda; versatur autem
in graui necessitate salutis, quando
non

non sine magna difficultate potest elicere contritionem perfectam. Lugo *ibid.* Certè tenetur quiuis confessarius in primo casu succurrere tali, quanto magis proprius?

28 At *quomodo sciam, ipsum versari in hac, aut illa necessitate?*

Si nosti, esse hominem flagitiosum, præsumes existere in graui necessitate; etenim tales rarissimè, nisi à Confessariis edocti, & inducti eliciunt actum perfectæ contritionis, sed solùm attritionis ex metu gehennæ.

Si compertum tibi est, esse vitæ perquam bonæ, & honestæ, confessumque paulò ante ægritudinem, prudenter confides, operam tuam haud esse ipsi necessariam. Suarez *de pænit. disp.* 44. *sect.* 3. *n.* 15. perperam à Ferdinando Hauckio in Epinomia Paroch. *verb. Sacramenta in genere n.* 18. citatus in contrariam, ipsi Hauckio probatam sententiam. Sin est vnus è neque calidis, neque frigidis, atque ab vno mense non expiatus Confessione sacramentali,

tali, rursum rectè præsumes indigere absolutione sacerdotali; rari enim sunt inter ejusmodi seculares, de quibus imprudenter formides, ne intra tantum temporis offenderint Deum lethaliter cogitatione, verbo, vel opere. Atque ita sentiunt à fortiori Suar. *l. c.* Didacus Nugnus *in addit. ad 3. part. S. Thom. q. 33. a. 2.* idem Hauckius *l. c.* atque alii, nemine, quem sciam, apertè dissentiente. Vnde Illustrissimus D. Joannes Caramuel Episcopus Satrianensis, & Campaniensis *in Theologia Præterintentionali* (ita nuncupata, quòd in eo volumine perquam subtiliter ventilet longè plurimas actiones, seu effectus præter intentionem euenientes) *n. 2595.* non modò generatim scribit, parochum teneri pro spirituali ouium suarum salute vitam exponere, quotiescunque eæ sunt constitutæ in graui quoque necessitate spirituali, sed etiam mox speciatim ad præsens propositum subdit expresse, eundem obligari administrare cum mortis quoq;

dis-

discrimine Sacramentum Pœnitentiæ, nisi certus moraliter sit, infirmum non existere in statu peccati mortalis, aut certè non esse tunc occubiturum; citátque pro hac altera doctrina meritò Nugnum, vtpote qui loco allegato exigit omnimodam certitudinem de bono statu moriturientis; addit Nugno Syluium, Molfesium, Villalobos, Filliucium *tr. 3. c. 5. n. 99.* ac Dianam *part. 5. tr. 3. res. 93.* Præmiserat autem idem Doctor hunc

Casum planè Pateticum.

29 *ANselmus flagitiosus Vir, & in peccatis suis induratus ad Sylua-Ducis* (Sylua-Ducis seu Hertzogenbusch Germanicè est præclara vrbs sub jugo Batauorum) *territorium confugit, ibiq; propter nouum scelus capitur, & damnatur capitis; Salutis terrenæ exspes æternam desiderat & confiteri exoptat. Vocat Petrum (Pastorem suum) & se esse in extrema necessitate protestatur; affirmans, se esse lapidei cordis, malis mori-*

moribus imbutum, contritionis actibus eliciendis omnino inaſſuetum adeóque diffidere ſibi, & ipſi ſoli confidere, velléque per ſacramentalem Confeſſionem ab omnibus peccatis liberari. Petrus Anſelmum eſſe in æterna damnationis periculo videt; an ſit in proximo, & extrema neceſſitate dubitat; & quia ſuam vitam exponeret, ſi ibi caperetur, teneatúrne adire ad illius audiendam Confeſſionem rogat.

Sic loquitur D. Caramuel *l. c. n.* 30
2493. ac reſpondet, in primis Valentiam, Lorcam, Suarez, Syluium apud Dian. *part. 3. tr. 5. reſ. 50.* aſſerturos, Anſelmum verſari in extrema neceſſitate; at Coninck *tr. de fide diſp. 25. dub. 89.* id negaturum, cùm ſupponatur in Caſu, illum ſcire, quid ſit contritio, quámque neceſſaria ad ſalutem. Deinde loco directæ reſponſionis ad illum Caſum Pateticum ſubjicit *n. 2515.* illas duas doctrinas, de quibus ſuperius. Atqui ſupponitur in ſpecie facti, Anſelmum eſſe in peccatis mortalibus, & jam

jam damnatum capite, ergo judice Caramuele obligabitur Petrus Parochus etiam cum periculo certo mortis adire Anselmum, eique præbere aures confitenti, cum certò versetur in graui saltem periculo sempiternæ combustionis. Plura hanc in rem adferam in tract. 2. *Experimentalis Theologiæ sect.* 4. qui est de sacramentis in Genere; item in tr. 7. ejusdem voluminis, qui est Alphabetum *Confitentium Cas.* 4. vbi dissero de facilitate, & difficultate eliciendi contritionem perfectam.

31 *Sed peste laborat, vnus è meis subditis, quam si mihi afflet, priuabuntur cæteri parochiani omni confessario.*

℟. In primis ad vitandam contagionem vteris illa cautela, quam sumministro in Alphab. communicant. *Cas.* *21. n. 412. edit. 3.* 2. si periculum imminet solùm ex integra, non autem ex dimidiata confessione, audi solum partem illius; si enim pœnitens licitè dimidiat suam exomologesin ob imminens sibi periculum mortis, quid ni

&

& confessarius ob idem suum periculum? Vide Laymann. *l. 5. tr. 5. c. 13.* & aliquando permulta, quæ proponam cit. *sect. 4.* Experimentalis Theologiæ.

Idem curatus tenetur præbere aures suis, confiteri volentibus, non solùm quando hos vrget præceptum confessionis, sed etiam quando ex sola deuotione volunt suam exonerare conscientiam. Laymann. *l. c.* Bonacina *de pœnit. q. 7. punct. 4. §. 2.* & alii communiùs contra alios, minimè gentium audiendos, saltem quando est tempus Jubilæi; nullus enim Episcopus non grauiter plecteret parochum, qui id temporis nollet exhibere illud ministerium. 32

Sed parochus tunc dicit: *Ite ad meum cooperatorem, mihi non est commodum vos audire.* ℟. Loquitur quidem tunc vt mercenarius, non vt bonus pastor, at nolo illum idcirco damnare de mortali, damnarem autem, si carens cooperatore nollet vacare illi muneri festis solennibus, quibus multi expetunt illius operam, quia hanc negan- 33

gando præberet ansam non leuis scandali. Consule de his omnibus D. Abb. Rasslerum *c. 8. §. 13. & seqq.* non pœnitebit.

34 Porro obligantur parochiani sub mortali confiteri tum semel in anno, tum in probabili periculo mortis, tum quando Eucharistiæ sacramentum (sufficit si conscius peccati mortalis præmittat cæteris perfectam contritionem) est suscipiendum. Casus, quibus confessio non est necessariò præmittenda communioni, explicaui non perfunctoriè in Alphab. communicant. *Cas. 16.* sicuti & *Cas. 15. n. 234. edit. 3.* monui, licèt non adsit obligatio confitendi pro sacra synaxi; quando conscientia non est grauata vllo peccato mortali: attamen generali consuetudine esse receptum, vt obituri communionem paschalem se sistant sacerdoti proprio, vel delegato; si se mortaliter peccasse negent, super hoc ipso confessarii judicio sese subjiciant. Periculum mortis quod attinet quæri potest vtrum illud subsit in hoc Ca-

EST in stemmate Equitum (Boemorum) de Longa Villa donum quoddam diuinum, planè admirabile, quod videlicet cistam quandam bene magnam habebant olim in castello Oselez sacris pro sacrificio missæ vestibus asseruandis adhiberi solitam; nunc in arce Rábij depositam, quæ à sæculis compluribus mortem cujusuis ex illa familia personæ grandi quodam strepitu prænunciat; quo per totam arcem resonat, quasi magna aperiretur, & clauderetur violentia, rebus tamen omnibus ei superpositis (vt quandoque stannea supellectile, ollis fictilibus, aut etiam lapidum super ingesta congerie) illæsis, immotis; soléntque quamprimum cista illa personuit, ab Arcis Rabii incolis admoneri personæ illius familiæ omnes, vt cuipiam illorum sepulchrum, cistámque mortualem à Deo jam parari sciant, seque ad mortem piè obeundam disponant. 35

36 Verbatim exhibeo hunc continui prodigii casum ex vita Venerabilis Patris Alberti Chanouuskij, ex illustri fa-

milia Equitum Chanouuskiorum, jam tenentium arcem Rabii in Boëmia, orti, viri verè Apostolici, ad cœlos euocati an. 1643. conscripta à patre Joanne Tanner, *cap. 15.* fol. *145.* vbi etiam supponit manifestè, illam cistam edidisse consuetum strepitum, ad indicandam mortem corporalem viri Apostolici.

37 Oritur ergo hæc curiosa, noua, nec inutilis quæstio, anne omnes ex ea illustri familia obligentur præcepto confessionis ratione periculi mortis, & consequenter, an singulorum parochis incumbat onus illos monendi de hac obligatione, aut eis præbendi aures volentibus vltro confiteri.

℟. Si in ea familia existant ducenti, vel trecenti (quod esset instar miraculi) tunc non incumbit cuiquam eorum obligatio faciendi necessaria ad mortem Christiano ritu obeundam, secùs si solùm decem, quindecim, aut viginti; nam in primo casu nemini eorum generatur morale, prudénsque dubium

um de morte jamjam impendente, at generatur in ſecundo. Rationem ſimul 38
& declarationem hujus vtriúſque reſponſionis, & fundamenti pro illa allati petes ex *Alphab. Baptizant. Caſ. 20. n. 599.* Quamquam fortaſſe quispiam etiam in ſecundo caſu dicet, poſſe ſine temeritate confeſſionem differri vſque ad initium mortis prodromi, ſeu morbi. Plura de hoc in Alphabeto Confitentium. Caſ. 10.

Ex quibus deduces, quid ſentiendum de Adm. Reuerendis Dominis Canonicis *Regularibus* multo celeberrimi monaſterii Agaunenſis in Valleſia, è quibus quando vnus quiſpiam eſt ad alteram vitam euocandus, præmonentur morte vnius è truttis, vt vocant, in paruo ſtagno aſſeruari ſolitis. Fui in eo Monaſterio, atque audiui à viro fide digniſſimo. 39

Confessarius Approbatus; seu de Approbatione Confessarii.

CASVS II.

Religiosi.

40 *Babylas Confessarius Monialium excipit etiam sæcularium Monasterio famulantium confessiones, idq; ex vi priuilegii concessi à Sede Apostolica suo monasterio; excipit autem sine approbatione Episcopi, partim quia censet, priuilegio audiendi confessiones etiam sæcularium excludi necessitatem approbationis, partim quia jus, & potestas audiendi moniales videtur esse instar beneficii parochialis, ad cujus functiones non exigitur alia approbatio peculiaris; partim denique quia neque Babylas, neque ejus antecessores postulauerunt vnquam vllam approbationem, & tamen nullus episcopus vnquam eos monuit. Quæritur ergo, an sit, fueritque opus eam procurare.*

Ca-

Casum hunc non finxit, qui resolu- 41
tionem petiit à P. Leonardo Lessio, vt
videre est in ejus Auctar. *ad 1. 2. verb.
confessarius Cas. 3.* Quid, & quàm
fundamentaliter responderit videbimus
n. 63. postquam addensata synopsi
fuerimus complexi, quæ de approbatione
certa, vel dubia tradidere scriptores,
& in primis synodus Tridentina,
cujus sanctionem hac de re veluti
fundamentum omnium dicendorum
repræsento ex *sess. 23. c. 15.* propriis
verbis: *Quamuis presbyteri in sua or-* 42
*dinatione potestatem absoluendi à peccatis
accipiant, decernit tamen sancta
synodus, nullum etiam Regularem posse
confessiones sæcularium, etiam sacerdotum
audire, nec ad id idoneum reputari,
nisi aut parochiale beneficium, aut
ab Episcopis per examen, si ita illis videbitur,
aut aliàs idoneus judicetur, &
approbationem, quæ gratis detur, obtineat,
priuilegiis, & consuetudine quacunque,
etiam immemoriali non obstantibus.*
Hactenus Concilium; circa

ca cujus verba notanda sunt sequentia.

43 I. Approbatio non est gratia, aut priuilegium dependens ex libera concedentis potestate, sed est authentica, seu autoritatiua declaratio, testificatióque personam, quæ approbatur, esse instructam qualitatibus necessariis ad fungendum officio Confessarii, dummodo accedat jurisdictio, quæ nil aliud est, quam potestas sententiam ferendi in subditum. Et proinde approbare aliquem est declarare, illum esse dignum, cui à legitimo superiore possint re ipsa, & in actu secundo committi subditi, in quos exerceat potestatem clauium descriptam suprà *n.* 15. at dare jurisdictionem est assignare ipsi reipsa subditos, in quos prædictam exerceat potestatem. Ex quo apparet, non modò posse approbationem concedi sine jurisdictione, sed etiam non posse sine injustitia negari iis, qui verè digni sunt. Layman. *l. 5. tr. 5. c. 11.* Diana *part. 4. tr. 4. ref. 210.* atque alii plures contra Hurtadum.

II.

II. Approbatio eſt duplex, Expreſ- 44
ſa ſcilicet, vel Tacita; qualis tacita eſt, quando Epiſcopo conſtat, hoc, aut illud genus ſacerdotum libere excipere in ſua *Diœceſi*, ſine ſua expreſſa approbationne, confeſſiones, & tamen diſſimulat, cùm poſſet ſe opponere, juxta ea, quæ de juriſdictione tacitè conceſſa trademus. *n. 85.* atque indicat Leſſius. *cit. caſ. 3. n. 4.* Tunc etiam adeſt tacita approbatio, quando habens poteſtatem approbandi dicit cuipiam nondum approbato: *Audi hunc pœnitentem; audi, ſi velis, omnes volentes confiteri tibi*; nam approbatur in primo caſu reſpectu vnius, in ſecundo reſpectu omnium, adeóque abſolutè. Tacitè quoque, ſeu, ſi mavis, implicitè approbatur, cui confertur beneficium parochiale, approbatur autem vel ab Eccleſia. Lugo de pœnit. *d. 21. ſect. 3.* vel à Prælato conferente illud beneficium. Fagundez de præcept. Eccleſ. *p. 2. l. 7. c. 2.* Quamquam conſtitutiones Synodales hujus 45

Diœcesis *part. 1. tit. 11. n. 2.* seriò vetant parochis, ne obtento beneficio curato se ingerant ad confessiones excipiendas, priusquam legitimè fuerint approbati. Approbati ratione beneficii possunt in tota Diœcesi, si placeat aliis parochis, audire confessiones, vt declarat praxis hujus Diœcesis, & aliarum Germanicarum, non verò in sua sola parochia, vt vult Barbosa in *Trid. sess. 23. c. 15. n. 19.* cum aliis, rectiùs, & conformiter mori hujus Diœcesis notans cum communi *n. 21.* quàm primum quis desiit esse parochus, desinere & ejus approbationem, adeò, vt ne quidem tempore Jubilæi possit sine noua approbatione absoluere pœnitentes. Idem *ibid.* contra Rodriquez, Villalobos, & Joannem Crucium. Nisi fortè fuisset priùs approbatus independenter à beneficio parochiali.

46 III. Dicuntur hìc omnes illi, & soli habere beneficium *parochiale*, qui primariò habent ordinariam curam animarum respectu sæcularium. Lessius cit.

cit. *cas. 3. n. 3.* adeóque Episcopi, & eorum Vicarii Generales in Spiritualibus, imò & in Pontificalibus, seu Episcopi Titulares, vt vocant, notátque Lugo *in consil. seu Respons. moralibus l. 1. dub. 15. n. 3.* nam si liberaretur jugo Turcico vrbs, à qua titulum habet Episcopus, posset sine vlteriore approbatione audire confitentes ciues illius vrbis. At verò Abbates, Guardiani, Rectores tametsi obtineant veram 47
in suos Religiosos subditos jurisdictionem, etiam quo ad forum externum, haud tamen sunt dicendi habere beneficium *parochiale*, hoc enim respicit sæculares subditos; ergo nequeunt hos audire sine approbatione, vt fert communis contra Valerum, & alios apud Dianam *part. 2. tr. 16. res. 46.* quam approbationem exigunt etiam illi Religiosi, qui veluti Vicarii Abbatis procurant parochialem Ecclesiam vnitam monasterio. Fagund. *l. c.* sicut etiam licet ante concil. Tridentin. potuerit parochus facere sacerdoti non appro-

bato poteſtatem audiendi ſuos parochianos, jam tamen nequit. Lugo *cit. diſp. 21. n. 6.* Diana *part. 3. tr. 4. reſ. 146.* cum communi contra multos Thomiſtas. Etenim & verba Tridentini exigentia approbationem Epiſcopalem ſunt nimis clara, & vſus communis firmat noſtram doctrinam, & his omnibus ſcriptis accipio ex Vrbe impreſſum Decretum S. Inquiſitionis, in quo 24. Septemb. an. 1665. propoſitionibus viginti octo damnatis, vetitiſque doceri, aut ad praxin deduci accenſetur hæc: *Qui beneficium curatum habent, poſſunt ſibi eligere in confeſſarium ſimplicem ſacerdotem non approbatum ab Ordinario.*

48 IV. Qui non eſt reipſa approbatus tacitè, vel expreſſè abſoluit inualide à mortalibus quemcunque ſæcularem extra articulum mortis.

49 Dixi in primis: *Re ipſa approbatus*; nam & Diana *part. 11. tr. 4. reſ. 16.* inficiatur, eſſe probabile, valere abſolutionem datam ab eo, qui falsò putatur ap-

approbatus, nisi habeat titulum colo-ratum, e. g. quia putabatur communi-ter esse parochus, cum non sit, aut quia reuera fuit approbatus, & reuocata fu-it approbatio ignorantibus plerisque hanc reuocationem. Sanch. *lib. 3.* de matrim. *d. 21.* cum aliis contra alios a-pud Fagund. *l. 7.* & Lugo de *pœnit. disp. 21. n. 50.* testatur esse omnium senten-tiam, quòd ille sæcularis inualidè con-fessiones audiat, qui petiit quidem ap-probationem, at negata fuit, etiam ex injusta causa, secùs de Religioso, cui sine justa causa est negata, sentit cum plurimis contra multos, atque eruditè defendit Reuerendissimus D. Raslerus de pœnit. *c. 6. §. 26. & seqq.* cui tamen adhærere nequeo propter recentissi-mum decretum Inquisitionis, de quo paulò antè; damnatur enim ibidem *num. 13.* hæc propositio: *Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confite-tur Regulari, Episcopo præsentato, & ab eo injustè reprobato.* Adhæreo au-tem Laymanno *l. 5. tr. 6. c. 11. n. 2.* as-

ſerenti nullam veritatis ſpeciem habere
id, quod tradit Hieronymus Liamas
cum quibuſdam, ſcilicet Licentiatum
Theologiæ, aut Juris Canonici eſſe
ipſo jure approbatum. Vide Barboſam
50 in Trident. *ſeſſ. 25. c. 1. n. 16.* Certè
Antiſtites Germaniæ non tolerant vlla-
tenus praxin hujus ſententiæ, & tamen
norunt, promotiones ad gradus Theo-
logicos haud paulò difficilius fieri in
Vniuerſitatibus Germanicis, quam in
nonnullis aliis, nam in Germanicis do-
nantur meritis, non venduntur gradus.

51 Dixi deinde: *Approbatus tacitè, vel
expreſsè*; alteruter enim approbatio-
nis modus ſufficit ex omnium ſenten-
tia. Vide ſuprà *n. 44.*

52 Dixi 3. *Inualide*, etenim Suarez de
pœnit. *diſp. 28. ſect. 4.* teſtatur, eſſe
hoc certum, & indubitatum in Eccle-
ſia propter decretum Tridentini Con-
cilii ſuprà deſcriptum; & Diana *part.
10. tr. 16. reſ. 5.* vocat improbabilem
(hanc cenſuram improbant apud ip-
ſum Crucius, & Leander) opinionem

con-

contrariam Marci Alterii *de cens.* Sed certè inter 28. propositiones vetitas recentissimo decreto, de quo suprà, exprimitur hæc: *Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confitetur Regulari Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobato.*

Dixi 4. *A Mortalibus*, nam absolutio à venialibus (sicut & à mortalibus jam legitimè confessis) non requirit approbationem. Lugo *disp. 18. sect. 3.* cum communi, quia Christus ipse confert cuiuis sacerdoti immediatè hanc potestatem arbitro Vasq. de pœnit. *q. 93. a. 1. dub. 8.* vt proinde remaneat etiam in sacerdote excommunicato. Idem Vasq. cum Cajet. Soto, aliis apud Tiberium *q. 122.* contra alios ratos, eam quoque potestatem tradi ab Ecclesia. 53

Dixi 5. *Quemcunque sæcularem*, nam Religiosorum virorum (de monialibus aliud statuit Gregor. XV. vt dicam *n. 64.*) confessiones excipit validè quiuis sacerdos etiam non approba- 54

batus, vt liquet ex verbis Concilii, loquentis de solorum sæcularium confessionibus, declarátque inter reliquos Suarez de pœnit. *disp. 28. sect. 4.* Debet autem ille Religiosus habere potestatem à suo superiore confitendi tali, propter doctrinam adferendam *Cas. 20. n. 636.*

55 Dixi 6. *Extra articulum mortis*, quia in hoc absoluit quisq; validè. Infrà *n. 129. & seqq.*

V. Examen quod attinet, potest Approbator remittere, vt satis indicat ipsum Concilium Tridentinum; si videlicet ipsi sit aliunde satis cognita idoneitas approbandi. Et verò Illustrissimi Domini Episcopi Germaniæ; eorúmque Reuerendissimi Domini Vicarii imbiberunt eam opinionem de habilitate illorum, qui è nostra Minima Societate prę́sentantur ipsis, vt eos non examinent, sed contenti sint examine, quo cribrantur domi, priusquam præsententur promouendi ad presbyteratum.

VI. No-

VI. Nomine Epiſcoporum, quibus ex decreto Concilii Tridentini competit jus approbandi, intelliguntur tum Illuſtriſsimi Domini Nuncii Apoſtolici in ſua Nunciatura. Leſsius in Auctario *verb. confeſſarius Caſ. 1. & 4.* tum vel maximè proprius Epiſcopus approbationem petentis, ejúſque Vicarius in ſpiritualibus Generalis, tum Capitulum Sede vacante, ſuccedit enim in plenam juriſdictionem Epiſcopi demortui; qua de re vide inter cæteros Laymannum *l. 1. tr. 4. c. 7. §. 4. n. 12.* tum denique etiam multi Abbates, ſeu Prælati Religioſi habentes juriſdictionem Epiſcopalem in ſæculares, ſicut habent multi in Germania, ſed non omnes hi pollent jure approbandi; multos eorum potiri in Hiſpania teſtantur Suarez, Henriq. Fagundez, notante Barboſa in Trident. *Seſſ. 23. c. 15. n. 28.* hos autores eſſe intelligendos de illis ſolis prælatis Regularibus, qui ſunt nullius Diœceſis, non autem de illis qui non ſunt nullius; ſed hæc 56

limi-

limitatio, seu explicatio non habet locũ vbiq; in Germania, vt patet vel exẽplo Illustrissimorum Abbatum Sanct-Gallensium. Vide Ascan. Tamburin. *de jure Abbat. tom. 1. disp. 15. quaes. 9.*

17 *At cujusnam Episcopi approbatio est mihi necessaria?* Anne mei Diœcesani? vt placet Suario *d. 28. sect. 7.* & aliis. An illius, in cujus Diœcesi excipio confessiones? vt volunt cum aliis Tannerus *q. 9. n. 31.* Layman. *cit. cap.* 11. *n. 9.* an illius, cujus confessionem audio? vt malunt Gutierez, Filliucius, & alii, apud Barbosam *l. c. n. 29.* An denique sufficit mihi approbatio legitimè data à qualicunque Episcopo, & ita quidem, vt data sine limitatione loci, & personarum, ab illo vno vnico sufficiat mihi ad excipiendas validè confessiones in toto mundo, quamdiu expressè non repugnant ordinarii locorum? Sicuti placuit Henriquezio *l. 6. c. 6. & l. 7. c.* 12. *n. 4.* pluribúsque

18 aliis? Quorum doctrinam defendunt etiam post bullam, seu decretum Vrbani

ni VIII. non obstante censura Lugonis *disp. 21. n. 29.* Illuminatus Moronus, Bauny, Callotius, & maximè Dicastillo relati à me in Theolog. Jurid. Morali *c. 37. n. 136.* cum quibus ego quidem sentio, illud Decretum Vrbani non aduersari doctrinæ Henriquezianæ, vtpote impugnans illos solos, qui sine vlla prorsus approbatione excipiebant etiam sæcularium confessiones prætextu priuilegii; attamen nolo fer- 59
re judicium de majore probabilitate, vel absoluta certitudine hujus, vel illius opinionis post decisionem Innocentii X. relatam à Diana *part. 10. tr. 16. ref. 75.* sed quidquid sit de vigore prædictorum decretorum, non videtur improbandus vsus variis diœcesibus receptus, vt nimirum Religiosi mendicantes approbati ab vno Episcopo censeantur tacitè ab aliis, ad quorum Diœceses mittuntur, approbati, quam diu hi non repugnant. Possem ego plurimos præsertim Germaniæ Episcopatus nominare, in quibus ea viget notoria con-

consuetudo; siue ob Diœceseon amplitudinem, cœnobiorúmque à sede Episcopali distantiam, siue aliis de causis istorum locorum propriis.

60 Equidem Ægidius de Coninck à nemine, quantum memini, improbatus jam abhinc annos quinquaginta scripsit tom. 2. in 3. part. *disp. 8. n. 57.* quamdiu Episcopus non prohibet suis Parochis, aut Superioribus Religiosorum, ne sacerdotes alibi approbatos ad audiendas in sua Diœcesi confessiones exponant, hos validè ad id assumi, eò quòd habeant omnes conditiones requisitas à Tridentino Concilio. Vide etiam quod de approbatione tacitâ dixi *num. 44.*

61 Porro censetur, in hac Constantiensi Diœcesi Illustrissimus Dominus Ordinarius sufficienter inhibere id, de quo paulò antè, curam animarum habentibus respectu sacerdotum sæcularium hoc ipso, quòd in continuo vsu vigeat synodalis constitutio, *part. 1. tit. 11. n. 2.* expressè id vetans ipsis; at

non

non est in vsu, quatenus respicit Regulares saltem mendicantes; fortè etiam idcirco, quòd in cit. tit. 11. *n. 3.* clarè supponatur, eos non consueuisse subjici examini Ordinarii.

62 Hæc sufficiant de approbatione sæcularium, Regulariúmque confessariorum; requirenti plura suggerent ea Lugo *disp. 21. sect. 2.* Dicastillo *cit. disp. 10.* atque D. Raslerus *cit. tr. de pœnit. cap. 6.* differentes etiam de eiusdem limitatione, reuocatione, extinctione. Limitatio ad certum genus hominum non est vsitata in Theutonibus; Reuocatio non solet apud nos fieri, nisi indirectè per censuram priuantem munere excipiendi confessiones, aut quando quis dimittit, amittitue beneficium curatum, cuius intuitu erat approbatus; quo casu si dixeris extingui priorem approbationem, non certabo de nomine; hoc certum, quòd non extinguatur per mortem concedentis, nisi hic expressè limitârit ad suam vitam.

63 Cæterum ex hactenus disputatis peten-

tenda est resolutio casus descripti *n.40.* ac dicendum cum Lessio *ibid.* relato, Babylam inualidè absoluisse, si stetur primis solis duabus rationibus, quæ productæ fuerunt in narratione illius casus, validè si consideretur tertia. Nam neque priuilegio audiendi confessiones etiam sæcularium continetur priuilegium audiendi sine approbatione, vt satis liquet ex verbis Tridentini relatis *n. 42.* praxíque Ordinum mendicantium, quorum omnes alumni tenentur petere approbationem; neque ordinarium munus audiendi moniales in sacro tribunali debet vllatenus appellari beneficium parochiale, cùm tale munus respiciat solùm secunda-
64 riò, & accidentalissimè seculares. Adde 1. quòd congregatio Concil. Trid. apud Ascan. Tambur. *loc.* mox citãdo *n. 5.* ita declaret: *Prælati Regulares seu alii confessores non possunt audire confessiones sæcularium, qui sunt de familia, & deseruiunt ipsorum monasteriis, absque approbatione, vel licentia Episcopi, secùs*

eius si illi sint verè de familia, & continui commensales. Adde 2. quòd repræsentet idem Tamburinus *de jur. Abbat. tom. 2. disp. 6.* quæsit. 16. bullam Gregorii XV. & declarationem congregationis, vbi absolutiones illæ Monialium vocantur *nullæ*, & *irritæ*, quas post publicationem, & *scientiam*, (nota bene hanc clausulam: *scientiam*) bullæ Gregorianæ exceperunt confessarii non approbati ab Episcopo.

Quod verò validè absoluerit Babylas non approbatus, casu, quo ejus antecessores etiam sine approbatione absoluerunt, non contradicente Episcopo, à tempore Concilii Tridentini, rectè respondet Lessius; tam longa enim consuetudo etiam post Concilium continuata, vel induxit in illo monasterio præscriptionem contra Concilium, vel fuit causa, testísque erroris communis, qui junctus titulo colorato suppleuit defectum juxta dicta *n. 49.* Addit Lessius (fauente doctrina, quam attuli *n. 44.*) illum Babylam posse 65 66

posse sine vlteriore approbatione pergere in excipiendis illis sæcularium confessionibus, quoad se opponat Episcopus, eo autem se opponente, petendam esse approbationem; quod vtique est necessarium.

Confessarius Iurisdictione Præditus.

Casvs III.
Irrisi, non Irridendi.

67 *Crispinus parochianus pagi A. accedit extra tempus Paschale Chrysologum pagi B. confessionis gratia; sed quærit ex eo Chrysologus, feceritne ipsi suus parochus copiam confitendi alieno parocho; respondet Crispinus: Non petii quidem ab eo facultatem manifestandi alteri meam conscientiam, est tamen moris in hac tota vicinia, vt quisque extra tempus paschale petat à quolibet alieno parocho beneficium absolutionis. Chrysologus ignarus, (nec dum enim diu illic habita-*

tauerat) eiusmodi consuetudinis, ratúsque, non esse in re tanti momenti facilè adhibendam homini agresti fidem; dicit Crispino: Mi bone vir, vt tantò certiùs consulam tuæ animæ, cuius emaculandæ gratia huc venisti, peto, redeas domum, poscas à tuo D. Parocho facultatem faciendi apud me exhomologesin, vbi annuerit, reuertere ad me, habebis me promptum ad te audiendum. Paruit Crispinus, rediit cum expressa sui pastoris facultate, illum suis vinculis exsoluit Chrysologus, sed exsoluit non sine aliqua sua mortificatione; etenim nonnulli riserunt, irriseruntque superuacaneam, vt ajebant, scrupulosámque cautelam Chrysologi, aliquibus apertè dicentibus, sufficere, si quis peragat confessionem paschalem apud proprium parochum, reliquas per annum posse per se loquendo peragi apud quemuis seu approbatum, seu saltem jurisdictione præditum. Quæritur, vtrum Chrysologus fuerit ridendus, an potiùs illi, qui illum irrisere?

Re-

68 Refero, quæ mihi de se recensuit abhinc annos aliquot Chrysologus; factum ejus, qua ratione queat optimè defendi ostendam *n. 97.* ad cujus facti obiectum, adeóque necessitatem & rationem jurisdictionis compendio intelligendam.

69 Quæritur I. *an, & qua jurisdictio exigatur in confessore.*

℞. I. *Quoniam natura, & ratio judicii id exposcit, vt sententia in subditos duntaxat feratur, persuasum semper in Dei Ecclesia fuit, nullius momenti eam absolutionem esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.* Ita pronunciat Synodus Tridentina *sess. 14. c. 7.* vbi & responsionem, & fundamentalem responsionis rationem perspicis, quam sic declaro. Quando Episcopus dicit Neomystæ: *Approbamus te,* est perinde ac si dicat: *Declaramus, te esse idoneum excipiendis confessionibus illorum, qui aliquando tibi legitimè sucjicientur in fore*

foro ſacramentali; at quando dicit: *Damus tibi juriſdictionem in hos aut illos*, eſt perinde ac ſi dicat apertiùs: Impertimur tibi jus audiendi hos, aut illos; *ſeu volumus, aut permittimus, vt hi, aut illi ſeſe tibi tanquam arcano judici humiliter ſubjiciant*; quæ duo ſunt valde diuerſa, vt per ſe patet.

II. Requiritur itaque in confeſſario 70
juriſdictio vel ordinaria, vel delegata. Ordinaria eſt, quæ alicui competit ratione officii ordinarii, habentis curam annexam animarum, vt habet Epiſcopus, ejus in ſpiritualibus Vicarius, Parochus, *Abbas*, ſeu *Prælatus* Regularis. Delegata, ſeu extraordinaria eſt, quæ per commiſſionem delegatur, vel conceditur illi, qui non habet officium, cui per ſe ſit annexa juriſdictio, vt ſunt plurimi Capellani, itémque Religioſi ex priuilegio Apoſtolico excipientes confeſſiones ſæcularium. Poteſt autem vtraque juriſdictio eſſe vel in ſolam perſonam pœnitentis, vel in eius etiam peccata, quia ſcilicet ea non

71 sunt reseruata. Et vtique non quiuis sacerdos habet jurisdictionem in quemuis pœnitentem, imò multi nullam habent. Et quamuis quando consecrantur sacerdotes dicatur iis: *Quorum remiseritis peccata, remittentur eis*, per hæc tamen verba non tribuitur cuiquam jurisdictio actualis, & formalis, sed tantùm fundamentalis, id est potestas absoluendi omnes, qui se ei legitimè subjecerint.

72 III. Præditus potestate seu ordinaria, seu delegata excipiendi confessionem aliquorum, potest licitè, validéq; eam circa eosdem exercere vbique terrarum; cùm enim absolutio peragatur sine strepitu forensi, non turbat cuiusquam jurisdictionem.

73 IV. Sine fundamento dixere nonnulli apud Ægidium Coninck *de sacrament. part. 2. disp. 8. n. 22.* sicuti si in alieno territorio sæculari patres aliquod publicum delictum, potes puniri à judice loci, ita si in aliena Diœcesi committas peccatum internum, vel ex-

ter-

ternum, posse te à loci Episcopo absolui. Nam sortiris quidem ratione delicti forum causarum, non autem forum conscientiæ. Nauarr. *in cap. placuit de pœnit. dist. 6. n. 83.* quia forum causarum ordinatur ad externam pacem, quæ non conseruatur, sed turbatur, si non puniantur delicta in loco illius fori: Vide omnino D. Rasſlerum *c. 6. n. 9.*

V. Iurisdictio acquiritur tribus mo- 74
dis, scilicet à Iure, à Consuetudine, ab Homine; explico sigillatim hos modos.

Quæritur quippe II. *quænam circa jurisdictionem à Iure datam sint pro praxi singulariter notanda.*

℞. seqq. I. A Iure habent jurisdi- 75
ctionem ii, quibus Ius scriptum impertitur eam; vt sunt in primis omnes ordinarii pastores, seu ordinariam jurisdictionem obtinentes respectu suorum subditorum.

II. Quando parochus est ita rudis, 76
vt nequeat suo fungi officio, habet probabiliter quisque sacerdos appro-

batus potestatem audiendi, absoluendique eius subditos, faciente probabiliter (nam alii negant) hanc potestatem Vrbano II. cap. *placuit de pœnit. dist. 6.* nec oportet vllam à tali parocho petere facultatem. Dd. apud Lugonem *de pœnit. d. 19. sect. 1.* quibus assentior casu, quo non adsit alius, qui saltem per priuilegium, aut per commissionem Episcopalem habeat jus absoluendi. Tannerus *tom. 4 disp. 6. q. 9. n. 5.*

77 III. Quin Nauarr. *in cit. cap. placuit n. 144.* & Toletus *l. 3. cap. 13.* post Silu. Palud. alios, censent, si nequeas proprio sacerdoti, id est parocho, vel Episcopo confiteri sine graui periculo animæ, famæ, aut corporis, aut si proprius sacerdos nolit, aut non possit excipere tuam confessionem, negétque tibi facultatem exonerandi conscientiam apud alium, posse nihilominus cuicunque aliquam audiendarum confessionum potestatem habenti aperire sacramentaliter tua peccata. Quod tamen meritò communiùs negant Dd.

cum

cum, & apud Dicastillum *de pœnit. disp. 10. dub. 21.* ac Tannerum *l. c.* nisi deberes diu differre confessionem. Dica- 78
stillo *ibid.* sicut etiam rectè post Suarez de pœnit. *disp. 27. sect. 4.* notat Layman *lib. 5. tr. 6. cap. 13.* tametsi parochus vel æger, vel etiam mortuus sit, non ideo tamen permissum esse subditis accedere alienum confessarium non priuilegiatum, sed exspectandum reditum, sanitatemue, vel donec Episcopus alium designet. In primo casu Tannerus permittit vel dimidiationem confessionis, vel non confesso communionem, si desit priuilegiatus.

IV. A jure vel diuino, vt putat 79
Vasq. *in 3. part. q. 93. a. 1. dub. 6.* vel humano, seu Ecclesiastico, vt mauult Suarez *d. 26. sect. 5.* accipit quiuis sacerdos in sua ordinatione potestatem absoluendi à venialibus, vt plerique omnes contra Medinam, itémque mortalibus jam semel confessis, vt itidem plerique contra Sotum, & alios tradunt, addente singulariter, at dubito

an probabiliter, Valero apud Dianam *part, 2. tr. 2. res. 46.* etiam ab iis mortalibus, quæ quis oblitus est confiteri, eò quòd sint indirectè remissa. Porro totam hanc potestatem aufert Ecclesia excommunicatis, & degradatis, sicut & aufertur aliter Regularibus à suis Superioribus vt dicam infrà.

80 Quæritur III. *quomodo Iurisdictionem det consuetudo.*

℞. cum Tannero cit. *q. 9. n. 55. & seqq.* aliisque in hunc modum.

A consuetudine, accedente nimi-a simul tacito consensu superioris scientis, & tacentis (*nulla enim consuetudine introduci potest, vt quis præter sui superioris licentiam sibi confessorem eligere valeat. text. c. 2. de pœnit. & remiss.*) jurisdictionem accipiunt 1. Cardinales, ad suorum familiarium confessiones excipiendas. 2. Sacellanus Imperatoris ad excipiendam confessi-
82 onem Imperatricis. 3. Quiuis sacerdos approbatus ad absoluendum quemuis sacerdotem sæcularem. 4.

Qui-

Quiuis parochus, & multò magis Regularis expoſitus (non autem alius, qui eo in loco nullam iuriſdictionem habet) ad cuiuſuis vagabundi, & peregrini (ſiue is deuotionis, ſiue mercaturæ cauſa peregrinetur) in eius parochia, ſeu territorio exiſtentis confeſſionem excipiendam; idque non ſolum tempore præcepti, ſed etiam aliàs, vt contra Caiet. traduntalii. Atque ita vi conſuetudinis, accedente ſimul parochorum tacito conſenſu, excuſari poſſunt confeſſiones, quæ fieri ſolent à peregrinantibus ad loca etiam non valde remota, alienis ſacerdotibus; quamuis in hac re cautos oportet eſſe pœnitentes, ne id faciant in fraudem parochi, vel ſine eius facultate, vbi id non eſt notoriè conceſſum, præſertim locis propinquioribus, ad quæ ſpatio diei itur, & reditur, cùm reſpectu talium locorum propriè peregrini dici non poſſint, qui tamen ſemper in parochia habitare, & reſidere cenſentur. Ita Tannerus lo- 85
quitur *cit. n. 55.* à quo tamen diſſentit

in primis quoad vagos probabiliter Layman *loc. cit. c. 10. n. 7.* tradens post Nauarr. *cap. placuit de pœnitent. dist. 6. n. 79.* contra Tanner. & Coninck. *l. c. n. 62.* esse iis liberum confiteri cuiuis approbato, eò quod nullum proprium habeant parochum; Deinde Bonacina *de pœnit. q. 7. p. 5. & 6.* tradit, viatorem posse absolui à quocunque parocho loci, per quem transit, aut ad quem venit, modò non eat ad vitandum proprium parochum, eò quòd nec consuetudo, nec Pontifex hoc permittat. Consentit Basilius Pontius relatus in 1. part. Alphab. Matrim. *Cas. 18. n. 483.*

84 Quæritur IV. *quomodo detur jurisdictio ab homine.*

℞. I. Is dicitur habere jurisdictionem *Ab Homine*, qui sine scripto, aut consuetudinario jure accipit illam per delegationem alicuius ordinarii pastoris, idque siue explicitè, & directè, siue implicitè, & indirectè.

85 I. Implicitè jurisdictionem confert is,

is, qui videns, suos subditos confiteri velle, aut reipsa confiteri alieno, tacet, cùm facilè possit impedire, si velit, Ita omnes; nam qui tunc tacet, non solùm consentire, sed etiam suum consensum exprimere suo silentio, adeóque signo externo videtur. *Quid si autem reverà dissentiat in animo, non verò impediat actu ipso, quia scilicet vel timet rixas, vel putat, illum, aliunde habere potestatem, vel jussit quidem per suum capellanum, velædituum moneri illum confessarium, at neuter monuit?*

℞. Tunc erit invalida absolutio. Dicastillo *d. 10. sect. 7. n. 172.* post Suarez, Coninck, Lugonem, alios, quia præsumptio qualiscunque debet cedere veritati. cap. nuper *de bigam.* *Quid* 86
si verò ignoret, à me audiri tales confessiones, attamen ubi intellexerit, dicet, se jam esse contentum? An tunc censebo valuisse absolutionem?

℞. Vel ideo dicit, se jam esse contentum, quód eo tempore, quo præbebas aures confitenti, fuerit ita bene

erga te, affectus, vt si sciuisset, te fungi illo officio, approbaturus fuisset; vel ideo vtitur illa phrasi, quòd te audiente confessionem non fuerit ita bene affectus erga te, attamen auditis tuis rationibus approbet tuum factum; in hoc secundo casu est omnino certum, in primo propè certum, non valuisse absolutionem à te impertitam. Primæ resolutionis causa est, quia omnes negant, valere absoluitionem datam sub ratihabitione de futuro, & ideo negant, quia nulla essentialis pars sacramenti potest pendere à futuro, nec humana voluntate suppleri id essentiale, quod abfuit ab initio; atqui in secundo ex duobus illis casibus abfuit ab initio vera absolutio, cùm abfuerit tunc pote-
87 stas illam dandi. Alterius partis ratio est, quia in secunda parte Alphab. Matrim. Cas. *14. n. 151.* diximus ex communissimo sensu Theologorum, tacitam licentiam pro administratione valida sacramenti pendentis â jurisdictione, vel quasi, nihil valere, nisi signo ex-

externo demonstretur; idque esse certum loquendo in specie de tacita licentia absoluendi, asserit bis Suarez *de pœnit. disp. 26. sect. 1. n. 16.* consentientibus in re ipsa omnibus, quos ibidem nominaui cum Lugone *disp. 19. sect. 2.* Tambur. *de sacram. lib. 5. c. 4. §. 6. n. 8.* atque aliis recentioribus; ita vt non sciam, vllum ex iis nominari, qui neget.

Ratio est, quia voluntas interna non 88 manifestata exteriùs est impotens ad dandam jurisdictionem, vt tradunt passim Dd. in materia tum confessionis, tum indulgentiarum. Signum autem internè approbantis auditionem confessionis est tum silentium, seu taciturnitas, si absit ignorantia, timor rixarum &c. vt paulò superiùs dixi; tum annutus capitis, vt quando te petente facultatem moueo caput, vel oculos eo modo, quo soleo, quando petitioni alicuius annuo; tum quando Episcopus sacerdotem constituit in Vicarium parochi, vel in eius Capellanum parochialem, vel tribuit illi munus, cui an-

nexum est munus confessarii. Tamburin. *l. c.*

89 Adde, quod nequaquam sufficiat, te esse ita benè affectum erga alterum, vt si à te peteret facultatem, esses ipsi largiturus, vel vltro concessurus, si veniret tibi in mentem; etenim licentia præsumpta supponit necessariò actum positiuum voluntatis, quia jurisdictio non delegatur sine actu positiuo voluntatis delegantis. Suarez expressè *disp. 27. sect. 4. n. 61.* cum Dd. hactenus citatis, adeóque non sine consensu superioris, vel actuali, vel habituali, tali scilicet, qui jam quidem non amplius extat, extitit autem priùs, & reuocatus non est. Tambur. *l. c. n. 6. & 7.*

90 Confirmantur dicta definitione, qua, tacentibus plerisque aliis, licentiam tacitam describit Suarez de Relig. *tom. 3. lib. 8. c. 11. n. 6.* sic loquens: *Licentia tacita in rigore, & proprietate verbi est, quæ in aliquo actu expresso juxta legalem, vel rationabilem interpretationem virtute continetur,* præsum-

sumpta vero propriè dicitur, *quæ per coniecturas, vel probabiles rationes creditur futura fuisse, si superior conueniretur, de præsenti verò nullo modo existit, nec per specialem, nec per generalem voluntatem.* Ita Suarez, & ferè Sanch. *de matrim. lib. 3. disp. 35. n. 123.* sic 91
differens: Licentia tacita, seu rati- "
habitio de præsenti est, quando "
tempore, quo administratur sacra- "
mentum, adest consensus tacitus, "
& interpretatiuus parochi, aliquo "
externo manifestatus, vt quando "
duo parochi sunt tanta charitate "
coniuncti, vt alter sciens, suos paro- "
chianos alteri fateri, & coram altero "
inire matrimonium, gaudeat, & ad- "
mittat confessionum schedulas. Ergo horum, aliorúmque judicio tacita licentia exigit actum positiuum voluntatis.

Dices: Vt validè, imo & licitè admi- 92
nistres Eucharistiam, aut extremam vnctionem alieno, sufficit præsumpta rationabiliter voluntas proprii parochi,

chi, esto reuera nunquam consenserit actu; sufficit quoque ad me excusandum à peccato furti, aut proprietatis, si vsurpem rem alienam, aut mei monasterii, dummodo vsurpem ex præsumpta prudenter voluntate superioris, aut domini, qua scilicet foret mihi concessurus rem illam, quam vsurpo, esto actu nihil cogitet de concessione; *ergo etiam jurisdictio pro confessionibus audiendis dari potest sine actu, & sine signo requisitis à nobis.*

93 Resp. negando consequentiam, quia in primis ad valorem administrationis illorum duorum sacramentorum existit etiam contra expressam, manifestámque voluntatem superioris, nòn item valor absolutionis, vt fatentur o-

94 mnes. Deinde vsurpatio rei alienæ etiam potest esse vera vsurpatio illius, etsi contradicat dominus, verè enim & validè vtor libro furtiuo, verè, & validè emo furtiuis pecuniis equum; at sicuti ego non validè vendo equum alienũ, licèt prudentissimè (falsò tamen) præsu-

ſumam, eius dominum ſic velle, ita inualidè abſoluo, ſi abſoluam ex prudentiſſimè quidem, falsò tamen præſumpta licentia ſuperioris, ſeu proprii parochi. Item conceſſio facultatis vtendi re aliena, non eſt actus juriſdictionis, ſicut facultas abſoluendi; & quamuis abſolutè non valeat venditio rei alienæ facta ex falsò præſumpta voluntate, ſeu permiſſione domini, poteſt tamen per huius ratificationem ex inualida tranſire in ualidam, eò quòd ſit integrè ſubiecta voluntati domini; at abſolutio non eſt ita ſubiecta voluntati ſuperioris, nec enim valet eam, quæ fuit ante dimidium horæ quadrantem inualida, facere validam ob rationem allatam ſupra *n. 86.* ergò rectè requiritur ad valorem huius tum actus poſitiuus voluntatis, tum ſignum externum, eſto non ita requiratur in aliis actionibus pendentibus à mera voluntate, & arbitrio hominum.

Quare eſt cum grano ſalis intelligenda doctrina practica Nauarri in 95

Ma-

Manuali *c. 9. n. 5.* absolutè scribentis, quando duo parochi adeò sunt familiares, & vicini, vt vterque illorum tam velit, vt sui parochiani alteri confiteantur, quàm sibi; in eo casu absolutionem impensam parochiano vnius, qui alteri parocho confitetur, absque alia licentia, validam reputari, vi licentiæ tacitæ, seu præsentis ratificationis. Hæc quippe doctrina non est vera, nisi signo externo prodita sit hæc licentia; erit autem prodita, si postquam intellexit ille vnicus, aliquos suorum ita esse confessos, approbauit factum; etsi enim hæc approbatio tacita, vel expressa non efficiat, vt valeant confessiones tunc primùm approbatæ ab eo, facit tamen, vt valeant secuturæ; illæ autem priores non valuerunt, nisi ante auditionem illarum fuerit vsus talibus verbis, quibus manifestare vellet, fore sibi gratam illam fraternam confidentiam, atque operam; aut nisi dicas, concessionem licentiæ latere, & contineri in illo mutuo amore, qui cùm ma-

manifestetur exteriùs, hoc ipso etiam manifestatur concessio licentiæ: Hanc explicationem dat Lessius de *just. & jure l. 2. cap. 41. dub. 9. n. 79. in fine,* loquens de tacita licentia benigni superioris in materia paupertatis.

At quando viget in aliquo districtu 96
notoria consuetudo confitendi alieno, extra tempus paschale, non est opus alia jurisdictione ad alienum audiendum; cùm enim sit notoria, & non se opponant parochi, meritò præsumuntur positiuè consentire, vt pergatur in ea consuetudine, huiusque consensus signum externum esse taciturnitatem, aut etiam vsum, quo ipsimet solent alienos audire, non petita alia facultate. *Quid si autem vnus illorum parochorum justa, aut iniusta ex causa nollet consentire in illam consuetudinem?* ℟. Inualidè per se loquendo absoluerentur eius subditi. Suarez *disp. 27. sect. 3. n. 6. & 7.* at per accidens validè ob errorem communem.

Quia verò constat, permultos paro- 97
chos

chos reperiri, qui non patiantur, vt sui accedant alienos parochos, nisi petita expressa licentia, idcirco non est confestim habenda fides cuiuis agresti homini, asserenti, vigere in suo pago generalem licentiam, sed ex circumstantiis ætatis, judicii, Constantiæ in dictis, probationum, quibus firmat suam assertionem, dijudicandum, an verum loquatur nec ne; quare nequaquam ridendus fuit ille D. Chrysologus, de quo *n. 67.* quandoquidem circumstantiæ pœnitentis potuerunt meritò illum reddere dubium, & ancipitem. Ridendi verò erant, illi, qui pronunciabant, esse jure communi, aut consuetudine, vniuersali permissum, vt omnes confessiones, excepta Paschali, fiant cuiuis alieno parocho, aut cooperatori; est enim hoc pronunciatum alienissimum, non solùm à vero, sed etiam à speciè veri.

98 III. Indirectè datur jurisdictio ab Homine, quando quis alioquin approbatus, sed non habens jurisdictionem

nem in hunc pœnitentem, eligitur in confessarium ab hoc pœnitente, vtpote habente facultatem confitendi cuiuis approbato, sicut habent Magni Principes teste Tannero *cit. q. 9. n. 54.* ex Soto.

IV. Regulares Mendicantes accipiunt à Summo Pontifice iurisdictionem ad excipiendas confessiones cuiusuis fidelis, quàm primùm à suis superioribus deputantur ad munus audiendi confitentes, modò sint legitimè approbati: Layman *cap. 10. n. 7.* adeoque irrequisito parochorum (extra horum ecclesias) aliorumuè Superiorum (nisi pœnitens sit Religiosus, vt ostendam *Cas. 20.*) consensu, vt constat ex Bullis Pontificiis. Ex quibus liquet, certò erràsse nonnullos, quos in diuersis locis noui, parochos, qui contendebant, suos parochianos æquè peccare faciendo apud Religiosos priuilegiatos confessionem paschalem, atque peccant obeundo apud illos communionem paschalem. Etenim priuilegia Regulari-

um

um excipiunt communionem paschalem, at nullo modo confessionem; & etiam ideo non excipiunt, quia nemo tenetur per se loquendo confiteri tempore paschali, sed sufficit modo semel in anno, sicuti è nostris Catechismis didicimus in pueritia. Plura de hoc in Alphabeto Confitentium *Casu 11.*

102 Quæritur V. *quis possit delegare facultatem audiendi confessiones.*

℞. I. Omnis, qui est præditus ordinaria jurisdictione; nam generatim loquendo habens ordinariam jurisdictionem, validè delegat eam alteri; sed in hac præsenti materia debet hic alter esse approbatus.

II. Licèt absolutè delegatus non possit subdelegare jurisdictionem cap. *cum causam de appellat.* quia tamen hæc doctrina varias habet exceptiones, vt videre est apud Coninck *disp. 8. dub. 4.* aliósque, & nominatim illam, quòd omnis delegatus ad vniuersitatem causarum (cui scilicet est concessa facultas omnes causas ; in hoc aut illo loco oc-

occurſuras expediendi) poſſit ſuam poteſtatem ſubdelegare alteri, ideo dico cum hoc authore, & aliis communiter, illum, cui eſt tanquam Vicario commiſſum officium, habens annexam curam animarum in parochia, poſſe alteri ſubdelegare, non quidem totum officium Vicarii, niſi conſuetudo faueat, ſed tamen facultatem, ſeu exercitium audiendi confeſſiones; at verò illum, cui non ipſum officium, ſed ſolùm exercitium miniſtrandi ſacramentum pœnitentiæ demandatum eſt (ſicuti demandaturReligioſis priuilegiatis) non poſſe hoc exercitium, ſeu miniſterium, ac facultatem communicare cum altero, niſi itidem vel conſuetudo, vel expreſſa declaratio delegantis, vel alia quæpiam cxuſa interueniat. E diuerſo autem Vicarius Ge- 103
neralis Epiſcopi, Vicarius parochiæ conſtitutus ab Epiſcopo, Vicarius Prælati Regularis, adeóque Viceguardianus, Vice Rector &c. validè, licitéque ſubdelegant aliis poteſtatem,

quam

quam habent in suos subditos Regulares. Tannerus cit. *q. 9. n. 48.* ex communi; testante Laymanno *cap. 10. n. 13.* ex Chapeauille, esse vbique receptum, vt Vicecurati absentes ad tempus delegent alteri sacerdoti munus pastorale, idque maxime pestis tempore obseruandum esse.

Vnde vlterius obseruo, Pœnitentiarios Episcopales (sicuti ex clementissima voluntate Illustrissimorum Dominorum Diœcesanorum fuit hactenus semper vnus aliquis ex hoc nostro Collegio Constantiensi pro hac Diœcesi) haud egressuros esse fines suæ delegationis, si ad se directos cum patente charta à Reuerendissimis Dominis Vicariis Generalibus pro absolutione à reseruatis, curent interdum absolui per alium è Collegio, quem ipsi nominant. Expertus ego sum, esse id conforme saltem tacitæ voluntati Reuerendissimorum Dominorum Vicariorum Generalium, & meritò; tales enim pollent Generali potestate, vt liquet ex constitut.

Sy-

Synodalibus huius Diœcesis *part. 1. tit. 11. n. 17.* Atque ita docet Pellizarius in Manuali Regul. *tr. 6. c. 2. sect. 2. n. 81.* Vide etiam infrà *n. 403.*

His omnibus jam descriptis ab A- 104
manuensi rogor ab eo, cui negare nihil possum, quid sentiam de resolutione, quam non nemo mihi ignotus dedit ad hanc quæstionem: *Vtrùm videlicet Superiores Ordinis Seraphici possint die Portiunculæ asciscere sibi Sacerdotes sæculares, qui eos juuent in audiendis Confessionibus, absoluendis casibus etiam Papalibus, commutandis votis quorumcumque Christi Fidelium illo die Confessionis, & indulgentiæ gratia confluentium ad Ecclesias prædicti Ordinis sacri, non instructas Patribus sufficientibus satisfacere pietati omnium.* Ratio dubitandi, imò & affirmatiuè respondendi est hæc vnica, quòd Leo X. vt videre est apud Augustinum à Virgine Maria *verb. Casus reseruati n. 4.* hanc ipsam gratiam fecerit Correctoribus, seu Superioribus Sacri Ordinis Minimo-

morum pro Festiuitatibus Omnium Sanctorum, Annunciationis, Pentecostes, & Assumptionis Deiparæ; quia igitur Seraphicus Ordo communicat in omnibus aliorum Ordinum Mendicantium priuilegiis, videtvr posse hanc gratiam propter paritatem rationis extendere ad Festum Portiunculæ. Atque omnino ita judicauit is, de cuius resolutione sensum meum promere sum, vt dixi, rogatus.

105 Et quidem optarem omnino, vt ea resolutio conformis esset menti Pontificis, adeóque juri, possent enim nostri Patres vsurpare illam extensionem in Festo Circumcisionis, Dominica Quinquagesimæ, Dominica saltem vna, alteraue Communionis Generalis; multis enim in locis nequeunt nostri Patres (nam hoc anno 1666. vltra nouem millia accubuerunt sacræ mensæ in templo nostro Friburgensi Heluetiorum pro lucranda indulgentia tridui antecineralium) tunc excipere confessiones omnium accurrentium pro obti-

tinendis indulgentiis illorum dierum; ſed pace illius optimi Viri cenſeo, extenſionem ab vno Feſto ad aliud ſeu eiuſdem, ſeu diuerſi Ordinis non poſſe vi Communicationis fieri. Etenim priuilegium nequit ob ſolam paritatem rationis extendi vltra omnem verborum proprietatem. Bartol. Bald. alii communiter cum, & apud Suarez *de Leg. lib. 8. c. 28. n. 11.* tum propter autoritatem cap. *Sanè de priuil.* & Clement. 1. *de cenſ.* tum quia ſi non eſſet communicatio priuilegiorum expreſsè conceſſa Mendicantibus, nemo illam aſſereret ob paritatem rationis, ſicut nemo de facto ita argumentatur: Ratio, ob quam Sedes Apoſtolica conceſſit indulgentiam plenariam confitentibus in Feſto huius, aut alterius Fundatoris Religioſi, aut alicuius Sancti ex eo Ordine, æque militat pro Feſto alterius Fundatoris, alrerius ex alio Ordine Sancti, ergò illa indulgentia habebit etiam locum in Feſto alterius Sancti, in quo valet eadem ratio. Con-

 fir-

firmatur nostra responsio inde, quòd ex priore sequatur, Mendicantes Ordines posse non tantùm quater, vt concessit Leo, sed sexies, septies in anno frui illa gratia Pontificia. Nam quatuor festiuitatibus suprà nominatis addent ob paritatem rationis Patres Prædicatores Festum S. Dominici, & Rosarii Dominicam, PP. Carmelitani Dominicam Scapularis, PP. Franciscani Festum S. Francisci, ipsi Patres Minimi Festum sui Sanctissimi Fundatoris, ita æstimati à Sede Apostolica, vt ad venerationem eius augendam expressè permiserit, indulgentiam plenariam concessam in eius Festo, transferri cum ipso festo, sicuti alibi refero; quis autem admittet hanc additionẽ, extensionemque? Ergo si in quopiam Conuentu Ordinis Minorum desit copia Sacerdotum Regularium, supplicet Superior Episcopo loci pro facultate adhibendi auxiliarem operam aliquot sæcularium Sacerdotum in ordine ad absolutiones, commutationesque

que votorum Epiſcopales, impetrabit facilè ſaltem in Germania, in qua Reuerendiſſimi & Illuſtriſſimi Domini Epiſcopi peculiaribus ducti rationibus, iisque grauiſſimis ſolent ſe exhibere Clementiſſimos erga Religioſos.

Quæritur VI. *An, & quomodo error* 106
communis tribuat juriſdictionem.

℞. I. Error communis dicitur, quando in loco, in quo excipit quis confeſſiones, omnes, aut plerique exiſtimant, eum eſſe verè habitualiter præditum juriſdictione, ſeu legitima poteſtate abſoluendi, cùm tamen careat tali *habituali* poteſtate. Ad hunc autem errorem communem accedit quandoque titulus coloratus, quia videlicet accepit quis à legitimo ſuperiore titulum, ſed inualidè propter vitium occultum, vt quando Epiſcopus contulit tibi beneficium parochiale, ſed inualidè, vtpote excommunicato, aut præſentato à non legitimo patrono; aut eras quidem antè approbatus, at reuocata eſt approbatio, ignorantibus

omnibus, aut ferè omnibus illam excommunicationem, præsentationis illegitimitatem, exauctorationem, & approbationis reuocationem. Vide Sanchez *de matrim. lib. 3. disp. 22.*

107 II. Quando interuenit eiusmodi communis (nam priuatus non sufficit) error respectu veri sacerdotis, tribuit Ecclesia, id est summus Pontifex, aut Sede vacante collegium Cardinalium, actualem jurisdictionem pro singulis confessionibus, idque ideo, vt prospiciatur saluti animarum inculpabili errore laborantium, sequendo decisionem Leg. Barbarius *ff. de offic. præt.* Atque ita sentiunt cum Sanchez omnes, aut fere omnes Theologi huius sæculi, quorum multos nominat Diana *part. 8. tr. 1. res. 94.* Ouiedus in *1. 2. tr. 5. controu. 3. punct. 4. n. 33.* dissentientibus ex parte Canonistis quibusdam apud Sanch. *cit. d. 22. quæst. 6.* distinctissimè differentem de hac materia, & inter cætera obseruantem, quando tua communitas laborat hoc errore, tu autem

tem

tem ſcis, eſſe merum errorem, te nihilominus validè abſolui. Sed & Joannes Sanch. *in ſel. diſp. 44. n. 10. verſ. Vnde optimè,* obſeruat cum Maſcardo, & aliis, hanc doctrinam intelligi de errore ſoliùs facti, non autem juris, quia jura deteſtantur ignorantiam juris. *At quid* 108
ſi ſacerdos ne quidem habeat titulum coloratum? quia e. g. exiſtimatur eſſe parochus, cùm non modo non ſit verè parochus, ſed nunquam, aut verè, aut apparenter ſit ab vllo legitimo patrono præſentatus, vllo legitimo ſuperiore Eccleſiaſtico validè, vel inualidè inſtitutus; cenſetur eſſe approbatus, cùm nullus Epiſcopus cogitarit de illo approbando.
℞. Communior ſententia Thomæ Sanchez *l. c.* negat, valere abſolutiones impertitas à tali; valere aſſerunt Joannes Sanch. *l. c. n. 3.* Pontius, Molfeſinus, Bordonus, alii apud Dianam *l. c.* habentem vnà cum Capſenſi, Siluio, Machado pro probabili opinionem Pontii, ſicut & habet reflexè Tambur. de pœnit. *lib. 5. c. 4. §. 7. n. 17.* & pro

probabiliore Diana *part. 11. tr. 2. res.*
109 *69. citans duodecim autores.* Quare si quis simplex sacerdos, Capellanus alicuius Colonelli, se in castris gerat pro approbato, aut pro habente iurisdictionem ab Episcopo, cùm tamen neque validè, neque inualidè fuerit vnquam approbatus, aut munitus potestate confessiones excipiendi, valebunt iuxta Pontium omnes absolutiones, quas legionariis impertietur, nisi aliunde irrepat defectus, modò vulgò credatur in ea legione (esto alibi notum sit contrarium) esse legitimum confessarium, ideóque milites absoluti ab eo, non tenebuntur repetere con-
110 fessiones factas tali homini. Sed *est solum Diaconus, cùm fingat se sacerdotem?* ℞. Ergò nil juuat communis opinio, nam Ecclesia nequit supplere defectus repugnantes legibus diuinis, at potest repugnantes humanis. Vide Laymannum *l. c.* inferentem varia practica corollaria consequentia ex vi erroris communis; infer tu resolutionem huius Ca-

Casûs Rudium.

CEuallo parocho oppidi N. absente 111 *creauit, seu constituit propria autoritate senatus oppidanus Corneium parochum, qui veluti legitimus parochus administrauit toto biennio omnia sacramenta; interrogatus P. Th. Sanchez, an valerent sacramenta pœnitentiæ, & matrimonii, quæ administrauit, aut sua præsentia honestauit, respondit, non valuisse, idcirco quòd ille Corneius non haberet titulum coloratum, seu collatum (inualidè) à legitimo superiore, adeóque illas confessiones, & matrimonia esse repetenda.* Ego non jussissem repeti confessiones, extra articulum mortis, nec illorum matrimonia, de quibus prudenter dubitassem, an cognito illo errore in nominatione parochi, cognita quoque communi doctrina de necessitate tituli colorati, non essent diuortium facturi cum incommodo notabili.

112 Quæritur VII. *an, & quomodo probabilitas opinionis tribuat jurisdictionem.*

℟. I. Quandocunque est ob rationem, Doctorumué autoritatem verè probababile, quòd alicui sacerdoti competat facultas, seu potestas absoluendi, validè absoluit, etiamsi illa opinio sit falsa à parte rei, modò non versetur circa jus diuinum. Plurimos, & sapientissimos Dd. referunt pro hac sententia Lugo *disp. 19. sect. 2.* Diana *part. 4. tr. 4. res. 4.* Joann Sanch. *cit.*
113 *disp. 44. n. 3.* Ratio est, quia plerique Dd. per totum orbem ita sentiunt, & illorum sensui se accommodant confessarii; ne ergo infinitæ animæ vel damnentur, vel cogantur repetere confessiones bona fide factas sacerdoti, qui non habebat quidem per se jurisdictionem, attamen ob probabilem Dd. opinionem putabatur habere, fatendum est, quòd Ecclesia, seu caput Ecclesiæ tribuat tali præsbytero actualem jurisdictionem pro singulis confessioni-

nibus, sicuti dixi de illo, qui ex errore
communi putatur esse legitimus con-
fessarius, & fusiùs ex P. Sanch. decla-
raui in Alphab. Matrim. *part. 2. Cas.
21. n. 737.*

II. Tametsi data responsio est pro- 114
babilissima, haud tamen possum assen-
tiri Reuerendissimo Domino Rassero
de pœnit. c. 6. §. 16. pronuncianti esse
moraliter certam, opposita enim est
verè probabilis, propter numerum,
grauitatem, & rationes autorum vel ad-
hærentium illi, vel habentium illam
pro probabili. Adhærent oppositæ
Glossa, Joannes Andr. Anchar. Imola,
Garcias, Gutierz, Beïa, Rodriq. Sor-
bo, Vasq. Cõninck, Zerola, relati à
Joann Sanch. *cit. disp. 44. n. 10.* vers.
Per principia & vers. *Præterea,* quam
etiam pro probabili habent ipse Joann.
Sanchez, Suarez, Lessius, Salas, Bardi,
Spinola, Ouiedus, Marchantius, Dia-
na *part. 9. tr. 7. res. 59.* referens hos
autores, & addens *non esse in praxi de-
serendam.*

115 III. Hinc infero, peccare per se loquendo saltem contra charitatem illum confessarium, qui absoluit pœnitentem, sequendo opinionem de sua jurisdictione minùs tutam, si opposita sit probabilis, nisi prudenter credat, talem absolutionem esse non ingratam ipsi pœnitenti, aut alia peculiaris ratio suadeat sectationem mitioris. Atque ita sentiunt Marchant. Bardi, Ioann Sanch. Ouiedus, contra plures alios. Ratio est, quia nequit adferri causa, cur ex omnium sententia delinquat grauiter contra charitatem proximo debitam, qui in cæteris sacramentis administrandis, vtitur materia, aut forma probabiliter ineptis, dum potest adhibere certò idoneas, & non eti-
116 am delinquat in hoc nostro casu. Dixi autem: *per se loquendo* tunc peccari, nam per accidens fit, vt Deus talem administrationem non reputet in peccatum, quia scilicet permulti Dd. probabilissimè negant, interuenire vllum hic delictum; atqui non peccat coram

Deo

Deo exercens actionem, quam probabilissima sententia negat esse peccaminosam, seu asserit, esse licitam omnibus consideratis, sicuti autoritate sexaginta quinque Doctorum firmaui in Clypeo Clement. Judic. *part. 1. sect. 10. n. 162. edit. 2.* quibus alios addere possem. Vnde sequitur, singulariter 117
non peccare, qui absoluit à casu, quem alii contra alios probabiliter censent non esse reseruatum, aut qui audit confessiones aliquibus contra alios censentibus non esse excommunicatum &c. etenim permulti excusant hos omnes à peccato.

At estne illa nostra generalis doctri- 118
na vera etiam casu, quo aliqua opinio habetur pro probabili non communiter à doctis, sed tantum ab aliquo priuato? Respondet contra Salas, & Auersam affirmatiuè P. Tamburinus *l. c. §. 8. n. 9.* cum Verricelli. Verane *est etiam tunc, quando probabilitas versatur circa solum factum?* Vt quando est probabile, Episcopum dedisse mihi facul-

ta-

tatem absoluendi à reseruatis, cùm tamen ne cogitarit quidem? Respondent iidem Tamburinus, & Verricelli post Mascardum contra Auersam, ac Salas, rursum affirmatiuè ob paritatem rationis cum probabilitate juris. Ego nequeo negare probabilitatem illis duobus responsis assertiuis, abstineo tamen àb absoluta approbatione.

119 Quæritur VIII. *an qui dubitat vtrùm habeat veram jurisdictionem in peccata pœnitentis, possit salua conscientia præbere illi confitenti aures.*

℞. ex Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. 26. sect. 6.* & Coninck *tom. 2. in 3. part. disp. 8. dubit. 6.* clarè expedientibus hoc dubium, in hunc modum.

I. Si propriè dubites, an sis præditus vlla jurisdictione in vlla peccata pœnitentis, illicitè extra necessitatem absoluis illum, quia sine causa sufficiente exponis sacramentum periculo nullitatis, decipísque pœnitentem, qui saltem communiter loquendo nollet tibi detegere sua intima, si nosset tuam dubi-

bi-

bitationem. In extrema tamen neceſſitate, ſi non adſit inſtructus indubitata poteſtate abſoluendi, licitè abſolues, tum quia eſt in neceſſitate melius conferre dubium, quam nullum ſacramentum, vt *nominatim* de *Baptiſmo* tradidi in *Alphab.* Baptiz. *n. 36.* tum quia in ea neceſſitate ceſſat omnis reſeruatio. Infrà *n. 122.*

II. Sciens, te habere juriſdictionem 12
in aliqua peccata pœnitentis, dubitans autem, an in omnia, peccabis abſoluendo, niſi te excuſet aliqua neceſſitas, vt quando poſtquam cœpiſti bona fide *audire* confitentem, oritur tibi dubium circa vnum, alterumue peccatũ; aut quando pœnitens deberet, niſi abſoluas, communicare ſine omni confeſſione, aut omittere confeſſionem annuam, vel diu manere in ſtatu peccati mortalis. In his tamen euentibus erit monendus pœnitens, vt poſtea accedat alium confeſſarium habentem certum jus abſoluendi. Vide plura *Caſ. 8.*

III. Si

121 III. Si bona fide cœpisti possidere beneficium habens annexam curam animarum, at postea incipias dubitare, an jure illud possideas, perge in excipiendis tuorum confessionibus, in dubio enim est melior conditio possidentis. Vide plura *Cas. 5. n. 270.*

122 Quæritur IX. *Quisnam absoluat licitè, & validè in articulo mortis.*

℞. *Piè admodum, ne hac occasione* (Reseruatorum Casuum) *aliquis pereat, in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio casuum in articulo mortis, atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris absoluere possunt.* Sunt hæc verba Concil. Trident. *sess. 14. c. 7.* quorum veriori explicationi præmitto hunc

Casum Parochialem.

123 D*Etinetur in vinculis adolescens conuictus de scelere bestialitatis, atque probabilissimè intra breue tempus extre-*

tremo ſupplicio afficiendus. Habeo quidem à Reuerendiſſimo Domino Vicario Generali poteſtatem abſoluendi à Caſibus Epiſcopalibus, quos inter eſt nefandum crimen, etiam publicis, at non deductis ad forum externum, an ſi ſententia capitis feratur in illum Reum, ego validè, licitéque eum abſoluam ſine vlteriore commiſſione? Rogo R. V. pro benigniſſima reſponſione mihi ſubmittenda.

124 Ita ad me anno N. vir Clariſſimus, parochus loci, in quo detinebatur iuuenis ille. Et verò interrogati nonnulli alii viri docti cenſuere, fuiſſe recurrendum ad Reuerendiſſimum Dominum Ordinarium pro facultate abſoluendi; ego verò conſtanter id negaui; rationes *n. 138.* adferam, vbi circa illam ſanctionem Tridentinam obſeruaro ſeqq.

125 I. Nomine *mortis Articuli*, quo vtitur Tridentinum, intelligitur tum ſtrictè dictus articulus mortis, ſeu tempus, & ſtatus, quo mors proximè inſtat,

ſtat, & eſt moraliter certa, feréque ineuitabilis; tum latè dictus, ſcilicet periculum mortis probabile, id eſt ſtatus, & occaſio, in qua ſpectata rerum natura, & ſpectato eo, quod ſolet in ſimili occaſione euenire, mors, etſi non proximè, ſequetur, ſeu probabiliter, & prudenter poteſt, & debet timeri, vt pluribus deſcripſi hoc periculum in Alphab. Communicant. Caſ. *12. n.*
126 *182.* & *183.* edit. *3.* Et verò eiuſmodi periculum etiam hoc loco intelligi, tenent contra alios plerique Recent. apud Dianam *part. 5. tr. 3. reſ. 59.* cum Cardin. de Lugo *de pœnit. diſp. 18. n. 21.* & Dicaſtillo *diſp. 10. dubit. 13. n. 357.* meritò ſcribente hoc eſſe ferè certum, quia certum eſt, articulum mortis accipi ab ipſomet jure canonico, pro ipſo periculo, vt oſtendunt hi Dd. Et proinde exiſtunt in articulo mortis, tum ad mortem, juſta, aut iniuſta ſententia damnati. Diana *l. c. reſ. 61.* Dicaſtillo *l. c. n. 413.* Mendoza, & alii, tum ita banniti, vt detur cuiuis poteſtas

ſtas eos impune occidendi. Diana *reſ.*
64. ac Dicaſtillo *l.c.* tum inituri peri- 127
culoſam nauigationem, aut periculo-
ſum prælium, vt notant omnes de præ-
ſente materia differentes, quorum alii
contra alios hanc doctrinam limitant
ad caſum, quo quis coactus, non au-
tem quo ſponte adit hoc periculum,
item ad caſum, quo jam incipit peri-
clitari nauis, non quo illam quis con-
ſcendere vult; tum omnes exiſtentes
in vrbe infecta graui peſte, vt placet
Marchino contra Dianam *part. 9. tr. 7.*
reſ. 12. monentem tamen, Epiſcopum
debere in tali caſu omnem ſuam pote-
ſtatem impertiri cuiuis à ſe approbato;
tum prægnantes propinquæ partui, ſi
aut ſint expertæ partus difficiles, vt fa-
tentur communiter Dd. apud Dianam
part. 5. tr. 3. reſ. 63. aut nunquam pe-
perere, vt tradit apud eundem Fagun-
dez, & alii, addente Mendoza, apud e-
undem Dianam, omnes omnino præ-
gnantes, quæ vterum jam octo menſi-
bus geſtauerunt, aut ſaltem quæ jam
ſen-

sentiunt dolores partus, vt limitat Belochius, versari in articulo à nobis de-
128 scripto. Confirmantur pleraque ex his inde, quòd omnes, aut plerique ex his obligentur præcepto confessionis obligante constitutos in articulo mortis, ergo reuera existunt in illo. Vide Tamburinum mox citandum, & enumerantem decem talia pericula.

129 II. Plerique omnes Recentiores rectè contra pauculos tenent, quemuis omnino sacerdotem, adeóque etiam degradatum, hæreticum, excommunicatum &c. validè absoluere in hoc articulo quemlibet pœnitentem, saltē si non adsit alius sacerdos carens istis vitiis. Ratio est, quia verba Tridentini Concilii exprimunt: *Omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes absoluere possunt.* Si verò præsto sit alius liber his vitiis, inualidè absoluet excommunicatus, degradatus, suspensus, &c. ita enim saltem declarauit congregatio Cardinalium decreto, quod describit Prosper Fagnanus in cap. *non est nobis* de-

desponſ. & matrim. etſi Dicaſtillo *n. 688.* & Tannerus *tom. 4. in 3. p. diſp. 6. q. 9. n. 64.* referens pro ſe multos autores, defendat contrarium, & quidem probabiliſſime, ſi abſtrahamus ab illa declaratione, de quà ipſis nihil conſtitit.

III. Nullo modo eſt dubitandum, 130
quin conſtitutus in periculo mortis "
poſſit etiam pro Caſibus reſeruatis eli- "
gere ſuum parochum prætermiſſo pri- "
uilegiato, quia parochus propriè, & ex "
officio obligatur tunc maximè ei o- "
mnia ſacramenta ſaluti opportuna mi- "
niſtrare. *Vnde etſi priuilegiatus tunc* "
haberi poſſit, non tamen eſt dubitan- "
dum, quin Concilii mens ſit, vt paro- "
chus tunc omnem poteſtatem habeat. "
Plura adferri poſſent, ſed nulla mihi "
videtur ratio dubitandi. Sic ſcribit, ſic reſpondet Leſſius. in Auctario ad *1. 2.* verb. *abſolutio Caſ. 2.* cui integre ſubſcribo, & ſubſcribunt ii, quos indicabo pro ſequenti puncto.

IV. Probabiliſſimum eſt ſpeculatiuè, 131

uè, & practicè, quemuis sacerdotem non excommunicatum &c. validè impertiri cuiuis in articulo mortis existenti absolutionem ab omnibus omnino peccatis, & censuris, etiam à quibus non posset extra hunc articulum, esto sit ad manum vnus, aut plures, qui polleant ordinaria, vel delegata potestate,
132 in eiusmodi peccata, & censuras. Ratio est, quia ita sentiunt plurimi grauissimi Dd. quos sequuntur, citántque Barbosa *in cit. cap. septimum* Concilii Trident. *n. 12.* Tannerus *loc cit. n. 63.* Dicastillo *n. 368.* accuratè vrgens, defendénsque textum Concilii Tridentini; Pellizarius *tom. 1. tr. 8. c. 3. n. 108.* loquens de non approbato; Th. Tamburinus insigniter de Sacram. *l. 5. c. 11. §. 1.* Pax Iordanus *Elucubrat. volum. 1. lib. 3. tit. 4. n 24. & 37.* approbans hoc dictum: *Confessarius libere absoluit* (in articulo mortis) *ab omnibus Casibus, & censuris, etiam Papæ reseruatis, quia nulla est reseruatio.* Equidem in Rituali Pauli V. sub titulo: *Ordo Mi-*

Ministrandi Sacramentum pœnitentiæ dicitur expressè: *In periculo mortis cessat omnis reservatio.* Quid clarius? 133
Et hanc sententiam si quis non approbatus sequeretur, suffragaretur ei specialiter hæc ratio, quòd quilibet habeat potestatem in venialia, si ergo pœnitens confiteatur vnicum veniale, absoluetur directè ab hoc, & saltem indirectè ab omnibus mortalibus, tam quæ confitebitur, quàm quæ ex obliuione tacebit; quia, sicuti indirectè remittuntur oblita, ita etiam indirectè remittuntur mortalia, quæ bona fide confiteris non habenti potestatem directè absoluendi.

V. Nihilominus tamen suaderem 134
tali pœnitenti, vt in praxi sequeretur contrariam plurimorum cum & apud Lugonem, volentium, vt si adsit copia parochi necessariò præferatur aliis, qui extra articulum mortis non habent potestatem in pœnitentem; item vt non approbato præferatur approbatus, alieno non priuilegiato priuilegiatus, si

pœ-

pœnitens laboret Casu reseruato, & sic de aliis; etenim suadendum, vt quisq; in hoc vltimo articulo sequatur tutiora, & communi vsui conformia; vsus autem modernus firmat hanc tutiorem doctrinam. Dixi: *Si cùm sit copia*, in confesso quippe est, si desit, validam, licitámque esse absolutionem à quouis sacerdote impertitam, propter nimis clara verba Tridentinæ Synodi quidquid de excommunicato, aut hæretico sacerdote negent nonnulli apud Lugonem *n. 18.* de quibus supra *n. 129.*

135 VI. Tunc autem dicetur non adesse copia alterius, e. g. superioris, quando aut adest quidem, sed renuit audire confitentem, aut constitutus in periculo nequit superiorem ipsemet accedere commodè, nec commodè accersere, quia vel non veniet, vel non sine nota. Sic omnino sentit Dicastillo *l. c. n. 391.* D. Rasserus de pœnit. *cap. 6. n. 35.* post Palaum, Henriq. Valentiam, Cordubam, Azor, alios, addentes, talem

lem pœnitentem non teneri mittere confessarium ad superiorem, aut per litteras petere ab hoc facultatem confitendi huic, aut illi, nec enim id præcipit *Ecclesia*, vt rectissimè D. Rasserus.

VII. Nequaquam sunt audiendi illi 136
etiam celebres Dd. qui volunt, vt si confessarius talem pœnitentem absoluit legitimè à censura, à qua non potuisset extra talem articulum, ipse pœnitens superato illo periculo se sistat superiori absoluendum ab hoc, propter expressam decisionem capit. *eos, qui de sent. excomm. in 6.* etenim huic capitulo derogatum esse à Tridentino notat optimè Iordanus *cit. n. 24. in fin.* illam necessitatem se sistendi negantibus Marchantio, Texeda, aliis, quos refert Diana *part. 9. tr. 6. res. 36. & part. 10. tr. 14. res. 63. & part. 12. tract. de conclaui res. 34.* meritò vocans probabilem opinionem Marchantii. Si tamen illa censura esset vel deducta ad forum externum, vel notoria, opor-

oporteret se præsentare superiori pro satisfactione congrua foro externo, vt distinctè explicat D. Rasſlerus *l. c.* scriptor accuratus simul & breuis.

137 VIII. Ex his liquet, nullo modo fuisse opus, vt ille Nobilis, & Clarissimus vir, de quo *n. 123.* peteret à Reuerendissimo Domino Vicario Generali potestatem absoluendi captiuum ab illo peccato enormi; quia omnis reseruatio cessat in articulo mortis. Supra *n. 122.* ille autem captiuus erat in articulo mortis vt liquet ex specie facti, & ex dictis *n. 126.* nec enim solent confessarii admitti ad excipiendas reorum confessiones in nostra Germania, nisi vno, alteroue die priùs quàm vel feratur capitalis in eos sententia, vel affici-

138 antur extremo supplicio. 2. Singulariter, quia ille confessarius erat parochus, Lessius autem relatus *n. 130.* non vult vllo modo dubitari de potestate parochi in tali articulo 3. quia nullus Dd. hactenus citatorum tradit, incumbere ipsi confessario onus petendi facul-

cultatem absoluendi, sed rigidiores aiunt, hoc onus impendere ipsi pœnitenti; atqui pœnitens vel non poterat, vel non tenebatur petere juxta dicta *n. 113.*

Quæritur X. *quomodo expiret, vel amittatur jurisdictio.* 139

℞. Expirat 1. quando quis priuatur officio, cui illa jurisdictio erat per se annexa, vt quando parochus resignat parochiale beneficium. 2. quando quis excommunicatur, aut suspenditur ab officio, vt tradi solet in materia de Censuris. Si tamen illa excommunicatio, aut suspensio maneat occulta, valebunt absolutiones propter errorem communem. suprà *n. 107.*

3. Singulariter notandum est, non expirare etiamsi is, qui eam concessit, vel excommunicetur, vel etiam moriatur. Sanch. *l. 8. de matrim. disp. 28. n. 71. & seq.* Lugo *de pœnit. d. 19. sect. 2. §, 2.* D. Raslerus *de pœnit. c. 6. n. 15.* & alii communius contra S. Ant. Nauarr. alios; nam gratia & priuilegium 140

non finiuntur morte concedentis, ſicut finitur juriſdictio contentioſa, ſeu ad lites, de qua ſola loquuntur jura, quæ contra noſtram ſententiam adferunt citati. Hinc Laymannus *lib. 5. tr. 6. c. 10. n. 22.* (neſcio an ſatis memor illius, quod de cooperatoribus tradiderat *lib. 1. tr. 4. c. 28. n. 18.*) ſubſcribit Co-
141 nincko ſcribenti: Quin videmus Capellanos, & cooperatores à parochis ad audiendas confeſſiones aſſumptos, iis mortuis ſuo officio adhuc fungi. Et præmiſerat *ibid.* Laymannus: Si parochus alicui ſacerdoti abſoluendi ſuos facultatem abſolutè concedat, durat poſt mortem, ſicut docent Dd. citati contra Philiarchum, ſecùs, ſi dixit. *Facio tibi copiam audiendi meos quoad vixero*; aut *quam diu mihi placuerit.*
142 Raſſerus *l. c. n. 16.* Vnde infero pro quotidiana praxi, quando duo parochi ita ſe mutuo amant, vt permittant ſuis parochianis facere confeſſiones apud alterum, poſſe poſt obitum alterutrius ex his parochis parochianos ipſius

ſiùs pergere in confeſſionibus faciendis alteri, quia facultas data tali parocho videtur eſſe data abſolutè, eſtque gratia *facta*, non autem *facienda*, id eſt facta præcipuè in amorem parochi, non parochianorum. Spectanda tamen eſt conſuetudo regionis, ſicut ex Suarez notat idem Laymannus *cit. n. 18. in fin.* ſubdens *cit. n. 22.* ſi eſt tibi à tuo Epiſcopo (& quidni ſi à parocho?) facta facultas generalis confitendi, cui volueris, eam perſiſtere etiam defuncto Epiſcopo.

Quæritur XI. *vtrùm Religioſi Men-* 243
dicantes, qui habent poteſtatem abſoluendi à cenſuris in foro conſcientiæ, poſſint id facere extra ſacramentum pœnitentiæ, & an abſolutus ab excommunicatione in foro interiori, poſſit ſe gerere exteriùs tanquam non excommunicatum.

℞. ad primum. Poteſtas abſoluen- "
di à cenſuris non eſt ita Mendicanti- "
bus Religioſis conceſſa, vt non poſſint "
ea interdum vti extra ſacramentum "

„ pœnitentiæ., neque enim absoluere in „ foro interiore idem est, quod absoluere in foro pœnitentiæ, sed absoluere „ ita, vt non habeat necessariò vim in „ foro externo, si lis moueatur.

114 ℞. ad secundum. Qui absolutus est „ in foro interno (nisi fuerit nominatim „ denunciatus) non tenetur se gerere tanquam excommunicatum, præsertim si „ constet, illum esse absolutum. Neque „ id in Belgio tantùm habet locum ob „ consuetudinem præscriptam, sed etiam in Italia, & Hispania. Vbique enim „ possunt Religiosi Mendicantes absoluere etiam publicè excommunicatos à „ Iure, vel ab Homine generatim, modo „ denunciati non sint nominatim. Et hoc „ illis valet ad publice versandum cum „ hominibus, & diuina officia, sacramentaque frequentanda; absolutio enim in foro interiore valet quoad omnia, præterquam quando lis mouetur in judicio, tunc enim iudex secundum juris rigorem posset non habere „ rationem huius absolutionis, eumque

con-

condemnare, tamen secundum æqui- "
tatem deberet hæc absolutio etiam ibi "
valere, vt docet Henriq. *cap. 27. de* "
Excommunicat. Non tamen existimo, "
eum, qui post absolutionem in foro in- "
teriori factam celebrauit, posse jure "
tanquam irregularem condemnari, "
quia hæc irregularitas non contrahitur "
sine culpa lætali, quæ hic præsumi "
non potest.

Hæc omnia verbatim descripsi ex 45
Lessio in *Auctario verb. absolutio, cas. 8.* quibus fortè non inutiliter junges ea, quæ hanc ipsam in rem tradidi in tractatu de Iubileo duplici. *c. 35. n. 273. & seqq.* Vide etiam infra Cas. *20. n. 642.* & *n. 645.*

Quæritur XII. *quisnam sit præditus jurisdictione ad excipiendas confessiones illorum, qui habent duo domicilia.*

℟. Ille ipse, qui habet jus tales jungendi matrimonio; quis autem ille sit tradidi in Alphab. Matrim. *1. part. Cas. 18. n. 497.*

Confessarius bene absoluens.

Casvs IV.

Indiscussus.

146 D*Amianus solitus sæpissime omittere absolutionem à vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, quandoque dum effert verbum.* Absoluo *nondum habet expressam, & actu determinatam intentionem absoluendi, aut à censuris, aut à peccatis, sed actu, & expressè se determinat primum tunc, quando dicturus est:* A vinculo excommunicationis, *aut:* A peccatis tuis, *at vix eo verbo:* Absoluo *prolato intendit expressè, & formaliter absoluere à peccatis; an priusquam pronunciet illa verba:* A peccatis tuis, *tenetur in conscientia repetere enunciationem:* Absoluo te? *An etiam tenetur repetere, si fortè protulit animo ad alia distracto?*

147 Damianus ille diu mecum egit de argu-

gumento huius Caſus, fortè frequentis, attamen à nemine, quem legerim, propoſiti: Quid reſpondendum cenſuerim exprimam *n. 155*. vbi nimirum expediero primam ex his ſex quæſtionibus. 1. quæ ſit forma neceſſaria ad eſſentialiter bene abſoluendum, eiuſque ſenſus. 2. quænam ad accidentaliter bene. 3. quale ſit peccatum non præmittere abſolutioni à peccatis abſolutionem à cenſuris, caſu quo pœnitens eſt irretitus aliqua. 4. an, & quando liceat, vel non liceat repetere eſſentialem formam abſolutionis, nominatim quando diſtractus protulit formam abſolutionis. 5. quantum ſit peccatum proferre formulam cum voluntaria diſtractione. 6. an Confeſſarius teneatur abſoluere pœnitentem, adhærentem ſententiæ contrariæ illi, quam tenet ipſe confeſſarius.

Quæritur ergo I. *quænam ſit forma* 148 *eſſentialis abſolutionis.*

℞. Hæc: *Abſoluo te.* Ita præter alios tenent quadraginta tres Dd. nomi-

nati à Diana, *a. t. XI. tr. 6. res. 11.* iis ita fauente Concilio Florentino, dum in litt. Eugenii pro forma substantiali non assignat nisi ista duo vocabula, vt Suarez de censuris *disp. 10. sect. 2.* scribat, hanc responsionem esse certissimam; ego autem aio, esse tantum multò probabiliorem, etenim negari nequit probabilitas sententiæ dicentium, illa verba. *A peccatis tuis* etiam spectare ad substantiam formæ, sic enim sentiunt Durandus, Petrus Sotus, apud & cum Ioanne Wigers *q. 84. a. 3.* item Paludanus, Maior, Gabriel, Basilius, & Martino apud Dianam, *cit. res. 11.* multum fauente Concilio Trident. *sess. 14. c, 3.* vbi dicit, sacramenti pœnitentiæ formam in illis Ministri verbis positam esse *Ego te absoluo &c.* frustra sanè adderet *To &c.* si non exigeret essentialiter saltem illa verba: *A pecca-*
149 *tis.* Accedit, quod illa duo verba: *Absoluo te* etiam dum pronunciantur in ipso confessionali, sint indifferentia ad absolutionem à peccatis, & censuris,

ris, saltem quando pœnitens attulit casum censura notatum; atqui forma absolutionis à peccatis debet determinatè significare remissionem peccati, quia non plus efficit, quam determinatè significet, cum sit forma practica, non verò speculatiua.

Ob quam rationem infero in primis, 150
delinqui mortaliter ab eo confessario, qui omittit illa tria (secùs, si tantum omittat: *Tuis*) verba: *à peccatis tuis*, saltem casu, quo pœnitens confessus est peccatum mortale; vt contra nonnullos rectè cum Siluio, & aliis tenet Stephanus à S. Paulo in Theolog. Moral. *tr. 5. disp. 5. dub. 5. §. 1.* tum quia sunt ex omnium, vt testatur Tannerus *tom. 4. disp. 6. q. 1. dub. 2. n. 31.* opinione certò necessaria necessitate præcepti, tum quia talis confessarius exponit sacramentum probabili periculo nullitatis, sine necessitate, & contra iustissimam voluntatem pœnitentis.

Infero deinde, confessarium, qui 151
priusquam diceret: *Absoluo te*, non se

determinauit, vtrùm vellet tunc absoluere à censuris, an à peccatis, nequaquam delinquere, etsi quando post illa verba se determinat, repetat eadèm verba, eo quòd sit verè probabile, iis solitariè prolatis non contineri condonationem peccatorum; sit quoque probabile, contineri, quando non constat de contraria intentione, sicut non constat, quando non adest nisi defectus prædictæ determinationis; sit tertiò certum, non delinquere, qui inter probabiles vtrinque opiniones sequitur tutiorem, sequatur autem tutiorem, qui repetit, cùm sit certissimum, illa repetitione nihil offici valori sacramenti, sit autem probabile, offici, si non repetatur; docet quippe Dicastil-
152 lo *de pœnit. disp. 5. dub. 2.* doctè differens de essentia, & accidentibus formæ absoluendi, inter cætera post alios, si quis incipiat proferre formulam cum intentione quasi indifferente seu non determinata ad efficiendum sacramentum cum illis solis verbis: *Absoluo te*

aut

aut simul cum verbis: *A peccatis tuis*, sed relinquendo, seu differendo determinationem ad tempus, quo (post verba: *Absoluo te*) cessandum sit, vel pergendum, in tali casu non valere sacramentum, eò quòd oporteat intentionem requisitam adesse tunc, cùm dicitur: *Absoluo*.

Sub infero, nec illum esse damnandum repetitæ superstitiosè formulæ, qui quando sine determinatione dixit: *Absoluo te*, subdens: *à vinculo excommunicationis* &c. nihilominus dicit: *Deinde te absoluo à peccatis tuis*; ratio enim, quæ excusat illum, de quo paulò antè, excusat & hunc. 153

At nunquid talis tenetur iterare: *Absoluo te*, priusquam dicat: *A vinculo excommunicationis?* ℞. Si repetat, non damnabo, quia probabilissimum est, quando talis non habet intentionem positiuè contrariam verbis illis solitariè prolatis, significari, efficíque absolutionem à peccatis; ergò vt per illas fiat remissio censurarum repeten- 154

da est in casu proposito. Equidem Suarez de censur. *d. 1. sect. 2. n. 7.* eúmq; secutus Thomas Tamburinus in *Meth. exped. confess. lib. 2. vltima pag.* habent pro certo, si te intendente absoluere à censuris simul & peccatis constitutum in agone extremo cum proposito dicendi: *Absoluo te ab omnibus censuris, & peccatis tuis*, euolet anima ægroti post quam dixisti: *Ab omnibus censuris*, at priusquam dicas: *A peccatis tuis*, fore nihilominus absolutum à peccatis, quia illa verba: *Absoluo te* significant determinatissime, efficiuntque remissionem peccatorum, nisi videlicet adsit contraria intentio.

155 Infero denique responsionem ad casum propositum *n. 146.* videlicet certò sequi ex doctrina Suarii relata *n. 148.* & *154.* quòd Damianus ille non teneatur in assignato euentu repetere, sicut è diuerso ex doctrina Dicastilli producta *n. 152.* manifestè infertur, teneri repetere. Ego adhæreo sententiæ Suarezianæ, ea etiam de causa, quòd existi-

stimem, (perpendant eruditi hoc meum iudicium) contra Dicastillum, nequaquam opus esse, vt quando dico: *Absoluo te*, habeam tunc seu virtualiter, seu formaliter, seu tacitè, seu expressè determinatam intentionem absoluendi à peccatis, nec enim credo, verba indicatiui modi, quibus cõficiuntur sacramenta, debere tunc habere determinatè suam sacramentalem significationem, quando proferuntur, sed sufficere (posito, quod absit contraria intentio) si illam habeant, quando effertur vltima syllaba essentialiter requisita ad valorem sacramenti, nec enim apparet, cur vltima illa essentialiter requisita syllaba sicut efficit sacramentum, non etiam sufficienter determinet confusam, indeterminatamque significationem; & proinde quando postquam dixisti: *Absoluo te*, hæres, vtrum velis subdere: *A peccatis tuis*, an: *A vinculo excommunicationis*. licet illa hæsitatio ostendat, te cum dicebas: *Absoluo te*, non habuisse determinatam intentio-

tionem tunc absoluendi à nexu peccatorum, attamen quando subdis: *A peccatis tuis* dicetur, verbi: *Absoluo* significationem esse satis (modo absit contraria mens) per verbum: *Tuis* determinatam ad remissionem culpæ, non autem ad remissionem censuræ.

156 Confirmo hoc meum judicium autoritate Georgii de Rhodes *disputat. Theolog. tom. 2. tr. 10.* seu *de Euchar. disp. 1. q. 2. sect. 3. conclus. 1.* vbi de pronomine *Hoc* initiante formam Consecrationis Eucharisticæ sic loquitur: „Pronomen *Hoc* necessariò importat in „recto aliquid confusum, vagum, & in„differens secundum rationem ad pa„nem, corpus Christi, aut aliam sub„stantiam quamlibet, quæ in fine prola„tionis esset sub talibus accidentibus, „possum enim cum dixi *Hoc* addere: *est* „*panis meus*, vel: *est corpus meum*. Vbi „vides, pronomen: *Hoc*, tunc quando „dicitur, significare indeterminatè gra„dum substantiæ, qui tamen in fine „propositionis determinatur ad Corpus

Chri-

sti. Sic loquitur ille autor post hæc descripta visus à me. Ergo similiter rectissimè dicitur, significationem verbi: *Absoluo*, posse manere vagam in principio enunciationis, determinatam verò reddi in fine.

157 Ad tollendos autem scrupulos dico in primis, illum, de quo *n. 155*. non delinquere, si non repetat, rectiùs autem facere, si repetat. Patet huius dicti veritas ex paulò antè dictis. Dico deinde quando quis, aut semper, aut ferè semper, solet absolutioni à peccatis præmittere absolutionem à censuris, si postquam dixit: *Te absoluo*, seu *absoluo te*, quandoque hæreat, vtrum velit, dare absolutionem à censuris, nec ne, non teneri quidquam repetere, siue post illam hæsitationem proferat verba significantia relaxationem censurarũ, siue proferat indicantia condonationem peccatorum; similiter, si consueuit omittere absolutionem à censuris, hæsitet autem post verbum: *Absoluo*, vtrum rectà ad peccata, an ad censuras,

ras, progredi velit, progredietur ad vtrumlibet horum licitè sine repetitione verbi *Absoluo*; haud tamen delinquet repetendo, vtpote sequens non absque autoritate tutiora; At vero illicitè repetet, si nullus præter distractionem animi subsit defectus, vt ostendam. *n. 175.*

158 Quæritur II. *quænam sint accidentales formæ, ceremoniæq; absolutionis.*

℟. Iuxta Rituale, seu Obsequiale Constantiense præmittitur à confessario hæc precatiuncula cum efformatione S. Crucis. *Deus sit in corde tuo, & labiis tuis, vt digne, & competenter annuncies omnia peccata tua, In Nomine Patris* &c. juxta Mechliniense hæc: *Dominus sit in corde tuo, & in labiis tuis ad digne confitendum peccata tua In Nomine Patris* &c. Rituale Romanum nullam indicat precationem; nos in Societate dicimus: *Dominus sit in corde tuo, & in labiis tuis, vt rite confitearis omnia peccata tua. In Nomine Patris* &c. Post enarrata peccata præscribuntur in Rituali Romano

tres

tres oratiunculæ, scilicet: *Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam æternam Amen.* Deinde dextera versus pœnitentem eleuata hæc. *Indulgentiam, absolutionem, & remissionem omnium peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens, & misericors Dominus. Amen.*

Dominus noster Iesus Christus te ab- 159
soluat, & ego autoritate ipsius absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, in quantum possum, & tu indiges; deinde ego te absoluo à peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Passio Domini nostri Iesu Christi, merita B. Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, & quidquid boni feceris, & mali sustinueris sit tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ, Amen.

Circa has precatiunculas notanda 160
sunt sequẽtia; 1. omnes exprimi his ipsis verbis in Obsequiali Constantiensi; *fol. 87.* quod quidem vltimis verbis o-

ra-

ratiunculæ: *Passio Domini* &c. subdit hanc monitiunculam: *Vade in pace, & noli amplius peccare.* 2. non tantùm nullam ex iis esse de essentia absolutionis, sed etiam posse omnes taceri sine omni periculo, nam in breuibus confessionibus, sicut & in illorum, qui sæpe confitentur, sufficit modo dicatur: *Ego te absoluo à peccatis tuis,* inquit Emanuel Sa. *verb. absolutio n. 1.*; imò præstat, vt hæc sola verba proferantur in talibus confessionibus, & tunc etiam in longioribus, quando multi adsunt pœnitentes teste Thoma Tamburino in *Methodo expedit. confess. lib. 3. c. 1.* & Cardinalis de Lugo *de pœnit. disp. 13. n. 9.* scribit, illas preces dici ex consue-
161 tudine libera. Polancus quoque *in Directorio* ait, omnia, quæ ante, & post absolutionem dicuntur, esse solùm de decentia, non tamen omittenda; Concilium Tridentinum *sess. 14. c. 1. de sacram. pœnit.* plus non edicit, quàm illas precatiunculas laudabiliter ex more Ecclesiæ vsurpari; Rituale Romanum

num ait: *In confeſſionibus frequentiori-
bus, & breuioribus omitti poteſt: Miſe-
reatur* &c. *ſatis erit dicere: Dominus
noſter Ieſus Chriſtus, vt ſupra vſque ad
illud: Paſſio Domini* &c. Ita Rituale
addente Filliucio *tr. 7. n. 65.* ſaltem
verba illa: *Paſſio Domini* &c. ſecun-
dum omnes non eſſe neceſſaria, & poſ-
ſe omitti ex qualibet rationabili cauſa,
vt quando eſt multitudo pœnitenti-
um, qui ſe reconciliant: Ita ille. Ego 162
ſeruo hunc morem (& ſine dubio plu-
res alii) vt quando plures pœnitentes
ſtipant ſedem confeſſionalem, poſt-
quam dixi: *Ego te abſoluo à peccatis
tuis in nomine Patris* &c. dem pœni-
tenti ſignum recedendi, eóque lentè,
vt fieri amat, recedente proferam ora-
tiunculam: *Paſſio Domini*, ea etiam de
cauſa, quòd magni Theologi nomi-
nandi Caſ. *21.* cenſeant, per pronun-
ciationem illius precis à confeſſario e-
leuari omnia ſecutura bona opera pœ-
nitentis ad ſatisfactionem ſacramenta-
lem, eáque de cauſa poſſe minui pœ-
ni-

163 nitentiam alias imponendam. 3. singulariter absolutionem à censuris omitti communiter innoxiè præsertim in Germania, in qua nominatim à sæcularibus plebeis contrahuntur multò rarissimè, si fiat reflexio ad conditiones necessarias incurrendæ re ipsa censuræ. Et vtique absolutio à suspensione omittenda est, quando pœnitens est laicus, huius enim pœnæ incapaces sunt laici, imò & rectè omittitur, quando initiatus Minoribus est absoluendus, hac quippe ætate merè laici obeunt omnia officia, quæ consueuere Minori-

164 stæ. 4. Licèt quando pro solo foro interno absoluitur quis ab excommunicatione, sufficiat proferre illa verba, *absoluo te à vinculo excommunicationis*, vt expressè tradit Rituale Romanum *fol. m. hi 46.* quando tamen est absoluendus quis pro foro quoque externo, dicendum est: *Dominus noster Iesus Christus te absoluat, & ego autoritate ipsius Sanctissimi Domini nostri Papæ, vel Reuerendiss.mi Episcopi* N. (quan-

(quando scilicet absoluit ex delegatione aut Papæ, vt e.g. Regulares Mendicantium, aut Episcopi) *mihi concessa absoluo te à vinculo excõmunicationis, in quam incurristi* (vel incurrisse declaratus es) *propter tale factum, vel causam, & restituo te communioni, & vnitati fidelium, & sacramentis Ecclesiæ.* Si autem agatur de censura suspensionis, dicet: *Absoluo te à vinculo suspensionis, quam propter tale factum, & causam incurristi,* seu *incurrisse declaratus es, in Nomine Patris* &c. sicuti quando agitur de irregularitate tollenda, dicitur post absolutionem à censuris: *Eadem autoritate dispenso tecum super irregularitate, in quam ob talem causam (nominando hanc) incurristi, & habilem reddo, & restituo* te *executioni ordinum, & officiorum tuorum in nomine Patris* &c. Hæc omnia 165
leges in Rituali Romano sub titulo *de sacramento pœnitentiæ;* seruet quisque notorium, constantémque morem suæ Diœcesis, & erit tutus coram Deo, homi-

minibúsque. Et verò est vbique receptum in Germania, vt confessarius detecto capite impertiatur absolutionem, quem morem defendit Tannerus *de pœnit. q. 9. n. 4.* aduersus Emanuelem Sa. in *edit. antiqua*, non tamen damno peccati, qui absque scandalo (non facilè timendo à senibus catharrosis, caluis in hieme) absoluunt tecti pileolo plicatili. Sicuti jam non obligat mos imponendi manus capiti absoluendi, vt imponebatur olim, eámque ob rem sacramentum pœnitentiæ nuncupabatur sacramentum *impositionis manuũ.*

165 Interrogabis, *sitne probabilis opinio Ioannis Pontii apud Dianam* part. 11. tr. 6. res. 14. *rati, si homini animam agenti nequeat adesse, nisi sacerdos mutus, hunc posse, imo teneri illum absolnere, aut nutibus, aut scriptis in charta verbis.*

℞. cum Diana, me nòn audere vocare practicè probabilem, quia nequit vllũ ex aliis sacramentis (excepto matrimonio, quod cùm sit verus contractus,

ctus, sequitur indolem contractûs in genere sumpti) impertiri alterutro horum modorum; & nominatim de hoc sacramento pronunciant Concilia Florentinum, & Tridentinum, relata supra *n. 164.* ejus fotmam esse hanc: *Ego te absoluo*; & denique Clemens VIII. damnauit opinionem censentium cum Nauarro, posse in aliquo casu saltem extremæ necessitatis licitè alicui mitti in scripto absolutionem sacramentalem. Vide Tanner. *disp. 6. q. 9. dub. 1.* referentem verba Clementis, atque rectè probantem tum ex illo decreto, tum ex particula *Te* nullo casu posse absolui absentem, consentiuntque Recentiores. De absolutione distantis, quando oblitus es eam imperti-ri dicam Cas. *6. n. 287.*

Quæritur III. *quale sit peccatum* 167 *non præmittere absolutionem à censuris absolutioni à peccatis ipsis.*

℞. I. Si pœnitens adfert censuram excommnnicationis maioris, delinquit mortaliter confessarius, non præmittens

tens absolutionem ab hac absolutioni à peccatis. Suarez *de censur. disp. 1. sect. 2.* quia irretitus hac censura peccat mortaliter recipiendo qualecunq; sacramentum. Si tamen ipse excommunicatus agat animam, ita, vt sit periculum, nè euolet, priusquam impertiatur absolutio à peccatis, proferes illa duntaxat verba: *Absoluo te* cum intentione tollendi tam censuram, quàm culpam, tunc enim prius natura tolletur censura, quàm culpa teste eodem Doctore; vel potius dic: *Absoluo te à censuris, & peccatis*; licèt enim contingat eum emori priusquam dicas: *A peccatis*, erit tamen certissimò juxta Suarez relatum supra *n. 148.* absolutus ab his.

168 ℟. II. Si ea censura sit suspensionis, vel interdicti, rectius ages tollendo has (si potestatem habes) ante, quàm post, non tamen aut vllum, aut graue peccatum admittes postponendo. Sicut & quando per obliuionem non præmisisti debitam absolutionem ab Excom-

communicatione, teneris (si præditus sis tali potestate) subjicere, non tamen repetere absolutionem à peccatis, excommunicatio quippe non officit absolutioni à peccatis, nisi quatenus excommunicatus recipit hanc in affectu peccati mortalis. Nauarr. *in summa c. 9. n. 3.* adhuc laxiùs loquens. Suarez *loc. cit. & de pœnit. disp. 31.* & alii apud Suarez, & Ioannem Sanch. *in select. disp. 32. n. 11.* frustra contradicentem cum multis; atqui pœnitens non perseuerat in affectu peccati mortalis, quando ignarus, se nondum esse absolutum ab anathemate, restitutumque sacramentis Ecclesiæ petit, percipitque absolutionem. Hæc probè nota, 169
quia non obuia, & iis adde, quæ superiùs dixi de modo absoluendi à censura in foro etiam externo.

Interrogabis, *quo sensu sacerdos di-* 170
catur absoluere à peccatis illum, qui non adfert nisi venialia jam integrè deleta per contritionem, aut non nisi mortalia jam aliàs legitimè remissa per confessionem.

℞. Hoc sensu: Ego hac mea judiciali sententia confero tibi, si capax es, gratiam diuinam, quæ quantùm ex se est, vim habet dimittendi peccata quoad culpam, & pœnam. Suarez de pœnit. *disp. 14. sect. 13.* Vel tibi remitto offensam diuinam, cedendo jure illo, quod Deus, & ego loco Dei, à te offensi habui ad non remittendam offensam, conferóque tibi nouum titulum, ob quem prohibeor de nouo esse tibi offensus ob peccata. Lugo *disp. 13. sect. 3. n. 27.*

171 Quæritur IV. *quando liceat, aut non liceat, repetere formam sacramentalem.*

℞. I. Est ex suo genere graue peccatum repetere illam, respectu eorundem omnino peccatorum in eadem confessione, nisi adsit rationabile dubium de valore prioris absolutionis. Hanc responsionem expressè jam tradidi in *Alphab. Bapt. Cas. 13. n. 379.* loquendo etiam de absolutione sub conditione, probauique inde, quod Dd. relati ibid.

ibid. *n. 318.* grauis criminis reum agant ſacerdotem, qui etiam ſub conditione rebaptizat alterum ex inani dubio, leuique ſcrupulo. Plurimi tamen ex ta- 172
libus repetitoribus excuſantur ab omni, aut certè à graui peccato, ideo, quòd non apprehendant vanitatem ſui ſcrupuli, dubiiue inanis, aut in eas compingantur anguſtias, vt apprehendant peccatũ ſiue repetant, ſiue non repetant; & quia non habent otium examinandi (quis enim, prudens deliberet diu cum tædio, vel rubore pœnitẽtis?) vtrùm liceat, an non liceat, oporteat, an non oporteat facere iterationem, faciunt illam; & rectè quidem tunc, eſt quippe è duobus malis minus eligendum, eſt autem minus malum iterare ſacramentum, quando non eſſet à parte rei iterandum, quàm non repetere quando eſſet à parte rei repetendum, ſicut oſtendi in citato libello *n. 381.* non enim *temeritas interuenit præſumptionis, vbi eſt diligentia pietatis,* inquit S. Leo *ibid.* relatus *n. 380.* Quin 173

meritò Thom. Tambur. *de sacram. lib.* *1. c. 1. §. 3.* absolutè damnat de solo veniali, qui laborans dubio leui, meróque scrupulo animi pusillanimis, an formam substantialem ritè protulerit, repetit illam sub conditione solùm idcirco, vt amoueat à se scrupulum illũ, nam non irrogat grauem, sed solùm leuem imprudentiæ iniuriam sacramento, dum repetit ex metu offendendi Numinis, & nocendi proximo. Et citat idem P. Tamburinus Leandrum extendentem hanc doctrinam ad sacramenta imprimentia characterem, ipse verò non vult absolutè extendere ad ista, ego autem extendo ob identitatem rationis.

174 ℟. II. Quoties rationabiliter dubitas, vtrùm protuleris formulam nec ne, toties teneris repetere (sub conditione expressa mente, vel verbis,) eandem: Ratio est, quia jura, & Dd. relati à me in eodem Alphab. *cit. cas. 13. n. 656. & seqq.* ita statuunt de baptismo, est autem pœnitentia secunda post naufra-

fragium tabula, ſicut baptiſmus prima. Trident. *ſeſſ. 6. c. 14.* ideo exiſtimo, delinqui mortaliter non repetendo in tali dubio, ſaltem quando pœnitens eſt confeſſus aliquod mortale peccatum; ſi autem ſolùm veniale, ſciatúrque eſſe innocens anima, non auſim iniungere obligationem mortalem, ea etiam de cauſa, quòd talis pœnitens nolit in tali caſu grauiter vrgere jus, quod fortè habet ad abſolutionem, ſingulariter in caſu, quo dubitas rationabiliter an dixeris: *A peccatis tuis*, propter dicta ſupra *n. 148.*

℞. III. Ex eo præcisè quòd formu- 171
lam protuleris voluntariè, inuoluntariéue diſtractus, non habes rationabilem cauſam dubitandi, an reuera integre protuleris; quare non habes ex hoc præcisè titulo aut obligationem, aut jus repetendi. Cùm enim Suarez relatus ſupra *n. 148.* pronunciet, eſſe certiſſimum, Tamburinus autem *in Method. confeſſ. l. 2. cap. 10. n. 57.* eſſe certum, quod hæc duo verba: *Abſoluo te* conti-

neant totam eſſentiam abſolutionis, nemini poteſt, ſtante hac doctrina, oriri prudens dubium, aut ſcrupulus de errore in forma.

176 Sicuti nec ille jure dubitat de prolata forma, qui ob diſtractionem ignorat, vtrùm vllum verbum eſſentiale abſolutionis protulerit, effert autem aduertenter illa verba. *In nomine Patris, & Fil.* &c. ſi enim talis jam præditus ſit habitu præmittendi his verbis formam eſſentialem, inaduertentia, ſeu diſtractio non præbet rationabilem cauſam dubitandi de prolata vera formula; ſi autem nondum eſt habituatus, ſuppetit ratio dubitandi, ergo & repetendi. Porro *n.267.* enumerabo caſus, quibus ob dubium pronuncianda eſt formula ſub conditione.

177 Quæritur V. *quantum ſit peccatum pronunciare formulam ſacramentalem cum diſtractione voluntaria?*

℞. Nondum me pœnitet ſcripſiſſe in *Alphab. Baptiz. cap. 6. n. 202.* ſicut non habemus ſufficiens fundamentum da-

damnandi de mortali proferentem cum voluntaria distractione formulam baptismalem, dummodo sit bene exercitatus, ita à fortiori non suppetit ratio agendi reum noxæ lethalis, qui vsu bono, longóque præditus admittit distractiones in prolatione formæ pœnitentialis, at quis excuset à graui veniali? His scriptis video consentire, aut certè inclinare P. Tamburinum de sacram. *l. 1. c. 2. §. 1. n. 5.*

Quæritur VI. *an Confessarius teneatur sequi opinionem probabilem sui pœnitentis, nolentis ab ea recedere.* 178

℞. Si judicet ipse quoque Confessarius, esse probabilem, nequit negare absolutionem pœnitenti nolenti recedere ab ea. Ita plerique Theologi cum, & apud Lugonem *disp. 22. n. 39.* ac Dicastillum *disp. 10. dub. 28. n. 556. & seqq.* fusissime, quidquid repugnet Ferro Manrique *quæstion. Vicarial. part. 2. q. 2.* nequit enim Confessarius negare absolutionem bene disposito, sequens autem opinionem probabilem

bilem est bene dispositus. Estque hæc responsio vera, licet Confessarius judicet, eam sententiam pœnitentis esse falsam, modò simul judicet, esse probabilem. Sanch. *in summa l. 1. c. 9. n. 28.* Diana *part. 2. tr. 13. res. 7.* Dicastillo *cit. n. 556.* atque alii contra Sairum. Quamuis enim confessarius judicet, esse falsam, non tamen ideo judicat esse improbabilem, ergo nec judicat pœnitentem esse hic, & nunc ma-
179 lè dispositum. Idem dic, quando confessarius putat, illam sententiam esse improbabilem, modò sciat, haberi ab aliis doctis pro verè probabili. Lugo *l. c. n. 46.* Dicastillo *n. 569.* post Sanchez, & alios contra alios; potest enim confessarius ita ratiocinari: sæpè fui deceptus tunc, cùm existimabam, esse me planè certum, ergo fieri potest, vt etiam nunc fallar, dum habeo illam opinionem pro improbabili, quam liquidò noui poni à viris emunctæ naris in-
180 censu probabilium. Quod si autem solus pœnitens cum vno alteróue imperi-

perito habet illam pro probabili, nequaquam tenetur confessarius procedere juxta illam. Vide Laymann. *l. 1. Theol. mor. tr. 1. c. 5. §. 2. n. 10.* Idcirco quando pœnitens judicat, se habere sufficientem dispositionem, fecisse debitum examen, confessarium habere jurisdictionem, haud rectè stabit hic eius judicio, si censeat, illum planè decipi. Lugo *n. 45.* Dicastill. *n. 567.* nam tenetur pœnitens illius, vtpote judicis judicio stare in eiusmodi euentis. Fill. *tr. 7. n. 366.* nisi vel confessarius judicet, opinionem pœnitentis esse probabilem, vel hæc diuersitas opinionum oriatur ex diuersis fundamentis probabilibus. Plura hanc in rem Lugo, & Dicastillo, rectè ex communiore addentes, hanc totam doctrinam esse veram respectu confessarii excipientis confessionem, seu ex officio, seu ex mera charitate; quamuis qui ex mera charitate, possit dicere pœnitenti: Si amplius mihi venias cum tali sententia, te non absoluam. Denique concludit 181

Lugo cum Suarez de pœnit. *d. 35. sect. 5.* Sanchez, & Diana contra Montesinum, atque alios, non tantum venialiter (nisi forte confessio sit de solis venialibus) sed mortaliter delinqui à sacerdote quouis, negante absolutionẽ, quando potest impertiri juxta probabilem opinionem, quia est magnum onus pœnitenti confiteri bis, idem crimen lethale. Quòd si pœnitens præuideatur non esse deserturus suam opinionem, etsi improbabilem, vrgendus, & non vrgendus erit juxta ea, quæ de necessitate docendi ignorantem tradam *Cas. 7. n. 313. & seqq.* notántque hic Lugo, & Dicastillo. Claudam hanc materiam hoc

Casu quotidiano, at indiscusso.

182 D*Ionysius vltro confitetur dicens: Sum bis furatus, sed tantum res paruas; detraxi alteri honorem, sed tantum leuiter; imprecatus sum alteri malum, sed non graue: bibi ad crapulam,*

lam, ſed non puto me mortaliter deliquiſſe, an poteſt, an tenetur confeſſarius credere tali pœnitenti?

℞. Abſolutè, & in rigore non tenetur, quia vſus docet, pœnitentes ſæpiſſime per quam malè judicare de malitia, grauitatéque peccatorum, communiter tamen, id eſt niſi habeat peculiarem rationem dubitandi, an Dionyſius non erret in ſuo judicio, poteſt eſſe contentus tali accuſatione ſine vlteriore inrerrogatione, partim quia eiuſmodi pœnitens meritò præſumitur habuiſſe de malitia ſuæ actionis tale judicium eo tempore, quo eam exercebat, quale habet in ipſo confeſſionali, ergò non peccauit mortaliter coram Deo, eſto fortè illa actio materialiter ſumpta non vacauerit graui culpa; partim quia experientia me, & vtique multos alios docuit, pleroſque omnes qui ſic confitentur, bene etiam materialiter confiteri.

Vnde Laymann. *lib. 1. tr. 2. c. 4. n. 7.* 183 pro praxi abſolutè ſcribit, confeſſari-

um præsumere posse, quod pœnitens judicauerit de obiecto, circa quod peccauit, illo modo, quo se habebat; quã doctrinam ego communissimè sequor, quando adest numerus confitentium magnus, quando autem paruus, non sequor, si suppetat minima ratio dubitandi, an pœnitens non fallatur in suo judicio, qualem rationem dubitandi non agnosco, quando pœnitens vel est vir doctus, vel mihi antecedenter notus de sanitate Iudicii.

Confessarius malè absoluens.

Casus V.

Non simplex sed compositus, Non Fictus, sed Factus.

184 E*Ligius Sacerdos indoctus* a *& imprudens* b *nec approbatus* c *nec jurisdictione praditus* d *insuper censura irretitus* e *atque in statu pecca-*

cati mortalis existens f excipit confessiones, solitus confessionale accedere sine vlla præparatione g nec benedictionem impertire pœnitenti h ex quo vt primùm intelligit aliquod atrox crimen, statim grauiter illum increpat i imò conuitiis petit. k Crebrò absoluit à reseruatis l crebrò non interrogat confitentem sine specie, sine numero peccata aut certò m mortalia, aut dubiè n mortalia, multò minùs circumstantias o nisi fortè sint peccata carnalia, in quorum circumstantiis, & modis exprimendis est nimius p singulariter è puella manifestante fornicationem, sciscitatur, an tunc primùm amiserit virginitatem q annon sit alteri desponsata r & à confitente, se carnaliter commixtam fuisse cum aliquo proximo cognato, fueritne hic frater, an patruelis s à dicente, se deliberatè inhæsisse turpibus cogitationibus, absque tamen desiderio t non quærit de statu ipsius pœnitentis, sed persona, de qua tunc cogitauit. Sicut & ex illo qui dicit: Sum furatus nota- 185
bi-

bilem quantitatem, non scitatur determinatam u *nec etiam ex fatente se valde turpia* y *& detractoria* z *locutum coram aliis, quærit de numero auditorum. Impertit absolutionem à peccatis ante absolutionem à censuris dicendo solùm: Absoluo te* a 2. *sine vllis precibus.* b 2. *totus distractus* c 2. *oculis vagabundus* d 2. *cum repetitione formulæ sine causa* e 2. *Et impertit ignaris articulorum fidei* f 2. *multa peccata committentibus ex ignorantia, & non edoctis veritatem* g 2. *sicut & nolentibus restituere* h 2. *nec abstinere ab occulta compensatione* i 2. *nec inuenta dare pauperibus* k 2. *nec salutare illos, à quibus offensi* l 2. *nec census annuos pendere* m 2. *nec occasiones peccandi deserere* n 2. *nec à maledicendi consuetudine* o 2. *nec confiteri blasphemias, aliaque in ebrietate patrata crimina* p 2. *identidem recidentibus in idem scelus* q 2. *pueris, de quibus dubitat, an peccare queant* r 2. *adultis adferentibus, aut solùm peccatum in genere* ſ 2. *aut actus in-*

indifferentes non relatos in honorem Dei
t 2. *aut imperfectiones* u 2. *Religioſis*
confitentibus ſibi ſine facultate Præla-
ti x 2. *Quoties non interrogat ea, quæ*
non intellexit vel ob diſtractionem, &
ſomnolentiam? vel ob pœnitentis vo-
cem nimis ſubmiſſam, ignotúmque idio-
ma? y 2. *Quoties nec ea, quæ nouit com-*
miſſa à pœnitente, & tamen taceri? z 2.
Quoties adigit pœnitentem ad nomi-
nandum complicem, ſponſumque? a 3.
Quoties admittit pœnitentem ſine reme-
dio ſalutis ſolicitus potiùs abſoluere
multos curſim, quàm vnum bene? b 3.
Quoties fatentem, ſe per 10. 20. annos 186
ſacrilegè confeſſum abſoluit ex ſta pede?
c 3. *Quoties impertitur abſolutionem*
aut ſub conditione? d 3. *aut ante in-*
iunctam pœnitentiam? e 3. *aut etiam*
moribundo, qui nullum pœnitentiæ ſi-
gnum dedit? f 3. *denique quoties aut*
non corrigit defectus commiſſos in ſuo
miniſterio? g 3. *etiam abſentem abſol-*
uens h 3. *atque jubens repeti confeſſio-*
nes antiquas ſine neceſſitate i 3. *vt nihil*
dicam

dicam de grauissimis pœnitentiis, quas iniungere solet. k 3. *An non annumerandus est hic Eligius absoluentibus malè, pessimè?*

187 Multi è Theologis moralibus præmittunt more Iurisconsultorum, capitibus, seu articulis suorum librorum summaria, vt vocant; erit hic Casus instar Summarii Casuum secuturorum, cum repetitione pauculorum è jam priùs explicatis, vt videlicet sub vnum conspectum dem indicem conditionũ requisitarum in bono confessario, quia dum directè exprimo defectus, indirectè indico virtutes, seu qualitates, contrariorum enim eadem est disciplina; quos quidem defectus non omnes explicabo in hoc Casu, sed tantùm partem magnam, reliquos edisseram locis in decursu indicandis, priùs tamen obseruato, præsentem Casùm à me eo sensu vocari *Non Simplicem*, sed *Compositum. Factum*, non *Fictum*, quo vocaui Casùm præfixum tractationi de Horis Canonicis *n. 547.* obseruato

præ-

præterea, per confeſſarium *male Abſoluentem* intelligi etiam illũ, qui malè fungitur officio confeſſarii.

[*Indoctus.*] De doctrina, & ſcientia 188 neceſſaria confeſſario notanda ſunt ſequentia 1. Debet vniuerſim ea ſcientia A eſſe præditus, vt pœnitentis morbos ſpirituales cognoſcere, eis aptas medicinas præſcribere, ignorantiam ejus poſſit docendo expellere, atque juſtam ferre ſententiam, quandoquidem Confeſſarius eſt Medicus, Doctor, Iudex. Supra *Caſ. 1. n. 22.* Debet itaque 2. eius peccata intelligere ſecundum ſpeciem, & numerum. Infra *n. 205.* qua de re ita ſpeciatim diſſerit Lugo de pœnit. *diſp. 21. ſect. 4. n. 70. & 71.* Satis eſt, ſi ſciat in iis, quæ communiter occurrunt, ſintne mortalia, an venialia, item quæ habeant excommunicationem, aut reſeruationem adiunctã, in quo melioris conditionis ſunt habentes facultatem abſoluendi à reſeruatis. Item non eſt neceſſe, vt in dubiis, quæ occurrunt, poſſit ipſe omnia re-

„ resoluere, satis si communia sciat, de
„ difficilioribus autem sciat saltem dubi-
„ tare, & peritiores, librósque consulat.
„ Debet etiam scire qualis dispositio in
„ pœnitente requiratur, vt possit absol-
189 ui: Hinc infero (hanc totam illatio-
nem admittit quidem vt probabilem
Dicastillo *d. 10. dub. 12. n. 340.* sed ab-
solutè mauult restringi ad Casus du-
„ bios) non exigi, vt confessarius de o-
„ mnibus, quæ audit ex pœnitente, judi-
„ cet, an sint grauia, vel leuia, imo ne-
„ que an sint, vel non sint peccata, sed
„ de communioribus; reliqua verò audi-
„ at, & intelligat, postea absoluat cum
„ debita intentione. Quando verò est
„ dandum consilium in futurum, aut fa-
„ cienda restitutio, vel contractus dubi-
„ us prohibendus, erit bonum consilium
„ quærere à pœnitente, an sit paratus ad
„ consulendum peritos, & ad standum
„ eorum judicio circa illud dubium;
„ quòd si promittat pœnitens, absoluat
„ eum confessarius dicendo illi obligati-
„ onem, quam habet, consulendi ali-
quem,

quem, vel aliquos. Quod si Religio- ‹‹
sus dubitet de sua aptitudine, & suffi- ‹‹
cientia ad istud ministerium, poterit ‹‹
deponere dubium, quando Prælatus, ‹‹
qui illum bene nouit, judicat illum a- ‹‹
ptum, & ideo imponit tale onus.

Hactenus Cardinalis de Lugo, rectè 190
subdens, grauiter delinquere, qui se
exponit ad confessiones audiendas sine
scientia requisita, etiamsi sit Religio-
sus.

3. Quia maximi *Dd.* quos contra 191
alios adfert, sequitúrque Dicastillo *cit.*
dub. 12. n. 350. aiunt, valere absolutio-
nem impertitam etiam extra articulum
mortis, ab adeò indocto, vt nesciat di-
stinguere inter venialia, & mortalia e-
tiam communiter occurrentia, intérq;
peccatorum vnitatem, & pluralitatem,
ideo vix reperietur sacerdos sanæ cete-
roqui mentis, qui destitutus sit scientia
essentialiter requisita, & ideo qui bona
fide est tali confessus, non tenetur, co-
gnito illo defectu confessarii, repetere
confessionem. 4. Quando pœnitens 192
est

est ita doctus, vt possit, velitque docere suum indoctum confessarium, huic sua inscitia non obest. Tanner. *q. 9. n. 99.* subdens *n. 100.* confessarium debere esse ita peritum, vt possit pœnitentem docere necessaria ad salutem, vt sunt articuli fidei, & sacramentorum digna receptio; si enim horum ignorantia laborat pœnitens, debet eum instruere prout permittit ratio loci, & temporis, vel certè mittere ad aliũ instruendum. Plura de scientia necessaria confessario tradidimus in vindiciis Theologicis, *sect. 11. n. 237.* & in Al-
193 phab. Ordin. *n. 373. & seqq.* His adde, mortalis delicti damnari illum, qui dedita opera quærit confessarium indoctum respectu sui status; nequit enim vtiliter mederi. Tambur. *de sacra. lib. 5. c. 6. §. 1.*

194. [*Et imprudens.*] Explicabo Cas. 7.
B *n. 305.* & *seqq.* prudentiam requisitam in Confessario.

C [*Nec approbatione, nec jurisdictio-*
D *ne praditus.*] De his duabus quali-
tati-

tatibus satis disseruimus *Cas. 2. & 3.*

[*Censura irretitus.*] Excommunica- 195
tio maior priuat jurisdictione, nisi, aut E
Error communis suffragetur. Suprà *n.*
107. aut periculum mortis. Suprà *n.*
122. At excommunicatio Minor nil
officit, officit autem suspensio ab offi-
cio, non autem à solo beneficio, hæc
enim per se solum priuat jure admini-
strandi reditus beneficiales. Laymannus *lib. 1. tr. 5. part. 3. c. 1.* ex com-
muni notans, nomine *suspensionis* ab-
solutè prolato intelligi suspensionem
totalem, id est ab officio simul, & be-
neficio.

[*Atque in statu peccati morta-* 196
lis &c.] Etenim eliciendus est necessa- E
rio à tali actus contritionis priusquam
absoluat pœnitentem, non autem ne-
cessariò priusquam incipiat excipere
peccata pœnitentis. Diana *part. 1. tr.*
7. res. 47. contra Posseuinum; nam in
sola absolutione est minister gratiæ di-
uinæ.

At *quid si nequeat ob breuitatem tem-* 197
po-

poris, vt contingere potest cum moribundo pœnitente, elicere contritionem? Respondet rectè Dicastillo de pœnit. *disp. 10. dub. 8. n. 232.* non fore reum sacrilegii, eò quòd necessitas absoluendi talem præponderet necessitati eliciendæ contritionis. *At ipse confessarius innocens ingressus confessionale, fit ibi nocentissimus, nam ex occasione data tunc admittit ibi aliquod crimen lethale, nec potest ante absolutionem, elicere contritionem, nisi post jam enarrata omnia peccata detineat pœnitentem, miraturum hanc detentionem, absolutio-
198 nisque inconcinnam dilationem?* ℞. Licet Nauarrus *de Iubil. & indulg. not. 17.* eruditè probet, esse per quam difficile elicere actum perfectæ contritionis, sicuti pluribus declarabo in Alphab. Confitentium *Cas. 4.* non modò tamen id absolutè negat alicubi Diana à me lectus, itemque P. Matthæus Stoz in valde enucleata praxi *confessionis n. 26.* sed etiam videtur non posse hic fingi tale incommodum ex dilatione

ne absolutionis, vt præponderet præcepto eliciendæ contritionis; certè nõ est opus longo tempore ad id, vt confessarius, ita recenter, grauiter, & præter intentionem, cum qua accessit exhomologeterium lapsus dicat sincerè, & ex corde: *Quid miser feci? vtinam, vtinam te ô summum bonum meum non ita nequiter offendissem? Absit vt quidquam eiusmodi admittam in æternum:* Saltem hoc videtur certum, quòd si omisit in actu illius confessionis audiendæ, & perficiendæ contritionem, non sit coram tribunali diuino excusandus à sacrilegio, si ex adgeniculantibus aliquem absoluat, nondum reconciliatus Deo; nec enim necessitatem obtendere potest vllo jure.

At posito quòd inquinatus næuo letha- 199
li emaculet animas decem, viginti, centum; aliorum accedentium sine intermissione? eritne reus 10. 20. 100. sacrilegiorum? ℞. Non erit, quia illa continuata administratio sacramenti in eodem loco, temporéque continuo se ha-

habet perinde, ac prandium die Veneris sumptum ex carnibus, in quo nemo dicet, te toties esse reum nouæ culpæ, quoties carpis è diuersis cibis interdictis. Lugo de pœnit. *disp. 16. sect. 14. §. 2. n. 558.* Ergò talis Confessarius satisfaciet Deo, si confitendo dicat: Excepi aliquot confessiones continuas in peccato mortali, sicut in simili diximus in Alphab. Communic. *Cas 21. n. 388. edit. 3.* de illo, qui existens in statu peccati mortalis præbuit sub eadem communione multis sacram synaxin.

200 Nec damno noui peccati mortalis prædictum Cenfessarium, licèt postquam audiuit aliquos cesset aliquam diu otiosus præstolans, si qui forte alii adueniant. At si migret ad aliud confessionale, videbitur nonnemini multiplicaturus sacrilegia, nam vnitás confessionalis multum facit ad vnitatem moralem peccati, ergò & multiplicitas ad multiplicitatem.

201 [*Solitus sine præparatione* &c.] Nos in Societate solemus sequi doctrinam à

G Po-

Polanco in Directorio *c.2.§.1.* propoſitam his verbis: *Sacerdoti paranti ſe ad audiendas confeſſiones renouandum eſt deſiderium ſalutis animarum, & honoris diuini per orationem breuem, qua petat à Deo gratiam pœnitentibus, vt ad ipſum verè redeant per confeſſionem, ac ſacramenti finem conſequantur, & ſibi vt ſuo munere rectè fungatur, & ne confeſſarii negligentia impediat vim, & efficaciam ſanguinis Chriſti, & diuinæ liberalitatis influxum in pœnitentes; Quin potius ſuppleat ſumma bonitas ipſius & potentia defectus vilis inſtrumenti; in ipſo etiam confeſſionis decurſu pœnitens ſemper vt imago Dei reparata Chriſti ſanguine, & eo perfuſa oculis mentis objiciatur.*

[*Nec benedictione impertire*] qua de 202
re ſupra. *n.106.* H

[*Grauiter increpat,*] ipſe ſanè di- I
gniſſimus increpatione, vtpote qui poſſit hac ratione facilè præbere efficacem occaſionem repetendi ſceleris, quod exhibet Caſus triſtis, & lætus,

quem describam pro *Casu 7.* huius Alphab. *n. 302.* Ergò abstinendum omni verbo, omni signo indignationis, admirationis, impatientiæ, donec pœnitens euacuauerit totum pectus; tunc enim primum vsurpanda doctrina Palanci *in Directorio §. de pœnitente juuando* &c. sic monentis: *Reprehensio etiam cum agrestibus ingeniis durior, ne contemnant, est adhibenda. Sapientiores, & in dignitate eminentiores blandè, & cum dexteritate sunt reprehendendi.*

203 [*Imo conuitiis petit,*] at male; quia
K nefas est notitia confessionis siue extra, siue etiam intra ipsam confessionem vti cum iniuria pœnitentis. Lugo *d. 23. sect. 5. n. 123.* conuitium autem est iniuriosa exprobratio vitii veri, aut falsi. *S. Th. 2. 2. q. 72. a. 1. ad 3.* ergo si Confessarius pœnitentem petat grandi respectiuè conuitio aliter, quàm in ordine ad eius emendationem peccat mortaliter. 2. quia conuitia reddunt confessionem valde odiosam. 3. quia

con-

confessarius debet perpetuò esse memor versiculorum à S.Th. *in 4. dist. 17.* aliisque relatorum:

Confessor dulcis, affabilis, atque suavis;
Prudens, discretus, mitis, pius, atque benignus.

[*Crebrò absoluit à Reseruatis.*] Quo 204
jure, aut iniuria intelliges *Cas. 8.* L

[*Sæpe non interrogat confitentem sine specie, sine numero, aut certò mortalia.*] Sacrum Concil. Trident. *sess. 14. c. 5.* sic loquitur definitiuè: *Constat, Sacerdotes æquitatem in pœnis iniungendis seruare non posse, si in genere duntaxat, & non potius in specie, ac sigillatim fideles sua peccata declarassent.* Ex quibus verbis deducunt omnes Recentiores Theologi, negari non posse, quin fidelibus incumbat per se loquendo onus aperiendi in confessione tum species infimas, tum etiam numerum peccatorum certò mortalium. Vnde eti- 205
am Filliuc. *tr. 7. n. 344. iunct. n. 369.* Diana *part. 1. tr. 15. res. 7.* Palaus *tr.*

23. p. 18. n. 3. Dicastillo *disp. 10. n. 525.* junct. *titulo illius quæsiti* notant, iis quæ confessarius necessariò quærere (si omittat pœnitens) tenetur, esse accensendam speciem, & numerum peccatorum, adeóque consequenter damnant de peccato mortali per se loquẽdo illum, qui sine vlteriori interrogatione impertiret absolutionem ita confesso: *Fui ebrius: Habui quater turpia*
206 *desideria: Sæpè falso juraui.* Nam non solùm non indicatur numerus primi, & tertii peccati, sed insuper nomen *ebrietatis* est apud vulgus hominum ita æquiuocum, vt eo vocabulo fortè æquè sæpe designent solùm venialem excessum in potu, atque mortalem; creberrimè quippe indicare volunt, solùm leuem, non autem grauem turbationem Rationis secutam ex potu; in secundo verò ex illis peccatis non explicatur species infima turpis desiderii, nec enim indicatur, vtrùm illa turpia desideria versata sint circa solutas, an
207 circa ligatas. Imò si pœnitens ille manife-

nifestasset, se quater commisisse peccatum contra naturam, & ter fornicationem, oporteret sciscitari ex eo, illa ne quatuor desideria fuerint cupiditates peccandi contra naturam, an cum muliere soluta, quia confessarius nequit probabile vllum judicium tunc ferre de vltima specie, sicuti posset, quando pœnitens fassus, se decies peccasse cum soluta, subderet aut immediatè, aut etiam mediatè pòst, se habuisse turpia desideria, prudenter enim tunc judicaret confessarius, illa tetendisse in solas solutas, prudens autem judicium sufficit hic, nec requiritur certitudo, alioqui redderetur confessio nimis odiosa. Cœterùm de instituendo examine accuratiùs agam infra *Cas. 7.*

[*Aut dubiè Mortalia.*] Omnes, quos legi, applicant directè solis pœnitentibus resolutiones de peccatis dubiis, ego directè, & per se solis confessariis, quia ita exigit meum institutum. Ergò vel ex omnium, vel ex plerorumque opinione peccas per se loquendo lethaliter, 208 N

ter, si absque vlteriore interrogatione absoluas confitentem, aut primo: *Memini quidem quorundam mortalium peccatorum à me commissorum, at rationabiliter dubito, an sim vnquam confexus*; Aut secundo: *Scio, me aliquoties fuisse alicui imprecatum graue malum, at dubito, an plenè deliberatè: me delectatum fuisse turpi desiderio carnali, at dubito rationabiliter, an cum plena aduertentia*; Aut tertiò: *Dubito rationabiliter, an non defraudauerim aliquos grauiter emendo, vel vendendo; an non aliquoties pejerauerim sciens: non sæpius egerim contra varia vota, quibus sum grauiter obstrictus*. Ratio, cur per se loquendo pecces mortaliter in his tribus casibus absoluendo pœnitentem absque vlteriore examine est, quia non interrogans de numero confitentem sine numero peccata necessariò confitenda peccat per se loquendo mortaliter. Supra *n. 205*; atqui in his tribus Casibus non interrogas de numero confitentem peccata necessario

ex

ex omnium, aut plerorumque opinione confitenda.

In primis enim tradunt omnes, aperienda esse omnia mortalia, quæ dubitas rationabiliter, an sis confessus, interim minimè dubius, an patraueris. Dico: Omnes Doctores; nec enim legi tractantem hanc materiam, qui non asserat, stante dubio; secus si dubium expellatur. Infra *n. 213*. Hinc à fortiore est meritò, dùm hæc ipsa scribo, damnata à Sede Petri die 24. Septembr. proximè elapsi, adeóque huius anni 1665. sententia, in quam, me mirante, propendebant quidam viri sanè docti, ac sapientes, censentium post Vualdum in Candel. de Confess. *verb. Sexto dixi*, peccata etiam certò mortalia, quæ post diligens examen es oblitus in Confessione, haud necessariò esse deferenda ad sacrum tribunal, esto liquidò postea redeant in memoriam. 209

Deinde receptissimum est, esse etiam necessariò confitenda ea mortalia, quæ nosti, esse à te perpetrata, sed dubitas, an 210

an cumplena aduertentia, pleno consensu &c. Nam ipse etiam Koninck præcipuus patronus sententiæ oppositæ illi communissimæ, quam mox exprimemus, consentit quo ad hoc punctum. Denique non est quidem omnium, vt vult Sanch. in Summa *lib. 1. c. 10.* attamen fere omnium opinio, aperienda esse generatim illa peccata ex se mortalia, de quibus rationabiliter dubitas, an ea commiseris; ergo supposita hac communissima sententia peccat ille confessarius, de quo hic disserimus.

211 Dixi autem. 1. *Dubitans*, id est ita vacillans, vt neque possis dicere: *puto me hoc fecisse*, neque dicere; *puto me hoc non fecisse*; si enim non dubites propriè, sed probabiliter judices, te esse confessum, defuisse perfectam aduertentiam, te non patrasse illud crimen, non obligaris confiteri, esto videatur tibi probabilius, quòd non sis confessus, quòd perfectè consenseris. Dixi 2. *Rationabiliter dubitans*, id est dubitans ob aliquam rationem positiuam, quia du-

dubitare sine ratione positiua est irrationabiliter dubitare, irrationabilium autem dubiorum ratio nulla habenda.

Dixi rursum: *Rationabiliter dubitans*, id est anceps propter rationem prudentem, non autem ob leuem duntaxat, vt singulariter notat, declarat, probat Bresserus de conscientia *lib. 4. c, 18. n. 18.* si enim cogeremur actiones nostras instituere juxta normam rationum leuium, & futilium, etiam in casu, in quo non occurrunt in contrarium aliæ, essemus multò miserrimi. Ergò ille solus dicitur in præsenti materia dubitare, qui potest dicere: *Habeo tam bonam rationem arbitrandi me non esse confessum, me consensisse perfectè* &c. vt planè id censerem, nisi occurreret in contrarium alia ratio, quæ perpensis omnibus principiis intrinsecis, & extrinsecis mihi occurrẽtibus impedit, vt in neutram partem possim formare judicium, seu me determinare. 212

Quando igitur videt confessarius, 213 pœnitentem ita hærere circa vnam è

tribus materiis suprà expressis, & cum ista hæsitatione confiteri sub dubio, sine certo numero, tenetur per se loquẽdo exquirere numerum, at per accidens nõ tenetur semper; 1. quando eius pœnitens est scrupulosus, juxta ea, quæ dicam *Cas. 14.* 2. quando pœnitens per principia ipsi occurrentia dubitans, an in priore confessione detexerit peccatum certò commissum à se, sponte, aut interrogatus dicit, se in excutienda ante illam confessionem conscientia (certò) adhibuisse diligentiam saltem mediocrem, est enim teste Diana *p. 3. tr. 4. res. 107.* solennis regula, quod talis etsi non sit scrupulosus, non habeat obligationem iterum confitendi, sicut nec ille, qui scit, se solere facere integras confessiones. Caramuel in Theol. Fundament. *n. 1322.* vterque enim potest tunc deponere suum dubium; adeoque præsumere, se confes-
214 sum. 3. Quando idem confessarius nouit, suum pœnitentem, non meminisse, quòd soleat cum plena deliberatione com-

committere crimen ſimile illi, de quo ſub dubio ſe accuſat, ſed potius meminit, ſe non ſemel ſtrenuè reſtitiſſe, quando clarè aduertit; ſicut enim in tali caſu poteſt pœnitens præſumere in dubio, ſe non feciſſe, ſe non conſenſiſſe perfectè, ita etiam confeſſarius, pronunciaturus ob diuerſam rationem aliud de illo, quem nouit ſolere bibere velut aquam iniquitatem; dum enim ſe accuſat de decem fornicationibus aut actu commiſſis, aut certò, perfectéque deſideratis, ſubdens, ſe dubitare, an non præterea aliquoties adhuc deſiderauerit, præſumet confeſſarius deſideraſſe, & conſequenter petet certum numerum, ſi ſit ſpes comperiendi.

Poſtremo nequeo negare veram probabilitatem ſententiæ minus tutæ, minus communi negantium obligationem confitendi in tertio ex caſibus *n.* 208. indicatis, quando ſcilicet dubitas, an à parte rei commiſeris tale quid, id eſt homicidium, blaſphemiam, omiſſionem Breuiarii &c. Etenim contra 215

longè communiorem aliorum ita sentit Henriq. *l. 8. c. 45. n. 3.* Præpositus *1. 2. 4. 19. a. 6. sub. 4. in fin.* Coninck *tom. 2. in 3. p. disp. 7. dub. 8. n. 69.* Caramuel in Theolog. Moral. *l. 3. d. 4. n. 1748.* probabilem habentibus Lessio in Auctario verb. Confessio *Cas. 7. n. 10.* & apud Dianam *part. 10. tr. 12. res. 2.* Caramuelémque Marchantio, Martino de S. Iosepho, de Ianuario, aliisque multis, atque etiam Censoribus Romanis, vt ad longum refert Diana *part. 11. tr. 8. res. 44.* qui eandem doctrinam haud temere extendunt ad secundum ex Casibus indicatis *cit. n. 208.* seu quãdo est dubium de qualitate actus; nam reus criminis dubii est in omni iudicio vt innocens absoluendus teste Lessio *l. c.* Qui tamen auctor post Henriq. loquens de solo tertio casu satis insinuat, talem dubitantium posse per se loquendo deponere suum dubium, opponendo suis dubitandi principiis hoc generale: In dubio reputatur quisque bonus, seu innocens, nisi videlicet quis assue-

assueuerit deliberatè committere hoc, aut illud crimen.

[*Multò minùs circumstantias.*] Quæ 216 mutant speciem sunt interrogandæ nō O omnes, sed illæ solæ, quas prudenter existimat Confessarius fuisse à pœnitente, dum peccabat (non autem primum post jam perpetratum crimen) ipse saltem sub dubio apprehensas tanquā speciali malitia vestitas. Infra *n. 327.* De aggrauantibus intra eandem speciem etiam notabiliter, semper & verbo & scripto docui cum sapientissimis viris nobis non esse positam legem eas manifestandi in tribunali sacro; igitur neque confessario est posita lex quærendi, an, aut quoties, aut quam diu fuerit per eas peccatum; vt pluribus declarabo in Experimentali Theolog. *tr. 7.* qui est Alphabetum *Confitentium, Cas. 15.*

[*Nisi forte sint peccata carnalia* &c.] 217 De examine horum loquar ex instituto P *Cas. 17.* interea obserua, illum qui fortè solet leui brachio, & quasi per transen-

cennam examinare circumstantias peccatorum admissorum circa materias diuersas à turpitudine carnali, excutere autem solerter annexas peccatis venereis, esse debere sibi suspectum de intentione minùs recta, minùs casta, ac proinde probè examinare illam suam intentionem, & in dubio non facilè pro se pronunciare.

218. De hisce materiis vide dicenda, aut referenda *cit. Cas. 17.*

QR

ST

VX De materia designata his tribus characteribus Alphabetariis dicam aliquid

Y *Cas. 18. n. 571.*

Z. [*Impertit absolutionẽ à peccatis ante absolutionem à censuris.*] Ergò peccat per ea, quæ dixi Cas. *4. n. 167.*

A2. [*Absoluit dicendo solùm: Absoluo te.*] Ergò & hic delinquit. Suprà *n. 150.*

B2. [*Sine vllis precibus.*] Vix delinquit. Supra *n. 160.*

C2. [*Totus distractus.*] An grauiter delinquat, & an repetere teneatur formulam relege dicta *n. 175. & 177.*

[*Ocu-*

[*Oculis vagabundus.*] Ergo in pri- 219
mis ſcandalizat videntes ipſum. Dein- D2
de præbet ſibi occaſionem diſtractio-
num tum mortaliter culpabilium, quã-
do per eas fit, vt nec intelligat pecca-
tum aliquod graue pœnitentis, nec in-
terroget hunc de non intellecto; ſi e-
nim interroget ſine notabili moleſtia
pœnitentis, illa euagatio non videtur
fuiſſe mortalis, at fuit in ſuo accidenta-
rio effectu mortalis, ſi ſuperſedeat in-
terrogatione, juxta dicenda infrà *n.*
237.

[*Cum repetitione formulæ ſine neceſſi-* 220
tate.] Dictis de repetitione ſuprà *n.* E2.
171 adde, quando poſt jam imperti-
tam abſolutionem pœnitens ſuperad-
dit peccatum, quod erat oblitus, repe-
tendam eſſe vtique abſolutionem ſo-
lum dicendo: *Abſoluo te à peccatis tu-
is,* quando illud peccatum eſt certò,
aut probabiliter, aut ſub dubio morta-
le; item licitè fieri, quando eſt ſolum
veniale, at ſemper neceſſariò fieri non
credo, quia non credo, eſſe ſemper in-
ten-

tentionem pœnitentis, vt velit obligare confeſſarium, ſed committere eius arbitrio; ergò nec illi, nec ſacramento fit injuria.

F2. [*Et impertit ignaris articulorum fidei.*] Hàc de re infra *n. 311. & 455.*

G2. [*Multa peccata committentibus ex ignorantia* &c.] De vtroque hoc puncto infra *Caſ. 7.*

221 [*Sicut & nolentibus reſtituere.*]Pec-
H2 cat vtique dando abſolutionem nolenti reſtituere, caſu quo certum (non autem quo ſolum probabile, aut dubiũ,) eſt teneri pœnitentem reſtituere. Non tenetur autem, quando vel intulit damnum iniuſtum quidem, ſed ſine malitia mortali coram Deo, quia ſcilicet ex inaduertentia, ignorantia, paſſione nõ mortaliter malis; vel intulit cum peccato mortali, at nequit reſtituere ſine jactura aut famæ, aut ſtatus honeſtè acquiſiti, aut bonorum multùm excedentium valorem illorum, quæ ceteroqui reſtituere teneretur. Sicut nec ſecunda vice ſoluere obligatur, quando

ſo-

solutionem misit per aliquem nominatum, designatum à creditore, esto in itinere perierit pecunia missa in solutionem.

[*Abstinere ab occulta compensatione.*] Quæ tunc solum fit sine iniustitia, quando debitum est 1. certum, seu liquidum, vt volunt plerique contra Dianam *part. 3. tr. 5. res. 30.* volentem sufficere probabilitatem debiti. 2. quando est ortum ex justitia, vt fert communis opinio contra Petrum Nauarram opinatum sufficere, si debeatur ex charitate, pietate, religione, adeóq; generatim, si alter nequeat negare sine peccato, sicut vtique potest id, quod debetur ex sola gratitudine. 222. 12.

[*Nec inuenta dare pauperibus.*] Ne quæso adigas inuitum pœnitentem ad eroganda in pauperes, aut alias pias causas, ea, quæ amissa inuenit, nec eorum dominum post adhibitam moralem diligentiam reperire valet, verè enim probabilissima est sententia quam in Clypeo *Part. 2.* tradidi, quòd scilicet nul- 223.

nulla lex vetet, quò minùs post talem diligentiam conuertas in tuos vsus, res inuentas, modò habeas animum compensandi, si tandem compareat dominus.

224 [*Nec detrectantibus resalutare illos,*
L2. *à quibus offensi sunt.*] Crebriùs est hoc peccatum, quàm deceat Christianos, qui sunt indigni absolutione, quando resalutationem seu gratiarum actionē negant ob memoriam illatæ iniuriæ, nam & præsumuntur non remisisse iniuriam *ex cordibus* suis, quod tamen fieri mandat Saluator Matth. *18.* & dant alteri manifestam causam iræ, maleuolentiæ; quod tamen non facilè dixerim de eo, qui non salutat prior; salutatio enim est signum speciale affectus erga alterum; est autem regula *S. Th. 2. 2. q. 25.* quòd offensus non teneatur exhibere offendenti specialia signa charitatis.
225 Sed dicit ille: *Ego quidem ignosco illi, at nec vnquam ædes eius subibo, nec nuptias, ad quas me inuitabit, adibo;* ℞. Communiter neganda est talibus

bus abſolutio, quia communiter retinent in animo rancorem mortaliter malum, vtpote originem grauium malorum, ſi videlicet illa non comparitio in nuptiis ſit morale ſignum latentis rancoris, vt eſt quando frater, aut conſobrinus vult negare id officii non habens aliam cauſam, quam offenſam nuperam.

[*Aut cenſus pendere.*] An hi ſint im- M 2
pertiendi abſolutione intelliges Caſ. *18. n. 561.*

[*Occaſiones peccandi deſerere.*] Qua- N 2
tenus neganda ſit talibus abſolutio dicam Caſ. *17. n. 525.*

[*A maledicendi conſuetudine deſiſte-* O 2
re.] Pro praxi notet Confeſſarius, ſuf- 226
ficere, ſi interroget, an pœnitens talis ſoleat maledicere ex animo, id eſt verè optando, vt eueniat malum; ſi neget hic, poterit Confeſſarius abſtinere vlteriori interrogatione; ſi aſſerat, ergo quærendum, an graue malum; ſi fateatur graue, quærendus numerus. Porrò Confeſſarius ſæpiſſime non ſciet, vtrùm

vtrùm graue malum sit imprecatus, nisi exigat speciem mali, nec rarò deprehendet, illum, qui negauit, se optasse graue malum, reuera optasse, vt Cacodæmon auferret alterum. Porrò de peccatis ex consuetudine commissis scribam infra Cas. *18. n. 586.*

227 [*Confiteri blasphemias, aliáque in e-*
P 2. *brietate commissa crimina.*] Hoc argumentum copiosè simul, & distinctè tracto in Theolog. Iurid. Mor. tum *c. 9.* vbi generatim quæro, an, & quando mala, quæ tempore ebrietatis patrantur, imputentur ebriis, aut sint peccata, capite vero *19.* per varias sectiones edissero, an, & quantum peccet, qui se inebriat sciens, se solere 1. in ebrietate alios verberare, eorúmue rebus damnum inferre. 2. admittere varia castitati repugnantia crimina. 3. alios contumeliis lacessere. 4. absentium famæ obtrectare. 5. maledictis impetere. 6. blasphemare. 7. verba hæretica ptoferre. 8. falsa firmare juramen-
228 to. 9. secreta prodere. Generatim vero

vero trado, nonnulla esse eiusmodi, vt etiam in ebrietate patrata retineant suam malitiam obiectiuam, vt sunt verberatio, damnum fortunarum, fornicatio; alia eam non retinent, sicut non retinet periurium, verbum hæreticum, imprecatio, & plerumque blasphemia. Mala, seu errata secundi generis, non sunt quidem propriè peccata, quando patrantur à verè ebrio, cùm de ratione peccati sit actualis libertas, qua caret ebrius, attamen illa mala primi generis (non autem secundi) imputantur ad culpam tunc, cùm voluntarie ebibitur illud poculum, ex cuius euacuatione præuidentur secutura mentis alienatio, & illa mala; sicut latè explico *cit. cap. 9. sect. 3. 4. 5.* Quare Confessarius quærere tenetur, quoties solitus sit patrare in vna ebrietate illa mala, at non tenetur, si sint mala posterioris generis.

[*Identidem recidentibus in idem scelus.*] Quomodo hi iuuandi ostendam Q. Cas. *16.* vbi de recidiuis. 229

[*Pue-

R2. [*Pueris, de quibus dubitat an peccare queant.*] Erit de his ſermo *Caſ. 10.*

S2. [*Adferentibus aut ſolum peccatum in genere.*] Poteſt illud genus eſſe vel ſummum, vt cum dicit pœnitens: Cõfiteor, quòd Deum non raro offenderim; aut ſubalternum, vt: Fateor quòd peccauerim contra juſtitiam, ſed neſcio quomodo deliquerim: Contra caſtitatem, ſed ignoro jam, qua ratione. Vtraque confeſſio eſt ſufficiens in caſu neceſſitatis extremæ, aut præcepti vrgentis ad confeſſionem, ſaltem ſi nullum in ſpecie infima peccatum occurrat, ſi enim occurrat mortale in ſpecie infima commiſſum, & nondum cõfeſſum, nemo dubitat, quin aperienda ſit illa ſpecies, ſi autem occurrat veniale, tunc cenſent Suarez *diſp. 23. ſect. 1. n. 10.* ac plures alii, eſſe neceſſariò illi genericæ confeſſioni addendam expreſſionem alterius in ſpecie venialis, aut jam alias confeſſi mortalis, eò quòd abſolutio exponeretur periculo nulli-
230 tatis. Ego cum Dicaſtillo *diſp. 9. n. 761.* cen-

censeo, esse saltem probabile, sacramentum non exponi vlli periculo; ergò non peccabit etiam extra casum necessitatis præcisè dicendo: *Confiteor, quod Deum offenderim, cogitatione, verbo, & opere venialiter malis, mihi conscius non sum culpæ lethiferæ;* quia per se non est illicitum exponere periculo nullitatis sacramenta non necessaria, si eorum inualida receptio nulli noceat, nisi recipienti, & ipse recipiens sciat, esse verè probabile, quòd nullum subsit periculum nullitatis. Plura circa hæc dicam in Alphab. Confitent. Cas. *XIV.*

[*Aut actus indifferentes non relatos ad honorem Dei.*] Qui excipiunt Confessiones Religiosorum, & singulariter piorum sæcularium, non rarò audiunt hanc accusationem: *Non præfixi meis operibus bonam intentionem;* an adferunt sufficientem materiam absolutionis? Respondeo: adferunt, & non adferunt. Adferunt juxta communiorem sententiam Thomistarum, negantium,

31
T. 2.

tium, dari posse actus indifferentes in indiuiduo, si ergo tales pœnitentes indicare volunt, (vt sanè solent) se suis actionibus indifferentibus ex obiecto, non præfixisse bonam intentionem, præbent materiam idoneam absolutionis; at verò non præbent, si velint (vt quandoque volunt) significare, se eiusmodi intentionem non præfixisse actionibus bonis etiam ex obiecto, vt orationi, auditioni sacri, Confessioni sacramentali, communioni &c, nullus enim Theologus arguet peccati illum, qui hasce actiones non vestit intentione aliqua peculiari, adeóque nec illum, qui in terminis diceret: *Non præfixi meis bonis operibus bonam intentionem.*

232 Ego pro maiori securitate exigerem à loquente de actibus indifferentibus aliquam indubitatam materiam; si nollet addere, non negarem absolutionem, quam certè negare non possem, si scirem, illum imbutum opinione de necessitate præficiendi intentionem, omisisse hanc. At sæpissime contingit, vt

vt confitentes hæc minutula non cogitarint, quando operabantur, de ullo periculo peccandi, ſed primum, poſt jam peractam actionem conſcientia dictet, fuiſſe omiſſum inaduertenter, quod omittendum non erat ex eorum judicio; & ſic non dant materiam ſufficientem abſolutionis. Nota bene hoc.

[*Solas imperfectionos.*] Conſtat ex 233
S. Th. 3. p. q. 84. a. 2. ac ceteris Theo- V2.
logis, ſola propriè dicta peccata, id eſt ſolas actiones, vel omiſſiones contrarias legi, aut præcepto obligantibus ſub culpa, (&, vt per parentheſin exprimā, ſolas poſt baptiſmum admiſſas) eſſe materiam idoneam abſolutionis; igitur imperfectiones propriè dictæ non ſunt idonea materia abſolutionis, id eſt nequit impertiri abſolutio confitenti ſolas imperfectiones propriè dictas; de quibus quidem diſſeram pluribus *Caſ. 5.*

[*Religioſos confitentes ſibi ſine Supe-* 234
riorum licentia.] Peccare, & nihil a- X2.
gere eum, qui Regularem abſoluit ſine

facultate Superioris Religiosi ostendam, & declarabo *Cas. 20.*

235 [*Quoties non interrogat ea, quæ non*
Y2. *intellexit?*] Vir quidam grauis, & perdoctus proposuit mihi scripto die 3. Aug. huius currentis anni 1665. inter quatuor Morales quæstiones hanc: *An Confessarius teneatur monere pœnitentem de repetenda confessione, vt is veniat in recordationem vnius, alteriúsue peccati mortalis, cuius speciem, vel numerum interrogare oblitus est.* Ad quam quæstionem respondeo affirmatiuè per se loquendo; nam judiciaria potestas hoc postulat, vt quod debet judicare discernat. text. *cap. 1. de pœnit. dist. 6. §. careat,* non poterit autem discernere de numero, & specie, si ob qualemcunque causam non intelligat speciem aut numerum, & generatim sensum verborum prolatorum à pœnitente. Ergò delinquit mortaliter non jubens repeti, si rationabiliter præsumat, non intellectam esse speciem, aut numerum peccati mortalis. Expressè Di-

Dicastillo *disp. 10. dub. 18. n. 529.* Quæ 236
iussio repetitionis fieri communissimè debet statim postquam Confessarius animaduertit suum defectum, si quidẽ nihil planè percepit; etenim tunc differendo creabitur facilè pœnitenti magna molestia; si verò probè percepit genus illius peccati, at non speciem, vel speciem, at non numerum, faciliùs differet interrogationem vsque ad finem.

Quid si autem vel per socordiam, vel 237
per naturalem incogitantiam meæ obligationis distuli vsque ad finem necessariam interrogationem? ℞. Si per socordiam, vix à mortali te excusabo in primo casu, quando est vna ex longis confessionibus, quia vix est tunc sine pœnitentis grandi molestia, periculoue huius molestiæ, si ipsi dicas: *Nominasti aliquod peccatum, quod planè non percepi*; quæ quidem meo iudicio potest esse tanta quandoque, vt pœnitens relinquendus sit in bona fide, qua credit omnia esse ritè peracta, vt quando

ex vna parte oporteret propter illud vnum peccatum culpa confessarii non intellectum repetere alia octo vel decem probè intellecta, ex altera parte pœnitens est multùm pudibundus, aut è diuerso ferox, delicatus admodum. Facilius supersedebis repetitione imperanda, quando dubitas rationabiliter (jam suprà *n. 212.* monui irrationabilium, seu leuium, futiliúmque dubiorum rationem habendam non esse) an quod non percepisti sit mortale, nam non debes ob dubium incertum creare certam molestiam pœnitenti. Quæ ratio etiam locum habet, quando dubitas, an perceperis; quo casu debes etiam præsumere te intellexisse, eo quod in dubio non sit præsumendus defectus moralis, sed potiùs omnia esse ritè gesta *per l. merito ff. pro socio.*

238 *Sed ex prioribus confessionibus huius pœnitentis sum moraliter certus, peccatum quod non intellexi, esse solum veniale.* ℞. Non credo, esse inter viginti pœnitentes vnum, qui tunc velit te gra-

grauiter obligare ad emendandum tuum defectum, niſi in caſu, quo reliqua pars confeſſionis tota caret materia ſufficiente ad abſolutionem, vt ſunt imperfectiones, de quibus *Caſ. 15.* Denique ne dubita, quin conformiter iis, quæ de aduertentia virtuali habet Dicaſtillo *tom. 1. in 3. p. d. 3. dub. 6. n. 121. & 122.* ſæpiſſime eueniat, vt diſtractio ad alia ſit tam tenuis, vt ea ſtante percipiantur verè verba pœnitentis, ſed tam tenuiter, vt ſtatim effluat memoria illorum; adeóque non eſt firma hæc conſequentia: *Ignoro quid hic dixerit, ergo non intellexi.*

Quod ſi ſcias, tuum pœnitentem 23
ſemper ſolere confiteri vnum certum peccatum veniale e.g. diſtractionem voluntariam, licèt abſoluta vnâ tota confeſſione non ſis memor vllius peccati propter diſtractionem, præſertim inuoluntariam, poteris tamen abſoluere, partim quia meritò ſuppones, illum reuera etiam tunc fuiſſe confeſſum ſuam diſtractionem, partim quia etiam

extra Casum necessitatis absolui potest, qui se confitetur esse peccatorem. Suprà *n. 230*. Loquor autem de confessione illius solius, quem expertus es, esse constantem peccati mortalis hostem. Suadeo tamen, vt si absque notabili molestia pœnitentis fieri queat, jubeas repeti vnum e.g. vltimum è narratis peccatis.

Hæc nota minoue confessarie, quia fortè non reperies alibi. Porrò quid censendum specialiter sit de confessionibus linguæ ferè ignotæ, item mutorum, & illis, quæ factæ sunt confessario dormitanti, aperiam *Cas. 12. Cas. 11. n. 476.* atque *Cas. 13.*

240 Z 2 [*Quoties nec ea, quæ nouit esse commissa à pœnitente, singulariter à Sponso, & tamen taceri?*] Confessarius non interrogans tunc excusatur certò in duobus Casibus 1. quando prudenter judicat, talem pœnitentem esse jam alteri confessum crimen, quod nouit patratum ab ipso, vt e.g. quando scis, peccatum illud esse patratum ante sex hebdo-

hebdomodas, pœnitēs autem tibi ab initio ſuæ accuſationis dicit: Pater, non ſum confeſſus ab hinc menſem. 2. quādo nequis interrogare ſine indirecta reuelatione ſigilli, vt declaro

Hoc frequenti Caſu.

EVtropia deſponſata Euariſto dicit confeſſario: Sum deſponſata illi, qui poſt me confitebitur, fecique ipſi ab vltima confeſſione peracta ante menſem quater poteſtatem mei corporis, doleo, petóque abſolutionem. Abſoluit Confeſſarius, adeſt Euariſtus, ait, effluxiſſe ſex menſes, ex quo pœnitentiæ ſacramentum non percepit; nihil contra caſtitatem aperit, niſi quòd aliquam ſemel, iterumque turpiter tetigerit, an licitè abſoluet confeſſarius? 241

Reſpondeo, non vnum, ſed multos fuiſſe à me abſolutos non quidem in his ipſis indiuiduis circumſtantiis, de peccatorum numero, & tempore confeſſionis, ſed aliis non tamenm utanti- 242

tibus substantiam responsionis meæ, consistentis in hoc, quòd quando spōsus, vel sponsa confitetur prior, dicens, se jam esse promissam vni, si nihil dicat de peccato contra castitatem, possit Confessarius salua conscientia non interrogare quidquam de turpitudine, quia Confessarius saltem tunc est liber onere interrogationis, quando non est ipsi vero simile pœnitentem omittere aliquid substantiale; atque adeo stante dubio vtrùm aliquod peccatum mortale sileatur voluntariè, aut inuoluntariè, potest supersederi interrogatione, cùm præsertim dubia interpretanda sint in meliorem partem. *cap. 2. de reg. jur. in 5.* Sin autem dicat, se peccasse carnaliter cum aliquo, rectè quidem faciet Confessarius quærendo, an cum sponso, eo quod magni Dd. censeant, fornicationem sponsæ cum alieno differre specie à fornicatione cum sponso; quia tamen contraria opinio est probabilior, ideo neganda est hic illa obligatio interrogandi de complice.

Imò

Imò si Confessarius nouit sponsum, peccabit secundum multos, si quærat, an cum sponso, quia quærendo incitabit ad peccatum, scilicet ad nominationem complicis junctam infamationi.

Ego tamen non agnosco hic culpam, quia potest illa puella salua conscientia nominare sponsum; tunc enim complex nominatur licitè, quando ipse nequit rationabiliter ægre ferre sui nominationem, hic autem nequit, cùm & sponsæ sit per graue, si confessarius opinetur, eam peccasse cum alio, & multi censeant, vt supra dixi, differre specie fornicationes sponsæ cum sponso, & non sponso; & denique quia plerumque sponsi sunt causa eiusmodi fornicationis; quando autem complex induxit alterum ad peccandum, potest minùs rationabiliter ægre ferre talem manifestationem. 243

Porro supponunt hæ responsiones, veram esse communem sententiam (à qua tamen non improbabiliter teste Dicastillo *disp. 9. dub. 12. n. 959.* S. Th. 244

Caiet. Gabriel, & alii diffident) Vasquezii de pœnit. *q. 91. a. 3. dub. 3. n. 1.* contra Fagund. de præcept. Eccles. *præc. 2. lib. 5. c. 1. n. 3.* pœnitentem non leuiter peccare, si absque justa causa, seu aliquali necessitate nominet complicem cum periculo, ne confessarius concipiat de hoc notabiliter leuiorem opinionem, quàm antè habuerit. Lugo *disp. 16.* de pœnit. *sect. 8. n. 391.* adeóque tenetur Confessarius impedire, si videat pœnitentem esse paratum manifestare sine aliqua necessitate cõplicem. Layman, *lib. 5. tr. 6. c. 8. n. 13.*

245 Iam verò si quæras, quid agendum sit, aut fuerit Confessario sponsi, de quo supra *n. 241.* postquam ex sponsa intellexit fornicationem ipsius, eam negantis, vtrùm licitè vsus fuerit notitia confessionis factæ à sponso, dicam *Cas. 23.* vtrùm verò neganti constanter negare potuerit absolutionem si interroges, dicam cum Toleto *in summa l. 3. c. 16.* Diana part. *5. tr. 11. res. 21.* & aliis non potuisse, tum quia reuelasset

set peccatum sponsæ, tum quia esto non reuelasset, non tenebatur credere magis sponsæ, quam sponso, vt rectè citati; & deniquè rarissimè occurrit casus, quo Confessarius non possit fidem habere pœnitenti constanter neganti, se commisisse hoc, aut illud crimen. Si tamen aliunde, quàm ex complicis confessione certò nosset, eum mentiri, deberet in absolutum dimittere, quia nefas est ministrare sacramentum vllum indigno. Quòd si verò su- 246
spiceris, omitti ab eo ex mera obliuione, aut ignorantia inculpabili aliquod mortale, probabile est, te non obligari ad eum interrogandum, modò tibi constet, illum diligenter excussisse cõscientiam. Vide dicta in Clypeo *n. 221. edit. 2.*

[*Quoties adigit pœnitentem ad no-* 247
minandum complicem, vel edicendum A 3.
suum nomen? Dixi ad priorem quæstionem *n. 242.* Confessarium per se loquendo teneri non interrogare de cõplice, atque applicaui singulariter

sponsæ; attamen sunt euentus aliqui, quibus licitè interrogat, imò quibus tenetur interrogare; declaro responsione ad hunc

Recentissimum Casum.

248 *Confessarius A Dalilam fœminam confitentem, se cum Hortensio Religioso peccasse carnaliter, jubet, illud sibi extra confessionem aperire, vt dictum Religiosum eiusdem scilicet Ordinis, ac loci, possit apud Superiorem accusare.* Quæritur an id ei liceat. His verbis fuit proximo Septembri anni *1665.* ad me perscriptus hic Casus, ad quem

249 ℞. 1. Non licet id jubere, si quæratur sola punitio (vt indicat nomen accusationis) Hortensiii, est enim id contra institutionem, dignitatem, reuerentiamque huius Sacramenti. 2. Egit imprudenter, si ita repente jussit edi sibi nomen istius Religiosi, nec enim potuit sine diligenti examine rescire, vtrùm salus istius Religiosi, atque bonum

num nomen Religionis versaretur in tanto discrimine, vt Dalila præcepto charitatis obligaretur eum denunciare cum periculo propriæ apud superiorem illum infamiæ. 3. Et licèt fortè incubuisset ipsi hæc obligatio, non propterea tenebatur nominare suo confessario complicem, sed poterat per semet, vel immediatè per alium accedere superiorem. 4. Si Dalila dixisset: Sum certa, denunciationem redundaturam in meum, familiæque probrum; aut, sum certa, illum Hortensium, nec habere reipsa, nec posse habere occasionem peccandi cum alia, ego autem constitui certo certiùs mori potiùs, quàm quidquam ei in me permittere, imò si redierit, illum commonefacere de sua probrosissima vita, quis obligasset Dalilam ad vllam manifestationem? 5. Nihilominus tamen potuere interuenire circumstantiæ, ob quas Confessario licuerit vti tali imperio, vt deducetur ex mox dicendis.

Supponunt autem hæ responsiones. 250

to-

totam illam confessarii monitionem, hortationem, jussionem, nihil esse aliud, quam declarationem diuini præcepti de proximo corrigendo.

251 2. Licet per se loquendo sit conuenietius salutẽ complicis procurare per alium, si fieri queat, quam per confessarium; illa enim prior via non reddit vllo modo confessionem odiosam, at secunda via reddit aliquo modo; atque idcirco Diana *part. 5. tr. 11. res. 39.* post Malderum scribit, esse prorsus tenendum, quòd Confessarius nequeat propter correctionem fraternam extorquere complicem; attamen satis probant Cardinalis de Lugo *disp. 16. sect. 8. dub. 12. n. 946.* & seqq. & alii, posse occurrere casus, quibus præceptum charitatis fraternæ adstringat pœnitentem, vt suo confessario pandat intra, vel extra confessionem nomen sui complicis, eò quòd nequeat, aliter auerti grauissimum simul, & iniquissimum malum impendens à complice; vt si iste complex fingat se sacerdo-

dotem, cùm non ſit; ſolicitet ad turpia pœnitentes, hæreſim diſſeminet, nec tamen poſſit alius, quam Confeſſarius informare illum, cuius eſt occurrere tantis malis. 4. Cautiſſimè debet ſe ge- 252
rere Confeſſarius, quando petit ſibi notitiam complicis, qua poſſit vti ex tua cenfeſſione. Proinde expedit, vt pœnitens edat potiùs extra, quam intra ipſammet confeſſionẽ, & quidem, ſi fieri queat, ſcripto nomen, & crimen cõplicis, ne videatur eſſe violatum ſigillum, & ne pœnitens poſtea neget, quæ aſſeruerat. Lugo *n. 432.* & Dicaſtillo *n. 950.* atque adeò non expedit, vt intra ipſammet confeſſionẽ fiat poteſtas loquendi, ſed poſt jam impertitam abſolutionem. 5. Singulariter autem eſt 253
Prælatis, intelligentibus ex confeſſione ſui ſubditi crimen complicis, legendus Lugo *l. c. n. 433.* & Dicaſtillo *n. 948. & 949.* vbi etiam notant, ſi ſubditus nolit prodere complicem, haud licere illum adigere comminatione excommunicationis, aut ſub præcepto

obe-

obedientiæ, nec enim ſuperior Regularis, aut ſæcularis gerit in confeſſionibus audiendis plus, quàm perſonam
254 priuati confeſſarii. 5. Quamquam Confeſſarius habens duos pœnitentes, quorum vnus vltro dicit, ſe identidem ab alio pertrahi ad ſcelus, haud male agat per ſe loquendo, ſi petat à ſeducto facultatem reprehendendi ſeductorē, atque ſeriò monendi, vt deſiſtat à ſolicitatione volentis reſipiſcere; rariſſimè tamen id expedit, quare & rariſſimè adhibendus hic correctionis modus; potiùs ad ſcrupulos de fractione ſigilli tollendos dic ſeducto: Ergò, ſi ita vis, quando aduenerit *ille* corruptor tantò enixiùs corrigam, ita tamen, vt quantum fieri poterit, non dem ipſi juſtam cauſam ſuſpicandi, illum eſſe mihi a te nominatum. Dixi: *Vltro*, re enim vera rariſſimè eſt vel neceſſe, vel omnibus conſideratis conſultum exquirere nomen complicis. Vide Reginaldum *lib. 3. c. 6.* per totum pulchre explicantem illam quæſtionem: *an confeſſarius poſ-*

ſit

*ſit cum licentia pœnitentis corrigere e-
ius complicem.* 7. Licèt quæ dixi, di- 255
rectè tangant complices propriè dictos, id eſt illos, qui ſunt cooperati peccato pœnitentis, eadem tamen applicanda ſunt complicibus impropriè dictis, vt ſunt ſolicitantes ad flagitium, non ſecuto tamen effectu; quamquam quia illorum manifeſtatio non eſt communiter coniuncta cum probro pœnitentis, ideo ex hac parte fieri poteſt, vt confeſſarius tantò confidentius hortetur ad manifeſtationem. Dant Lugo, & Dicaſtillo* exemplum honeſtæ matronæ, quæ ab intimo amico ſui mariti commorante in ipſorum domo ita ſolicitatur ad turpia, vt ſit proxima lapſui, niſi vel ipſa rem indicet marito, certò occiſuro lenonem, vel ab ipſomet confeſſario moneatur tentator ille.

Dictis de manifeſtatione complicis jungo hunc Caſum

Con-

Confessarii multùm curiosi.

256 P. *Gonsaluus Silueria teste Philippo Alegambe* in Mortibus Illustribus, *adolescentulus adhuc confessus ignoto confessario interrogatur ab hoc, qui genus, vnde domo; hic volens ex mera modestia celare suum genus perillustre, detrectat editionem, idque constanter, & idcirco eum inabsolutum dimittit confessarius, an meritò?*

257 ℞. Immeritò, nam, vt reliquos internotat Malderus *tractatu de sigillo cap. 17.* nequit confessarius compellere pœnitentem ad indicandum suum nomen. Vbi nota, conducere sæpe, vix vnquam obesse, si confessarius petat nomen proprium pœnitentis, si hic sit adolescens, aut vir quidem, sed plebeus, nam nominis cognitio, & vsurpatio sæpe conducit ad tanto suauiùs persuadendum id, quod intendit confessarius; at respectu honoratarum personarum raro expedit inquisitio nominis;

nis; cognomen cuiuſquam ne exquiras facilè ad initium confeſſionis, in fine autem nunquam, ſaltem ſi pœnitens eſt falſſus vnum, alterumue peccatum graue, nec enim talis interrogatio fiet ſine moleſtia, rubore, timore, aut ſaltem admiratione pœnitentis; debet autem Confeſſarius cauere, quoad poteſt, cauſam omnium horum incommodorum.

[*Quoties dimittit pœnitentem ſine remedio ſalutis?* &c.] 258 B 3.

Obſeruant quidem Reginaldus, & plures alii, eſſe confeſſario dandam maiorem operam, vt accuratè exerceat erga vnum pœnitentem officium boni medici, & Doctoris, quàm vt decem, aut viginti curſim audiat, abſoluatque; verùm ignoro, quàm multi obſeruent hanc doctrinam, quæ tamen neceſſariò eſt ſaltem eatenus obſeruanda, vt propter properationem ad alios, qui ſciuntur non laborare ſpeciali neceſſitate, non omittantur vel neceſſariæ, vel perutiles medicinæ, doctrinæque.

[*Quo-*

259 *[Quoties fatentes, se per decem, vi-*
C3 *ginti, 40. annos sacrilegè confessos esse absoluit è stapede?*] Aut horum aliqui suas conscientias toto illo tempore aperuerunt (exceptis, quæ sacrilegè velabant) illi Eligio, aut nulli; si aliqui, poterit hos expedire breui tempore, si videlicet sponte, vel moniti dixerunt: *Confiteor rursum Ra. Va. omnia, quæ toto hoc vicennio fassus sum, & prætereà me accuso, de furto trium aureorum, quos statim post primam confessionem factam Ra. Va. sublegi, interim fui primo decennio circiter duodecies annuatim confessus, & propè toties Eucharistia refectus; At posteriori decennio solitus sum hæc duo sacramenta frequentare bis in mense.* Quòd si ille furunculus solum primo quadriennio sensit remorsum conscientiæ, ante confessionem, & communionem, reliquo toto tempore inculpabiliter oblitus, non fuit opus facere mentionem confessionum, & communionum obitarum post primum quadriennium, in iis quip-

quippe non peccauit. Et vniuersim loquendo taceri possunt omnes, in quibus etiam post diligens examen non occurrit memoria furti.

Quòd si autem nanciscatur confessarius sacrilegum silentiarium, nunquã antè auditum à se, tenetur non modò exquirere numerum confessionum, & communionum cum recordatione furti obitarum, sed etiam species, & numeros omnium aliorum mortalium toto vicennio admissorum, admonendo expresse, subjicienda esse clauibus etiam illa, quæ integre, sed cum sacrilego silentio vnius, aut plurium fuere declarata, multos enim tales obseruaui laborare eo errore, vt censerent, non esse repetenda, quæ in sacrilegis confessionibus manifestarunt. 260

At amabo quis speret, posse à tali, præsertim si fuit multis speciebꝰ, innumeris numeris scelerum grauissimorum perditissime deditus edici species, & numeros? 261 ℞. Quia tales nequeunt nisi prorsus temere exprimere vllum numerum, & non

non nisi paucas species, idcirco foret per se loquendo necesse (loquor de illis, qui sine præuio examine præteritorum annorum accessere confessionale, sicut non vnum habui) dimitti ad se parandos, vt decet, sine absolutione, quàm primùm dicunt, se per tam multos annos fecisse sacrilegas confessiones; per accidens autem vix vnquam sunt dimittendi, quia proh dolor nimis frequens experientia docet, tales
262 haud solere redire. Nisi ergò specialia indicia habeas, ob quæ omnino credas, talem filium prodigum reuersurum ad te, vel ad alium pro integra confessione, aut nisi præsumas illum bene agnoscere, quòd reuera teneatur differre ad aliud tempus petitionem absolutionis, suadeo, vt secutus meum ordinarium modum permittas eum dicere, quæ, & quo modo veniunt in mentem; si nullum numerum mortalium exprimat, tu ipse perpensis diligenter circumstantiis occasionum, negotiorum, exprimas dicendo: *Nonne circiter vicies in men-*

se

ſe e. g. ? ſi dicat: *Domine non toties*; ergo ſolùm ſexies circiter? reſpondente illo: *Domine mi ſæpius*; ergo mi bone vir, mi fili, inquies, circiter duodecies? Experieris, illum dicturum. *Ita Domine Paroche*. Debes autem illi dare aliquale ſpacium faciendi aliquam reflexionem. Circa ſpecies probabiliter diuinandas (verè enim oportet diuinare) erit minor difficultas, oportebit tamen præter eas, quas expreſſit pœnitens, etiam alias interrogare, deſcendendo ad decem præcepta Decalogi &c. Et 263
quamuis moraliter ſit certum, plura dictum, & omiſſum iri, quàm oporteret; attamen oportet in vigente memoria habere auream doctrinam ſapientiſſimi Patris Leſſii in conſil. ſeu auctario *in 1. 2. verbo Confeſſarius caſ. 7.* Sic ſcribentis: *Hæc eſt regula, qua confeſſarius vti* 264
debet circa pœnitentem in abſoluendo, vel remittendo (id eſt dimittendo ſine abſolutione.) in magnis, vel paruis pœnitentiis iniungendis, vt ſpectata conditione pœnitentis faciat id, quod judicat

ei

ei fore magis salutare. Atqui ego, aliique sunt experti, esse (quando pœnitentes sunt in bona fide) magis salutare plerisque, si ita examinentur è stapede. vt ita dicam, donenturque beneficio absolutionis, quàm si dimittantur ad se penitiùs excutiendos. Monendi tamen sunt, vt si quæ peccata, quæ in hac confessione fugerunt eorum memoriam, rediuerint, ea deponant sigillatim apud confessarium, esto fortè sint ea confessi in decursu illarum con-
265 fessionnm sacrilegarum. At *nonne consultum, aut necessum est monere, vt prædictam reflexionem instituant post sacram communionem, si fortè tunc statim sunt eam sumpturi, aut ante illam, si aliquantum dilaturi sunt, vt videntur facere debere per se loquendo?* ℞. Esset quidem per se loquendo id necessarium, illa enim discussio conscientiæ, quæ fit ita improuiso in confessionali, est longe imperfectior eà, quam exigunt phrases Theologorum, & Concilii Tridentini loquentium de conditione

ne examinis præmittendi tantæ rei, quanta eſt ſacramentalis, ſatisfactoriáque declaratio tot, támque variorum criminum, tanto lapſu temporis admiſſorum; fruſtrà tamen erit monitio talis apud rudes, & plebeos, noxia per accidens valde anxiis, meticuloſis, & verecundis; ergò adhibenda erga ſolos animos ſereniores, & prudentiores, qui faciliùs parebunt, ſi in terminis doceantur ita poſtmodum vacuare conſcientiam: *Feci nuper generalem confeſſionem, in qua ſum oblitus dicere, me e.g. fuiſſe decies plane ebrium.* Ad tam particularia, mi lector, deſcendo, præter morem aliorum, quia tibi magis expediet talia diſcere legendo, quàm errando.

Dicta de facili expeditione à pluribus annis, vel non niſi ſacrilegè, vel penitus non confeſſorum firmo hoc

Casu, & facto viri sanctitate simul, & sapientia conspicui.

266 P. *Bernardus Colnagus laudata (in æde S. Mariæ Anconensis) inter concionandum sacræ confessionis energia de inexplicabili Dei clementia multa fatus, si quis, inquit, præsto est, qui solidos viginti annos in summis quibusuis criminibus defossus nunquam ad sacrum tribunal se stitit, intrepidus ad me veniat, faxo, vt tantorum mole scelerum deoneratus sentiat, proniorem esse Numinis ad ignoscendum facilitatem, quàm conscelerati hominis impetum ad peccandum. Diuinatio hæc videri potuit, siquidem dimissa concione cùm pro tribunali sederet, inter cæteros, qui bene multi de noxis apud P. Bernardum se accusabant, duo adrepsere, quorum alter viginti quinque, alter ipsos quinquaginta annos non expiata mente sceleribus obrutus, sine pœnitentis animi signo,*

signo, atque à confessionis consilio semper alienus ætatem contriuerat.

Refero verba nostri P. Ioannis Paulini, de tot centenis alumnis Domûs Gregorianæ Monachii Boiorum præclarè meriti, in vita Venerabilis P. Bernardi Colnagi *lib. 1. c. 9. §. 3.* viri excellentis sanctitatis, doctrinæ, sapientiæ. Qui vtique censendus est (consideratis circumstantiis, quæ exprimuntur) non detinuisse in suo confessionali singulos ex his duobus plus vna hora, aut sesqui, & tamen quia in vrbe maritima vixerant tot annis inexpiati, pronum est cogitare, quantam sentinam scelerum conflarint. Tunde, mi Confessarie, ferrum, dum candet.

[*Quoties impertitur absolutionem sub conditione?*] Si absque rationabili dubio, peccat eo modo, quo explicui supra *n. 171.* Sicut & generatim delinquit, si absoluat sub conditione de futuro, vt si dicat: *Te absoluo, si restitueris*; nulla enim Sacramenta licitè, aut validè conferuntur sub conditione de 267

futuro. Potest autem rationabile dubium oriri in his casibus. 1. Quando rationabiliter dubitatur, an persona absoluenda adhuc viuat, an vero jam expirauerit. 2. an sit prædita sufficiente vsu rationis ad peccandum. 3. an sit bene disposita quo ad dolorem, propositum, integritatem. 4. an verè peccarit. 5. an Confessarius habeat jurisdictionem in ipsum. 6. an in eius peccata. 7. an forma sit rectè pronunciata.
268 In 1. casu est adhibenda sub conditione: *Absòluo te à peccatis tuis, si adhuc viuis:* In 2. si talis in periculo mortis consistit, & reipsa petiit, vel suppetit in vtramque partem ratio dubitandi, an signo externo petierit confessionẽ, danda est ipsi vt in primo casu: idipsum dic, quando tempore præcepti confitetur, aut quando etiam extra istud tempus affert materiam de se mortalem, vt repetemus infra *Cas. 10.* In 3. si adhibita confessarii diligentia nequeat tolli dubium, absoluatur in nomine Domini etiam sub conditione; vt

vt primùm enim cœpit aperire Sacerdoti vnum peccatum, acquiſiuit aliquod ſaltem imperfectum jus ad abſolutionem; fructu huius certi juris non debet integre priuari ob ſolum dubium, ergo ſaltem ſub conditione danda.

Certè experientia quotidiana docet, 269 è centũ dubiis caſibus tam juris, quàm Facti vix vnum, alterumue reperiri, in quo ſi propriè dubitent vnus, duo, tres, non reperiantur totidem, qui tanquam probabilem ſuſtineant partem affirmatiuam illius dubii, totidem, qui negatiuam. Vt proinde quandò dubitas, an tuus pœnitens ſit ſatis diſpoſitus, poſſis prudenter ita ratiocinari: Ego quidem propriè dubito propter hanc, aut illam rationem, meritò tamen credo, viuere prudentes viros, qui ſi adeſſent, dicerent, meum dubium eſſe inanem ſcrupulum; quid ni igitur me accommodem illorum etſi ignotorum ſenſui? Nota hanc doctrinam pro plurimis aliis caſibus. In 3. quid faciendum dicam. *n. 449.*

270 In 5. aut nouit, se habuisse aliquando jurisdictionem in ipsos, jam autem ambigit, an adhuc habeat; aut nouit, se aliquando non habuisse, dubitat verò, an jam habeat; aut denique nescit, vtrùm aliquando habuerit, nec ne; in primo horum euentuum absoluat, quia mutatio non præsumitur, sed probanda est. In altero abstineat absolutione, propter eandem causam, sicut & in tertio. Loquor autem non de extrema necessitate, in hac enim sicut deficiente materia necessaria oportet adhibere dubiam, ita & dubium ministrum. In sexto casu quid agendum dixi *Cas. 3. n. 120.* in septimo est vtique repetenda sub conditione.

271 Quæres, *an in hisce euentis conditio, sub qua conceditur absolutio, sit necessariò verbis efferenda.*

℞. Autores, quos in Alphab. Baptiz. *Cas. 13. n. 411.* retuli suadentes, vt in conditionali baptismo exprimatur verbis conditio, sub qua ille confertur, ita suaderent in conditionali abso-

lu-

lutione; at in rigore sufficit, si in mente retineatur. Diana *part. 10. tr. 11. res. 55.* post Palaum, & Bardi contra Caramuelem.

At, *oportetne in mente expressè illam habere? an sufficit, si virtualiter, aut implicite?* 272

℟. esse consultius, vt expressè in animo dicas: Te absoluo *in quantum possum, & indiges*; quia tamen quisque confessarius incipit excipere confessiones cum intentione aut expressa, aut implicita, virtualiue faciendi id, quod facit Ecclesia, seu quod statuit Christus, Christus autem statuit, vt in talibus casibus fiat absolutio sub conditione, ideo facit illam sub conditione implicita, aut virtuali omnis non scelerarissimus confessarius, etsi non cogitans expressè de conditione, quia omnis probus habet intentionem satisfaciendi intentioni Christi.

Nota & hoc, quia nec obuium in scriptoribus, nec inutile ad scrupulos reprimendos.

273 [*Aut ante iniunctam pœnitentiam:*] Nullo præcepto tenemur iniunctionem pœnitentiæ præmittere abſolutioni; quare oblitus iniungere, déque ſua obliuione monitus, à pœnitente, ſicuti fateor, me quandoque fuiſſe monitum, cauere debet, ne repetat formam abſolutionis.

274 [*Aut etiam moribundum, qui nullum ſignum pœnitentiæ dedit.*] Delinquere talem oſtendemus *Caſ. 19.*

G3. [*Denique quoties ineptè corrigit defectus commiſſos in ſuo munere?*] Neceſſitatem, modúmque corrigendi exhibebo ſequente *Caſ. 6.*

H3 [*Etiam abſentem abſoluens.*] Vide dicenda eod. *Caſ. 6. n. 287.*

275 [*Iubens etiam repetere abſque neceſ-*
I3. *ſitate priſtinas confeſſiones.*] Igitur facit alteri, quod ſibi fieri nollet. Me necdum pœnitet, deſcripſiſſe in Clypeo Clement. Iud. *n. 259. edit. 2.* ex Filliucio hæc verba: *Non ſunt obligandi fideles ad iterandas confeſſiones, vbi non conſtat euidenter de tali obligatione.*

ne. Non conſtat verò, quando aut dubitatur propriè, vtrùm priores confeſſiones fuerint legitimæ, aut ſolum probabile eſt, fuiſſe illegitimas; ergo requiritur certitudo de ſubſtantiali defectu, quæ tunc aderit, quando ſuppetet firma ratio ad credendum, interueniſſe talem defectum, nulla firma ad opinandum, non interueniſſe.

Subſtantialis autem ille defectus, im- 276
portans obligationem iterandi factas confeſſiones, prouenit quandoque ex parte ipſius pœnitentis, vt quando confeſſus eſt ſine vllo dolore, ſine propoſito emendationis, aut omiſit ex damnãda verecundia aliquod vel ex parte rei, vel juxta eius opinationem falſam mortale; quandoque autem ille ſubſtantialis defectus proficiſcitur ab ipſomet confeſſario. Et verò quando rudis pœnitens tibi aperit, ſe in prioribus confeſſionibus omiſiſſe manifeſtationem alicuius criminis ex obiecto mortalis, eſt pro praxi obſeruandum, expedire, vt ſtatim ex eo ſciſciteris, vtrùm existi-

existimarit, se mortaliter delinquere subticendo illud peccatum; neganti (& quoties mihi negarunt rudes, de quibus hic loquor?) se habuisse talem existimationem adhibe fidem, saltem si dicat: *Si sciuissem, me peccare mortaliter per illud silentium certò non tacuissem*; & tunc ne compellas repetere cõfessionem criminum jam aliàs detectorum, sed tantùm illorum, quæ omisit; quære tamen præterea, an non saltem dubitarit, peccaretne mortaliter silendo, neganti rursum habe fidem, quia si quæres, cur ergo jam aperiat illud peccatum, cùm vtique sæpius audierit, delinqui grauiter non omnia dicendo; respondebit, se, quando committebat illud peccatum, quod siluit, non putasse esse mortale, at postmodum aliter informatum jam confiteri.

277 At si fateatur, se verè dubitasse, an mortaliter peccaret silendo, rursum interroga, an putarit, delinqui mortaliter petendo absolutionem cum prædicto dubio; si negat, ne petas repetitionem

nem, verè enim plurimi ignorant, eſſe grande nefas operari cum conſcientia dubia; ſi aſſerit, mone, vt fateatur omnia illa mortalia, quæ confeſſus eſt in illa ſacrilega confeſſione, & in omnibus interiectis, ſi quidem illas interiectas obiit omnes cum opinione à ſe ſacrilegè obiri. At ſi quas perfecit abſq; tali opinione, quia e.g. non occurrebat tunc ipſi peccatum toties ſacrilegè ſuppreſſum, ne examines de criminibus detectis in illis confeſſionibus.

Ob defectum examinis præmittendi ne facilè quemquam adigas ad aperienda illa, quæ aperuit in confeſſione ſecuta illud defectuoſum, & nimis perfunctorium examen. Eſt quippe ob autoritatem Soti, Victoriæ, Henriquez. apud Laymann *c. 9. n. 1.* probabile, ſi quis non ex induſtria, ſed ex ſola deſidia quamuis mortali omiſit confiteri aliquod peccatum mortale, reliquorum peccatorum confeſſionem eſſe quidē informem, ſeu abſque gratia remiſſionis, validam tamen, adeóque non ne- 278

cessario repetendam, sed tunc potituram gratia remissionis, quando proximè fiet vera absolutio aliorum peccatorum.

279 Nec ille meritò jubebitur quidquam repetere, qui confessus est peccatum à parte rei mortale quidem, at à se, vel à confessario habitum pro solo veniali; modo sit confessus cum debitis circumstantiis. Dicastillo *disp. 10. n. 354.* Lessius *in auctario verb. confessio, Cas. 5. & 6.*

280 At *pœnitens notat illum errorem Confessarii in ipsamet confessione?*

℞. Ergo monendus est à pœnitente. Lessius *cit. Cas. 5.* Si videlicet indubitanter cognoscat, errare confessarium, secus si solùm aut timeat, aut dubitet, aut suspicetur, aut ob leuiculam causam opinetur; leuicula autem causa est, quando adest hæc sola, quod Confessarius imposuerit paruam pœnitentiam.

At, *estne necesse, vt pœnitens dicat confessario expressè: omnino puto, me peccasse mcrtaliter?* ℞.

℟. Nequaquam, sufficit si illum instruat, vt bene judicare possit. Lessius *l. c.* qui *Cas. 4.* resoluit hanc practicam quæstionem: *An tenearis repetere, si Cônfessarius apprehendat vt scrupulos, quæ verè sunt mortalia; aut vt nō facta à pœnitente, quæ tamen reuera fecit.* Resoluit autem, esse bonam confessionem, modo tamen pœnitens se ex sua parte satis explicarit, & Confessarius conferat absolutionem in omnem euentum, se posse decipi, & ideo ratione tum illorum, tum aliorum, quæ cōstat esse peccata, dandam censet absolutionem: *Nam confessarius factum ipsum satis intellexit, quamuis errore priuato putarit, non esse factum, quod erat, intenditque absoluere ab omnibus peccatis confessis.*

Defectus substantialis prouenit, vt dixi, quandoque ex parte confessarii. 1. quando vel non protulit formulam absolutionis substantialem, vel protulit quidem, sed non habuit aut voluntatem, aut potestatem absoluendi; Si enim 281

nim

nim in nulla mortalia habuit potestatē, debent omnia repeti, si tantùm in aliqua habuit, non sunt hæc rursum confitenda. 2. quando est ita hebes, vt ne quidem intelligat discrimen inter peccata etiam ordinaria vtrùm sint de se mortalia, an venialia. Vasq. *q. 93. a. 3.* & alii, à quibus meritò dissentiunt plures, nam talis Sacerdos vtique validè absolueret moribundum, ergò & sanum. 3. quando ob animi distractionem non percepit mortalia pœnitentis. 4. quando non interrogauit speciem, aut numerum necessarium. 5. quando idem Confessarius dormitauit excipiendo confessionem, aut non intellexit idioma pœnitentis; de quo vtroque defectu distinctè dísseram *Cas.* *12.* & *13.* sicuti *Cas. sequenti* ostendā, quomodo emendandi sint omnes priores defectus exceptis duobus his vltimis.

282 [*Vt nihil dicam de pœnitentiis grauissimis, quas iniungere consueuit.*] De hoc puncto erit copiosus sermo *in Cas.* *21.*

Con-

Confessarius errorem emendans.

CASVS VI.

Inculpatè obliuiosi.

FRobenius excipit confessionem decumbentis lethaliter, vix autem habentis materiam absolutionis; qua nondum impertita differit cum moribundo volente, petente, de nescio quo testamentario negotio, hacq; occasione obliuiscitur absolutionis, cuius tamen non impertitæ memor, tunc factus cùm ab ædibus decumbentis distaret circiter viginti passus; quare se eodem in loco obuertit versus illam domum, atque pronunciat formulam absolutionis, dirigens eam ad infirmum. Paulò post, adeóque die 20. Martii, an. 1660, me cōuenit Superior illius confessarii, ex Ordine Religioso diuerso à nostro, sciscita- 283

tur,

tur, quid esset ad hæc (necdum enim exhalarat æger animam) agendum, quidue fieri debuerit; quid responderim accipe.

284 1. Non valuit illa absolutio, vtpote directa ad eum, qui non erat moraliter præsens. Infra *n. 287.* quemadmodũ nec valebit, si vocatus ad ægtum constitutum in prorsus extremo agone, jamque proximus ædibus ipsius pronuncies formulam metu, ne decedat priùs quàm ad ipsum peruenias. Tamburinus de sacrament. *l. 1. c. 3. §. 1. n. 10.* post Leandrum, dicentem contra aliquos Doctos Recentiores, hoc esse certum. 2. Conueniebat sanè redire ad ægrum, atque candidè (nullum enim suberat periculum vllius scandali, aut offensionis) fateri suam inculpabilem obliuionem, cuius causam dederat ip-
285 semet infirmus. 3. Quia tamen altè imbibi illud generale Apophtegma Aragonii, descriptum à me in Alphab. *Sacri audiendi, & Breuiarii recitandi n. 778. Certè videtur valdè durum, & à pie-*

à pietate Christiana alienum mittere aliquem in infernum, aut dicere, quòd peccet mortaliter, sine euidenti, & certa ratione; ego autem non perspiciebam euidentem rationẽ obligandi sub mortali ad reuisendum ægrum pro supplendo defectu, non enim solum constabat esse vitæ integerrimæ, sed etiam præsente ipsomet Frobenio munitus erat sacro viatico, recepto magna cum pietate, & paulo post extremè vngendus, idcirco respondi, me non audere iniungere mortalem obligationem faciendi illam visitationem, sicuti à fortiore excusarent Silu. Nauarr. Valerus apud Lugonem *d 22. n. 55*. valde tamẽ conueniebat facere; certè ego fecissem, vt etiam fecit ille confessarius, suadeoque cuiuis, vt faciat in simili etiam casu, ob perfectionem quoque sacramenti; at in casu, quo vel pœnitens confessus est aliquod certum, dubiumué mortale, vel non est tam integræ vitæ, quàm ille de quo disserimus, aut denique nullum aliud sacramentum recepit,

pit, non modò valde consultum, sed necessarium quoque est, facere emendationem, cùm in talibus circumstantiis meritò timeri queat, ne absolutionis defectus æternùm noceat tali pœnitenti, & quiuis talis esset instanter petiturus suppletionem, si nosset, præcessisse illum defectum.

286 Quia verò omissio absolutionis inculpata non est rarissima, ideóque Theologi speciatim quærunt, an, quādo, & quomodo sit supplenda, idcirco nota de ea sequentia. 1. Quando es oblitus absoluere ab excommunicatione, aliaue censura illum, quem poteras, & debebas absoluere, absolues etiam procul distantem, quia absolutio à censura non exigit præsentiam absoluendi, & proinde si nequibas tunc absoluere, petes postmodum à Superiore potestatem; qua impetrata vtêris in absentem. Suarez *de pœn. disp. 32. sect. 6.*
287 Lugo *de pœnit. d. 22. sect. 3. n. 51.* 2. Quando es oblitus absoluere à peccatis, à quibus poteras, aut non poteras, laterem

rem lauabis, ſi vel formulam ſcriptam mittas pœnitenti, vel proferas, eo phyſicè ſimul & moraliter abſente ; nam & certum eſt, eſſe de eſſentia huius, aliorumque (extra matrimonium) ſacramentorum, vt formula proferatur verbis. Tannerus *tom. 4. d. 6. q. 9. dub. 1. n. 7.* & poſt decretum Clementis VIII. nec tuta, nec probabilis cenſeri debet opinio multorum , qui ante illud decretum docuere, abſolui poſſe penitus abſentem. Tannerus *l. c. n. 9.* certè vocula *Te* deſignat ex communi vſu præſentem.

3. At verò præſentia moralis ſuffi- 288
cit ad validam, licitámque abſolutionem. Leander, Molfeſius, Thomas Tambur. de ſacrament. *l. 1. c. 3. n. 10.* Quam præſentiam moralem cenſet Bonacina *de pœnit. d. 6. q. 7. p. 6. n. 2.* cum Leandro, & Molfeſio apud Tambur. *l. c.* adeſſe, quamdiu aliquo ſenſu percipis pœnitentem, adeóque etſi diſtet viginti paſſibus. Molfeſius. Ipſe autẽ Tamburinus rectè cenſet, hæc nimis la-

xè

xè dici, sed tunc solùm adesse moralem præsentiam, quando tam parum distat pœnitens, vt posset exaudire loquentem voce aliquantò altiore, tali scilicet, quali solet vti judex forensis pronuncians sententiam in curia contra aliquem Reum. Quamuis autem Bonacina *l. c.* absolutè scribat, posse absolui, qui nondum recessit à conspectu confessarii, seu quando non est ita remotus, vt confessarius non dubitet de eius præsentia, vt idem loquitur, attamen Reginald. *l. 8. n. 32.* exprimit, consentiente Leandro, Tamburino, si possit pœnitentem sine incommodo reuocare ad confessionale, esse reuocandum. Ego sine scrupulo absoluerē illum, qui est adhuc intra cancellos cōfessionalis, nec arbitrarer, esse necessariò jubendum iterum flectere, tametsi tutiora secutus aliquoties jusserim; at jam distantem 10. aut 20. possibus reuocarem ad me, si sine notabili incommodo fieri posset, vt potest, quando vix quisquam præter pœnitentem existit

ſtit in templo, & mihi non eſſet perſpe-ctum, eſſe innocentem animum; & ſi illum videre nequirem, attamen prudenter credens exiſtere adhuc in templo non procul à me, eſto illum non viderem, ſequerer in his circumſtantiis doctrinam Bonacinæ, viri ſanè prudentis, etenim neceſſe nullo modo eſt, oculis vſurpare illum, cui peccata dimittis.

4. Quando autem oblitus abſolutionis recordaris primum poſt aliquot horas, fitque tibi ille pœnitens tunc præſens, tutiſſimè ages, ſi candidè faſſus tuam obliuionem, dicas, te jam velle eam impertiri, ſi velit; abſolutè tamen non eſt neceſſe monere hac de re. Coninck *cit. n. 143.* quia pœnitens cenſetur tamdiu ſeruare intentionem percipiendi abſolutionem ſibi debitam, quam diu ea differtur. Coninck *n. 142.* Lugo *n. 52.* contra Suarez Vaſq. Filliucium; nec enim verum eſt, illum etiam, qui falsò putat, ſe abſolutum, amittere deſiderium abſolutionis; quis enim 289

enim credat amitti ab illo, qui censet, essentiam formulæ consistere in illis verbis: *Absoluo te à vinculo excommunicationis?*

290 Ob quam rationem dicerem, posse etiam post quatuor, aut sex dies suppleri à te defectum sine illa monitione, si post tot dies incideres in talem pœnitentem; nisi fortè timeres rationabiliter, ne is interea incidisset in mortale peccatum, tunc enim deberet moneri non solùm de eliciendo dolore, sed etiam de facienda mox illius confessione; quia tamen hæc monitio, singulariter juncta certitudini de omissa per obliuionem absolutione, accidit pergrauis talibus hominibus, gignitque periculum malè sentiendi, loquendíque de confessariis, existimo, esse plerumque totam rem committendam Deo, cùm etiam Lugo *n. 57.* ex communi Suarii, Vasq. aliorum testetur, hanc monitionem faciendam non esse, quando timetur scandalum, id est, vt explicat Lugo, graue detrimentum proprium, vel alterius,

rius, seu vt exponit Coninck, & Bonacina, grauis offensio pœnitentis, cùm præsertim per alia sacramenta possint remitti peccata mortalia, &, vt addit Lugo *n. 18.* jactura gratiæ, quæ recipi poterat, non videatur esse tanti, vt saltem quando pœnitens confessus erat sola venialia, ac sæpe solitus hoc Sacramento conscientiam emaculare, velit confessarium obligare ad talem monitionem, & suppletionem. Ex his deduces judicium ferendum de hoc

Casu memoris in tempore opportuno.

FRonto Sacerdos scrupulosus paulò ante officium diuinum die quodam Dominico rogatus excepit confessionem mulieris grauidæ, quæ postquam omnia sua peccata recensuit, iniuncta pœnitentia, & data absolutione, recensuit & aliud nouum peccatum per modum dubii, an sit peccatum, quod verum erat; hoc dubio soluto abiit Sacerdos sine absolutio- 291

tione; post consecrationem recordatus est, quòd non impertiuerit absolutionem ab hoc peccato, dum itaque vult pœnitẽtem communicare, dicit priùs: Ego te absoluo à peccatis tuis, *an ritè absoluit, etiamsi primam absolutionem non fecisset?*

292 Hunc, & alios Casus scripto comprehensos ad me misit è Venerabilibus nostris Dominis Decanis vnus, qui vtique facilè cognouit ipsemet, ritè egisse illum Frontonem, & ritè acturum fuisse, licèt obliuio absolutionis etiam respectu aliorum priorum peccatorum interuenisset. Fuit sanè ille Sacerdos in tempore valde opportuno memor doctrinæ Casisticæ, non quotidie occurrentis.

293 Præter obliuionem Absolutionis committuntur quandoque à Confessariis 4. alii defectus. 1. quando datur quidem absolutio, sed inualidè. 2. quãdo Confessarius non interrogauit numerum, aut speciem necessariam. 3. quando non docuit necessariò docenda

da, non monuit necessariò monenda. 4. Quando docuit non docenda, suasit, vel mandauit non mandanda. De his omnibus generatim notandum, si quis talium defectuum possit corrigi ante datam absolutionem, esse corrigendum, vt per se clarum est; si autem tunc non est correctus, sed pœnitens discessit illo defectu inemendato, emẽdari non debere, si nequeat absque fractione sigilli sacramentalis. His generatim dictis

Quæritur speciatim 1. *An, & quomodo corrigendus primus ex indicatis 4. defectibus?* 294

℞. Quando confessarius protulit quidem formulam absolutionis, sed inualidè, eò quòd esset ipse excommunicatus, suspensus &c. debet petere à pœnitente facultatem loquendi cùm eo de confessione nuper facta, eò quòd in absolutione commiserit aliquem defectum; quòd si vel id fieri nequeat sine graui scandalo, vel pœnitens nolit, quidquam audire, vrgendus non erit.

Nec assentior vllatenus Suario cum aliis apud Dianam *part. 5. tr. 11. res. 18.* contra communiorem Bonacinæ, Lugonis, Dianæ, & aliorum docenti, posse Confessarium in prædicto casu loqui etiam cum inuito de peccatis confessis; etenim hæc locutio est contra religionem sigilli; si autem permittat, dic ei: Ergo si te iterũ accusas in genere de iis, quæ nuper mihi fassus es, te absoluam rursum, modò ab illo tempore non offenderis Deum grauiter, si enim offendisti, debes jam cum requisito dolore aperire. Quòd si ante omnem
295 defectus emendationem factam redeat idem pœnitens ad tuum confessionale, opus non erit plus dicere, quàm: *Nonne doles, & rursum te accusas de omnibus, quæ vnquam es mihi confessus?* post pœnitentis responsum affirmatiuum, absolue non facta mentione prioris defectus. Dicastillo *disp. 10. dub. 27. q. 1. n. 509.* cum aliis communiter, censens esse omnino supplendum defectum; cum tamen Ioannes Valerus ab eodem

ibid.

ibid. relatus non ſine ſuffragio S. Antonini, Nauarri, & Silueſtri ſcribat abſolutè, confeſſarium ſiue ſcienter, ſiue ignoranter admiſerit talem defectum, ad nihil teneri niſi ad agendam debitam pœnitentiam.

Quæritur 2. *quid remedii adferendum, quando confeſſarius aduertit, ſe non ſufficienter interrogaſſe numeros, aut ſpecies peccatorum mortalium, & proinde pœnitentem non fuiſſe integre confeſſum?* 296

℞. I. Si ſuæ oſcitantiæ recordetur ante impertitam abſolutionem, tenetur emendare defectum eo modo, quo dixi ſupra *n. 237.* Si autem poſt jam dimiſſum à ſe pœnitentem, probabiliter ad nil aliud tenetur communiter loquẽdo, quam ad agendam pœnitentiam de ſua ſocordia. Suarez *diſp. 32. ſect. 6.* Lugo *diſp. 22. n. 73.* Dicaſtillo *diſp. 10. n. 529.* nam poſtquam eſt prolata ſententia judex functus ſuo officio eſt, ergo non tenetur amplius cauſam examinare, & ſtatum rei cognoſcere, inquit

Lugo, & Dicastillo, interim rectè addentes, si idem pœnitens postea redeat pro alia confessione ad eundem confessarium, monendum esse de defectu, eò quòd omnis confessarius teneatur dare operam, vt pœnitens confiteatur omnia confitenda, inter hæc autem sunt numeri, & species omissæ in priore homologesi: Hanc tamen additionem forte negaret Fagundez, dum referendus *Cas. 23. n. 874.* generatim ait, confessarium vnius confessionis debere se in posteriore gerere, perinde ac si tota
297 vita non excepisset vllam. Quid si autem erroris culpabiliter, vel inculpabiliter admissi conscientia vrgeat confessarium, dum pœnitens adhuc existit in confessionali, jam tamen absolutus, *eritne locus sententiæ Suarezianæ?* ℞. Erit propter rationem allatam ex Lugone, & Dicastillo.

At quid si illa stimulatio conscientiæ accedat, dum confessarius dicit: *Passio Domini?* ℞. Secundum illos, qui dicunt, licere de rebus in confessione au-

auditis loqui cum pœnitente, quamdiu adhuc flectit expectans dimiſſionem à confeſſario, non erit locus ſententiæ Suarezianæ, erit autem ſecundum negantes licentiam talis collocutionis. Vide *Caſ. 22. n. 828.*

Quæritur 3. *Quid faciendum, quando confeſſarius non docuit docenda, non monuit monenda*; vel etiam *docuit non docenda, ſuaſit non ſuadenda?* 298

℟. 1. Quid ſpeciatim ſit facto opus, quando non commonefecit de reſtitutione præſtanda declarabo *Caſ. 18. n. 564.* 2. Alia quod attinet, ſi ſilentium, aut diſſimulatio confeſſarii non habetur à pœnitente pro ſigno ſuaſionis, aut diſſuaſionis malæ, ſeu pro tacita ſuaſione, vel approbatione mali, quod tamen patrabit pœnitens, non patraturus, ſi fuiſſet à confeſſario ſeriò monitus, ſeriò increpitus, plus à tali confeſſario non petit Deus, quàm ſeriam pœnitentiam. Suarez *cit. ſect. 6.* Filliuc. *tr. 7. cap. 12. n. 374.* alii cum Lugone, atque Dicaſtillo. Ratio eſt,

quia obligatio, contra quam egit, non se extendit vltra ipsum actum confessionis.

299 3. Sin autem silentium confessarii habetur à pœnitente pro approbatione operis mali, quod ipse sit patratutus, tunc locum habet generalis doctrina Cardin. de Lugo *loc. cit. n. 72.* tradentis, quando confessarius fuit per commissum à se defectum causa positiua, vt pœnitens sit facturus aliquid, quod facere non deberet, non facturus quod deberet, confessarium ipsum teneri impedire illud malum, si absque scandalo, vel graui detrimento possit; & quidem quando culpabiliter fuit causa positiua obligari ad emendationem illam cum maiore suo incommodo, quàm si non intercessit culpa mortalis coram Deo.

300 Quare sicut quando dixisti pœnitenti, non esse necessarium confiteri aliquid, quod tamen lex Christi præcepit aperiri sacerdoti, obligaris illum dedocere hunc errorem, si valeas sine eius scandalo, aut tuo magno incommodo, ita etiam

etiam quando interrogatus à pœniten-
te, hicne contractus valeat nec ne; ſiſes,
videns, tuum ſilentium haberi à pœni-
tente pro ſigno quod judices, eius in-
terrogationem eſſe merum ſcrupulum;
incumbet tibi obligatio quærendi oc-
caſionem emendandi errorem eius;
quæ emendatio erit facilis, ſi tibi non
fuit faſſus, ſe illum contractum iniuiſ-
ſe, ſed ſolùm quæſiit, an liceret; ſi verò
fuit faſſus, ſe iniuiſſe, non poteris cum
eo loqui de illo contractu niſi tacitè in-
directè loquendo de eius peccato,
quod quidem tibi nefas eſt extra con-
feſſionem; niſi det *ipſe* tibi facultatem:
An vero tenearis tunc reparare damnũ
ſecutum ex tuo reſponſo diſces ex di-
cendis *n. 564.* Ergo ſi impoſui ipſi ni- 301
mis magnam pœnitentiam, præuidens,
non executurum, adeóque omiſſurum
eum remorſu grauis peccati; non lice-
bit occurrenti in templo, vel alio loco
dicere: *Mi bone vir impoſui nuper tibi
nimis magnam pœnitentiam; fac ſolùm
hanc paruam?* ℞. Non licebit, ſed po-

tius dices: Vellem, si permittas, aliquid tibi dicere circa nuperam confessionem, quod nullo modo molestum tibi erit audire; vbi subdiderit, se permittere, subdes tu: *Ergo loco grauioris pœnitentiæ quam iniunxi, recita duo rosaria, audi tria sacra,* &c.

Confessarius Prudens, & Industrius.

Casus VII.

Tristis, & Lætus.

302 *Fabritius sceleribus insueuerat, nec interim pœnitentiæ sacramento vnquam bene vsus, istud sua culpa semper vitiauerat. Hic tandem seriò resipiscendi proposito concepto cùm enumerationem peccatorum exorsus justo seuerius increparetur, aliquam peccatorum partem consueto sibi silentio inuoluit, non jam pudore præpeditus, sed eius, qui*

qui pro sacro foro considebat, nimio zelo absterritus. Verùm non deseruit tam bonam mentem, cultuiq; suo cœteroquin deuotum caput, Deus, & Misericordiæ Mater; fusis namque aliquamdiu ad se precibus animum addidit, vt cum alium accessisset, præfatusque prioris arbitri importunam correptionem mitiùs haberetur, omnem vitam magna cum doloris significatione relegeret, quámque vitæ nouæ telam bene orsus fuit, pergat modò tenere.

Hæc verba exscripsi ex literis huc 303
destinatis anno 1665. nec sanè extra rhombum, pars enim prudentiæ, qua judex arcanus pollere debet, quámque sum hoc loco expositurus, est, vti quãdoque seueritate, increpationibúsque, sed accommodatis indoli simul, & dispositioni pœnitentis; est autem vel omnium, vel certè plerorumque hæc indoles, aut assuetudo, vt perægre ferant reprehensiones factas ante omnium peccatorum enumerationem; quare *Cas. 5. n. 202.* monui cum Nauarro,

esse etiam admirationis signis abstinendum, donec sit expectorata conscientia, esto ante hanc expectorationem recenseantur atrocissima, indignissima.
304 Porro speciatim de prudentia requisita in confessario sic loquitur Innocent. III. in cap. omnis vtriusque *de pœnit. & remission. Sacerdos sit mansuetus, ac cautus, vt more periti medici superfundat vinum, & oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens & peccatoris circumstantias, & peccati; quibus prudenter intellectis intelligat, quale debeat ei prabere consilium, & cuiusmodi remedium adhibere, diuersis experimentis vtendo ad saluandum ægrotum.* Licet autem Filliucius in fin. tract. septimi in Instructione *cap. 3.* atque Valerius Reginaldus *lib. 2.* toto enumerent complures quasi partes prudentiæ necessariæ sacro arbitro, ego tamen reduco ad
305 hæc 8. capita. 1. vt dum ipse aliis medetur, non vulneret seipsum. *S. Greg. l. 27. mor. c. 27.* 2. vt per dexteritatem examinandi perducat pœnitentem ad

ad enumerationem omnium criminũ. *cap. qui vult de pœnit. dist. 6.* 3. vt excitet in eo veram detestationem vitæ malè transactæ, atque serium propositum corrigendæ: 4. præscribat remedia vitiis emendandis opportuna, considerata sui pœnitentis conditione *cit. cap. omnis vtriusque.* 5. doceat quidem, at non nisi necessaria, vel valde vtilia hic & nunc. 6. vt dispiciat, sitne absolutio danda, an neganda, differendaue. 7. in eo vt iniungat pœnitentiam verè salutarem. 8. vt habeat in promptu, memoriaque nonnullas regulas, aphorismos, seu documenta peculiaria, ad quorum amussim dirigat sui ministerii functionem.

Primum punctum quod attinet, eius 306
ratio singulariter habenda est in excipiendis confessionibus obscænorum peccatorum, de quo proinde erit sermo *Cas. 13.* interim ponderanda illa duplex monitio diuina: *Qui sibi nequam, cui bonus?* Eccles. *14. vers. 5.* Et: *Quid prodest homini, si vniuersum*

mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?

307 De examinandi dexteritate paulò pòst videbimus. De tertio puncto generatim obseruanda est doctrina, quam exprimunt Suarez, Reginaldus, Tannerus, Lugo, & alii, maius studium confessarii esse debere, vt in suo pœnitente excitet veram peccatorum detestationem, efficaxque propositum ea corrigendi, & consequenter fugiendi, deserendiue occasiones proximas, quã vt intelligat omnia eius mortalia peccata; certum enim est, inculpabilem omissionem vnius, pluriumue peccatorum etiam lethalium, nihil prorsus obesse saluti æternæ pœnitentis, nam peccata talia inuoluuntur ipsa vera confessione. Trident. Concil. *sess. 14. c. 5.* at etiam inculpabilissima omissio doloris repugnat totaliter remissioni, quia peccati venia non datur nisi correcto. *cap. peccati de reg. iur. in 6.* idcirco valde consultum est, vt audita confessione mortalium quæras ex pœni-

nitente, an non valde doleat, quod Deum tam bonum, à quo tot bona accepit &c. tam grauiter offenderit. Quandoque autem, & singulariter apud viros graues omittenda ista expressa interrogatio, ac potius dicendum: *Vtique mi Domine vehementer dolemus, quod Deum nostrum, judicem nostrum tam grauiter offenderimus; & vtique habemus in animo potius omnia perdere, quàm tantam maiestatem amplius ad iracundiam prouocare.* Notet autem probè Confessarius, suum pœnitentem sufficienter detestari sua crimina, si ex animo dicat: *Vtinam, ô vtinam optimum Deum meum offendissem nunquam: vtinam potius essem mortuus, quàm peccassem in Deum meum, Redemptorem meum. Vellem vtique si fieri posset, nunquam offendissem optimum Deum meum;* His enim, aut consimilibus verbis exprimi dolorem confessioni sufficientẽ tradunt Nauarrus in manual. *c. 1. n. 2.* Lugo *de pœnit. disp. 4. sect. 2.* & alii. 308

Propositum emendationis quod at- 309

ti-

tinet, & de quo diſtinctè agam in experimentali Theologia *tr. 6.* ſeu in Alphab. Confitent. *Caſ. 8.* quamuis illud eſſentialiter includatur in vera, ſeriáque deteſtatione peccatorum, attamen cauendum, ne omittatur illius expreſſio formalis, quam expreſſionem exprimet confeſſarius commemoratione vitæ breuitatis, mortis incertitudinis, ac ſubitaneæ, iræ diuinæ, pœnarum æternarum, impoſſibilitatis obtinendi veniam ſine nouæ vitæ ſtudio &c. item quandoque narratiuncula hiſtoriolæ ex ſacra ſcriptura, piis ſcriptoribus &c. Adde, ad propoſitum emendationis quàm maximè ſpectare voluntatem deuitandi occaſiones peccatorum proximas, quæ autem illæ ſint dicam. *Caſ. 16. n. 525.* ſpectat quoque ad propoſitum ſincera voluntas, & decretum reſtituendi ablata, ſoluendi debita, condonatio iniuriarum &c.

310 De remediis ſubminiſtrandis, adeóque de vino, & oleo ſuperfundendis, de quibus loquitur Pontifex cit. cap.

omnis

omnis vtriusque de pœnit. & remiss. repetenda, quæ dixi in hanc rem *Cas. 1. n. 23. & 24.*

Speciatim verò contra septem peccata capitalia, atque alia multa instructam apothecam reperies apud Ioannem Busœum *in Panario*, Franciscum Costerum *in libello Sodalitatis*, Martinum Fornarium *in Directorio sub fin.* Reginaldum *in libello de prudentia Confessarii cap. 19.* Specialissimè autem de remediis recidiuorum, atque obscœnorum dicemus *Cas. 16. & 17.*

Circa quintum caput prudentiæ confessarii, quod est instructio discreta pœnitentis, notandum in primis est, si hic ignoret necessaria ad vtilem perceptionem sacramenti pœnitentiæ, esse ante absolutionem edocendum à confessario. Inter hæc necessaria numeranda est imprimis vera, expressáque fides, esse vnum verum Deum, illum Deum esse trinum in personis, hæc enim esse necessariò necessitate medii credenda fert communis opinio Docto- 11

rum;

rum; obseruat tamen Lessius *in Consil. verb. Confessarius Cas. 5.* cùm sit probabile, explicitam, & distinctam fidem Trinitatis, & incarnationis non esse necessariam necessitate medii, sed solius præcepti, posse eos absolui, qui ignorant hos duos articulos, modò promittant se daturos operam, vt discant primo quoque tempore.

Et Tannerus *tom. 3. disp. 1. q. 7. n. 49.* prouide monet, si qui adeò sint hebeti ingenio, vt nullam propriam notionem de his mysteriis formare queant, esse quoad hanc rem annumerandos fatuis, & infantibus; nec enim credibile esse, quòd Deus à quoquam exigat maiorem notitiam, quàm per vim intellectûs potest consequi. Dixi: ***Propriam notionem;*** hallucinaris enim, si credas, te habere diuinam fidem de illa re, cuius nomen tenes, at rem non intelligis vllo prorsus modo; si enim est hoc credere, tunc etiam infantes credunt.

312 Deinde necessaria est cognitio dolo-

loris, propositique, de quibus suprà, itémque finis, ob quem instituta est cõfessio sacramentalis; atque etiam cognitio necessitatis confitendi omnia mortalia, perficiendique pœnitentiam iniungendam: de quibus quidem punctis non debet anxiè solicitus esse confessarius, nisi respectu puerorum, itémque valde rudium adultorum.

Occasione autem dictorum de fide Trinitatis obseruo, esse meritò veluti scandalosam damnatam à Moderno Pontifice doctrinam, quæ negat, hominem Christianum obligari præceptis fidei, spei, & charitatis per se ad eliciendos aliquando in vita actus harum virtutum.

Notandum deinde circa prædictam 212
quintam prudentiæ hic requisitæ partem, confessarium videntem, suum pœnitentem laborare ignorantia causatiua vnius aut plurium peccatorum, seu formalium, seu duntaxat materialium, eáque vel culpabili, vel inculpabili, teneri per se loquendo dedocere ero-

rorem, vt quando cognoscit, pœnitentem cogitare inire matrimonium illegitimum ob impedimentum ignoratũ culpabiliter, aut inculpabiliter à pœni-
314 tente ipso. Hanc omnium doctrinam probaui, & declaraui distinctè in Theolog. Iurid. Mor. *cap. 27. n. 59.* Loquens in specie de cogitante inire matrimonium cum impedimento, & excipiens casum, quo ex monitione timetur graue scandalum aliorum; aut ruina spiritualis pœnitentis, vtpote quem præuideam nihilominus perrecturum in suo proposito, aut mala consuetudine, etsi ipsi ignoranti dicam, illum grauissimè (materialiter) peccare. Vere, verè debet singularissimè confessariis viuaciter inhærere illa, in meis opusculis sæpius memorata aurea sententia, quæ ex S. August. refertur *cap. si quis 2.* de pœnit. dist. 7. *Si scirem tibi non prodesse, te non monerem, non te terrerem.* Vide quæ in hanc rem tradidi in Clypeo *n. 241. edit. 2.* & accipe resolutionem quæstionis secundæ, quam à me

me litteris expetiit is, de quo superiùs *Cas. 5. n. 248.*

Quid faciet (inquit ille) *confessarius, si videat, pœnitentem ex inuincibili ignorantia obnoxium v. g. mollitiei, cuius grauitatem edoctus ob habitum prauum vix abstinebit?* His ipsis verbis proposita fuit illa quæstio, applicatáque huic peculiari vitio, cum posset pluribus. 315
Respondi autem ex scriptis illo *cit. cap. 37. n. 61,* si probe consideratis circumstantiis illius pœnitentis omnino judicetur, nihil planè profuturam monitionem, sed cognito, à se committi graue scelus, nihilo rariùs patraturum illud, quàm fecit ignarus turpitudinis tantæ coram Deo, dissimulandam esse manifestationem veritatis. Censeo tamen, fortè nullum confessarium esse tam sagacem, vt prudenter judicare queat de quoquam, suam monitionem nihil planè profuturam, ad imminutionem tot peccatorum contra naturam; vix enim vllus Catholicus est tam conscelератus, vt non saltem aliquoties ipsis diebus 316

ebus communionis, confessionis, solennissimis abstineat hac cognita fœditate, non abstenturus, si ignoraret esse dignam æternis rogis. Et verò non semel didici, esse, qui inculpabiliter ignorarent mortalem malitiam huius flagitii.

317 Igitur practicè loquendo non tam quærendum est de illo, qui planè nunquam peccatum illud omittet, ob cognitam turpitudinem, quàm de illo solo, qui vix omittet, seu *vix abstinebit*, vt loquuntur illæ litteræ, id est qui quandoque, etsi rarissimè abstinebit, sicuti proh dolor! gemunt confessarii, se nactos complures huius fœdissimi, simul & fœtidissimi furfuris. De hoc quoque censeo intelligendam sententiam Diui Augustini; moraliter enim non tam prodest, quàm obest illa monitio, quæ tantùm impediet sex, octo, decem peccata formaliter mortalia, causabit autem ducenta, trecenta itidem formaliter mortalia.

318 At non habebit locum illa sententia S. Au-

S. Augustini in eo, quem probabilissimè quidem judico esse adhuc sæpe formaliter peccaturum intellecta veritate, longè tamen id rariùs, quam esset materialiter peccaturus, si relinqueretur in sua ignorantia. Vnde quia nescio, an quisquam confessarius non debeat potiùs sperare hanc tam notabilem, quàm illam valdè exiguam emendationem, idcirco in praxi censeo, esse communiter proponendam talibus obscænis suam coram Deo obscænitatem, ea etiam peculiari de causa, quòd & inueterata turpitudinis consuetudo reddat incorrigibiles, & reperire sit paucissimos, qui hoc peccatum diu patrent sine graui remorsu conscientiæ, adeoque cum conscientia propriè dubia an non peccent grauiter; paucos quoque qui moniti non emendent se valde notabiliter, aut pro emendatione transeant ad statum matrimonialem, Religiosumue. Accedit, quòd ignari huius summæ malitiæ facilius alios innocentes corrumpant; porro quibus remedi-
is

is curandæ sint hæ scabiosissimæ oues
319 dicam *Cas. 17.* Interim ex his deduces, illum, qui inuincibiliter ignorat, peccari mortaliter confirmando rem falsam, leuem tamen, juramento, item illum, qui ignorat hac formula: *per meam animam res ita se habet,* contineri juramentum, esse, vel non esse veritatem edocendum à confessario, prout videlicet speratur, aut desperatur magna, parua, nulla emendatio etiam post cognitam veritatem.

320 At *Caius blasphemat, identidem jurando per sacramenta, ratus non esse blasphemiam?* ℞. Sacramentum non est vtique aliquid sacratius quàm Deus; sicut ergo non blasphemas dicendo in ira, & sine causa: *Deus,* ita neque si dicas tunc: Sacrament. *Quid si autem consueuit dicere:* Tausent Sacrament? *ratus non esse crimen lethale?* ℞. Licet noster P. Adamus Burghaber in suis concinnis Centuriis *cent. 1. Cas. 44.* rectè neget, contineri his verbis blasphemiam, si proferantur sine directa,

& indirecta vilipensione Dei, sacramẽtorúmue, sicuti sæpissimè proferuntur saltem sine directa, practicè tamen est solitis hæc verba proferre in ira, vt consueuerunt, injiciendus scrupulus culpæ mortalis, eò quòd plerique hanc phrasin habeant pro graui inhonoratione Dei, seu sacramentorum, quibus jungunt numerum minimè competentem.

Sexto loco prudens confessarius di- 32
spicere debet, sitne absolutio tunc danda, an penitus neganda, an differenda; duo enim sunt hac in re certa, alterum controuersum. Primò certum est, petenti absolutionem non posse absolutè negari, si sit capax; secundò, esse absolutè negandam, si sit incapax, vt quia non vult facere necessaria ad salutem; at quæritur, an quandoque possit differri absolutio illius, qui expetit, & verè est capax, id est, si ipsi impertiatur, dimittentur ipsi tunc à Deo sua peccata? R. autem cum communi Theologorum apud Dicastillo *disp. 6. n. 368.* con-

contra Ioannem Sanchez *disp. 9. n. 13.* affirmatiuè, quia confessarius potest quandoque prudenter credere, multùm profuturum pœnitenti identidem relabenti in idem crimen, si ipsi dicat: Quandoquidem tot tentatis mediis parum, aut nihil proficimus, nolo jam te absoluere, sed redi ad me post sex dies, & interim certa viriliter.

322 Verùm quia fortè ex centum confessariis non est, qui vtatur hoc medio emendationis; & probabilissimè plerique, qui sunt vsi, vsu ipso didicerunt, parum aut nihil profuisse, idcirco doctus ipse experientia nollem adhibere.

323 Septimò, quæ pœnitentiæ sint ex regulis prudentiæ imponendæ, videbimus *Cas. 21.*

Octauo. Plurimum juuat ad prudēter administrandum hoc sacramentum habere in recenti memoria & vsu, quasdam regulas, documenta, axiomata, seu aphorismos, sparsa hinc inde per libros sapientissimorum Theologorum, ad quæ se crebrò reflectat confessarius,

præ-

præsertim nouitius; horum nonnulla
hic exhibeo

I. Aliqua confessione audita præ- 324
sertim in principio confessarius apud
se consideret, num in re aliqua deli-
querit, vt postea caueat. Hoc docu-
mentum nobis reliquit in suis Consti-
tutionibus S. Fundator noster *part. 4.
cap. 3.*

II. Cùm nullum in Euangelica le-
ge sit tam graue præceptum, quàm cō-
fessionis, tanto pœnitentium consci-
entiis consulitur, quanto illud leuius
redditur. Sunt hæc verba Ludouici
Beiæ in responsis *part. 1. c. 10.* intelli-
genda cum grano salis, si videlicet illa
leuitas nitatur vera, certáque, & non
solùm apparente, vel dubia probabili-
tate, vt sæpe reflexè repeto in Clyp.
Clement. Iud. & nominatim *n. 102. e-
dit. 2.* in quo tamen libello *n. 48.* con-
tra Pasqualigum obseruo, rectiùs agere
confessarium, si nactus pœnitentem
paratum sequi tutiora juxta cap. *ad
audientiam de homic.* dirigat illum ad

amussim rigidiorum sententiarum. Eodem sensu, quo Beia; scribit Granad. alibi à me laudatus: *Cùm ad Sacramentum pœnitentiæ accedere sit vnum ex difficilioribus, quæ in lege gratiæ præcipiuntur, reddantur, quoad fieri potest, minus difficilia, quæ ad ipsius vsum, seu susceptionem spectant.*

325 III. Hæc est regula, qua confessarius vti debet circa pœnitentem in absoluendo, vel remittendo, in magnis vel paruis pœnitentiis, vt spectata conditione pœnitentis faciat id, quod judicat ei fore magis salutare. Lessius suprà relatus *n. 264.*

IV. Caueat Confessarius, facilè pronunciare aliquid esse mortale, quod certò nesciat. Polancus *in Direct. c. 1. fol. 5.*

V. In dubiis quoad restitutionem, & similia onera imponenda benigniorem partem eligat confessarius. Idem *ibid. fol. 8.*

326 VI. Præsumere debet confessarius posterior, priorem esse bene functum suo

suo officio. Fornarius *tract. 1. c. 2. n. 4.* Itaque quando tibi obtingit pœnitens, qui alii jam confessus est, crede, hunc alium satisfecisse quoad examinationem numeri, & specierum, restitutionis denunciationem, & similia alia, nisi clarè deprehendas errasse.

VII. Non contrahitur, adeóque 327 confitenda non est malitia circumstantiæ mutantis speciem, nisi pœnitens, quando peccatum committebat, saltem dubitarit, an non adesset circumstantia talis, & an non contraheretur propter illam peculiare peccatum. Ita fert communis sensus Theologorum. Vtere mi bone vir, frequenter hac regula, præsertim in excipiendis confessionibus rudium, & nominatim quando malitia circumstantiæ est nota soli Doctorum vulgo.

Plures alias regulas, & documenta 328 petere poteris ex Clypeo nostro *part. 2. decade 1. 2. 3.* singulariter autem pro confessario obscænorum hominum tradam aliquas peculiares Cas. 17.

Sicuti & de examine numeri paulò post.

329 Quæritur enim, *quæ sint obseruanda circa industriam confessarii.*

℞. seqq. 1. Quando pœnitens est ignotus, expedit seu sub initium, seu ex occasione in decursu confessionis quærere, cuius sit status, & conditionis, quæuè tractet negotia, à quo tempore sit confessus, num integre, & perfecta pœnitentia. Estque quæstio de tempore vltimæ confessionis ideo singulariter facienda, quia cognito eo tempore, poterit confessarius facilè inire numerum mortalium, quæ pœnitens dicit à se hebdomadatim, menstru-
330 atim circiter octies, decies patrata. 2. Communiter permittendus est pœnitens sua peccata, quoad potest, etiam ruditer dicere, nisi fortè copia pœnitentium vrgeat, & appareat, nil esse dicturum nisi generalem confessionem, tunc enim poterit confessarius statim
331 procedere ad interrogationes. 3. Si pœnitens aut nullum, aut insufficiens examen

men præmisit, cùm tamen probabile sit, omissurum per obliuionem vnum, aut plura mortalia, potest illum remittere Confessarius, ad se penitiùs excutiendum, imò debet communiter illum dimittere, nisi ipsemet velit in se suscipere onus examinandi, quod onus tenetur communiter suscipere, si pœnitens non habuit tempus sese examinandi, nec facilè sit melius se præparaturus. Probat autem Cardinal. de Lugo *de pœnit. disp. 16. sect. 14. n. 593.* praxin confessariorum illorum, qui nacti pœnitentem non satis paratum, examinant illum, proponuntque speciem peccati ab ipso quidem probabiliter admissi, at tunc non cogitati, moxque petunt numerum, scientes interim pœnitentem non posse nisi temere aliquē certum edicere, nisi post diligentem reflexionem, & tamen hanc non exigunt, quia licèt diu expectarent, aut à confessionali dimitterent, est tamen tam rudi ingenio, vt non sit reperturus exactiorem, aut veriorem, quàm tunc dixit:

xit: Et tamen sine dubio sæpe fit, vt jubeatur ex improuiso pœnitens repetere multorum annorum sacrilegas confessiones, in quo euentu quid agendum sit, dixi Cas. *5. n. 261. & seqq.*

332 4. Quando pœnitens se debito modo examinauit, attamen confessarius intelligit, vt loquitur Laymann. *c. 13. n. 10.* seu probabiliter credit, vt ex cõmuni loquitur Reginald. *lib. 2. n. 15.* ipsum ex obliuione omittere vnum, aut plura peccata mortalia, tenetur quidẽ juxta communissimam sententiam sub mortali examinare communiter loquẽdo, attamen jam ostendi in *Clypeo n. 221.* contrarium non improbabiliter sustineri ab aliis; & saltem quando peculiaris ratio vrget celerem expeditionem confessionis, vt e.g. multitudo pœnitentium, potest omitti illa excussio. Laym. *l. c.* ignoro autem quis sustineat casu, quo pœnitens non se sufficienter examinauit; certè Lugo *d. 22. n. 17.* testatur, omnes conuenire in eo, vt tunc necessariò examinetur. Porrò

ro in iis, quæ cõfessarius tenetur quemlibet pœnitentem se se de mortali peccato accusantem interrogare est, tum species, tum etiam numerus, vt jam monui suprà *Cas. 5. n. 205.*

5. Licet rusticani, & rudis ingenii; 35
homines dicant, quòd se probè examinarint, nihílque eis occurrat, vltra id, quod vltro fassi sunt, attamen communiter sunt iis proponendæ adhuc aliquæ quæstiones circa peccata, quæ id genus homines patrare consueuerunt, & tum respectu illorum, tum etiam aliorum multorum, oportet crebro esse practicè memorem illius instructionis, quæ de confessario refertur ex S. Augustino *in cap. 1. de pœnit. dist. 6. §. caueat* his verbis: *Oportet, vt sciat cognoscere quidquid debet judicare; judiciaria enim potestas hoc postulat, vt, quod debet judicare, discernat. Diligens igitur inquisitor, & subtilis inuestigator sapienter, & quasi astutè interroget à pœnitente, quod forsitan ignorat, vel verecundia velit occultare. Co-*

gnito itaque crimine varietatem eius nō dubitet inuestigare; & locum, & tempus & catera, qua supra diximus, exponendo eorum qualitates. Hactenus Autor libri *de pœnit.* adſcripti S. Auguſtino.

334 6. Vaſq. *q. 93. a. 3. dub. 7.* & Lugo *diſp. 22. n. 15.* non probant praxin illorum confeſſariorum, qui in longis etiam confeſſionibus habentibus multa quærenda circa numerum, ſpeciem, reſtitutionem &c. differunt omnes has quæſtiones, donec pœnitens abſoluerit totam confeſſionem, hac enim ratione fit, vt vel multa mandentur obliuioni, vel eadem moleſtè rurſum objiciantur pœnitenti; itaq; *ſatius eſt,* inquit Lugo, ſeu *ſalubrius, & facilius,* inquit Vaſq. vt ſtatim interrogetur; quod & facio, quando non eſt periculum, ne pœnitens hiſce intertogationibus turbatus obliuiſcatur nonnulla, vel horrore, terroreque perculſus aliqua ſubticeat. Et præſertim quando pœnitens confitetur ex charta, poſſunt cum

cum minori incommodo pœnitentis intermisceri interrogationes, modò breuiter, & suauiter fiat. Quod si judices, expedire, vt differantur interrogationes in finem, vt esse ordinariè differendas censet Laym. *cit. c. 13. n. 9.* egóque sæpe sequor, juuabit praxis, quam ipse adfert, vt scilicet iis peccatis mortalibus, quæ communiter ad exhomologeterium, seu confessionale adferri solent, assignentur certi digiti, qui claudantur (nemine tamen animaduertente) quando nominatur delictum iis assignatum.

7. Examen, quod juxta hactenus dicta instituit confessarius, non debet esse curiosum, adeóque non interroganda, quæ numerum substantialem, speciemue non variant, vel certè intra eandem speciem non valde grauiter aggrauant, minuuntue. Debet verò esse ordinatum, vt scilicet examinentur præcepta Decalogi, Ecclesiæ, & septẽ peccata capitalia, quando confessarius credit, aut prudenter suspicatur, pœ-

nitentem esse implicitum variis peccatis, ita tamen vt proponantur tantum illæ species peccatorum, vel quas eiusdem conditionis, ætatis, educationis homines solent committere. Tannerus *cit. q. 9. n. 90.* vel quas pœnitentem admisisse probabilitatem, aut certitudinem habet. Tannerus. *ibid.* & Laymann. *c. 13. n. 7.* monens, pœnitentes honestos, bene institutos, aut doctos non esse interrogandos facilè, nisi de iis peccatis, peccatorumue circumstantiis, de quibus mentionem ipsimet faciunt, non tamen satis explicantes. Ca-
33 uendum quoque, ne cum nausea, & tædio pœnitentis numerum peccatorum quærat, si ex dictis pœnitentis probabiliter, & moraliter æstimari possit, inquit Taunerus *n. 83.* addente Fornario *in instit. confess. tr. 1. c. 2.* etsi suspiceris, interdum pœnitentem non dixisse numerum peccatorum, nec ipse de hoc se accusat, relinquendum esse in bona fide; exprimente quoque Fagundez de rusticis id, quod ex eo referam *Cas. 9. n. 436.* Mo-

Monet quoque sapienter Lugo *cit.* 337
disp. 16. n. 590. minus exactè quærendum esse numerum, & species ex illo, qui multa peccata confitetur, quàm qui pauca, alioqui foret ipsi nimis molesta confessio. Nec valet hæc consequentia: Si proponerem hanc quæstionem pœnitenti, intelligerem distinctiùs hoc peccatum, ergò teneor illam proponere. Ita Lugo. Denique Lessius in consil. *verb. Confessio Cas. 8. n. 13.* sic loquitur: Si confessarius est dexter, & minimè scrupulosus, facilè & speciem, & numerum à pœnitentibus eliciet, saltem quantum satis est, vt eius statum agnoscat. Sanè in praxi non vidi hac in re tantam difficultatem. Ita Lessius satis innuens, modò status pœnitentis innotescat confessario, non esse multum laborandum pro cognoscendo præcise numero mortalium, quando hæc cognitio nequit impetrari sine tædio, & molèstia pœnitentis.

8. Negat quidem expressè Sanchez 338
de matr. *l. 7. disp. 14. n. 15.* sufficere,

si confessarius nitatur solis circa mortalia præsumptionibus, quando potest certitudinem habere ex pœnitente. Verùm hanc doctrinam vniuersaliter non admitto; nam & Laymann. relatus *Cas. 4. n. 183.* tradit, confessarium posse prudenter præsumere, suum pœnitentem judicasse de objecto, sicuti exigit obiecti natura, & consequenter posse procedere ex hac præsumptione, si non suppetat ipsi peculiaris ratio dubitandi, an non hic & nunc fallat illa præsumptio: Et Tannerus paulò antè relatus scribit ex communi sensu sapientum, non esse cum tædio pœnitentis exquirendum numerum mortalium, quãdo ex dictis pœnitentis potest *prudenter, moraliterque* æstimari; & mulier confitens fornicationem præsumitùr seducta, non autem seduxisse. Ioan. Sanch. *in sel. d. 1. n. 14.* cum tamen sæpe contrarium contingat; & denique reddderetur reuera confessio nimis odiosa, si non deberet esse locus præsumptioni desumptæ ex notitia priorum con-

confessionum, frequentius contingentibus, ætate, conditioneque pœnitentis. Sanè quando mihi obtingit pœnitens, quem noui horrere peccata mortalia, si talis confiteatur, se turpi cogitationi habenti adiunctum turpem motum negligenter restitisse bis, aut ter, præsumo, negligentiam non fuisse mortalem, nec vlteriùs interrogo; at quando noui esse valde lubricum, præsumo de mortalitate negligentiæ sine scrupuloso examine, an illa negligentia habuerit adiunctam complacentiam in ea voluptate.

At *quid videtur esse respondendum ad* 339
hanc

Quæstionem nouam?

T*Itius confitetur, se ab vltima sua confessione peracta tempore Paschali singulis septimanis sexies fornicatum, quæritur, an sufficienter expresserit numerum suarum fornicationum, quandoquidem tempus Paschale durat juxta*

mo-

morem communem Ecclesiæ quindecim dies, at alicubi quatuor, alicubi etiam septem hebdomadas.

340 ℞. 1. Præsumi potest à confessario, pœnitentem loqui de illo tempore Paschali, quod, & quale obseruatur in loco, in quo confitetur. 2. Si itaque audias in Tiroli Tirolensem ita confitentem, præsumes, illum loqui de tempore quinque vel sex hebdomadarum, nã illic incipiunt confessiones, & communiones Paschales prima Dominica Quadragesimæ. 3. Igitur necessariò ex tali quæres, qua parte temporis paschalis confessus sit; numerus quippe fornicationum hebdomadatim sexies ab initio quadragesimæ ad Pentecosten patratarum, differt non modò arithmeticè, sed etiam Ethice, seu moraliter à numero patratarum à Festo Paschatis itidem ad Pentecosten; & sic confessarii judicium de pœnitente mul-
341 tùm variatur. 4. Idem dic de commorante in loco, in quo tempus paschale clauditur duabus hebdomadis, & Titi-

us

us confitetur rursum in Dominica secunda vel tertia post pascha. 5. Si verò inter tempus paschale, & illam sequentem confessionem interiecti fuere quatuor, vel quinque menses, judico, posse supersederi inquisitione præcisè diei, quo fuit peracta confessio paschalis; nam licèt confessarius falsò apprehendat, factam fuisse in medio illarum duarum hebdomadarum, haud tamen formabit notabiliter aliud de statu pœnitentis judicium, quàm esset à parte rei ferendum.

Suppono autem, & pœnitentem 342
procedere bona fide, & non esse eius verborum sensum, quòd nulla hebdomada sæpius, aut rariùs, quam sexies sit fornicatus, sed quòd circiter sexies quot hebdomadis. Ego pro maiore securitate etiam hic breuissime quærerem, ipsone die Palmarum, an Paschatis communicarit? dicentem se non meminisse, nullo modo vrgerem ad reflexionem faciendam.

Quæres fortè postremò, *qua ratione* 343
pos-

possit comparari prudentia, atque industria, qua de locuti sumus?

℞. Præter vnctionem spiritus sancti, quam feruentibus precibus exposcere necessum est, juuabunt sequentia. 1. Illa reflexio super auditis confessionibus, de qua ex Nostro Sancto Fundatore Ignatio supra *n. 324.* 2. Colloquium vnum, aut plura cum perito huius ministerii instituendum, priusquam auspicetur quis Neomysta hoc opus tam excelsum, vt animarum errantium reductio ad ouile Christi sit opus diuinissimum teste S. Dionysio *in lib. de*
344 *Eccles. Hierarchia.* 3. Lectio non perfunctoria autorum, qui breuiter, atque practicè tractant de hoc ministerio, vt sunt Polancus, Fornarius, Loartes, Reginaldus *lib. 2. fori pœnit.* & in peculiari libello quem scripsit: *De prudentia Confessarii.* Filliucius *in instructione* annexa tractatui septimo ipsius questionum moralium; Gregorius Teretius in confessione, & instructione Idiotæ, atque insigniter P. Ludouicus

de

de ponte *tom. 4.* de perfectione Chriſtiana. *tr. 5.*

4. Expertus, ſe crebrius delinquere 345
in hac, aut illa ratione ſui muneris, inſtituat examen particulare, & priuſquã ſedeat in tribunali ſacro, formet certum propoſitum cauendi ſibi ab illo defectu, atque eodem die plectendi, ſi contingeret. 5. Primis annis huius ſacri miniſterii caueat, ne feſtinanter illud obeat, ſed cum mora; ſic enim facilius comparatur notitia illius admirandæ œconomiæ, quam Deus partim permittit, partim operatur, exercétque in hominum conſcientiis; hæc autem notitia mirificè iuuat prudentiam pra-
cticam. 6. Denique materiam totius 346
huius ſeptimi Caſus locupletant varia documenta à nobis tradita in Clypeo Clement. Iud. *Dec. 1. 2. & 3.* item illa, quæ ſpeciatim inferiùs dicemus de confeſſario puerorum, recidiuorum, obſcœnorum, &c.

Con-

Confessarius Casuum Reseruatorum.

Casvs VIII.

Frustrà Cautorum.

347 Hyacinthus Parochus videns, primores sui pagi destinasse eligere æditiuum ingratum sibi, parocho, inquam, claues Ecclesiæ impositas mensæ conclauis, in quo conuenerat cum illis, accipit, & in suam peram immissis parat egredi ex illo conclaui; cingunt ergò illum rustici, sine tamen propriè dicta manuum iniectione, veriti fulmen excommunicationis, at negantes, se permissuros egressum, donec redderet claues; sed cum adhuc detrectaret porrigere, ac diceret: Ich habs in meinem Sack/trutz/daß mirs einer herauß nehme: habeo in mea pera, velim videre, vtrùm quis ausurus sit eximere, vnus ex-

pra-

præsentibus audacior cæteris eximit, nulla tamen vi adhibita; quia parochus veritus tumultum noluit manibus, aut alia parte corporis repugnare; defertur hic casus ad tribunal Ecclesiasticum, interrogor quid sentiam.

Respondi videri esse in foro exter- 348
no incursum casum reseruatum, caussam adferam *n. 424.* postquam scilicet protulero in medium omnia, quæ constitui hoc loco notare circa casus reseruatos, obseruato, quod omnes norunt, scilicet casum reseruatum esse peccatum, cuius absolutio non permittitur cuiuis ordinario confessario, etiam pœnitentis, sed ea reseruatur, & remanet penes Superiorem illius Ordinarii confessarii. Idcirco autem casuum reseruatio fuit introducta, vt subditi intelligentes, huius, aut illius sceleris absolutionem difficulter posse obtineri, magis exin eius grauitatem apprehendant, & fugiant; sicuti ex communi sensu Doctorum, & Ecclesiæ loquitur in suo concinno de Casibus in specie reser-

seruatis libello *cap. 1.* Clarissimus Pater, D. Ioannes Georgius Kiene, celeberrimi Monasterii Marchtallensis olim professus SS. Theol. Doctor.

Permultæ quæstiones de hisce Casibus reseruatis mouentur à Doctoribus; ego quam breuissimè potero proponam & communes, & aliquas particulares, dilatis tamen nonnullis ad Casum *20.*

349 Quæritur ergo I. *quot conditiones requirantur ad id, vt peccatum aliquod censeatur esse reipsa reseruatum?*

℞. sequentes. I. vt peccatum illud sit mortale, nam venialia vel nequeunt, vel certè non solent reseruari, cùm nemo teneatur illa confiteri. Debet autem illud peccatum esse mortale non tantùm ex obiecto, sed integre, & perfectè, adeóque cum tanta aduertentia ad malitiam mortalem, quanta requiritur ad merendum sine vlla excusatione infernum. Quare si percutias quidem iniustè Clericum, at cum tanto impetu iræ, cum tam parua negligentia in exami-

minando periculo, vt ille iræ motus, & negligentia te excusent, sicut sanè quandoque excusant, à peccato mortali coram diuina Maiestate, esto non à magno veniali, poterit quisque vnius diei presbyter tibi impertiri absolutionem.

II. Vt sit peccatum externum; etsi 350
enim peccata merè interna fortè valeant reseruari, est tamen concors Theologorum sententia, non accenseri reseruatis, nisi procedant in actum externum; Causam vide apud P. Kiene *part. 1. cap. 1.* Hinc actus indifferen- 351
tes, reseruati autem si fiant malo animo, non subiacent reseruationi, tametsi pessima intentione exerciti, nisi illa intentio foris manifestetur. Pellizarius in manual. Regul. *tom. 1. tr. 6. c. 1. sect. 1. n. 26.* post Dianam, & alios. Rursum licet dicas in tuo animo: *Nullus est infernus; Fides Papistica est, nihilo melior Caluinianâ,* hoc tamen tuum mortalissimum crimen poterit tibi tuus Parochus æque ac Papa remittere; secùs si

si ex animo ita loquereris; nam verba etiam nemine audiente sunt de se signa animi conceptuum.

352 III. Vt illud peccatum sit non modò inchoatum, sed planè perfectum, & consummatum secundum tenorem constitutionis illud reseruantis. Palaus *tr. 23. p. 15. §. 2. n. 3.* Bonacin. de pœnit. *q. 7. p. 5. §. 2.* Franciscus Coriolanus de casibus reseru. *p. 1. sect. 1. n. 5.* ex communi. Quare vt iniuria corporalis annumeretur homicidio reseruato in hac nostra Constantiensi Diœcesi, non sufficit inflixisse vulnus lethale, aut præbuisse lethiferum venenum, sed requiritur, vt reipsa sit inde secuta
353 mors. Item casum adulterii, aut incestus reseruatum non incurrit exercens etiam turpissimam turpitudinem cum vxore aliena, vel consanguinea, filiáue confessionis, nisi copulam carnalem exerceat cum ea perfectione, quam descripsi in prima part. Alphab. Matrimon. *Cas. 16 n. 390.* Ratio huius & plurium aliarum resolutionum ad reser-

ſeruationem ſpectantium generalis eſt, quia reſeruatio eſt res odioſa, reſtringit enim Epiſcopis, & Parochis poteſtatē, quæ ipſis de jure communi competeret; ergò reſtringenda eſt ad ſolos actus perfectos, nec extendenda ad actus, aut circumſtantias non clarè comprehenſas proprietate verborum. Vide tamen quod de machinatione dicam Caſ. *20. n. 687.*

IV. Vt illud peccatum mortale ſit 354
admodum graue, foret enim res intoleranda tum Religioſis, tum vel maximè ſæcularibus, ſi pro quolibet peccato mortali etiam externo eſſet eis recurrēdum ad ſuperiorem. Quare Clemens VIII. inhibuit Regularibus, ne extra Capitula generalia, vel prouincialia vllos caſus ſibi reſeruent, præter illos vndecim, quos ipſe expreſſit.

V. Vt ille caſus non ſit valde fre- 355
quens, nam pareretur nimia moleſtia inferioribus, & ſuperioribus. Hanc conditionem non ſolent exprimere Autores, expreſſit verò illam P. Paulus

Lay-

Laymann. in quodam M. S. vbi in dubio. 3. sic loquitur: *Plures rationes mihi* occurrunt, ob quas aliquis non sine probabilitate dicere posse videatur, facultatem absoluendi à lectione librorum hæreticorum maximè in his partibus septentrionalibus sublatam non esse. Prima est, quòd &c. secunda est, quòd lectio librorum hæreticorum propter nimiam in Germania frequentiam reipsa, & in effectu non censetur hic receptus, & Sedi Apostolicæ specialiter reseruatus casus, ita interpretante consuetudine; quia passim legunt, omnes autem legentes pro absolutione Romam mittere impossibile est, pro vt supra *dubit. 2.* ratiocinatus sum circa peccatum hæresis.

356 VI. Vt illud peccatum non sit dubium; potest autem esse dubium vel *Iuris,* quando scilicet dubitatur, sitne reuera lata lex reseruans hunc, aut illum casum, vel *Facti,* vt quando scitur, esse lata lex, aut statutum reseruatiuum e. g. homicidii, at dubitatur, vtrùm

vtrùm omnes adsint conditiones, quas lex reseruans illud exigit. Nos contra Armillam, & alios censemus cum Sanch. *l. 1. moral. c. 10.* Bonacin. *l. c.* §. 4. Coriolano. *l. c.* Diana *part. 3. tr. 3. res. 4.* Tamburino in method. Conf. *l. 2. c. 1.* § *4. n. 27.* post Suarez, Henriq. alios, casum non esse reseruatum siue juris siue facti dubium intercedat; res enim tam odiosa, quàm est reseruatio, nequaquam extendenda est ad casus dubios, sed ad solos claros, & perspectos. Certè in nostra Societate non re- 357
seruantur nisi *manifestè mortalia*, vt liquet ex instruct. de casibus reseruatis *cap. 5. fol. 49.* junct. c. *6. n. 7.* Vnde licet præsumptio sit in contrarium, vt si scias, te protulisse verba plane hæretica, dubites autem verè, an animo hæretico, non censeberis incurrisse casum reseruatum. Lugo de pœnit. *disp. 15. n. 18.* Diana *loc. cit.* aliique plures contra Sanch. & alios.

At peracta jam confessione apud ca- 358
rentem potestate in reseruata, clarè de-

pre-

prehendo, me errasse, adeóque adfuisse plane omnes conditiones necessarias pro reseruatione; *quid tunc agendū?* ℞: Sola pœnitentia; etenim absolutio non fuit data sub conditione: *Nisi postea constet peccatum esse verè reseruatum*, sed impertita dato casu, quo verè esset patratum. D. Raslerus *cap. 7. §. 6.* post Dicast. *loc. cit.* & alios, estque pro confessariis Societatis declaratum in
359 citatā Instructione *fol. 53.* Lege si placet D. Raslerum *l. c.* subtiliter notantem, haud valere hanc consequentiam: Quando comperis peccatum, quod vt dubium confessus es bona fide, non esse dubium, sed certum, teneris postea confiteri vt certum, ergò quando comperis, esse certo reseruatum, debes iterum confiteri, si reseruatio fuit priùs dubia.

360 Pro septima conditione requisita ad actualem, efficacemque reseruationem statuunt apud Dianam *p. 10. tr. 14. res. 63.* Nauarr. Graffiis, Ioseph. à Ianuario, quibus addo Quintanaduennam,

sci-

ſcientiam reſeruationis, adeò vt
Quintanaduenn. *ſing. tr. 3. ſing. 11.* ro-
tundè ſcribat: *Ignorantia reſeruationis
ſiue Iuris, ſiue facti, etiamſi ſit vincibi-
lis excuſat à reſeruatione*; & loquitur ge-
neratim de omnibus reſeruatis; habet-
que Diana pro ſatis probabili, & ego pro
veriſſima, ſi reſtringatur ad caſus reſer-
uatos in pœnam delicti, ſicuti ſunt,
meo judicio, ſoli habentes annexam
cenſuram, de aliis non aſſentior, vi-
dens, judicium ſuperiorum Eccleſiaſti-
corum, & Regularium, praxinque cō-
munem repugnare. Sciunt Superiores,
norunt ſubditi, & horum Confeſſarii,
ignorari à pleriſque, ſi non ab omnibus
expertibus Theologiæ, reſeruationem
impoſitam huic aut illi peccato, & ta-
men tam confeſſarii, quàm Superiores
procedunt perinde, ac ſi compertum
haberent, fuiſſe cognitam reſeruatio-
nem. Nec cenſeo, Confeſſarium Re- 361
gularem præſtaturum fidelitatem, quā
debet ſuo Prælato, ſi nactus pœniten-
tem implicitum tali caſu, ignarúmque

reseruationis absoluens ex opinionē Quintanaduennæ non dicat expressè: Te quidem absoluam hac vice, scito autem, te in posterum non posse à me absolui sine expressa facultate Superioris. Vide Dianam *part. 6. tr. 6. res. 42.*

362 Quæritur II. *quisnam possit reseruare casus?*

℞. I. Spectato præcisè iure communi potest quilibet ordinaria iurisdictione in foro pœnitentiali pollens; etenim potest suum jus cum altero partiri cum restrictione sibi placita. Tannerus tamē *tom. 4. disp. 6. q. 9. n. 79.* post Henriq. *l. 6. c. 14. n. 2.* & alios negat contra Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. 29. sect. 1. n. 4.* Bonacin. de Sacram. *disp. 5. q. 7. p. 5. §. 1.* & alios, parochis competere facultatem faciendi respectu suorum cooperatorum hanc restrictionem, sed illos solos, qui obtinent iurisdictionem vtroque in foro, quales sunt quidam exempti Abbates, & Generales Religiosorum, respectu suorum subditorum Religiosorum. Nolim ego vlli paro-

cho

cho ſuadere in his partibus ſententiam Suarii, jam enim ſat multos caſus reſeruarunt ſibi Epiſcopi, cur parochus inſuper alios? *Vix me adduceres, ad ſeruiendum tam rigido Parocho, niſi paupertas me adigeret.*

II. Speciatim verò reſeruandi jus 63
obtinent Summus Pontifex, & Epiſcopi, vt loquuntur tot *Bullæ*, tot diplomata, & acta ſynodalia.

Eſt autem pro praxi probiſſimè notandum, nullum peccatum reſeruari à Papa (aliud eſt de Epiſcopis) niſi ratione cenſuræ excommunicationis, vel ſuſpenſionis annexæ illi, ac proinde cauſas omnes excuſantes ab incurſu cenſuræ, excuſare quoque ab incurſu reſeruationis; atqui probabiliſſimè negant plurimi, contrahi reipſa coram Deo vllam cenſuram ab ignorante etiam culpabiliter, eſſe ſub cenſura vetitum crimen illud, quod patrauit. An autem hinc ſequatur, reſeruari ſolam cenſuram directè, vide Suar. *l. c. ſect. 2. n. 6.* negantem cum communiore

contra Durandum, & Caietanum. Notandum quoque, Casus, quos Papa sibi reseruauit, appellari Papales, quos Episcopus, Episcopales *absolutè*; at illi dicuntur Episcopales *per accidens*, qui per se sunt quidem Papales, at potest absoluere Episcopus in Casu necessitatis, juxta dicenda infra *n. 367*.

364 III. Solent Episcopi communiter reseruare septem, vel octo crimina, vt notant Tanner. *n. 81*. Laym. *l. 5. tr. 6. c. 12.* & alii; Scilicet homicidium voluntarium, etiam occultum, crimen incendiarii domûs, aut frugum, sacrilegium, quando scilicet locus sacer sanguine semine, aut furto violatur; periurium in judicio, itémque dictum falsum testimonium, falsificatio litterarum, sortilegium, siue magiæ exercitium, vt explicat Laymannus, seu diuinatio, vt placet Tannero, adulterium, blasphemia, & reliqua enormia scelera, ob quæ olim imponebatur pœnitentia publica.

365 Quia verò neque hæc omnia, neque

que hæc sola reseruantur in quauis Diœcesi, idcirco cùm te accingis ad excipiendas in hac, aut illa diœcesi confessiones, sciscitare, quænam peccata sint illic reseruata. Equidem in hac Constantiensi *part. 1. tit. 11. n. 16.* Constitutionum synodalium exprimuntur Casus *43.* reseruati partim Clericis, partim Laicis. *Satin multi?*

IV. Ex decreto Clementis VIII. nõ 366
licet Superioribus Regularibus reseruare absque facultate capituli Generalis aut Prouincialis plures quam XI. casus relatos à Tannero *n. 80.* Laymanno *n. 6.* D. Kiene *loc. cit. p. 3. in princ.* breuiter explicante singulos per diuersa capita. Vide infra Cas. *20. n. 670. & seqq.*

Quæritur III. *Quinam polleant po-* 367
testate absoluendi à reseruatis?

℟. I. Tum omnis, qui reseruauit, tum huius superior, aut successor, tum in articulo mortis quilibet charactere sacerdotali munitus, juxta dicta *Cas. 3.* tum omnis præditus potestate delegata sibi à reseruante, adeóque in primis E-

piſcopi in Caſus papales incurſos à valetudinariis, pauperibus, delicatis, mulieribus, impuberibus, & vniuerſim quando nequit ſine magna difficultate adiri Pontifex, ita tamen, vt ſublato impedimento pœnitens ſe ſiſtat Pontifici: cap. *mulieres*, & cap. *quamuis de ſent. excomm.* vt explicat Suarez *diſp.* *30. ſect. 3.* teſtante Dicaſtillo *de pœnit. diſp. 11. dub. 16. n. 265.* doctrinam horum capitulorum extendi à pleriſque DD. ad omnes excommunicationes reſeruatas Papæ, atque adeò ad contentas in Bulla Cœnæ, & exprimẽte Lugone *diſp. 15. ſect. 6. n. 128.* illam comparitionem coram Papa fieri ſolùm ad accipiendam pœnitentiam, & ſatisfaciendum Sedi Apoſtolicæ, non autem ad iterum confitendum ſacramentaliter. Idque poteſt Epiſcopus confirmatus eſto necdum ſacerdotio inſignitus. D. Raſſerus *de pœnit. c. 7. n. 22.* & licèt adſit Nuncius Apoſtolicus teſtibus Auila de cenſ. *part. 2. c. 7. dub. 6.* Henriq. *l. 6. c. 9.* Diana *part. 9. tr. 7. reſ. 9.* Th. Tamburi-

burino de Sacram. *l.5. c.12.§.2.* & aliis contra Lugonem *disp.20.n.221.* Dicastillum *loc. cit. n.266.* atque alios plures, quibus adhærebis tutiùs, quàm aliis, addente Dicastillo contra Tambu- 368
rinum *ibid.* Dianam *l.c.* & Boss. apud eundem, si nec Nuncius adiri queat, possit autem alius priuilegiatus, hunc esse præferendum Episcopo; at deficiente tam Legato Pontificis, quàm priuilegiato, si impedimentum sit perpetuum, vt e. g. perpetua paupertas, posse Episcopum etiam in casu hæresis absoluere eo modo, quo in articulo mortis defendit Dicastillo *n.268.* contra Suar. & Sanch. subdens meritò *n.270.* cum Tamburino, & aliis pluribus contra Bonacin. & alios, si nequeas in propria persona adire Pontificem vel eius Legatum, haud teneri te mittere nuncium, aut litteras ad illos, aut vocare ad te; quam doctrinam fui jam secutus suprà *Cas. 3. n.135.* post D. Raslerum, & alios ibi nominatos. At *irretitus* 369
casu Papali ne quidem Episcopum adi-

re potest, & tamen vrget necessitas, de qua dixi?

℟. Ergò juxta Suarez, Palaum, Tannerum *d.6. q.101. dub.6.* & alios relatos à Diana *cit. tr. 7. res. 10.* cum Tamburino *l. c. n.36.* enumerante *n. 38.* decem Casus contra Vasq. Bonacin. adeat parochum, seu alium habentem potestatem in eius alia peccata mortalia, poterit enim ab hoc æque ac ab Episcopo obtinere beneficium absolutionis. Quam doctrinam idem Palaus loquens de directa absolutione *tr. 23. p. 15. §.4. n.4.* cum pluribus contra Vasq. extendit etiam ad parochum respectu casuum Episcopalium, si nequeat adiri Episcopus, eiusue Vicarius, & vrgeat necessitas communicandi, sacrificandi, diu alioquin carendi absolutione.

370 Adhæc stante decreto Concil. Trid. *sess. 24. c.6. de ref.* possunt Episcopi per se, vel per alium à se deputatum absoluere ab omnibus casibus reseruatis Pontifici, quando sunt occulti, excepta hæresi, à qua etiam occulta neque-

queunt nisi per se immediatè absoluere. Quæ potestas vtrùm hac etiam ætate locum habeat in casibus Cœnæ Domini, & in hæresi etiam occulta, decernere non vult Dicastillo *n. 107.* propter quoddam decretum Inquisitionis, quo tamen non obstante habet D. Raslerus de pœnit. *c. 7. n. 20. & 21.* affirmatiuã pro probabili. Occasione huius me- 371
moro, fuisse me literis à quodam Prælato Religioso datis Octobri anni 1665. rogatum, vt sibi scriberem, quæ mihi constarent de praxi Episcoporum nostratium circa absolutionem ab hæresi publica; Respondi, Reuerendissimos & *Illustrissimos* Constantienses Præsules non solere tales absoluere sine expresso priuilegio ad quinquennium, & ad octodecim Commissarios, seu subdelegatos, hocque completo petendã esse confirmationem, vel ampliationem: Item modernum Serenissimum & Reuerendissimum Episcopum Frisinganum potiri etiam priuilegio expresso, & sine restrictione ad numerum

annorum. Poſtea comperi, Illuſtriſſimos Auguſtanos, Eichſtadienſes, Ratiſbonenſes, Lauſannenſes, Herbipolenſes, Monaſterienſes, plane diuerſimodè hic procedere ob diuerſam poteſtatem, limitatam ſcilicet reſpectu plerumque ex his Epiſcopis, illimitatam reſpectu aliorum.

372 II. Tempore Iubilei extraordinarij, ſeu extra annum Sanctum impertiri cõſueuit cuilibet approbato ſacerdoti poteſtas abſoluendi quemlibet à quibuſcunque peccatis, & cenſuris etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt latè explico in tract. de Iubileo duplici, ediſſerens omnes clauſulas Bullarum Iubilearum. Librum illum paro auctiorem alteri editioni propter nimiam importunitatem id petentium.

373 III. Singulariter verò delegata à Pontificibus, ampliſſimaque abſoluẽdi facultate gaudent Religioſi Ordines Mendicantium, reſpectu omnium extra bullam cœnæ, Caſuum Pontificiorum, reſpectúque omnium perſonarum

ſæ-

sæcularium, nam de Religiosis esse aliam rationem ostendam infra *Cas.* 20. Etsi autem Bullæ, quibus varii Pontifices concessere illam potestatem, constent tam amplis, pinguibúsque clausulis, vt nullius imprudentiæ argui possint grauissimi, piissimi, Sedis Apostolicæ reuerentissimi Doctores, qui abhinc 20. 30. 60. annos scripsere, eandem potestatem extendi (extra Italiam) ad casus quoque Episcopales, postea tamen partim prodiere, partim primùm innotuere authenticè tam multæ bullæ, & declarationes in fauorem Episcoporum aduersus Mendicantes conscriptæ, vt iis expensis S. D. N. Alexander VII. inter illas 28. propositiones, de quibus supra *n.* 47. etiam hanc velut *scandalosam* prohibuerit sub excommunicatione: *Mendicantes possunt absoluere à Casibus Episcopis reseruatis non obtenta ad id Episcoporum facultate.* Censentur autem Episcopi 374
concedere hanc facultatem, quando norunt, vigere apud Religiosos (sicuti re

re vera verissima viget in Germania) morem absoluendi à talibus casibus, & tamen non contradicunt, sicuti supra *Cas. 2. n. 65.* dixi de audiente confessiones ex tacita approbatione Episcopi, & *Casu 3. n. 85.* ex tacita facultate Parochi.

375 Adde, quòd consuetudo possit ampliare, imò tribuere jurisdictionem *cap.* duo simul *de offic. ord. junc. Gloss.* Nauarr. *in Manual. c. 27. n. 255.* loquens in specie de casibus reseruatis. Plura de Regularibus dicam infrà *Cas. 20.* quibus junge dicta supra *Cas. 3. n. 85. & seqq.* Priùs tamen hic notato, si quis casus Episcopalis habet excommunicationem ab homine latam speciatim, & nondum satisfecit parti læsæ, vtique absoluendum non esse. Suarez *tom. 5. in 3. part. disp. 7. sect. 5.*

376 IV. Quiuis præditus potestate in mortalia aduenæ, vel peregrini, potest eum absoluere à reseruatis in sola patria peregrini, quia Confessarius judicat juxta leges sui, non autem alieni do-

domicilii. Lugo *disp. 20. n. 69.* cum multis contra multos.

Quæritur IV. *an qui confessus est habenti potestatem absoluendi à reseruatis, oblitus tamen est aperire peccatum reseruatum, censeatur nihilominus esse consecutus relaxationem, ita vt, quando illud peccatum redibit in memoriam, possit remitti à quouis, qui in reliqua ipsius mortalia potestatem habet.* 377

℞. affirmatiuè cum communiore doctrina apud Lugonem *disp. 20. n. 85.* eò quòd confessarii priuilegiati, aut tempore Iubilei, quando proferunt formam absolutionis, dicant expressè, vel implicitè: *absoluo te in quantum possum*; atqui potest confessarius ita absoluere, vt si velit, tollat reseruationem etiam obliti peccati; quam doctrinam porrigit Lugo *n. 106.* ad inualidam, imo nonnulli contra Lugonem, Comitolum, & aliòs ad casum, quo illa confessio fuit sacrilega; sed contrarium tene, & vide Dicastillum *disp. 11. dub. 8.*

Quæritur V. *Quid agendum ei, qui* 378

casu

casu reseruato pressus nequit adire Superiorem, & tamen necessitas confitendi vrget, quia e.g. debet facere sacrum.

℞. I. Probabile quidem est, talem non obligari facere vllam confessionẽ, nisi soli Deo cum vera contritione, oppositum tamen, quòd scilicet debeat confiteri alicui inferiori habenti potestatem in alia eius peccata lethalia est multo probabilius, propter præceptum Christi de confessione mortalium præmittenda communioni.

379 II. Posito quod præmittas confessionem apud talem confessarium, vero quidem similius est, esse cum non reseruatis mortalibus aperienda etiam reseruata, eò quòd in hoc casu non appareat ratio sufficiens ad dimidiandam confessionem, opposita tamen sententia est etiam probabilis, eò quòd nemo sit obligandus ad confitendum bis idẽ
380 peccatum. Quæ ratio, & opinio vera est in sententia illorum solorum, qui cum Tannero paulò pòst referendo aiunt, in similibus euentibus pœnitentẽ ab-

absolui solùm indirectè, & cum onere se sistendi Superiori, pro directa Sacramentali absolutione, non autem in illorum, qui cum Marchantio, Diana, Palao mox citandis aiunt, onus sistendi se Superiori non esse impositum ad percipiendam ab ipso absolutionem sacramentalem, sed solùm ad accipiendam directionem, medicinam spiritualem &c. Sed limitationem vide Cas. 20. *n. 692.*

III. Si inquinatus casu reseruato habeat animam immunem ab aliis mortalibus, debebit necessariò manifestationi reseruati addere manifestationem alicuius venialis, alioqui non aderit materia idonea directæ absolutioni, vsus tamen Ecclesiæ non permittit, vt in tali casu confitearis simplici sacerdoti, seu illi, qui nequit te absoluere ab vllo mortali. Palaus *tr. 23. p. 15. §. 7.* contra Dicast. *cit. disp. 11. n. 308.* 381

IV. Non sola necessitas confessionis, aut communionis, seu sacrificii præbet justam causam ita confitendi, 382

&

& obtinendi absolutionem, sed etiam casus, quo alioquin oporteret diu carere cõfessione, & communione. Marchant. Diana, Palaus locis citatis, & citandis. Adeò vt Hurtadus apud Dianam *part. 5. tr. 13. ref. 8.* non ausit resoluere, vtrùm spatium vnius noctis sit in hac materia habendum pro diuturno, nec ne. Meritò tamen id negat Diana *l. c.* quidquid ingeniosè contra illum promat D. Caramuel *in Theol. fundam. n. 1301.*

383 V. Licèt verosimilius sit, doctrinas præcedentes non habere ita generaliter locum, quando casus non modò est reseruatus, sed insuper habet adiunctã excommunicationem reseruatam, eò quòd videatur confessionem non esse nisi in solo casu extremæ necessitatis faciendam inferiori, oppositum non est tamen planè improbabile.

VI. Quid agendum sit confessario inferiori, quando pœnitens non vult, cùm posset, adire Superiorem aperiam *Cas. 20.*

VII.

VII. Tametsi Tannerus *tom. 4. d. 6.* 384
q. 7. dub. 4. referens pro omnibus responsionibus traditis varios autores, & rationes absolutè scribat *n. 74.* pœnitētem in casibus à nobis indicatis absolutum, habere onus & obligationem se sistendi Superiori, & quidem quàm primùm potest, *directè absoluendum* à reseruatis, attamen Marchantius in Tribunali Sacrament. approbatus à Diana *part. 9. tr. 7. res. 11.* & rursum *part. 11. tr. 8. res. 49.* atque Palaus *tr. 23. p. 15. §. 4. n. 3.* tradunt, quando non patet aditus ad Superiorem reseruantem, vel eius delegatum, aut non nisi cum graui difficultate, longa mora, aut detrimento posse ab inferiori absolui directè à reseruatis, cum onere tamen comparēdi cessantibus impedimentis coram superiore, aut eius delegato; loquuntúrque Marchant. & Diana generatim de casibus cuicunque superiori reseruatis, Palaus de solis reseruatis Papæ, aut Episcopo. Hanc eandem sententiam 385
loquens etiam de Superioribus generatim

tim habet pro probabili Dicastillo *disp. 11. dub. 16. n. 305. & seqq.* tradens, esse probabile, quòd quando sine magno probro nequit omitti communio, nec conueniri Superior, casus ille desinat esse reseruatus, ita vt ab illo directe absoluat inferior, attamen cum onere sistendi se Superiori, vt addit *n. 309.* non quidem ad rursum confitendum, sed ad alios honestos fines. Hoc certum est ex decreto Clem. VIII. pro Regularibus, quòd Prælati Regulares teneantur quãdoque in particularibus casibus permittere ordinariis confessariis, vt absoluant directè à reseruatis, non tamen semper. Vide de nostra Societate infra Cas. 20. *n. 688.*

386 VIII. Supponunt omnes Doctores, posse à Superioribus tradi inferioribus confessariis potestatem absoluendi à reseruatis, ita tamen, vt absolutus teneatur, & quidem sub mortali comparere coram superiore vel per se, vel per confessarium, saltem vt ei explicet animæ statum, accipiatque ab illo remedium.

um. Hanc doctrinam fusissimè explicant, probantque Lugo *disp.15.sect.6.* *§.3.* & Dicastillo *cit.disp.11.dub.13.* vbi etiam nominatim hoc tradunt, & probant de Religiosis Societatis, qua de re nos infrà *Cas.20.*

Quæritur VI. *Quid confessario faciendum, quando casus reseruatus, à quo nequit directè absoluere, proponitur ipsi soluendus.* 387

℞. I. Si verè dubitet, an casus sit reseruatus, absoluat juxta dicta supra *n.* *356*. secus si dubitet, an ipse habeat potestatem in peccata, quæ nouit esse reseruata, nisi fortè sciat, se ante habuisse, at dubitet, an exciderit illa. Vide dicta supra *Cas.3.n.121.* Quòd si absoluat, falsò ratus, nõ esse reseruatũ, nõ remittetur. Tamb. de Sacram. *l.1.c.12.§.3.*

II. Si nouit, peccatum esse reseruatum, seque carere potestate in reseruata, tametsi per se loquendo deberet illum dimittere absque absolutione vlla, vt fert communis sensus, potest tamen communiter illi impertiri absolutio- 388

nem,

nem, sicut ratione, & autoritate probaui in Clypeo *part. 2. Decad. 2.* & declaro hoc

Casu Lugendo,

389 H*Irtacus reus homicidii cculti confitetur illud sacerdoti exposito in loco peregrinationibus celebri: At hic destitutus potestate in tale crimen, ignarus quoque, seu immemor huius nostræ doctrinæ dimittit dolens summè tristem sine absolutione, dicens, se carere potestate absoluendi; iret ergo ad aliquem P. Capucinum, aut Reformatum &c. quid pronunciandum de hoc facto?*

390 De hoc inquam, facto, quod narrauit mihi, qui ita egit cum Hirtaco. Factum probasset (posito, quòd illi Religiosi essent præditi in Casus Episcopales potestate) Vasq. quem refero *l. c.* ego improbaui nixus autoritate, & rationibus ibidem adductis. Ergo debebat dicere: Mi bone vir, summè doleo, quòd nequeam te aliter absoluere, quàm

quàm cum onere, vt vel hoc peccatum rurſum confitearis alicui P. Capucino, Franciſcano, Dominicano, Auguſtiniano, aut Ieſuitæ, vel (quod certius) te conferas Conſtantiam ad aliquem Ieſuitam (Pœnitentiarium) cuius nomen dabo tibi ſcriptum, vel certe ad me redeas intra tantum, aut tantum temporis, donec ego Conſtantia accipiam ab Eccleſiaſtico Superiore meo poteſtatem te integre exſoluendi, ita tamen, vt nullus mortalium ſit quidquam ſuſpicaturus de te, vel denique accedas D. Parochum, aut Decanum N. præditum maiore poteſtate, quam ego. Fruſtrà fuiſſet directus immediatè ad D. Vicarium Generalem, nec enim noſtri Germani poſſunt facilè talibus Dominis confiteri ſine manifeſto periculo alicuius notæ, ſeu infamiæ.

Quid ſi verò prævidiſſet ille confeſſarius, Hirtacum nullo modo acquieturum verbis confeſſarii? 391

℞. Si recuſaturus erat ex pertinacia culpabili hanc monitionem, non pote-

rat absolui, vtpote indispositus. Si ex inculpabili, quòd Hirtacus non posset sibi persuadere, sacerdotem expositum in loco, ad quem fit tantus affluxus, ad exonerandas conscientias carere potestate, tum non video, cur generalis doctrina de absoluendo pœnitente, laborante ignorantia inuincibili tradita supra *n. 316.* non potuerit etiam hic locum habere? Cur etiam non illa, quòd ignorans peccatum, quod admittit, esse reseruatum, non incurrat? Supra *n. 360.* Cur non illa, quòd qui nequit accedere Papam, vel Episcopum (posito quòd Hirtacus nequiuerit venire Constantiam) non teneatur mittere nuncium, vel accedere delegatum. Suprà *n. 368.* Denique si nequiuit omittere cōmunionem sine nota, vel non venire Constantiam nisi post duos, tresue mēses, poterat juxta Palaum, Marchantium, Dianam supra relatos absolui directè, sed cum onere comparendi coram Episcopo, Vicario, aut Pœnitentiario Diœcesano pro remedio medicinali.

No-

Nota bene mi Neoparoche, noue 392
Confessarie hos tam multiplices modos iuuandi periclitantem fratrem tuum, pro quo mortuus est Christus, vt quando imminet tale discrimen, reuoces in mentem, quidquid verè probabilium opinionum ad illud periculum auertendum facientium vnquam audisti, legisti, & applices illam, quam censes maximè profuturam animæ, ad te velut patrem confugienti, memor aureæ regulæ, quam retuli ex Lessio *n. 325*. Plura de modo, & ratione agendi quando confessario carenti potestate in reseruata proponitur vnum tale tradam *Cas. 20.*

Quæritur VII. *quî debeat se gerere* 393
Superior, quando casus reseruatus defertur ad ipsum.

Ad hanc quæstionem respondebo *Cas. 20. n. 701.* Subjicio hisce omnibus quàm possum breuissimam explicationem plerorumque peccatorum in hac Diœcesi reseruatorum, sed præmitto omnium enumerationem.

Casus reseruati Clericorum.

1. Fornicatio cum filia confessio-
394 nis. 2. reuelatio confessionis. 3. Celebratio in Ecclesia interdicta. 4. in altari non consecrato scienter. 5. in altari portatili sine licentia. 6. sine sacris vestibus. 7. & à sacerdote non jeiuno. 8. reordinatio scienter suscepta. 9. Itẽ celebratio, & ministratio non ordinati. 10. Diœcesanus, qui ad sacros ordines per alienum Episcopum sine proprii Diœcesani licentia promotus est. 11. qui furtiue. 12. qui per saltum. 13. qui extra tempora à jure statuta. 14. qui ante legitimam cuiusque sacri ordinis ætatem promotus est. 15. in censura ecclesiastica suscipiens sacrum ordinem. 16. scienter sepeliens corpus excommunicati in ecclesia, vel cœmiterio. 17. vel etiam non excommunicati tempore interdicti.

Casus

Caſus reſeruati Laicorum.

1. Matrimonium coniuge adhuc 395
viuente ſcienter contrahens. 2. ante-
quam certificetur de morte coniugis.
3. aut clandeſtinè. 4. Sponſalia de fu-
turo contrahens, nec obſeruans. 5.
machinatio in mortem cõiugis, ſi mors
ſequatur. 6. baptizatio propriæ pro-
lis excepto caſu vrgentis neceſſitatis.
7. vel eiuſdem in baptiſmo, & confir-
matione ſuſceptio.

Caſus reſeruati Clericis, & Laicis communes.

1. Homicidium voluntarium facto, 396
præcepto, conſilio, vel conſenſu deli-
berato commiſſum. 2. procuratio ab-
ortus, vel ſterilitatis. 3. incendium Ec-
cleſiarum, domorum, aut ſegetum ma-
litioſe, & ex propoſito factum. 4. Sa-
crilegium, ſeu furtum ſacræ rei. 5. pec-
catum beſtialitatis cum brutis commiſ-
ſum. 6. coitus cum infideli, vel Iu-

dæa. 7. commixtio carnalis cum sanctimoniali. 8. incestus cum consanguineis, & affinibus vsque ad secundum gradum inclusiuè. 9. adulterium. 10. raptus. 11. periurium in judicio factum. 12. pollutio ecclesiæ, vel cœmiterii effusione sanguinis, aut seminis. 13. immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ violatio. 14. falsificatio literarum Episcopi, & Episcopalis Curiæ, vel monetæ. 15. percussio parentum enormis. 16. abusus Sacramentorum, & sacrarum rerum ad magicas artes, veneficia, & superstitiones. 17. rebaptizatio scienter collata, & suscepta. 18. reconfirmatio scienter collata, & suscepta. 19. iniectio manuum violenta in Clericos, Monachos, Moniales, vel quamcumque etiam personam Religiosam, aut Ecclesiasticam.

397 Ergo vniuersim quadraginta & tres casus reseruantur in hac Diœcesi, ita tamen vt ab iis, qui vel solos Laicos, vel laicos simul, & clericos concernunt (si occulti sint,) absoluere possit quiuis paro-

parochus, cooperator &c. excepto voluntario homicidio, & maiori excommunicatione judiciali, vt exprimitur *cit. tit. 11. n. 17.* sicut & à casibus vel propriis Clericorum, vel communibus cum laicis validè quiuis absoluit *si occulti, & non publici sint,* excepto homicidio, excommunicatione maiore, peccato bestialitatis, coitu cum sanctimoniali, reuelatione confessionis, *& si quis ab alterius Diœcesis Episcopo aut furtiue, per saltum, extra statuta tempora, & ante legitimam ætatem ordinatus esset, quibus casibus etiamsi occulti sint, volumus, vt Clerici à nullo alio, quàm à nobis, aut pœnitentiario nostro absolui possint,* inquit ibidem illa Synodalis constitutio; quæ expresserat: *Si laici in suprà specificatis casibus publicè, & notoriè deliquissent, huiusmodi publica, & notoria delicta nostro foro pœnitentiali per expressum reseruamus.*

Interrogabis jam primò, *quandonam censeatur casus esse occultus?* 398

℟. Quando non est publicus, nam ipsamet constitutio ita explicat (sicuti & alibi Doctores) voculam *occultus*. Est autem publicum idem, quod notorium notoreitate vel *Facti*, vt quando coram maiori parte communitatis alicuius, aut loco, omnium oculis exposito est commissum; vel *Iuris*, vt quando quis seu in judicio confessus, seu á judice condemnatus est; vel *Fama*, vt quando fama publica de illo loquitur. Vide P. Kiene *fol. 143. & 144.*

399 Et animaduertant Domini Parochi huius Episcopatus, casum reseruatum haberi in suis Constitutionibus tripliciter pro publico. 1. quando est commissum coram maiore parte alicuius communitatis etiam imperfectæ, vt coram maiore parte vel alicuius domus, quam incolunt nouem, aut decem personæ; vel alicuius seu pagi, seu vrbeculæ, aut vrbis, non autem quando solùm coram tribus, aut quatuor. 2. quãdo est quidem patratum occultè, id est solùm coram duobus, tribusue, attamen

men postea publicatum est per notorei-
tatem famæ, juxta descriptionem antè
allatam. 3. quando per notoreitatem
juris. Quacunque harum trium ratio-
num sint publica, nequit absoluere Pa-
rochus, potest autem si nulla harum.
Adeóque si quis confessionis causa il- 400
lum accedens dicat. 1. verberaui enor-
miter patrem. 2. etiam sacerdotem. 3.
commisi adulterium. 4. fregi sigillum
confessionis; quæret parochus in pri-
mo casu, an vel coram pluribus, vel co-
ram paucculis; si dicat: *coram pluribus,*
seu in publica platea, agat cum illo sic-
ut mox dicam agendum cum reo di-
vulgati criminis; si coram pauculis e.g.
matre sola, & fratre, vel vicino, quæ-
rat an facinus non sit diuulgatum; si
neget, absoluatur sine onere, nisi & pe-
tendi veniam, si nondum petiit, & sub-
eundi pœnitentiam iniungendam ab
eodemmet confessario. Si autem dicat:
*Proh dolor jam innotuit nostra vici-
nia,* dicat confessarius: Ergo mi bone
Vir nequeo tibi impertiri absolutionẽ,

ſed proficiſcendum eſt tibi Conſtantiam ad Reuerendiſſimum Dominum
401 Vicarium Generalem. At *nequit præ ægritudine?* Ergo abſoluatur cum onere comparendi reddita ſanitate; nec timeat mulctam pecuniariam, hæc enim non imponitur pro caſibus cognitis dependenter ex confeſſione ſacramentali; illa autem comparitio poteſt fieri etiam per literas parochi indicantes factum (tacito nomine pœnitentis) & petentes remedium ſpirituale.

402 In ſecundo caſu eſſet idem faciendum, quod in primo, niſi enormis percuſſio Clerici etiam occulta reſeruaretur Pontifici, quia verò eſt etiam ipſi reſeruata hæc, non autem mediocris, nam ab hac abſoluunt Epiſcopi, ideo videndum, an oporteat, expediatue erga illum procedere ſecundum vnam è rationibus, quas *n. 391.* attulimus adhibendas fuiſſe memorato Hirtaco. In tertio caſu non eſt vtique ſciſcitandũ, an illud adulterium patratum ſit publicè, ſeu coram multis, quis enim id auſit?

sit? Ergo duntaxat sciscitandum an in vulgum emanarit illud crimen; si emanauit, aut non emanauit, tractetur is, sicut percussor parentis. At verò ex sacrilego violatore sacramentalis silentii quærendum illud ipsum, quod dixi de percussore parentis.

Interrogabis 2. *An planè nemo à reseruatis Episcopo absoluat præter hunc?* 403

℟. Absoluit imprimis eius in spiritualibus Vicarius Generalis; item Pœnitentiarius. Pellizarius *tr. 6. c. 2. sect. 2. n. 85.* contra Th. Tambur. de Sacrament. *l. 5. c. 8. §. 1.* quamuis hic Constantiæ non absoluat à notoriis nisi ex commissione speciali. Vide suprà *n. 105.* vbi dico, quod possit subdelegare. Adhæc impertiri solet multis Decanis, & celebriorum locorum Parochis potestas absoluendi, tum ab iis occultis, quos suprà dixi manere reseruatos, tum etiam à publicis, at non deductis ad forum. Vide casum, quem retuli. *n. 123.*

Interrogabis. 3. *An verbis suprà descriptis condatur aliquod nouum ius, id* 404

est utrùm aliquid ultra numerum tot reservatorum, vetetur, quod non erat prius vetitum?

℞. negatiuè, quia si alia entia non sunt sine necessitate multiplicanda, multò minùs prohibitiones. Ergo Domini Parochi diligenter notent, licèt quædam actiones absolutè accenseantur casibus reseruatis, si tamen abstrahendo ab hac constitutione reseruatiua desinant in aliquo casu esse malæ, hæc constitutio non reddet illas malas, ergò nec reseruatas. Declarabo inferius aliquot exemplis, excipiam tamen recessum à sponsalibus.

465 Interrogabis 4. *de quibusdam particularibus inter illa 43. peccata, quæ dixi esse reseruata, quomodo sint intelligenda?*

℞. Nullum ex iis haberi debet pro reseruato, nisi concurrant speciales cõditiones paulò antè indicatæ, atque illæ, quas ad validam peccati reseruationem exigi dixi suprà *n. 349.* & *seqq.* quasque omnis confessarius debet firmi-

miter complecti animo, ne vel Deum, vel alterum peccatorem per ignorantiam intolerandam grauiter offendat, grauiue afficiat molestia. Ergo habeo illas conditiones hic pro formaliter repetitis. Atque adeò licet pœnitens cõmiserit peccatum carnale cum muliere aliena, consanguinea, moniali &c. & propter lasciuiam, quam commisit, publice sit diffamatus tanquam adulter, incestuosus &c. si tamen suo parocho dicat in confessionali, se reuera non consummasse, sed solum inchoasse illos actus turpes, qui exprimuntur in Constitutionibus, poterit, & debebit illi dicere Parochus: *Ergò absoluo te à peccatis tuis*, nam vt suprà dixi, vt peccatum censeatur in actu secundo reseruatum, debet esse perfectum, & consummatum secundũ speciem, in qua, & sub qua est reseruatum, vt præter illic citatos tradit ex communi Pellizarius *tom. 1. Man. Regul. tr. 6. c. 1. n. 34.*

II. Itaque quia Constitutiones inter 406
peccata carnalia non reseruant nisi ad-

ulterium, fornicationem cum filia confessionis, coitum cum non baptizata, commixtionem carnalem cum Moniali, incestum, denique peccatum bestialitatis cum brutis commissum; per hæc autem vocabula (excepto vltimo) intelligitur ille solus actus, quo vas mulieris naturale penetratur à vase naturali viri cum seminis immissione, ideo si desit vel vna ex his conditionibus, seu circumstantiis, deerit consummatio actus indicata secundum *tenorem Constitutionis* vt loquitur Palaus *tr. 23. p. 15. §. 2. n. 3.* post Siluest. Graffium, Henriq. & consequenter si sine immissione seminis in vas fœmineum est cõmissa qualiscunque turpitudo, non erit casus reseruatus in foro interno, in externo proceditur secundum præ-
407 sumptiones: Vide quæ de necessariis ad committendum adulterium, & contrahendam affinitatem tradidi in Alph. Matrim. *part. 1. n. 203. & n. 290.* item, quæ de incestu *in part. 2. Cas. 15. n. 601.* quæ etiam intellige proportionali-

lirer de peccato bestialitatis. Aliter de Regularibus philosophabimur *Cas.20.* quia plura peccata carnalia vetantur iis sub conditione reseruationis, quàm Laicis, aut Clericis sæcularibus. Adde his, experientia constare, nomine *adulterii* in hac Diœcesi venire non solùm duplex, quando videlicet vtraque pars adulterantium est illigata alteri connubio, sed etiam simplex, quando vna est adhuc soluta, plures enim eiusmodi ad me pro absolutione fori etiam externi amandati sunt.

III. Confessarius, de quo *n.400.*408 committit peccatum reseruatum, licèt tantum indirectè reuelet confessionẽ; nam constitutio nihil distinguit, ergò nec nos debemus distinguere. Quomodo autem indirectè reueletur intelliges *Cas.22.n.799.* Sacerdos de quó ibidẽ, non dicetur celebrasse in altari, & non consecrato, aut sine vestibus sacris, si celebrauit in tali altari, aut vestibus, quale, & quales describo ex aliorum sensu in Alphab. Sacrificantium *n.276.* *279.*

409 279. 351. & seqq. *edit. 2.* Nec dicetur celebrasse sine licentia in ara portatili, si, postquam expirauit triennium, ad cuius exitum acceperat, vt solet, facultatem celebrandi, adhuc bis, terue celebret in necessitate, quia scilicet alioqui vel deberet populus carere sacro die festo, vel quis mori sine viatico. Sicut autem peccabit grauiter, si non statim procuret nouam licentiam celebrādi, ita nec excusandus, si agnoscens, imminere finem sui triennii non supplicauit maturè pro gratiæ continuatione. Si maturè litteras expediit, & tamen in tempore non veniat responsum, scribat rursum, & donec veniat Gratiosum responsum, pergat sine scrupulo in sacro faciendo, si quidem illa ara portatilis concessa sit pro publica Ecclesia; potest enim ita prudenter præsumere de benigna mente superiorum. Causas, ob quas non jeiunus celebrare potest, videbis in Alphab. sacrif. Cas. *13. n. 411. edit. 2.*

410 De casibus ratione ordinum malè suf-

ſuſceptorum diſtinctè tracto in Alphab. Ordin. & nominatim *n. 406. & ſeqq.* ediſſero, an cenſuram incurrerit Religioſus, qui bona fide ſecutus calendariū ſui parentis, ſeu Ephemerides, inſignitus fuit Sacerdotio ante legitimam ætatem; vbi etiam quæro, an comperto errore licitè potuerit celebrare ſuas primitias ante completum annum 24. Non profanari eccleſiam Germanicam ſepultura alicuius Lutherani, Caluiniſtæ &c. trado alibi, ergo ſi parochus tumulâſſet abſque peccato (quia ex graui metu) aliquem Lutheranum Capitaneum in ſuo templo, non incurriſſet caſum reſeruatum.

Qualis certificatio de morte prioris coniugis exigatur, ediſſero fusè in prima part. Alphab. matrim. *Caſ. 5.* In eodem Alphab. fusè diſſero de clandeſtinè contrahentibus. Quia verò in altera parte Alphab. Matrim. *Caſ. 13. n. 416.* oſtendo, matrimonium dici etiam tunc clandeſtinum, quando fit ſine denunciationibus, ideo qui contrahit, iis 411

illi-

illicitè, seu ex culpa mortali omissis, fortè reus est casûs reseruati; at nolim in re tam odiosa facere hanç extensionem. At reus est ille, qui sponsalia de futuro contrahens non obseruat, vt loquitur Constitutio intelligenda non solùm casu, quo sponsalia iniustè non obseruantur, sed etiam quo sine iniustitia, quia videlicet ex liberrimo consensu tuæ sponsæ, sicuti ex notoria praxi huius Diœcesis obseruo in secunda parte Alphab. Matrim. *n. 262. 264. 331.* Vnde superius dixi, verbis huiusce Constitutionis synodalis condi nouum jus, nulla enim lex canonica vetat sub mortali dissolutionem fieri mutuo consensu, vetat verò mos Diœcesanus, innixus verbis præsentis constitutionis; non tamen interdicit absolutè, sed solùm si absque præscitu Magistratus Ecclesiastici, sicuti explico *n. 263.* quam explicationem jam profuisse in facti contingentia didici ex litteris vnius insignis Domini Parochi postea ad me scriptis.

De

De machinatione in mortem coniu- 412
gis dixi in prima part. Alphab. matrim. *Caſ. 9.* in ordine ad dirimendum matrimonium requiri, vt occiſio fiat vel ex mutuo conſenſu, vel cum adulterio; at pro incurrendo hoc Caſu Epiſcopali ſufficit, modò vel vir vxorem, vel hæc illum perimat cultro, veneno, alia ratione, non autem ſi maritus ideo extinguatur, quod ei periculoſe laboranti non ſuccurrerit vxor, pro vt exigebat fides coniugalis; tale enim delictum nimis impropriè vocatur *Machinatio mortis, ſeu in mortem.*

Pro intelligenda ratione baptizantis 413
propriam prolem audi hunc

Propè heſternum Caſum.

HArtmannus Parochus edicit ſeriò è cathedra, ne impoſterum vlla mulier vllum infantem tingat aqua luſtrica, ſi quis vir adſit præſens. Vxor Hilarii parit infantem, vita ſumme periclitantem, præſentibus duabus mulieribus, quæ

quæ memores concionis parochialis dicunt marito puerperæ: Baptiza tu, noſti enim, quid nuper dixerit Dominus Parochus: Baptizat Hilarius, an obnoxius caſui Epiſcopali?

414. ℞. Si nequiit perſuadere alterutri mulieri, vt fungeretur officio baptizantis, debuit ipſe fungi; ergò non fuit obnoxius Epiſcopali Caſui; idem dic, ſi rationabiliter dubitabat, an vtraque eſſet ſatis perita huius muneris; ſecus ſi alterutri probè peritæ potuit perſuadere; etenim conſtitutio ſynodalis intelligenda eſt de patre baptizante illicitè. Ego quidem in Alphab. baptiz. *n. 142.* trado, virum eſſe mulieri præferendum in eiuſmodi caſu neceſſitatis, at intelligo virum non laborantem alio defectu, vt laborat proprius parens, huic enim ſacri canones prohibent & baptizationem propriæ prolis legitimæ, & etiam ſuſceptionem, vt declaro in Alphab. Baptiz. *n. 568.* minimè dubius, quin ſicut non delinquit, qui in neceſſitate fit patrinus propriæ prolis, ita etiam

etiam sit immunis à Casu reseruato.
Homicidii voluntarii reseruatio ex- 415
tenditur expressè à constitutione synodali ad præcipientem, consulentem, præbentem consensum; & nisi expressè extenderetur, ego non exporrigerē, quia odia non sunt amplianda, ideóq; negat expressè Palaus *cit. tr. 23. p. 15. §. 2. n. 4.* comprehendi præcipientes; & negaret Lugo *de iust. D. 9. n. 14.* Vnde ann. 1660. interrogatus litteris à quodam nunc Reuerendissimo, & laudatissimo D. Abbate, hortante me etiam, vt explicarem casus reseruatos huius Diœcesis, & singulariter an parentes, qui liberos cogunt ad resiliendum à sponsalibus legitimis, casum reseruatum contraherent? Respondi negatiuè.
Procuratio abortus tunc reseruatur, 416
quando est fœtus jam animatus. Palaus *l. cit. n. 12.* addens, in dubio an sit animatus, non esse timendam reseruationem; & quia procuratio jam animati morte secutâ est verum homicidium, ideo

ideò prouidè monet D. Kiene, etiam occultam cadere sub reseruationem.

Circa incendium Ecclesiarum nil occurrit difficultatis, sicuti & pro peccatis carnalibus, quæ sequuntur, sufficiunt dicta supra *n. 352.* & quæ dicam Cas. *20.* at circa furtũ rei sacræ assentior eidem Georgio Kiene *fol. 181.* per rem sacram non intelligi nisi illam, quæ sit vel benedicta, vel deputata ad ornatũ Ecclesiæ, diuinumue cultum, intelli-
417 ge: *Publicum.* Vnde constitutio non loquitur aut de rebus profanis etiam asyli causa repositis in templo, vt notat idem D. Kiene, aut de tapetibus, imò etiam nec de imaginibus spectantibus ad congregationem Rosarii, Annunciatæ &c. hæc enim dicenda sunt spectare potiùs ad locum priuatum, quàm publicum; & denique licèt sublegeres alicui iconopolæ mille imagines, & sexcenta medallia, vocarem te quidem *furem*, at non *sacrilegum*, quia non autumo, esse praxin tribunalium aut profanorum, aut Ecclesiasticorum, vt tales

les plectantur pœnis statutis in fures sacrilegos. Si non placet hæc doctrina, sequere illam, quam descripsi ex P. Moquetio in *Alphab. Sacrif. Cas. 11. n. 378. edit. 2.*

Raptum intellige hoc loco non aliter, quam explicaui in Part. 1. *Alphab. matrim. Cas. 19. n. 541.* 418

Periurium interpretare ad litteram, vt sonant verba descripta. *n. 336.* at obserua, ecclesiam aut cœmiterium non pollui effusione seminis priuatim facta, neque etiam effusione sanguinis nisi notoria, simul iuncta iniuriæ mortali, vel in personam, vt si homo priuatus priuatum grauiter vulneret, vel in ipsum locum, vt si reus afficiatur illic à Magistratu extremo supplicio. Vide Kiene *fol. 176.*

De violatione libertatis Ecclesiasticæ nihil memoro, quia nequeo paucis aperire mentem, multa dicendi non est hic locus; sicut nec necessarium scribere de falsificatione litterarum, aut monetæ, cum res sit clara, & caliganti 419

sit

sit lucem affusurus D. Kiene *fol. 202.*

420 Percussio enormis Parentum (quales non sunt vitricus, aut nouerca, vt in contingentia facti resolui nuperrime) est enorme crimen. *Enormis* debet hoc loco intelligi eo modo, quo intelligitur clerici percussio *enormis* reseruata Pontifici, & opposita *mediocri,* à qua etiam absoluit Episcopus Clericos in communi societate viuentes, & se mutuò percutientes, quia jura juribus debemus concordare. Non igitur omnis mortaliter iniuriosa percussio parentũ cadit sub reseruationem. Et nimis rigidi sunt illi parochi, qui quandoque Constantiam pro absolutione mittunt filios, qui vt se defenderent à patre inuadente protruserunt illum, cum nequidem deberent facere difficultatem in absoluendo, qui impatiens reprehẽsionis, aut calumniæ, illatæ à matre eam ex ira protrudit in angulum; aut etiam humi sternit; nullus enim Theologus hanc protrusionem vocabit *enormem* percussionem.

Sa-

Sacramentis abuteris quidem, dum 421
sacrilegè percipis; non tamen est hic de
te sermo, quia ille solus abusus sacramentorum, vti & rerum sacrarum intelligitur hic, qui adhibetur ad res magicas, veneficia, & superstitiones; vt quando jubes fieri ter missam ad reperiendum furem rerum tuarum, aut gestas sacram hostiam ad id; vt fias invulnerabilis. Et parum abest, quin huc referam illas obstetrices, quæ, vt retuli in Alphab Baptiz. *Cas. 5. n. 190.* Chrismate baptismali vngunt suas puerperas ad facilitandum partum. Cogor esse breuior in hac materia, quàm vellem.

Rebaptizando tunc solum peccas, 422
quando rebaptizas destitutus rationabili dubio, an præcesserit aliquis legitimus baptismus, vt probo in Alphab. baptiz. *Cas. 13.* Ergò tunc solum te tangit, & ferit præsens canon; quod ipsum dic de Confirmatione iterata.

Iniectio violenta manuum in Cleri- 423
cum, vel Monachum est casus tum Pa-

pa-

palis *c ap.* si quis suadente *17. q.4.* tum
Episcopalis, vt etiam dixi paulò supe-
riùs; conditiones huius iniectionis ne-
cessarias ad incurrendas pœnas cano-
nicas decretas in hanc actionem, &
quid sit injicere manus explicant o-
mnes, qui disserunt de censuris, bene
notantes ex textu expresso in cap. mu-
lieres *4. de sent. excomm.* incurri excō-
municationem, adeóque reseruationē,
etiam à mandante iniquè illam iniecti-
onem, quam declarat Casus frustrà
Cautorum Rusticorum descriptus *n.*
347. nam per iniectionem violentam
manuum intelligitur quæuis iniuriosa,
seu contumeliosa actio exterior, ac
corporalis circa personam Ecclesiasti-
cam, vel res ei adhærentes. Layman-
nus *l.1.tr.5.part.5.c.5.n.5.* enumerans
424 varios modos huius actionis. Obsidere
autem aliquem inuitum, atque in eius
inuiti peram non modò immittere ma-
num, sed etiam eximere quidpiam,
quod seruare cupit, est vtique actio ex-
terior, & iniuriosa, contumeliosáque,
præ-

præsertim quando exercetur aduersus Superiorem à subdito; Ergò fuere in foro externo frustrà cauti illi, de quibus *n. 347.* Ignorantia latæ pro tali casu censuræ potuit excusare ab anathemate, non à peccato mortali, & reseruato Episcopo; licèt enim cadente censura cadat casus Pontificius, non tamen casus Episcopalis, vt ego quidem sentio, videns tam multos Episcopales liberos ab omni censura reseruari.

Confessarius Rustici.

CASVS IX.

Quintuplicatus.

Isidorus ruri natus accedit confessionale, efformatáque cruce dicit confessario: Domine vis me audire confitẽtem? Respondet: Volo; dic ergo à quo tempore non sis confessus, & quid interea peccaris? *Subdit Isidorus: A Festo* 425

O. *B. Vir-*

B. Virginis in æstate non sum confessus. Quid autem interea peccasti, *ait confessarius? Domine, subdit Rusticus, fateor quidem me esse miserum peccatorē, attamen nihil sum furatus, nunquam me inebriaui, nullum graue juramentum feci, omnibus festis, & Dominicis interfui rebus sacris, & diebus vetitis non comedi carnes. Domine nihil aliud scio. Interrogat ergò confessarius, an nunquā fuerit iratus, nunquam malum alteri imprecatus, nunquam inter orandum cogitarit de rebus non pertinentibus ad orationem, non mentitus; respondet ad omnia negatiuè.*

426 *Iodocus Isidoro non multùm absimilis respondet quidem ad aliqua affirmatiuè, at mox subdit, se iam esse confessum.*

Ianuarius itidem fatetur, se aliquot ex his peccatis commisisse, e.g. se & iratum, & sub oratione abreptum aliorsum at iram fuisse necessariam ad correptionem filii, distractiones non posse euitar à se, etiamsi destinarit orare pie.

427 *Quarto Iordanus ita se accusat*

blas

blasphemaui aliquando in hebdomade ter, aliquando sexies, aliquando nunquam: Diabolum fui imprecatus alteri subinde quater in hebdomade, subinde sexies, subinde nunquam: Diabolus me auferat falsò subinde bis in hebdomade, subinde ter, subinde nunquam: habui turpia desideria his tribus mensibus aliquando quotidie per hebdomadem, aliquando tantum bis, aliquando nunquã: Si quærat confessarius, quot hebdomadas putas transiisse sine his desideriis? *respondet: Domine nescio;* quot ergo hebdomadæ transactæ sunt cum quotidianis desideriis impudicis? *redit Iordanus cum suo* nescio Domine.

Quinto Iacobe post aliquot peccata narrata ait: Mi Domine, me premit adhuc conscientia duorum antiquorum peccatorum, quæ præ verecundia nunquam sum ausa confiteri, & iam vix audeo. Primum, quòd cùm essem filia ædituí furata sim duos crucigeros positos supra altare, idque in ætate ferè infantili. Alterum, quòd jam juncta ma- 428

trimonio semel die sacræ communionis (ab horreo dicere) die sacræ communionis biberim vnum poculum vini, quod me coegit ad vomitum, idque sex horis postquam accesseram mensam Dei. Quid hisce quinque faciet confessarius?

429 Vix est confessarius vsu longo peritus, qui non meminerit, sibi vel aliquem, vel aliquos rudes homines obtigisse, quorum alii isto, alii illo, vniuersi autem omnibus his modis sint confessi. Resolutiones, quas adferam pro his individuis confitendi modis, exporrigentur ad alios consimiles; *nam non possunt omnes articuli sigillatim legibus* (resolutionibus Casisticis) *comprehendi, sed cùm in aliqua causa sententia eorum manifesta est, is, qui jurisdictioni præest* (& verò præsunt arcani judices) *ad similia procedere debet*, inquit Iulianus relatus in *l. non possnnt ff. de leg.*

430 Et ad primùm ex quinque rusticis, seu rudibus quod attinet, clarum est, Isidorum illum fuisse, vel esse vt sic absolutionis incapacem; ergò proponendæ

dæ ipsi aliquæ species communium
peccatorum, quas omnes si neget, dici
potest, imò juxta Laymann. *cit. tr. 6.
c. 8. n. 8.* debet: Ergò mi bone vir, quia
nihil vis confiteri, non possum te absol-
uere, abi in nomine Domini. Nec du-
bitandum, quin complures ex his sint
mundi ab omni graui noxa. Et verò a-
liquoties id feci, sed aliquando cum eo
fructu, vt metus excidendi jure absolu-
tionis excitarit ad melius cogitandum
de admissis, & nominarit vnum, alte-
rumue. Communiter tamen vel quæ- 43
ro ex talibus, qualenam peccatum sint
confessi in postrema, aut prioribus cō-
fessionibus, extorqueóque facilè vnū,
at non reor, me habere sufficientem
materiam confessionis, nisi iis dicam:
*Ergò iterum te accusas de hoc peccato?
& petis à Deo veniam?* Etenim præci-
sè dicere Confessario: Fui in vltima
homologesi confessus hoc, aut illud
crimen, non est vllo modo facere con-
fessionem sacramentalem. Vel sciści-
tor, an nunquam in pueritia fuerit

mentitus, conuitiis alios affecerit, parentibus non fuerit causa iræ; & tunc ferè infallibiliter reperio materiam, modò subdat, se rursum talia confiteri.

432 Gregorius Teretius, qui scripsit singularem, & verè pium prudentémque libellum, cui titulus: *Confessio, seu Instructio Idiotæ*, scribit: *c.1.§.2.q.1.* quando aduertis, rudem illum esse bonæ mentis, & à non longo tempore confessum, posse elicito actu contritionis, ad quẽ, vt illum quasi manu ducas hortatur, sine absolutione dimitti post *Misereatur*, & *Indulgentiam* &c. Si verò diu distulit confessionem e.g. per dimidium annum, tutius esse, si impertiatur ipsi absolutio, priùs tamen interrogato, an non doleat, quòd cùm sine dubio multa saltem venialia peccata commiserit cogitatione, verbo, vel opere, ita tamen incuriè vixerit, vt ad tam multa peccata nullo modo attenderit, non, inquam, examinarit sua verba, & opera, vtrùm sint licita, an illicita &c. Si agnoscat, se planè incuriè vixisse, & in

in posterum melius ad suas actiones attenturum, censet rectè hic Theologus, posse donari absolutione, etenim talis incuria continet absque dubio aliquam culpam.

Iodocum quod attinet, facilè talis 433
disponetur ad capacitatem absolutionis, si videlicet illi dicatur: Ergò vt tibi possim dare absolutionem dic: Domine Deus iterum doleo, & confiteor, quod ante nuperam confessionem te Deum meum offenderim immodica ira &c. me emendabo cum diuina tua gratia.

Ianuario dixi ego: *Nonne fuisti ira-* 434
tus, plusquam necesse erat? nunquid potuisses adhibere maiorem diligentiam ad expellendas distractiones? Respondit ad vtrumque affirmatiuè, ergo se reddidit dignum absolutione.

Iordano consimiles facessunt Con- 435
fessario magnam molestiam, re enim vera nequit vllo modo prudenter conjici verisimilis numerus horum criminum, & tamen si instes, vt aliquem ve-

risimilem exprimant, cantabunt eandẽ cantilenam: *Subinde ter in hebdomade, subinde quater, subinde nunquam.* Et vero sæpius mihi obtigit, tam hebetis ingenii homo, vt desperarim de vllo alio numero prudenter emungendo, quare absolui; aliquando autem, eò adduxi, vt denique dixerit: Fere tot hebdomadæ transierunt, sine peccato, quot cum illo, & ferè tot hebdomadis blasphemo per mille sacramenta quater, quot solùm bis. Non est quidem communiter habenda integra fides eiusmodi rudibus tam repente exprimẽtibus aliquem certum numerum, vtpote sæpe prorsus temere diuinantibus. Marchantius in Resolutionibus pastor. *tr. 5. c. 3.* non tamen etiam neganda omnis fides, quia inde saltem fit certior confessarius, fuisse persæpe commissum illud peccatum, qua certitudine debet is denique esse contentus. Marchant. *ibid.*

436 Et quia incidit hic sermo de numero, non solùm repetenda sunt ea, quæ de

de examine numerico dixi supra *Cas.7. n. 397. & seqq.* verùm regulariter huc (id est ad rudes, de quibus nunc tracto) applicanda doctrina pluribus placita, quam noster Stephanus Fagundez de præcept. Ecclesiæ *præcept. 2. lib. 3. c. 4.* exprimit his verbis: Rustici homines, qui agresti modo confitentur sine numero, ac diligentia, cogendi non sunt repetere confessiones indoctis parochis factas, cùm enim bona fide confiteantur, & vniformem vitæ rationem habeant, statim ex confessione vnius anni conjiciet prudens confessarius, quantùm reliquis annis peccarint, & quem numerum peccatorum commiserint. Ita ille, intelligendus de illo 437
solo rustico, quem nescis, aut à pauculis annis contraxisse pessimam aliquam consuetudinem, qua erat liber prioribus annis, aut posterioribus annis fuisse in maiore, vel notabiliter minore occasione peccandi, quàm prioribus comprehensis etiam in hac confessione.

At inquies: Quando rusticus ita 438

confitetur mihi hodie sine vllo numero, *teneorne interrogare, vtrùm soleat ita confiteri, nec ne?*

℟. Absolutè non teneris, quia vt monui supra *n. 326*. Confessarius posterior debet præsumere priorem confessarium esse ritè functum suo officio; ergò & examinasse de numero, etenim *n. 205*. retuli ex communi sensu Doctorum, inter ea, quæ confessarius sub mortali tenetur quærere esse numerum
439 mortalium, quæ pœnitens aperit. At si *interrogarem, fortè diceret: semper ita confiteor, fuitque noster D. Parochus contentus.*

℟. Istud *fortè* non imponit tibi onus interrogandi; quòd si tibi sciscitanti det illud responsum rusticus, fidẽ habebis, & consequenter debebis interrogare de numero peccatorum detectorum in aliis confessionibus, quia alioqui confessio, quam apud te facit, jam erit manca. Dices: *Ergo, ne mihi imponam onus tam molestum, abstinebo ab illa quæstione: an fuerit aliàs solitus ita*

ita imperitè confiteri? ℞. Peccabis, quia affectata ignorantia dicet sententiam contra te; ergò hic metus non debet te regere, sed ratio, quam attuli de præsumendo, (nisi euidenter contrarium appareat) quòd prior confessarius egerit, quod erat sui muneris.

At, *noui parochum illius Iordani esse* 440
valde socordem in hoc negotio, ipse enim solet mihi confiteri, & quidem non rarò mortalia, attamen etiam sine numero, quem vix aut ne vix quidem extorqueo.

℞. me facile tibi credere, & propterea, suadeo dicas illi, vbi ad te redierit; *Mi Domine, quam miserabiliter audis tuos parochianos, cum tu ipse confitearis tam imperfectè?* Nihilominus tamē quia & ignoras, vtrùm ita egerit cum tuo Iordano, sicut cum quibusdam aliis, & non teneris notitia confessionis vti aliter, quàm si tota vita tua nullam excepisses. Infra *n. 875.* idcirco nec in tali euentu te obligo ad proponendam illam quæstionem.

Postremò Iacoben, seu quintum, 441

aut quintam ex illis rudibus quod spectat, sine dubio interroganda est, an, & quoties venerit ipsi in mentem memoria huius, aut alterius peccati veri, vel existimati, quando volebat confiteri, & anne siluerit, rata hoc silentio grauiter offendi Deum? Responsioni eius applicabis doctrinas datas *n. 559.* & *seqq.* Adjicies: Vide, quam turpiter dœmon te naso traxerit, injiciendo tibi falsam opinionem de malitia mortali in iis duobus casibus, quos recensuisti; hac diaboli fraude edocta caue, in posterum quidquam ex rubore taceas.

442 Dictis de Rusticis, seu rudibus adde, complures ex iis planè ignorare multa, quæ nosse deberent, patrare quoque non raro ex mera ignorantia crimina, quæ ipsa naturæ lex, nedum quæ ecclesiastica prohibet; ergo singulariter his applica doctrinas traditas Cas. *6. n. 298. & seqq.* & Cas. *7. n. 311.* vbi de fide Trinitatis.

Confessarius Pueri.

Casvs X.

Verè Puerilis.

K*Arolus puerulus ferè octennis in-* 443
gressus coufessionale, & efficto signo crucis mox dicit: Nequam: Nebulo: Trifurcifer: Mastigia: Nequam: Nebulo: *Non diligenter didici: non laui manus quando surrexi: saltaui per plateas; verberaui sororculam; matri mentitus fui; reperi sub mensa vnum crucigerum, seu baioco, & non ostendi matri; semel contra veritatem dixi: si hoc non est verum, non abeam hinc viuus; iterum semel juraui, dicens:* Verè, *& tamen non erat verum; nihil aliud. Dum autem hæc dicit, quandoque digitis fricat cratem interiectam inter ipsum, & ccnfessarinm, quandoque nugatur circa suum rosarium, & pileum; quan-*

quandoque etiam vultum, & oculos vertit versus alios pueros adgeniculantes; quaritur, quid confessario sit agendum cum hoc puero?

444 Audii non semel nonnullos è nostris Patribus dicentes, se multò libentiùs excipere confessiones etiam virorum, quàm puerorum octennium, nouennium; idcirco quòd nimis frequens periculum sit, ne his absolutio negetur, cùm danda esset, & maximè ne detur, cùm esset neganda ob incapacitatem ortam ex defectu rationis, seu judicii requisiti ad dolorem, propositum, notitiam peccati, & fidem supernaturalē. Parum abest, quin hoc ipsum profitear de meipso, tametsi videri queam, tot millibus coufessionum puerilium, quas excepi, lectione quoque tot scriptorū differentium de hoc puerili argumento, utcunque edoctus modum, rationēque depellendi omnem scrupulum.

445 Paradigma confessionis puerilis injicere valentis aliquam anxietatem exhibet Casus propositus; in quo ponderandæ sunt

sunt sequentes peristases, seu circumstantiæ. 1. ætas intra septimum, & octauum annum. 2. tam fatuum exordium confessionis. 3. repetita eorundem peccatorum nominatio. 4. peccata non peccata. 5. peccata duo secundum se venialia. 6. peccatum vnum ex se mortale. 7. nugæ, quas tractat cum crate, pileo, rosario; vultus conuersio ad socienos.

Prima, quinta, & maximè sexta cir- 446
cumstantiæ videntur persuadere, impertiendam esse absolutionem; cùm enim supponatur esse maior septennio, præsumptio est de vsu rationis præsenti; at secunda, tertia, quarta, septima indicant nimiam infirmitatem judicii. Porro has circumstantias non fingo, sed non semel exhibitas refero.

Pro resolutione huius, & similium 447
dubiorum describo fusius ac soleo, verba aliena, scilicet nostri Pauli Laymanni, qui *cit. libro 5. tr. 6. c. 5. n. 7.* sapienter sic scribit: De pueris ac puellis " vtrùm absolutionis capaces sint, debet "

con-

confessarius judicare non ex sola æta-
te, vtrùm scilicet septennium exegerint
(post illam enim ætatem præsumptio
esse solet dę vsu rationis) sed multo
magis ex ingenii, & educationis quali-
tate, quia multi post illam ætatem, alii
ante rationis discretionem assequun-
tur, ita vt non tantùm venialiter, sed
etiam mortaliter peccare possint; cuius
rei exemplum habemus apud S. Grego-
rium de puero quinquenni in blasphe-
448 miis mortuo, & damnato. Verùm post-
quam Confessarius consideratis circũ-
stantiis judicauit, puerum verè, & de-
liberatè commisisse peccatum, quod
confitetur, examinare debet, vtrùm do-
leat de eo ex motiuo non tantùm huma-
no, quia à patre vapulabit, sed super-
naturali per fidem cognito, puta quia
Deo contrarium est, pœnam æternam,
vel purgatorii meretur, & idcirco à re-
atu virtute sacramenti absolui deside-
ret; sunt enim à natura aliquando adeo
vagi, & malè educati, vt licet satis dis-
positi fuerint ad peccandum, tamen

non

non sinr dispositi, nec satis à confessa-
rio disponi possint ad percipiendam
pœnitentiam. Quare in hoc casu o-
rationem quasi pœnitentiæ loco puero
imponat, & crucis benedictione super
eius caput formata dimittat; expedit e-
nim, pueros quamuis absolutionis non-
dum capaces audire, vt paulatim insti-
tuantur, & confessioni assuescant.
Quod si omnibus consideratis de pueri 449
capacitate dubium maneat, tunc absol-
ui potest sub conditione saltem animo
retenta, imò in articulo mortis absolui
debet. Denique id moneo, si materia
confessionis, quam puer adfert, mor-
talis videatur, sed ob eius incapacitatẽ
non absoluatur, de hoc ipso monendũ
esse puerum, vt sciens, se absolutum
non esse, maiorem dispositionem ad-
ferat ad iteratam confessionem. Ha-
ctenus Laymann.

Quibus adde Lessium *in Auctar. seu* 450
consil. verb. confessarius. cap. 6. sic bre-
uiter resoluentem: Pueri videntur ca-
paces rationis, si sciant, quid euenturũ

sit

„ sit malè agentibus, quid bene, tunc e-
„ nim concipiunt timorem Numinis, &
„ affectum seruitutis erga Deum. Itaq;
„ de hoc interrogandi. Si dubitetur,
„ potest dari bona precatio, & benedi-
„ ctio, quæ magni æstimanda est, nec
„ est, quare sacerdos se hic implicet, aut
vexet.

451 Rursum Dicastillo *disp. 9. n. 758.* post Card. de Lugo *d. 17. n. 22.* docet, quando dubitatur de vsu rationis pueri, isq; confitetur aliquod veniale, absoluendum esse etiam extra articulum mortis, tum certè in Paschate, si tunc confiteatur aliquod mortale dubium, tum etiam extra tẽpus præcepti, estò fateatur solùm veniale, tum ne priuetur gratia sacramenti, tum quia fortè habet aliquod occultum mortale, quod indirectè absoluetur.

452 Hæc omnia probo, præter id quod Laymannus scribens in Germania, & Teretius in suprà citato libello *c. 2. §. 5. p. 2.* scribens in Polonia exprimant, quando puer expleuit septennium, præ-

præsumi, vsum rationis, id est potentiam peccandi coram Deo mortaliter adesse; ego enim censeo, me in Alphab. Communic. *edit. 3.* (nam in prima, & secunda ferè vix attigi hoc punctum) sufficienter ostendisse de Germanis (& cur potiùs de Polonis, Lithuanis?) hoc non posse rationabiliter præsumi ante annum ætatis octauum, licèt fatear, permultos sub septimum essè verè doli capaces. Et præmiserat idem Teretius *cit. q. 2.* hæc verba: *Si parentes, aut Pastores viderint, pueros discernere bonum, & malum, pudefieri de mendacio, de aliqua impudicitia commissa, laudare obedientiam, concludent, illos ratione vti, quemcunque annum ætatis attigerint.*

Ex his omnibus concludo, Karolum (vt ante centum annos scribebatur, imprimebatur) nostrum fuisse in his omnibus circumstantiis absoluendum, sed sub conditione: Absoluendum, quia adferebat materiam ex se mortalẽ, scilicet juramentum execratorium falsum; 453

ſum; ſub conditione autem, ſaltem animo retenta, quia tot actiones planè pueriles junctæ tali ætati, & tali ſubiecto, ſcilicet puerulo in Theutonibus educato, injiciebant dubium de ſufficiente diſcretione. Expreſſi autem nominatim in primis inficetiſſimum illud exordium confeſſionis, quo complures vſos deprehendi, & vt oportebat, correxi, quòd ſcilicet ſtatim inceperit à conuitio, non præmittens, ſe illud jeciſſe in alium. Fateor, quod res eſt, cùm ego olim audiui primum omnino puerum ita auſpicantem ſuam confeſſionem, orta fuit mihi ſuſpicio, ſed leuis, an non ex quadam inſania meipſum ita honorificè, ſcilicet, ſalutaret.

454 Deinde repetitio, ſeu repetita confeſſio eiuſdem peccati ſignum eſt infirmitatis judicii; ſicut & confeſſio tot non confitendorum, nugæque cum cratibus, & pileo. Sum expertus, prodeſſe ad cognoſcendam maturitatem, ſi cõfeſſarius (vltra ætatis indicationem poſtea petendam) obſeruet vultum, & ge-

gestus pueruli, dum adhuc flectit ante confessionale; quæ obseruatio facillime fit, eo tempore, quo alius ingreditur confessionale, & dicit suum: *Pater noster.*

Ego vt exsoluam me dubio interrogo, cur venerit ad confessionem; nec desisto, donec dicat, se verè credere, quòd qui nolunt confiteri sua peccata, puniantur à Deo; veniant ad cœlum, qui ritè confitentur. Vt autem eliciam ex iis verum, & formalem actum fidei, ex quo debet procedere dolor necessarius ad pœnitentiam, vt audiuimus suprà loquentem ex communi Laymannum, quærere soleo, vtrùm putet, Deum posse falli, & fallere; ex viginti octennibus vix vnum reperio, qui non dicat: *Deus non potest fallere, nec falli:* Vrgeo: Ergo credis, esse omnia vera, quæ dixit vnquam? Respondet: *credo:* & semper credes? *semper* subdit ille. Haud raro etiam in maiore dubio de fide actuali, (quam sine dubio exerçere debent ante confes- 455 456

sio-

ſionem) ad depellendum hoc dubium dico: Mi puer quot digitos habes in tua manu? reſpondenti: *quinque*, dico: numera bene; & vbi numerauit, atteſtans eſſe reuera quinque, inſto: ſi autem Deus mitteret aliquem Angelum, qui aſſereret, eſſe tibi tantùm quatuor digitos, quid tunc crederes? Credat mihi meus lector cum pueris quandoque repueraſcenti, me vix decimum quemque ex nouennibus deprehendere, qui non animosè reſpondeat: Ego crederem, me habere quatuor tantum digitos; ſi quæras eccur hoc? reddit puer reſponſionem è meditullio ſacroſanctæ Theologiæ depromptam: *quia Deus nequit mentiri: cum omnia quæ*
457 *dicit Deus ſint vera.* Et non rarò efficiet ſolers confeſſarius ex his minutulis animis Chriſti Martyres in propoſito; ſi enim vlterius ſciſcitetur: Si ergo Carnifex Turcicus tibi diceret: vel dic: **Gott kan liegen / vnd betriegen:** *Deus poteſt mentiri, & decipere homines*, vel demetam tibi caput, accipiet à pluri-

mis

mis hoc virile, & Martium responsum: *Mallem facere jacturam capitis, quam dicere, quod non sint omnia vera, quæ Deus locutus est.*

His omnibus adde pro praxi, tum 458
pueros, tum adultos præsertim rudes, plurima facere contra conscientiam, solùm generatim dicentem, esse malum, esse peccatum.

Quando hoc intelligit confessarius, sequatur, amabo, sæpe veram aliorum contra alios sententiam, quòd tunc peccarint solùm venialiter, esto actio, quam exercuerunt, fuerit de se mortalis, ab iis autem nunquam habita pro tali; nisi enim confessarius hanc sequatur frequenter cynosuram, occidet se, & pœnitentes numero generalium confessionum repetendarum; quare Terentius in citato libello de confessione Idiotæ *c. 1. §. 2. q. 5.* pro vna ex regulis obseruandis circa rudium confessiones, ponit ex Bassæo & aliis: *Peccatum in confuso apprehensum non excedit peccati venialis limites, præsertim si homo sit*

timo-

459 *timorata conſcientia.* Ego pueris, & rudibus adultis confitentibus mihi crimen à parte rei mortale, ſed quod non apprehenderunt vllo modo vt mortale, ſubticuerúntque ſcienter multis annis, deinde tamen manifeſtarunt mihi in confeſſione, excitati vel aliqua concione, lectioneué, vel irrequieto morſu conſcientiæ, adhibeo hunc quaſi lydium lapidem, & dico: Quando accedebas ſacram ſynaxin, nonne conſcientia tibi dictabat, te à Deo punitum iri, quòd velles ſumere Corpus Chriſti inquinatus tali peccato? Reſpondenti: Verè mihi nunquam venit in mentem, & ſi veniſſet, abſtinuiſſem communione, dico: ergo ſpera, Clementiſſimum Deum non reputaturum tibi in grauem culpam, attamen pro maiore ſecuritate dic mihi ſi placet, quoties circiter in vita per menſem &c. patraſti cum expreſſo aliquo remorſu conſcientiæ? At verò quando talis peccator ait: Confiteor, quod communiter fuerim ante, & poſt diuinam menſam valde anxius

ob

obnon confeſſum illud peccatũ, tunc procedo cum tali quoad repetitionem priorum confeſſionum perinde, ac cum manifeſto criminis lethalis, niſi ſubdat, ſe reuera non putaſſe, committi ſacrilegium, niſi dum tacentur, quæ quis certò ſcit, eſſe mortalia. Et plurimi ſunt imbuti hac opinione falſa.

Confeſſarius Fatui, Surdi, & Muti.

CASVS XI.

Semi-an plane ſtulti?

LOllius morio Principis N. venit ad me ludentem ludum conorum intra domeſticos parietes, & ad partem ocauit me, vt eſſet à ſociis ſegregatus; :xit ante me genua, & incipiebat peccata ſat grauia confiteri; vt ego ſtulto -genti abſolutionem ſatisfacerem, dedi go illius benedictionem ſacerdotalem, 460

P &

& dimisi. Quæritur, an talia peccata cadant sub sigillum confessionis, & an sint vera peccata, à vero stulto patrata, licèt satis astuto, & peruerso?

416 Ita descripsit ad me hunc casum eximius quidam Canonicus Bambergensis Parochus vrbis sat celebris; qui poterat exprimere: An ille Lollius fuerit capax absolutionis. Si enim dubium est, an peccata, quæ Lollius narrauit, fuerint vera peccata, sanè dubitari & potuit, & debuit, an potuerit in ea cadere absolutio sacramentalis, nam omne omnino propriè dictum peccatũ baptizati, est de se materia sufficiens absolutionis. Verùm omissa illa quæstione de sigillo confessionis, de qua in Casu 22. *n.* 821.

426 Resp. ad quæstionem illius Clarissimi Viri, in iis terminis, in quibus proponitur, peccata à vero stulto patrata non esse vera peccata; nos enim nomine *veri stulti* intelligimus planè fatuũ, seu impotentem ad discernendum inter bonum, & malum morale, cùm tamen

men ſit in ea conſtitutus ætate, vt ſecũ-
dùm communem naturæ curſum jam
deberet poſſe facere illud diſcrimen.
Atqui de ratione peccati eſt diſcretio
inter bonum, & malum. Vnde fit, vt
nec talis ſit capax abſolutionis, nec e-
ius ineptiæ cadant ſub ſigillum, cùm
non peragat vllam confeſſionem ſacra-
mentalem.

At videtur non immeritò poſſe du- 463
bitari, an ille Lollius nequierit diſcer-
nere inter bonum, & malum. Rem
dubiam reddunt tres iſtæ circumſtan-
tiæ ſimul ſumptæ. 1. quòd noluerit,
niſi ſecluſis arbitris confiteri. 2. quòd
genua flexerit. 3. quòd non recenſu-
erit nugas, ſed actiones ex obiecto val-
de peccaminoſas. Singula, quæ non
proſunt, multa collecta juuant, teſte ſe-
natu Iureconſultorum *ex l. inſtrumen-
ta Cod. de probat.* Eam ob rem ego ta-
li homini impertirer in extremo agone
abſolutionem, niſi ego ex iis, qui ipſum
probè norunt, diſcerem, ipſum non ex
ſuo inſtinctu, ſed ex aliorum ridiculo-

rum hominum instigatione narrasse, quæ narrauit, etsi minimè reus illorum.

464 Et verò sicut prouidè monet Gtegorius Teretius in confessione Idiotæ *cap. 1. §. 3. q. 2.* quando confessario obtingit surdus, & mutus à natiuitate, debere à domesticis petere aliquam instructionem, vt intelligat an talis norit discernere bonum à malo, & quibus signis manifestet tum dolorem de peccatis, tum se hoc, aut illud patrasse, ita omnino faciendum cum illo, in quo subest aliqua prudens ratio dubitandi de aliquo, aut nullo vsu rationis, si quidem res moram patiatur, vel sint, qui edocere queant, & seruetur cautela debita si-

465 gillo. Vtique autem prudenter egit ille Dominus, quod non impertiuerit absolutionem Lollio, jam enim aliunde nouerat, esse mentis emotæ, & proinde peccata, quæ narrabat, vel non esse patrata ab ipso, vel non patrata cum vsu rationis sufficiente ad absolutionem.

466 *At estne ille Morio capax absolutio-*

nis,

nis, qui optimè distinguit status hominum, exhibet reuerentiam Clericis, varia mandata exigui momenti excipit, & exequitur integre, at quando vrgetur ad peccatorum exhomologesin, horrendũ in modum irascitur, vulnera & mortem illaturus, si suppeterent arma?

℞. Standum hac in re judicio illorum, quibuscum agit, viuit; si enim judicant, illum esse ita destitutum mẽte, vt reuera nec Deum, nec infernum, nec cœlestem patriam esse credat, sed tantùm de his loquatur, vt psittacus, vel pica, censendus est non elicere vllos actus supernaturales, & proinde nõ magis, quam infantem heri natum esse absoluendum; si verò existimetur, verè credere in Deum, hoc ipso potest edoceri modum serio petendi veniam à Deo, & in articulo mortis absolui, licèt putetur etiam tunc nihil prorsus velle audire de confessione; etenim præsumi potest, illum in hoc puncto planè inculpabiliter totum stultescere, esto in aliis quibusdam ad salutem spectan- 467

tibus fruatur saltem semipleno vsu rationis; qui semiplenus vsus rationis sicuti sufficit ad committendum peccatum veniale, ita etiam sufficit ad semiplene intelligenda quædam mysteria fidei, exercendósque imperfectos licet, actus supernaturales.

468 Etsi vero semifatui non videntur Tannero admittendi ad frequentem communionem, juxta ea, quæ refero in Alphab. Communic. *Cas.* 7. vbi ex instituto tracto de fatuis, non video tamen, cur negetur semifatuo absolutio, tametsi quot mensibus eam petat ab illo, qui nouit, esse semifatuum, & imperfectè exercere actus necessarios ad hoc sacramentum.

469 Potuisse mortaliter peccare aliquos ex iis, quorum stultissimas persuasiones describit noster Angelinus Gazæus in suis piis Hilariis, nominatim illum, qui se esse Archangelum Gabrielem arbitrabatur, vix dubito, propter plurimas actiones quas obibat exactè, & sine vmbra dementiæ; poterat ergo etiam

&

& propriè peccare, & propriè de peccatis dolere. De eo, qui, referente eodem Gazæo, in aliis prudens, at in hoc totus demens, quòd ſe Deum Patrem eſſe ſibi perſuaderet, non ſentirem tam bene; licèt enim Tannerus rectè ſcribat, poſſe abſolui, qui præ hebetudine ne imperfecto quidem modo poteſt cõcipere myſterium Trinitatis, eò quòd in hoc puncto ſit habendus pro verè ſtulto, attamen poteſt talis credere, eſſe vnum Deum increatum, hoc autem nõ credit, qui ſeipſum eſſe Deum ſentit. Prior carebat inculpabiliter vera fide de Trinitate, nam in hoc puncto erat non malitiosè, ſed miſerabiliter ſtultus.

At *eſt nonnemo cætera prudens, &* 470
probus, ſed nulla ratione adduci jam poteſt, vt confiteatur, apprehendens confeſſionem, quàm aliàs plus millies piiſſimè obiit, eſſe morte ipſa duriorem, neque poſſe illam à ſe obiri ſine ſacrilegio ob defectum doloris, & intentionis, eſtne adigendus ſaltem ad annuam?

℞. Si nequeat miſerandus ille vir,

quem aliquando vidi, cohortationibus induci, non videtur pœna vlla vrgendus. Cùm enim ex vna parte deliret inculpabiliter in hoc puncto, ex altera ducat vitam innocentem, nec possit obstante illo delirio sperari, vt accedens confessarium præstet necessaria ad confessionem, aut certè non præstet sine prudenti metu maioris mali, non video, cur pœnis spiritualibus, aut corporalibus adigatur ad illud officium Christianum. Nemini laqueum injicere debemus, ait Canon cap. de viduis. *27. d. 1.*

471 Surdastros quod attinet, qui scilicet exaudiunt quidem verba, sed non nisi clamantis, vel ita altè loquentis, vt circumstantes necessariò percipiant, quæ à confessario proferuntur, Lessius in consil. verb. confessarius *Cas. 11.* de his interrogatus sic respondit: Non existi-
,, mo, surdastros in magno populi cõflu-
,, xu, qui imperfectè confitentur, posse
,, absolui, sed esse in aliud tempus remit-
,, tendos, quo possint examinari, nisi for-
tè

tè essent in periculo mortis &c. mul- "
tóque minùs id licet, quando præce- "
ptum confessionis non obligat. Ergo judicio Lessii, si quis accedens tuum confessionale tibi dicat: *Domine volo confiteri, sed valde ægre audio, debetis altè loqui,* teneberis ipsi alta voce dicere: non possum tibi jam præbere aures, veni alio tempore. Posseuinus de officio Curati *cap. 7.* obseruat, tales esse in loco remoto audiendos, interrogandosque de solis pure necessariis in mortalibus, sine sua, aut illorum defatigatione.

Ego quando vel aliunde, vel ex propria experientia didici, aliquem certũ pœnitentem esse vitæ integræ, admitto ad confessionem, & vel impono pœnitentiam leuem etiam aliis fortè audientibus, vel extra confessionem conuenio cum tali, & dico: Quando tibi egredienti ex confessionali ostendero totam manum, erit signum e. g. quinq; orationum Dominicarum, & totidem salutationum Angelicarum; quando 472

autem ostendero vnà cum manu rosarium (quod etiam pro venialibus vtiliter iniungitur solitis quotidie, & feruenter recitare) tu recitabis illud. Item quando suppetunt mihi peculiaria signa ex sexu, ætate, conditione, quibus judicem; illum, vel illum surdum, quos ante nunquam audiui confitentes, esse iunocentes animas, admitto ad confessionem, non admitto, si ob peculiarem rationem timeam, ne adferant talia, de quibus & debeam loqui, & non possim tamen nisi audientibus aliis, & prudenter suspicantibus, agi de materia mor-
473 tali. Quamquam fortè erit, qui opinetur, tales, dum vltro pandunt sua peccata in tali loco, hoc ipso dare confessario potestatem dicendi necessaria, esto audiant alii; quæ sanè opinatio mihi non displicet. Equidem Parochi deberent talibus prohibere, ne publicè confiteantur illi, cui nondum sint bene noti. Reperiuntur autem ex iis nonnulli implicati tot vel scrupulis, vel peccatis, vt meritò scribat Teretius *c. 1.*

§. 3.

§. 3. q. 2. esse cum iis etiam seorsim confitentibus habendam patientiam magnam.

At, *est aliqua non solum surdastra, sed etiam surda, quæ proinde nesciens, vtrum alta, an vtcunque submissa voce loquatur, prope instar Stentoris vociferatur, dum sua peccata aperit.* Noui ego talem, sed jam ita doctam, vt accederet Confessarium nemine alio præsente, & clausis templi jannis. Non tenebatur illa fortè quidem confiteri, eo quod nequiret facere confessionem, quæ non esset ex se publica, attamen dum confitebatur, cedebat jure sigilli, quoad signa, quibus confessarius necessario vtebatur ad rite fungendum officio, id est nolebat impedire, quo minus confessarius vteretur tunc illis. 474

Quid si verò aliqua ex his nouit scribere? adigetne Confessarius ad scribenda peccata, vt det legenda confessario? 475

℟. negatiuè cum Diana *part. 5. tr. 6. res. 3. & 4.* cum multis contra multos, quia non est verosimile Christum Dominum hoc præcepisse. 2.

A

476 2. A surdis transeundo ad mutos, non video, quomodo confessarius possit cuiquam illorum extra mortis articulum dare absolutionem, nisi vel exhibeant scripto, ad quod tamen non tenentur, vt paulo ante de surdis dixi, & de mutis etiam tradit Diana *cit. ref. 3.* cum aliis contra alios, suam confessionem, vel ab iis, qui eos norunt, sit doctus, quibus signis soleant ostendere, se & dolere de peccatis, & velle indicare se peccatores, adeóque petere Christiane absolutionem, & tunc poterunt etiam tempore præcepti, vt obseruat Fernandez apud Dianam *loc. cit. ref. 2.* cum Naldo, & quid ni etiam in Iubileis, aliisque celebribus festis? absolui; si nequeunt vlla in specie peccata intelligi ex eorum gestibus, aut nutibus; si autem possint, aliqua intelligi, tunc sanè debent interrogari (citra reuelationem) domestici, quid velint hoc, aut illo signo indicare.

477 Supponunt autem hæ responsiones, mutum teneri tempore præcepti confi-

te-

teri, & quidem vel nutibus, vel scriptura, cum nequeat verbis, ita enim fert sat communis opinio Dd. apud Dianam *cit. res. 3.* Sed de scriptura negaui *n. 475.* Supponunt quoque, si quis alius confessarius valeat probè intelligere nutum muti, ad illum debere hunc dirigi, & non audiri ab eo, qui solùm imperfectè percipit. Vide Dianam *ll. cc.* & infrà *n. 482.*

Confessarius Linguæ Peregrinæ.

CASVS XII

Succurrentis Necessitati.

MIcrologus Sacerdos eatenus ignarus linguæ Italicæ, vt ea loquens intelligeretur probè ab omnibus, at non intelligeret nisi lentè, atque emendatè loquentes, mittitur à suo Superiore ad excipiendas confessiones decem, 478

cem, aut 12. militum Italorum, vita periclitantium, è quibus nonnullorum barbaras dialectos cùm non perciperet, dixit, vbi paucula audiuerat, singulis: non assequor satis, quæ loqueris, interrogabo ego te ordine, tu etiam mihi quærenti hoc ne, an illud patraris responde: Padre si. Padre nò *&c. sciscitanti de numero responde:* Tante, ò tante volte; *toties, aut toties; vbi proposuero, quæ visa fuerint, si quid præterea tibi occurrat, edicito, aderit bonus Deus, vt cum animæ tuæ solatio percipias absolutionem. Dictum, factum, nam mores id genus hominum erant Micrologo ita noti, vt posset aptè interrogare, Quæritur nihilominus, an non egerit temere, dum suscepit id officii?*

479 ℟. Non temere, quia & jussu Moderarorum, & in vera necessitate, cùm non adesset peritior Italicæ, & denique quia per se loquendo videtur etiam extra veram necessitatem quisque similis Micrologo, quem de se hæc narrantem audiui, aggredi id posse. Quia tamen per-

perfrequenter contingit, vt confeſſarius nequeat omnia pœnitentis peccata intelligere vel ob linguæ, dentium, gutturis vitium, vel ob idiomatis ignorantiam, idcirco mouent Theologi Morales peculiarem quæſtionem de confeſſione facta, vel facienda confeſſario non ſatis gnaro idiomatis, in quo illa peragitur, an ſcilicet repetenda, & quid agendum tali confeſſario?

Proponam ego ea, quæ anno 1659. 480
collegi ex variis ſcriptoribus in gratiam cuiuſdam optimi Patris è Lithuania oriundi, ad quem excipientem Latinas confeſſiones noſtrorum diſcipulorum, ventitabant quandoque nonnulli latinam ignorantes, ideoque propoſuit mihi

Hanc Quæſtionem.

CVm non intelligam omnia vocabula 481
Conſtantienſium incolarum, & accolarum, quæro, tenearne venientes ad me dimittere ſine abſolutione, & vtrùm bona

bona conscientia possim illos admittere ad meum confessionale.

Itaque Nauarrus *l.5. consil. de pœnit. & rem. consil.* apud alios decimo, apud
me 13. sic resoluit: Æthiops in Prouin-
cia Brasilica potest absolui, si solùm v-
num, aut alterum peccatum intelligat
confessarius, esto alia non intelligat
Henriq. l.5. c.11. n.3. sic: Vir ignotæ
linguæ tempore præcepti absoluendus
est, si confiteatur, quæ potest, licet cõ-
fessarius quædam non satis intelligat.
Emm. Sa *verb.* absolutio *n.10.* Posse ab-
solui etiam sanum, qui ob linguæ igno-
rantiam quædam solùm explicat pro-
babile est, facit enim quoad potest in-
482 tegram confessionem. Tannerus *disp.*
6. q.7. n.68. Vir ignotæ linguæ tempo-
re præcepti potest confiteri sacerdoti,
etiamsi non omnino probè intelligat, si
non adsit interpres, nec confessarius a-
lius commodè haberi possit, qui omnia
intelligat. Bonacina de sacram. *disp. 5.*
q.5. p.2. §.4. n.6. sic differit: Mutus,
qui sua peccata confitetur, absoluen-
dus

dus eſt ſaltem tempore præcepti, quãuis confeſſarius ipſius peccata percipere non valeat. Idem dicendum puto de extraneo loquẽte eo idiomate, quod à confeſſario non bene percipitur, modò non adſit alius confeſſarius, qui percipiat bene ipſius idioma. Apud Reginaldum *l.6.n.155.* leges hæc verba: *Rectè docet Nauarrus, ignarum lingua, qua confeſſarius loquitur, poſſe abſolui, ſi vnum, aut duo peccata ſua ſic exprimat, vt à confeſſario intelligantur, velitque omnia confiteri, & id facere conetur; idem ſentio de muto.* ſic Reginald. breuiter dicente Laymanno *l.5.tr.6. c.8.* validè abſoluitur mutus, ſurdus, balbutiens, ignotæ linguæ, ſi omnia peccata ſua explicare nequeat; & Palaus *tr.23. p.11.n.2.* Potes abſolui, ſi mutus, balbutiens, peregrini idiomatis nequeas omnia explicare, modò explices, quæ commodè potes. Denique Ludou. Lopez, cui plerique ſe fatentur adhærere, & qui in Inſtructorio *part.1.c.27.* omnium fuſiſſimè tractat hoc argumẽtum

483 tum, sic scribit: Licet Medina dicat,
„ Castellanum, qui plenè Gallicam non
„ non callet, non posse audire, nec absol-
„ uere extra articulum mortis Gallum, si
„ tantùm tria eius peccata intelligere pos-
„ sit, sed sine absolutione dimittendum
„ ad alium confessarium plenè intelligē-
„ tem, etiamsi quærendus sit in alio op-
„ pido, puto tamen, posse etiam extra i-
„ stam necessitatem audiri, & absolui à
„ confessario semiperito in eius lingua,
„ qui aliqua peccata eius intelligit, ali-
„ qua non, & non patet facilis accessus
„ ad alium plenè peritum, neque exspe-
„ ctatur commoditas alteri, plenè callen-
„ ti linguam eius, confitendi; nam & mu-
„ ti possunt per nutus confiteri extra ar-
„ ticulum mortis, & talis facit, quod po-
„ test, & dimidiari potest confessio extra
„ mortis articulum, quando aliquod cer-
„ tum peccatum nequit aperiri sine da-
„ mno pœnitentis.

484 Ita scribunt Autores citati, è quorū aliquibus, aut omnibus deduco pro praxi sequentia.

I. Pœ-

I. Pœnitens conſcius ſibi vnius, aut plurium mortalium, de quibus propriè dubitat, vtrùm poſſit confeſſario non ſatis perito ſui idiomatis, & dialecti, ita clarè exprimere, vt hic intelligat ſpecies, & circumſtantias mutantes ſpeciem, accedendo talem peccat, ſi poſſit commodè nanciſci alium, de cuius ſcientia non dubitet; ſi autem nequeat commodè, vrgeatque præceptum cõfeſſionis, accedet licitè, eſto liquidò ſciat, non omnia intellectum iri, dummodo proponat, eadem poſtea confiteri alteri. Et quia Nauarrus, Sa, Reginald. Palaus, non reſtringunt ſuam doctrinam ad tempus præcepti, nec ego reſtringo.

II. Si verò habeat conſcientiam nul- 485
lo mortali crimine oneratam, libere accedet illum ſemiperitum.

III. Quando tibi obtingit talis pœnitens, qualem deſcribunt citati autores, ac noſti, non adeſſe, qui meliùs quam tu, ſit intellecturus peccata ipſius, audi illum ſine ſcrupulo, quocunq;

tem-

tempore veniat; est enim permolestum secularibus, qui ad confessionem, communionemque se præparauerunt, recedere à confessionali inauditos, inabsolutos. Qui quidem si aliquid fateatur, de quo consideratis circumstantiis personæ meritò dubites, an sit mortale, & per nullam circumscriptionem, vocabulorúmquè variationem intelligere queas, quid tandem illud sit, mone, vt ante communionem, si sine notabili incommodo fieri queat, alium quærat, cui integre aperiat.

486 IV. Quia video, nostræ Societatis, aliorumque Ordinum Religiosos libere, & sine omni scrupulo exponi à superioribus ad excipiendas confessiones rusticorum, accolentium vrbes Friburgum in Nuithonia, Bruntrutum in Rauracia, vtentium dialecto difficilimè intelligibili nisi à doctis longo vsu, & idipsum factitari per Bauariam, Palatinatum, terram Leodiensem &c. vbi inter agrestes vigent verba, modíque loquēdi valde aliena à linguis, seu dialectis, quas

quas ſolas norunt illi confeſſarii, & excipiunt illas confeſſiones etiam communibus per annum feſtis, cùm tamen ſit certum, quòd primis menſibus quãdoq; errent intelligentes quid pro quo, imò nulla ratione poſſint extorquere explicationem ſufficientem nonnullorum, quia, inquam, video, audio, iſta factitari à tot ſuperioribus, tot inferioribus virtute, & doctrina ſpectandis, judico, nullum inferiorem debere non dico detrectare, ſed nec deprecari, ſi peritus tantum vnius dialecti in illa lingua exponatur ad excipiendas confeſſiones vtentium alia admodum, non tamen extreme diuerſa; ſicuti extremè à Germanica, & Italica diſtat Griſonica conflata ex vtraque, quemadmodum & Flandrica à Saxonica.

V. Quia ille Pater Lithuanus de quo n. 450. ita callebat communem linguã Germanicam, à qua non in valde multis terminis diſſidet Conſtantienſis, ſuntque Conſtantienſes ita ſciti, vt facilè ad captum audientis varient verba, 487

ac

ac sententias, idcirco potuit ille Pater intrepidè admittere aduentantes; si qua tamen probabiliter mortalia non percipiebat, debebat quidem impertiri absolutionem, attamen monere, vt non intellecta aperirent alteri.

488 VI. Micrologus, de quo noster præcipuus Casus, poterat vtique accedere illos milites, cùm & vrgeret necessitas, & abesset periculum probabile essentialis imperfectionis, vt jam superiùs dixi.

Confessarius dormitans.

Casvs XIII.

Dianæus.

489 *Nonnius Confessarius in quodam Monasterio Monialium inter audiendas confessiones aliquando dormiebat, vnde non intelligebat aliqua peccata; quæsierunt postea ex me, an præ-*

prædicta confeſſiones eſſent (tota) repetenda.

Sic ſcribit de ſeipſo Diana *parr. 3. tr. 5. reſ. 109.* ac reſpondet cum, & ex Laymanno *cit. tr. 6. c. 9.* negatiuè, eò quòd vtique fuerint per illius dormitantis abſolutionem verè dimiſſa peccata, quæ ipſe vigil intellexerat; illa autem quæ dormienti narrata erant, fuiſſe rurſum ſubiicienda clauibus, ſi quidem erant lethalia.

At inquies 1. *Vnde potuit aliqua mo-* 490
nialis cognoſcere, dormiſſe confeſſarium, quando hoc, & non aliud peccatum ipſa edicebat? Inquies 2. *quid agendum fuit confeſſario expergefacto ex ſomno?* Inquies 3. *quantum peccet qui ſua culpa dormitat, vel dormit id temporis?*

Ad hanc tertiam quæſtionem reſpõ- 491
deo: peccat mortaliter, ſi per eius dormitationem fiat, vt aliquod mortale crimen nec intelligatur, nec poſſit eius non intellecti repetitio exigi ſine notabili moleſtia pœnitentis, juxta dicta ſuperius *Caſ. 5. n. 237.* de fouente de-

li-

liberate distractiones. Puto tamen, nullum nisi valde sceleratum confessarium debere in dubio formare sibi scrupulum de plusquam veniali negligentia in dispellenda somnolentia: Licet enim plenè deliberata negligentia in discutiendo somno, qui obrepit, non videatur excusanda à mortali, ob irreuerentiam sacramenti, & periculum non audiendi necessario audienda, rarissimè tamen est eiusmodi negligentia plenè deliberata. Si verò pœnitentes sint antea noti de constante innocentia, minus adhuc mala erit negligentia in discutienda somnolentia, quia & tales minus ægre ferunt, & nullum subest periculum omittendi aliquid substantiale.

492 Ad alteram quæstionem dico, Confessiarium expergefactum teneri facere id, quod *n.238*. dixi de non intelligente ob distractionem.

Ad primam quæstionem respondeo, posse vtique quandoque fieri, vt pœnitens notet ante absolutionem ex aliquo signo, vtrùm confessarius fuerit pla-

plane vigil in principio, medio, aut fine; & tunc non repetet illud, quod dixit tempore, quo scit, fuisse vigilem; sed solùm illud, quod narratum fuit post medium e.g. si ante absolutionem notet dormiuisse post mediam confessionem, si verò non possit cognoscere, quo tempore confessionis dormierit, tunc meritò dubitat de singulis, an sint percepta; & tunc tenetur omnia mortalia repetere, quia certum est, quòd teneatur aliqua, cùm sit certus, non esse omnia percepta; si aliqua tenetur repetere, ergò omnia, quia non est maior ratio de his, quam de illis, cùm æque de his, atque de illis sit anceps. Vide Cardinalem de Lugo *disp. 16. sect. 15.* & Dicastillum *disp. 8. n. 91. & seqq.* differentes de casu relato ex Diana.

Confessarius Scrupulosi.

CASVS XIV.

Scrupulosæ delirè.

MArcella nobilis fœmina innumeris 493

agitata scrupulis, totáque vrbe talis co-gnita me accessit; spopondi, me illam pro virili parte directurum, modo mihi promitteret, se paratam esse obsequi meis consiliis, nec ad confessionem iterum peccata delaturam, quando ego non deferenda judicarem, ad sacram communionem accessuram, quando praeciperem, & alia eiusmodi. Noluit bona mulier hæc mihi promittere, quare illam vt immedicabilem dimisi, veluti dimissam deinde cognoui à pluribus prudentissimis Patribus fuisse.

495 P. Thom. Tamburin. in Decal. *l. 1. c. 3. §. 8. n. 4.* refert hæc de se, déq; illa fæmina, quam *delirè scrupulosam* fuisse censet, & cui haud multum dissimiles sunt vtique alii experti, sicut & ego, sed feliciore aliquando cum successu. tradam hoc loco remedia diuersa, quæ sapientes judicant adhibenda scrupulosis, non quidem singula singulis, sed his hæc, aliis alia.

496 Prius tamen obseruo, nomen *scrupuli* accipi tribus modis. 1. pro quod-

timore, seu anxietate, ne forte peccata præterita etiam post adhibita, quæ Deus præcepit, remedia, non sint remissa. 2. pro leui suspicione, aut existimatione ex leuibus orta rationibus, qua credis, aliquid esse peccatum, quod non est. 3. pro apprehensione, & timore nixis inani ratione, quibus times, alicubi esse peccatum, vbi non est. Habent omnes hæ actiones adiunctam animi anxietatem, inquietudinem & quasi punctionem, vnde vocantur *scrupuli.*

Origines varias scrupulorum enu- 497
merat singulariter inter Theologos Tamburinus *loc. cit. n. 1.* inter Ascetas R. P. Hugo Roth piissimæ memoriæ, primus meus in spiritu Religioso Magister, & dux verbo, exemplóque, proinde dignissimus encomiis, quibus illũ jam vita functum exornat is, qui scripsit præfationem in *viam Regiam virtutis*, profunda cum sapientia exaratam ab eodem rerum spiritualium scientissimo Patre; hic, inquam à me gratæ memoriæ ergo nominatus Pater *part. 1.*

sect. 3. cap. 11. illius libri, digito dei monstrat fontes scrupulorum cognoscendos iis, qui aptè mederi volunt scrupulosis; ergo legendus horum alteruter, aut alius, ego ad medicinas proponendas me accingo.

498 Primum itaque, & summum remedium aduersus scrupulos triplici illo modo dictos, est, vt scrupulosus manifestet sincerè alicui viro pio, prudenti, rerum spiritualium intelligenti statum suæ animæ, quatenus directè vel indirectè tangit scrupulos; & vbi aperuerit, stet integerrimè judicio ipsius; certus etsi fortè erraret vir ille prudens, haud tamen imputatum iri scrupuloso in vllam culpam à Deo. Melius remedium exhiberi non posse scrupuloso scribit cum aliis Martinus Becanus in *1. 2. tr. 1. c. 4.* aliiq; plures, exprimente Sanch. *in summ. l. 1. c. 10. n 81.* illum tuta conscientia existimare se esse scrupulosum, qui confessarii, alteriusue viri pii, ac prudentis, illum perspectum habentis judicio habetur pro scrupuloso.

At,

At, inquit scrupulosus: *Ille me non* 499
bene nouit: habet me pro longè alio, longè probiore, longè meticulosiore, quàm sim, alioquin aliter resolueret. Ita sanè non semel fuit mihi ipsi responsum, seu replicatum. At ego triplicaui: Ergo me habes pro animæ tuæ proditore? vtpote qui tam constanter, & apertè pronunciem, tuas apprehensiones, suspiciones, judicia esse meros scrupulos, & tamen te non nouerim? An ignoras, esse æque à me reddendam supremo Iudici rationem de tua anima, de meis responsis, atque à te? Sanè expertus sum valuisse haud semel hanc triplicam, at non semper.

Alterum remedium est aduersus 500
scrupulos secundo, & tertio modo sumptos, vt in ea materia, in qua ipsum esse scrupulosum iudicat confessarius, dicat apud se: Ego quidem relictus priuato meo judicio, aut apprehensioni censeo, aut apprehendo, hoc esse peccatum, hoc esse prohibitum, præceptum &c. quia tamen ego non clarè hoc

video, meus autem confessarius expressè mihi dixit, me posse sine metu offendendi Deum facere in hac materia ea omnia, de quibus non possem sine aliquo remorsu conscientiæ dicere, me clarè perspicere esse peccata, idcirco nolo stare meo priuato illo judicio, & apprehensione, sed regulâ traditâ ab illo, cui veluti interpreti voluntatis di-
50 uinæ me subieci. Sæpe vsu didici, valuisse hoc antidotum, at nonnunquam non valuisse, nisi ille scrupulosus doceretur dicere: *Non audeo per sancta Dei Euangelia jurare, hoc, aut istud esse peccatum:* Ergo hoc ipso est mihi scrupuloso licitum; imo hoc ipso, quod mea scrupulosa (id est stulta) conscientia suggerat esse peccatum, faciam, alioqui non facturus. Re enim vera sæpe monendi sunt scrupulosi, vt obsecuti doctrinæ traditæ à nostro sancto Fundatore in aureo libello Exercitiorum, agant contra scrupulos, esto apprehendant, aut etiam judicent ex se, illud quod agent, esse materialiter prohibitum à Deo. Ter-

Tertium remedium est contra scru- 502
pulos primi generis, qui proinde incitant hominem ad identidem repetendas confessiones seu vnius, seu plurium, seu omnium peccatorum. Postquam ego tales audiui semel generaliter confitentes, permitto vt bis, terue etiam scrupulose repetant aliqua, de quibus dubitant, aperuerintne illa absolutè, aut dubitant, an aperuerint debito modo; postmodum nullis precibus patior me adduci, vt præbeam aures volentibus aliquid circa illa priora addere, nisi mihi dicant, se liquido scire, quòd non manifestarint hoc, aut illud. Imo aliquando (vbi videlicet deprehendo magnas scrupulorum furias) dico: Iura mihi jam statim per Venerabile sacramentum, te scire, quod non sis confessus, seu confessa.

Plura remedia aduersus scrupulos 503
suggerunt Sanch. *lib. 1. moral. c. 10.* Tannerus, Laymannus, Bresserus, Palaus in materia de conscientia, & copiosè Tamburin. *cit.* §. *8.* & inter Ascetas

P. Franc. Arias *de orat. mentali tr. 5. c. 2.* atque P. Hugo Roth *l. c.* plerique memorantes tria quæ protuli; sed omnium inter Casistas exactissimè de tota materia scrupulorum nouissimè scribit P. Matthæus Stoz noster in sua conferta, adipata Instructione Confessionis *Part. 5. §. 10.*

Confessarius confitentis imperfectiones.

Casvs XV.

Nimiùm Sapientis.

504 P*Ontianus inter confitendum dicit confessario: Non auscultaui diuinis inspirationibus ad consilia vocantibus; non condolui infelicibus euentibus proximi; non fui sedulò addictus operibus mortificationis; commisi varias imperfectiones in materia castitatis; fui iratus filiis, & famulis, non facienti-*

tibus officium suum; petii coram judice vindictam de iniuria accepta; bibi, & comedi absque necessitate; curiosè inquisiui ea, quorum cognitio nihil mihi prodesse poterat, nec obesse; non oraui pro defunctis parentibus; dum exercebam opus coniugale, locutus sum cum vxore de rebus venereis; sum mentitus cum plena animaduertentia; non adfero ad confessionem tantum dolorem de peccatis, quantum deberem.

Ioannes Sanchez ratus, profuturum 505
bono publico, si suam de eiusmodi cõfessione mentem aperiret, scripsit: Licet narrare aliquem suas imperfectiones causa humilitatis, capiendi consilii, mortificationisue sit vtilius, quam ab illarum relatione abstinere, illas tamen sacramentaliter confiteri more, & animo, quo communiter à Fidelibus in confessione recensentur, minùs vtile (imo, si rationes eius perpendantur, damnabile) est; & est quidem virorum aliquorũ spiritualium consilium confiteri imperfectiones, quæ peccata non sunt, at igno-

rantium, non litteratorum, & proinde reprehendendos confeſſarios, dum permittunt talia manifeſtari per modnm confitentis. Quid cenſendum de hoc reſponſo, de hac cenſura?

506 Nominatus Ioann. Sanch. enumerat in ſuis ſelect. diſput. *diſp. 1. 2. 3. 4. 6. 7.* omnes hoſce articulos confeſſionis, atque fert *diſp. 1. n. 4.* verbis, quæ expreſſi, ſententiam de illis, an ſatis, an nimis ſapienter, patebit ex dicendis.

507 Debuiſſet, me arbitro, hic autor aliquam partem chartæ, quam impendit confutandæ praxi optimarum animarum confitentium ſuas imperfectiones, quas inſectatur *cit. diſp. 7.* tribuere definitioni, aut deſcriptioni illarum, ſed neque ille, neque Lugo, aut Dicaſtillo, vel Suarez de quibus paulò pòſt, neque igſe P. Nicolaus Lancicius latè de imperfectionibus diſſerens *tom. 1. opuſc. 3. c. 1.* adferunt vllam, indicat aliquam noſter P. Georgius Biegeiſen in valde pio libello, quem inſcripſit *Montem Myrrhæ part. 6. c. 1.* cuius ſubtilia veſti-

ſtigia legens, dico: Imperfectio ſtrictè 508
dicta eſt actio, vel omiſſio repugnans ſuaſioni, ſeu conſilio ſano in re ad mores ſpectante, & ex ſe nec vetita, nec imperata; atque adeò aduerſans aut conſiliis, inſpirationibuſue diuinis, aut ſuperiorum voluntati, etſi ad peccatū non obliganti, aut dictamini rationis impellenti ad honeſtiora, decentiora circa actiones morales. Cùm enim imperfectio non ſit propriè culpa etiam venialis, vt demonſtrat fusè Lancicius, breuiter P. Biegeiſen, & indicat Suarez *tom. 4. de relig. tr. 8. lib. 1. c. 3. n. 14.* expreſsè ſcribens, imperfectionem eſſe quid latius patens, quàm ſit culpa venialis, & tamen digna ſit reprehenſione, atque diſpliceat Deo, vt oſtendit idem Lancicius, non videtur commodiùs deſcribi poſſe, quàm deſcripſerimus.

Exempla imperfectionum exhibet 509
P. Lancicius è diuina ſcriptura, P. Biegeiſen aliunde ſequentia. 1. contentum eſſe virtute vulgari. 2. nòn parere Deo vocanti ad ſublimius vitæ genus. 3. ea

magni facere, ac multum amare, quæ mundus impensè diligit. 4. solatia honesta, atque commoditates etiam licitas in victu, vestitu &c. quærere, optare, vel vsurpare. 5. non seruare statuta communitatis, cuius pars est. 6. incuriũ, aut perfunctorium esse in rebus agendis. 7. dicere, aut facere aduersantia ciuilitati, politiæ, ac decoro, vt loqui perturbatè, aut præcipitanter, coram aliis sedere pedibus decussatis, ambulare brachiis vtrinque pendulis, manu sinistra edere &c. Hæc & alia ipse ex Lancicio in *opusc. de cura minim*, quibus adde, non parere inspirationibus diuinis, non præfigere bonum finem actionibus indifferentibus, vel infimæ virtutis; non accuratè seruare modestiam, mansuetudinem in omnibus, exiguam, etsi substantialiter sufficientem præparationem adferre ad cõfessionem, communionem, sacrificium &c. item non facere pleraque illa, quæ superiùs retuli ex Sanchez, adhæc non obseruare regulas, præsertim ordi-

nis

nis Religiosi, etsi ad nullum peccatum obligantes per se.

510 Dico I. Confessarii non impedientes suos pœnitentes, ne confiteantur ea, quæ sunt meræ imperfectiones, non sunt reprehendendi. Ita expresse Cardin. de Lugo *disp. 16. de pœnit. sect. 2. n. 102.* & Dicastillo *disp. 9. n. 301.* contra Ioannem Sanchez *ll. cc.* loquentem singulariter de non correspondente inspirationibus diuinis. Ratio est, quia licet ex vna parte certum sit, sola propriè dicta peccata esse materiam confessionis. S. Thom. *3. p. q. 84. a. 2.* ex altera autem parte dixerimus suprà, imperfectiones propriè dictas non esse propriè peccata, quia tamen in iis communissimè latet aliquod peccatum, & communissime in iis habet locum doctrina Thomistarum, tradentium, omnia opera ex se indifferentia non directa ad bonam intentionem esse mala ob defectum huius intentionis, imperfectiones autem consistentes seu in aliquo actu positiuo, seu in omissione vti-

vtique non referuntur ad bonum finē, ſaltem hac ratione poſſunt eſſe materia confeſſionis. Lugo, atque Dicaſtillo *ll. cc.* Hinc fit vt communiter ira, etiam juſta ex ſe, quia tamen vehementior, aut importunior quàm deberet eſſe, præbeat materiam abſolutioni.

§11 Dico II. Singulariter pie agunt tum omnes, qui confitentur, ſe vel contra expreſſum remorſum conſcientiæ cōmiſiſſe hoc, aut illud peccatum. Dicaſtillo *n. 295.* vel non paruiſſe diuinis inſpirationibus allicientibus ad hoc, aut illud bonum opus (non præceptū) perficiendum. Idem cum Lugone; tum ſingulariter Religioſi, qui ſe accuſant de tranſgreſſu Regularum etiam non obligantium ex ſe ad vllam culpā. Dicaſtillo *n. 298.* meritò aſſerens, *nullum qui ſapiat*, poſſe id inficias ire, tum quia eſt communiſſimus mos ſanctiſſimorum quoque, & Sapientiſſimorum Religioſorum, tum quia vix, aut ne vix quidem contingit, vt vir Religioſus, ſciens & volens tranſgrediatur regu-

gulam in casu, in quo obligat, quin aliqua intercedat deordinatio voluntatis, ad aliquid non satis conforme rationi, aut prudentiæ, aut decentiæ operantis, & moueatur ad id non ex honesto, sed solo iucundo obiecto secundũ sensum. Ita Dicastillo, atqui moueri sola jucunditate, seu voluptate sensuali est juxta plurimorũ opinionem peccatum, & nominatim quando Religiosus suam regulam non seruat ex fine non honesto. Suarez *tom.4.de Relig.l. 1.c.3.n.12.* Accedit, quòd nonnulli Dd. apud eundem Suarez *n.11.* negent generatim, transgressionem regulæ posse esse sine peccato, eò quòd membrum cuiusque communitatis obligetur in conscientia ob conformitatem partis cum toto, seruare statuta suæ communitatis. § 12

Hinc potest confessarius Religiosorum absoluere nihil aliud confitentes, quàm transgressionem voluntariam vnius, aut plurium regularum factam eo casu, quo illi obligabantur. § 13

Ego

Ego tamen pro maiore securitate peto, vt addatur aliquod peccatum ex antiquis; nec etiam permitterem, vt quis texeret catalogum illarum imperfectionum, de quibus sum in specie suprà locutus, est enim modus in rebus, habendáque ratio aliorum volentium confiteri; pretiosi quoque temporis aliquando meliùs impendendi à pœnitente ipso, aut Confessore.

Confessarius Recidiui.

CASVS XVI.

Quæstionarius.

514 Q*Voddam dubium liceat ad Epistolæ calcem adnectere, scilicet de concubinariis tractandis, & curandis, quod me pridem intricatum reddidit. Scio, Ioannem Sanctium docere, quòd possint toties absolui, quoties verum dolorem de præteritis, & serium pro-*

propositum de futuris ostenderint. Scio autem etiam, alios autores communiter esse ita contrarios, vt sententiæ Sanctianæ probabilitas nequidem sub R. V. Clypeo subsistere possit. At simul aduerto, homines in huiusmodi luto hærentes non posse statim primis conatibus extrahi, nec fœminam perditè amatam, maximè si aliqualiter rei domesticæ videatur necessaria, eripi. Memini quoque S. P. N. 515
Xauerium. licèt extra confessionale remediis valde lenibus, & lentis huiusmodi exulceratos homines tandem perduxisse ad frugem. Sententiæ Sanctii non fido; communem contrariam quæ bis, ter permittit dare absolutionem nimis violentam puto; quis enim annosam arborem duobus aut, tribus ictibus prosternat? Certè moraliter videtur mihi fieri non posse, vt hac ratione tam præcipiti corrigantur concubinarii maximè inueterati; id potiùs fiet, vt illi nec ad confessarium, nec ad confessionem redeant in desperationem acti. An non igitur liceat sententiam Sanctii saltem tam diu

sequi,

sequi, & toties, quoties absoluere talem peccatorem, quamdiu confessarius judicare potest, & sperare, secuturam tandem emendationem?

Ra. Va. dignetur quaeso &c.

516 Repraesento verba, simul & perspicax ingenium cuiusdam Professoris Theolog. Moralis, qui 31. Octob. an. 1659. dignatus me fuit literis hac phrasi exaratis interrogare de hoc dubio, ad quod quid seu responderim, seu respondere potuisse arbitrer, aperiam, vbi protulero in medium potiora, quae de Recidiuis in genere didici lectione, & vsu.

517 I. Tametsi spectato etymo vocabuli *Recidiuus* debeat hoc nomine appellari omnis, qui in idem peccatum recidit, vel relabitur etiam tantum semel, & reipsa hoc vocabulum in causa haeresis, quando agitur de absolutione, aut poenis *Relapsorum* in haeresin intelligatur de illis, qui semel resipiscentes rursum profitentur errorem; & forte illi confessarii Regularium, qui habent spe-

ſpecialem facultatem abſoluendi à reſeruatis omnes præter *recidiuos* &c. nequeant abſolutionem impertiri illi, qui ſaltem intra vnam hebdomadem committit bis (interiecta vna confeſſione) idem peccatum reſeruatum, vt videbimus *Caſ. 20. n. 695.* attamen quando 518
Theologi Morales tractant de Recidiuis quærentes, vtrùm ſit eis impertienda abſolutio nec ne, loquuntur ſolùm de iis Recidiuis, qui idem peccatum mortale pergunt committere etiam poſt propoſitum emendationis, poſtq; plures confeſſiones, vt exprimit Ioann. Sanch. *in Sel. d. 10. n. 4.* & indicat Lugo *d. 14. ſect. 10. n. 166.* atque Leſſius in conſil. *verb. Confeſſarius Caſ. 7.* Filliuc. *tr. 7.* in Inſtruct. *c. 3.* de his eſt nobis hic ſermo.

II. Mihi ſemper placuit ſententia, 519
quam Filliuc. *ibid. c. 3.* tradit poſt alios, ſcilicet confeſſarios non debere eſſe admodum difficiles in abſoluendis recidiuis, eò quòd nemo ſub peculiari peccato mortali teneatur magis cauere,

ne

ne cenets vnum, idémque specie peccatum patret, quam ne centum diuersarum specierum.

520 III. Potest tamen, & debet negari ipsis (sicut & omnibus aliis) absolutio, quando omnibus consideratis judicat confessarius, eos carere serio proposito correctionis, esto dicant, se dolere; nā defectus serii propositi est defectus substantialis; sicuti vtique deficit generatim in illo, qui cum facilè possit, non tamen deserit, aut declinat occasiones peccandi proximas, qui enim vult causam, ex qua necessariò, aut regulariter sequitur effectus, censetur moraliter velle ipsum effectum. S. Thom. *1. 2. q. 6.*

521 IV. Quoties recidiuus edit particularia signa doloris, aut jam adhibuit aliquam curam ad extirpandum suum inueteratum vitium, aut si jam adhibeat media, de quibus vsurpandis non erat prius monitus, signum est, adesse propositum sufficiens. Lugo *de pœnit.*
522 *d. 14. n. 160.* Imo quoties recidiuus dicit

cit, ſe verè dolere, quòd rurſum offenderit diuinam maieſtatem, & proinde ſe promittere ſeriam emendationem, toties abſolui poteſt, modò confeſſarius credat, illum ſeriòloqui. Leſſius *in conſil. verb. confeſſarius caſ. 7.* modò etiam ſit paratus deſerere occaſiones proximas, quas poteſt, eſto nullus profectus hactenus apparuerit. Ioan Sanch. *diſp. 10. n. 16.* quia reuera adſunt omnia à Chriſto requiſita ad abſolutionem.

Nihilominus tamen Confeſſarius formidoloſus, qui ſcilicet timet, ne indigno conferat beneficium abſolutionis, poterit quandoque in vſum redigere aliam ſententiam, quam Leſſius *l. c.* etiam tradit his verbis: Qui ita crebrò relabuntur in eadem peccata, ſi poſt tres, vel quatuor confeſſiones certis interuallis factas non apparet vlla emendatio, aut conatus reſiſtendi, expedit ordinariè eos dimittere ſine abſolutione, explicato periculo, in quo verſantur, & abſolutionem fore ipſis noxiam, cùm non videantur habere ſince- 23

rum

„ rum propositum, vt conentur resistere,
„ & adhibere remedia, quæ præscribun-
„ tur; si non redeant, committat illos
524 Deo, nec se cruciet. Ita Lessius. Ego non semel talibus, sed primum post octo, vel sex confessiones, sine vlla prorsus emendatione peractas intra non lõgum tempus dixi ante datam absolutionem: Quandoquidem nihil tecum proficio, poteris me non inuito quærere alium confessarium, fortè tibi magis profuturum, quàm ego. Et vero quandoque rediere tales cum aliquo profectu, diuertère alii ad alios. Et sanè quãdo notatur aliquis profectus, seu adest aliqua imminutio peccatorum, habenda est patientia, ipsa enim imminutio peccatorum & est signum boni propositi, & præbet spem maioris, & maioris emendationis, adeóque perfectæ; simus, omnino simus erga hos *misericordes, sicut Pater noster cœlestis misericors est. Luc. 6.*

525 V. Quia verò dixi, serio proposito emendationis jungi necessariò fugam occa-

occaſionum relabendi in idem crimen, occaſionum, inquam, proximarum (nec enim eſt impoſita lex fugiendi remotas) notandum eſt, per occaſiones *proximas* intelligi eas ſolas circumſtantias loci, temporis, perſonarum &c. in quibus ſi ſis conſtitutus, certum eſt moraliter, te eſſe peccaturum, nouo peccato mortali, vt contendit Caramuel in Theol. Regul. *diſp. 40. n. 1056.* ſeu quibus nunquam, aut ferè nunquam vtèris ſine peccato nouo, vt non contradicente Lugone *diſp. 14. ſect. 10. n. 148.* nec Dicaſtillo *d. 6. dub. 19. n. 329.* docent alii, & inter hos ex profeſſo poſt multam reflexionem Nauarrus in Manual. *cap. 3. n. 5. edit. antiq. ſeu 14. edit. correct. ann. 1593.* conſentiente quo ad occaſiones permanentes Tannero *tom. 4. diſp. 6. q. 9. n. 106.* vel plerumque peccabis. Ouiedus *in 1. 2. tr. 6. contr. 3. p. 9. n. 146. & 149.* Palaus *tr. 2. diſp. 2. p. 9. §. 3.* vel probabile eſt, te eſſe lapſurum in nouum peccatum. Tannerus *l. c.* loquens de ſola occaſione non perma- 526

nen-

nente; cui ego non assentior, si loquatur de propriè probabili; quando enim est duntaxat solùm probabile, te succubiturum tentationi, certè etiam probabile est, te non succubiturum; atqui sicuti in plurimis aliis materiis fas tibi est, ex vtralibet sententiarum speculatiuè probabilium deducere practicam conclusionem tibi gratam, ita licebit tibi hic ita argumentari: Occurrunt mihi graues rationes, ob quas vir prudens sapienter judicare potest, me lapsurum in nouum crimen mortale, si accessero hanc domum; vice versa sunt aliæ rationes etiam graues, ob quas alius æquè prudens pronunciaret; me non lapsurum, ergo possum sine nota temeritatis & imprudentiæ me committere illi occasioni, certò non commissurus, si liquidò scirem, me in illa admissurum istud, aut istud graue peccatum; adeóque fas est per se loquendo, committere se periculo probabili peccandi mortaliter. Caramuel. *loc. cit. n. 108.*

527 Vnde confessarius non judicabit, illum

illum ſuum pœnitentem eſſe in occaſione proxima ſe inebriandi, aut peccatum turpitudinis occaſione prauæ ſocietatis patrandi, qui tentatus decies acquieuit ſolùm ter, quaterue; ſecus ſi bis, terue ſuperior euaſiſſet, ſuccubuiſſet autem ſepties, vel octies; ergo illi priori nolenti recedere ab ea occaſione non negabit abſolutionem (Caramuel vult illi etiam non negari, qui toties fuit victor, quàm victus) negabit autem poſteriori, niſi vel vrgens cauſa illi pœnitenti faueat, vel mutentur circumſtãtiæ, inter quas eſt etiam propoſiti maior corroboratio, quàm fuerit antè. Caram. *l. c.* poſt Ioann Sanchez *diſp. 10.*
Quòd ſi confeſſario non ſit nota indoles, non noti mores ſui pœnitentis cogitantis de adeunda, vel admittenda hac, aut illa occaſione aliquibus periculoſa, aliis non, comparabit illum cum aliis eiuſdem apparenter indolis, ætatis, fragilitatis, conſtantiæ, prudentiæ, imprudentiæ, judicabitque, illum aditurum proximam occaſionem, ſi alii eiuſ- 528

dem cum ipso conditionis soleant in eâ tentati plerumque succumbere tentationi, solùm remotam, si plerumque soleant esse victores. Vnde si aliqua in vrbe sit conuictus studiosorum, in quo ferè omnes scholares faciant naufragium castitatis, censebitur, debere confessarium alicui, eum conuictum subire volenti causa habitationis, negare absolutionem per se loquendo, non negare, si vnus, alterue tantùm incidit in casses Veneris.

529 Dixi autem: *per se loquendo*; etenim fas est permanere in occasione proxima, seu etiam adire occasionem proximam, quando graue, aut grauissimum malum corporis, honoris, fortunarum alias foret perferendum, vt notant omnes hactenus citati scriptores contra Lopez & alios; nam ipsummet periculum non est peccatum, sed tantùm occasio illius, ergo non apparet, cur certum discrimen honoris, fortunarum, sanitatis, non possit excusare immittẽtem se in id periculum.

Li-

Licet autem Ioann. Sanch. *cit. disp.* 530
16. n. 10. absolutè scribat, illum, qui suæ concubinæ dedit mutuos centum aureos, quos, si eam dimittat, non sit recuperaturus, haud teneri eam dimittere, esto versetur in proximo periculo relabendi in peccatum cum illa, si non dimittat, attamen Palaus *l. c. n. 15.* absolutè rejicit eam resolutionem casu, quo diu durabit illa cohabitatio cum graui tentatione; & Ouiedus *loc. cit. n. 162.* loquens de illo, qui timet, se sæpe consummaturum peccatum cum concubina, admittit eam doctrinam solùm respectu hominis, qui habet tantùm necessaria ad parcè viuendum, non autem respectu mediocriter diuitis.

Porrò confessarius cupidus specia- 531
tim intelligendæ huius materiæ legat Nauarrum in Manual *cit. c. 3.* referentem sedecim genera hominum, versantium in occasione peccandi; singulariter refert Mercatores, caupones, filios habitantes in domo paterna, & occasi-

one huius habitationis crebrò peccantes cum puella &c. Confessarios, qui excipiendo confessiones mulierum labuntur in peccata venerea, concubinarios &c. Quæ exempla edisserunt omnes etiam citati scriptores, adeóque omnes expressè loquuntur de concubinatu, è quorum verosimiliore doctrina respondeo ad nostrum Casum *Quæstionarium* sequentibus modis.

532 I. Si concubinus nequeat dimittere suam concubinam sine iactura centum aureorum, seu ducatorum, poterit confessarius, pro re nata amplecti sententiam vel Ioannis Sanchez, vel Ouiedi, paulò antè relatam.

II. Si ipsa est ita effrons, vt dimissa propalatura sit occultum concubinatũ, retinere eam volenti patrocinabuntur plerique ex citatis; sed vtique muniendus erit peculiaribus propositis, & aliis mediis, sicut & patrocinabuntur, si ipsa sit eius ancilla, & nequeat aliam adipisci absque pari periculo, cùm tamen haud possit vllo modo carere ancilla omni.

III. Si illa concubina sit tantum *ali-* 533
qualiter, vt loquuntur litteræ, necessaria rei domesticæ, & tamen perditè ametur à concubinario, ne quidem Ioann. Sanch. inficiabitur, non posse absolui concubinarium, qui sæpius absolutus sæpius rediit ad vomitum, sed debebit ante absolutionem dimittere illam, vt liquet ex doctrina illius Doctoris *n.6*. nam *aliqualis* necessitas non censetur continere certum periculum grauis damni, quale solum merito admittit Sanchez. Itaque si eiusmodi mancipium Veneris mihi confiteretur, se jam ter, quater promisisse confessariis, se suam nefandi tori consortem eiecturum, & hactenus non stetisse promissis, dicerem cum Sanchez: Ergo abi, te non absoluam, nisi postquam actu dimiseris, quia merito judico, te carere vero proposito dimittendi.

At dicit talis? *Ergo faciam, quod ha-* 534
ctenus nunquam: Iurabo Vestræ Re. per Deum viuum, me reuera quàm primum illam dimissurum. In hoc casu admitte-

terem juramentum, atque impertire, benedictionem, at certò negaturus, si post illud juramentum ad me rediret, agens se reum & periurii, & relapsus. Assentior quidem illi Patri Theologo, de quo noster Casus Quæstionarius, quatenus judicat, posse talibus impertiri beneficium absolutionis, quamdiu affulget spes emendationis, at omnes tractatores huius materiæ negant, affulgere spem, quando quis sine graui necessitate permanet vltro in proxima occasione peccandi mortaliter.

135 IV. Remedia ad præcauendum relapsum (casu quo separatio licitè differtur) sunt tum vitatio mutui colloquii, quoad fieri potest, tum votum subeundi grauem pœnitentiam, vt est jejunium in pane, & aqua, largitio notabilis eleemosynæ, quoties contigerit relabi, tum votum castitatis ad aliquod tempus, tum quotidiana expressa renouatio boni propositi eliciti in oonfessionali, tum quando concubina non solet nisi aliquo modo inuita consentire, si con-

concubinus à confessione rediens domum dicat: *Iam tandem firmissime statui mutare vitam; te ergo rogo seriò, vt si fortè tentatione victus te rursum lacessiuero, renitaris omni possibili modo, reuocans mihi in mentem hæc mea verba.* Hæc de concubinariis, jam transeamus ad alios obscœnos, priùs tamen obseruato, locutos esse nos hactenus de solis concubinis occultis, non de notoriis, & publicis, nam publici non debent ob scandalum absolui. Nauarr. in Enchir. *c.16.n.20.* & jubentur à Concil. Trident. *sess.24.c.8. de reform.* subjici excommunicationi, si post ternam admonitionem factam ab Episcopo non se emendent.

Sed ecce: his omnibus paratis, expeditis ad prælum incidi aliud agens in Casum, non modò apprime facientem ad præsens, & sequens caput, sed insuper resolutum cum multiplice doctrina à Cardinale de Lugo in Responsis Moralibus *lib.1.dub.28.* cuius proinde totũ discursũ, & Casũ ipsum nullo verbo immutato repræsento 536

 Est

Est autem Casus eiusmodi.

1. *NOuitius quidam in Religiene obseruante, & perfecta, patiebatur frequenter lapsus carnis voluntarios, quos confessario in confessione manifestabat, & postea sæpius reincidebat. Confessarius itaque judicans, eum non esse aptum religioni, cuius alumni puritatem obseruabant, suadebat illi frequenter, vt ad sæculum rediret, vel superiori fragilitatem suam extra confessionem aperiret, imò ad id tandem pœnitentem obligare tentauit, significans, se deinceps, nisi obediret, absolutionem ei negaturũ. Quæsitum fuit, an confessarius jure id facere potuerit, an verò suæ potestatis limites fuerit transgressus.*

Suppono, confessarium, quamuis ipse sit etiam Prælatus Nouitii, & ad quem ex officio spectat Nouitios inutiles, ineptos, vel noxios dimittere, non posse id facere vllo modo ex notitia, quam habuit in confessione, nisi ex licentia expressa pœ-

pœnitentis, vt ex decreto Clementis VIII. & ex natura, & institutione huius ſacramenti probaui latè diſp. 23. de pœnitentia ſect. 5. §. 1. obligatio enim dimittendi Nouitios inutiles, non debet vllo modo dirigi à notitia ſacramentali, nec vnum forum cum alio miſceri: Sed debet ſe habere Prælatus, ac ſi nihil prorſus ſciret, & confidere in Domino, quòd vel Nouitius ſeſe corriget, vel certè parum nocumenti Religio patietur ex eo, quòd ad vota religioſa poſt Nouitiatum admittatur, quia poſtea paſſiones illæ ſeſe prodent, & materiam ſuggerent dimittendi eum (ſi ſit in Societate,) vel debito modo corrigendi notitia aliunde habita. Omnino autem oportet ſacramentale forum ab omni alio reſpectu, & regimine longiſſimè ſeparare, atque ideo debet ſe Prælatus conſiderare eo caſu, perinde ac ſi eſſet confeſſarius aliquis ſæcularis, qui caſu in itinere audit Nouitii Confeſſionem, & ita, & non aliter illi conſulere.

3. Hoc ſuppoſito, dubium eſſe poteſt,

an, licèt confessarius non possit vti notitia confessionis ad dimittendum Nouitium, vel ad aliquid extra Sacramentum operandum, possit tamen Nouitium cogere, ad manifestandam extra sacramentum suam inhabilitatem, vel certè vt ipse sponte sua redeat ad saculum. Et quidem in genere loquendo, regula generalis est, tunc solùm posse confessarium Nouitio negare absolutionem, quando videt, illum non esse sufficienter dispositum. v.g. quia non vult relinquere occasionem proximam peccati grauis, quam ipse sine graui incommodo relinquere potest, vel quia Religionem iniustè deceperit in re graui, & nolit fraudem tollere, vel propter similes rationes. An verò eiusmodi causæ de facto interueniant, ob quas negari possit, & debeat absolutio, pendet ex circumstantiis, ex quarum notitia confessarius debet id prudenter judicare: nec frequenter fortasse casus ita continget, vt ob meram peccandi frequentiam debeat sub peccato graui Nouitius se extra confessionem

nem prodere, ut à Religione dimittatur, nec rationes, quas confeſſarius ille afferebat, id veriſimiliter probant.

4. Primò enim arguebat ex obligatione relinquendi occaſionem proximam peccati, qualis eſſe videbatur Nouitio illi ſtatus Religioſus. Hoc tamen parum credibile eſt: nec facilè ſibi pœnitens perſuadebit, minorem ſe habiturum in ſæculo occaſionem peccandi contra caſtitatem, quàm in religione, præſertim, ſi non poſſet ſine magno incommodo uxorem ducere.

5. Minùs obſtat, quòd ſecundo loco pro ſe afferebat confeſſarius, nempe pœnitentem debere ſub peccato graui obedire confeſſario, atque adeò, dum non obediebat, manifeſtare, ſe non eſſe diſpoſitum ad recipiendam abſolutionem. Hoc, inquam, minùs probat, quia pœnitens ſolùm debet implere pœnitentiam, ſibi à confeſſario impoſitam: quo ad reliqua verò poteſt quidem confeſſarius declarare pœnitenti ea, ad quæ aliunde pœnitens ſub peccato tenetur, v.g. reſtitutionem,

nem, relinquere occasionem peccandi proximam, abstinere à tali contractu vsurario, & alia similia, quæ si pœnitens non habet animum obseruandi, non est dispositus ad absolutionem: non tamẽ potest confessarius quidquam aliud sub peccato ei præcipere, nisi id, quod in pœnitentiam imponit, in qua imponenda habet se vt judex; quoad alia vero se habet vt Medicus, cuius non est præcipere, sed consulere, & declarare ægroto, quæ sint media necessaria, vel vtilia ad sanitatem tuendam, vel recuperandam. Egressus autem à Religione non est materia apta, quæ imponatur pœnitenti pro pœnitentia suorum peccatorum, vt ex se constat, possetq́ue meritò pœnitens eiusmodi pœnitentiam nolle acceptare, quam prudenter putaret saluti propriæ spirituali obfuturam magis, quàm profuturam.

6. *Dices:* Confessarius prudenter judicat, statum religiosum non expedire illi Nouitio, in peccata frequenter relabenti: potest ergò saltem in pœniten-

tentiam imponere, vt ſtatum illum relinquat.

Reſpondetur, poſſe prudenter credere Nouitium, ſibi expedire magis ad ſalutem ſtatum religioſum, in quo tranſacta vehementia tentationis illius, faciliùs poterit reſipiſcere, & corrigi, cùm habeat optima ſociorum exempla, diſciplinæ obſeruantiam, exhortationes, & alia eiuſmodi media, quibus in ſæculo carebit, quare ex hoc capite non eſt, cur obedire teneatur confeſſario.

7. Arguebat tertiò, quia Nouitius debet impedire damnum, quod ſuo Ordini inferre poteſt, cùm vna ouis malè infecta inficere poſſit omne pecus: quare exire debet, ne ſuo exemplo alios ad perditionem ttahat. Reſpondetur facilè, in primis pœnitentem non teneri cum tanto detrimento ſuo impedire, & præcauere damnum alienum, quod per accidens ſequi poſſet, & præter eius intentionem. Deinde etiamſi ad ſæculnm redeat, non minùs, ſed maius poterit aliis nocumentum afferre; quò enim ſæcula-

la-

lares faciliùs prauis exemplis afficiuntur, quàm Religiosi obseruantes, eò magis poterit illis vitiosa sua conuersatione nocere. Denique non videtur esse magnum periculum grauis huius nocumenti; quia dum vitia ita sunt occulta, vt non nisi intra confessionem manifestentur, non transeunt ad sodales: Si autem transire incipiant, jam tunc sese prodent, ita vt ex notitia illa possit debitum remedium extra confessionis sacramentum adhiberi.

8. Vltimò allegabat pro se confessarius, quòd Nouitius ille grauiter, & iniustè deciperet Religionem, tacendo, & occultando defectum, qui eum ineptum reddit ad statum religiosum, quem defectum si Prælati scirent, procul dubio eum non admitterent ad vota religiosa, nec ad professionem. Respondetur, hunc Nouitium, de quo agitur, non decepisse Religionem, quia quando ingressus fuit, vel fortè non habuerat in sæculo hæc vitia, vel conuersione sua mores correxerat, & spem habebat melioris vitæ: morbum

bum autem spiritualem postea contractum non tenetur ex justitia manifestare Prælato, vt ejiciatur: Sufficit aperire in Confessione ad quærendum remedium. Hactenus Cardinalis.

Confessarius obscœnorum.

Casvs XVII.

Lamentandus.

R Ecaredus adolescentulùs ingenuè, 537
pudicéque educatus inducitur à perditissimo juuene primùm ad tactus impudicos, tum denique ad ipsam pollutionem penitus sibi incognitam, & ita miserabiliter insueuit partim priusquam nouerit esse crimen lethale, partim etiam postquam probè à confessario edoctus detestandam malitiam, vt etiam post plurima firmissima proposita desistendi, post adhibita varia media persistendi in bonis propositis, nihilominus rela-

relabatur bis, ter, per hebdomadem in idem fœditatis lutum. Quì denique iuuandus? An neganda ipsi absolutio? Quid peculiariter obseruandum circa confessiones implicitorum variis criminibus repugnantibus castitati?

538 Vtinam, ô vtinam non centuriæ, nõ myriades eiusmodi lamentandorum, & sanguineis lachrimis deplorandorum Recaredorum exhausissent pharmacopæa confessariorum? Referam, quæ tum de his, tum de aliis obscœnis existimaui post longam reflexionem esse hic memoranda. Quæritur ergo I. *quî debeat se confessarius peculiariter gerere circa examen obscœnorum?*

539 ℞. I. Quia ex vna parte certum est, multa grauissima peccata carnis taceri sæpe in confessione, vel ex damnanda verecundia, vel quòd non habeantur pro mortalibus, & tamen in illis pergatur, nisi confessarius impediat, quærẽdo, examinando &c. Ex altera autem parte palàm est, tale examen prætermittendum esse, nisi aut necessitas, aut no-

notabilis vtilitas depoſcat, eò quòd pœnitentes ſcandalizentur, quando cõfeſſarius ſciſcitatur ſine neceſſitate res tam fœdas, ipſéque eſt in periculo, ne det cauſam motibus carnalibus, aut etiam fœdioribus rebus in ſuo corpore, & proinde meritò pronunciat P. Reginaldus *lib.2.n.34.* eſſe periculoſiſſimum tam confeſſario, quàm pœnitenti diu immorari in examine circa ſextũ præceptum, ideo ſi vlla in re difficile eſt tangere medium, reuera eſt in præſenti materia. Vt ergo illud medium tangant paulatim noui confeſſarii, inſeruient in primis doctrinæ illorum Theologorum, qui partim generatim, partim ſpeciatim in hac materia tradunt, confeſſarium non teneri ad inſtituendum tam accuratum examen, quàm putant multi.

II. Itaque poterit ſcrupuloſus con- 540
feſſarius ſequi in praxi doctrinam eiuſdem Regin. tradentis, confeſſarium nõ teneri illa interrogare, niſi quæ certò nouit omitti à pœnitente; nec teneri in-

interrogare, nisi consueta huius conditionis hominibus, & communiter nota, vt exprimit idem Regin. *n. 34.*

541 III. Habendæ in prompta memoria illæ de obscœnorum confessionibus quatuor Regulæ, quas ex optimis autoribus exhibui collectas in Clypeo Clement. Iudic. *part. 2. dec. 2.* & quas ideo hic non repeto; quia lectores meorum Alphabetorum singulariter sunt auidi illius libelli jam tertium edendi, ob jam distracta omnia exemplaria priorum editionum; sicuti & perutiliter legentur, quæ de quæstionibus circa sextum præceptum scripsere Ioann. Gerson *tom. 2. opusc. in tr.* de arte, seu sciētia audiend. confess. *à consid. 14. ad 21.* Angelus apud Reginald. *cit. l. 2. n. 35.* & in tract. de prudentia confessarii *c. 3. n. 19.* Henriq. *lib. 6. summæ c. 29.*

542 Notandum tamen, haud quaquam proponendas esse omnes quæstiones, quas hi exhibent, sed cum delectu magno, eaque verborum grauitate, modestia, & breuitate, vt pœnitens nihil mali

mali diſcat, aut ſcandalizetur, ſicut in Germania ſcandalizarentur multi, ſi confeſſarius vteretur verbo familiariſſimo ſcriptoribus Italicis, & Hiſpanicis, cùm vulgariter vocant *erectionem membri virilis*, id, quod nos in Germania communiſſimè appellamus motum, ſeu commotionem carnalem, in Gallia commotionem, vel ſentimentum inhoneſtum.

IV. Si confeſſario, dum hæc quærit, 543
oriantur turpes imaginationes, motus, aut initia alicuius pollutionis, aut denique ipſa pollutio, ne idcirco deſiſtat à debito officio, ſed animum ad Deum erigat, proteſtando breuiter, talia ſibi diſplicere. Et quando dubitat, vtrùm aliqua interrogarit ex ſola curioſitate (quæ ſanè eſt hic multum, licèt non vtique ſemper mortaliter, culpabilis, an ex fine honeſto, ſeu animo meliùs intelligendi ſtatum pœnitentis, eumque juuandi, attendat ad doctrinam traditam *Caſ.5.n.217.*

V. Quamuis adoleſcens confitea- 542
tur,

tur, se exercuisse turpes tactus, si tamen confessarius non sciat ex prioribus cõfessionibus, illum solere pollui, non est vtique statim interrogandus, vtrum sit pollutus, nec ne; præsertim quando est solum sedecennis circiter, sed satius est, vt vel illam quæstionem penitus omittat, vel sciscitetur primum, an illi tactus fuerint diuturni, & an ad voluptatem quærendam, quorum alterutrum si neget, non est vlterius pergendum; at si vtrumque fateatur, quæri potest, an fuerit illum tactum secutus aliquis humor corporis, aut humectatio; feminis autem longè rarissime proponenda est quæstio de pollutione, quia vel rarò il-
545 lis euenit, vel non aduertunt. Itaque quando confitentur aliquæ, de quibus nosti, vtrùm sint solutæ, an ligatæ &c. tactus actiuos simul & passiuos, vel passiuos duntaxat, communissime solum quære, quoties? Vide quod de fœminis scripsi in part. 1. *alphab. matrim. Cas. 16. n. 391.* & quod in part. 2. *Cas. 15. n. 585.* de viris confitentibus, quòd

cum

cum vxoribus congreſſi ſint à tergo; & adde Reginaldum *l.22.n.49.* ſic ſcribentem: *Non eſt Sodomia, ſi mares ſe mutuo complexi etiam vno alteri ſuppoſito ſequatur ſeminis effuſio, dummodo non fiat intra vas præpoſterum, ſed eſt ſolum mollities, eaque grauiſſima, eamque ob rem explicanda in confeſſione ad aperiendam malitiam effrœnatæ libidinis.* Diana tamen *part.1.tr.7.reſ.12.* cenſet expreſsè, ſufficere, ſi talis dicat: *Sum pollutus tangendo alterum impudicè.* Tuta eſt hæc ſententia, quia fatetur ipſe Reginaldus, illam circumſtantiam incumbendi non mutare ſpeciem.

VI. Meminerit etiam confeſſarius 546 tum communiſſimæ doctrinæ de non neceſſariò aperiendis circumſtantiis aggrauantibus intra eandem ſpeciem, tum eorum, quæ circa tactus & oſcula ſpõſorum inter ſe tradidi in ſecunda part. Alphab. matrim. *caſ. 17.* quia eorum frequens vſus, ſicut non infrequens eorum, quæ ibidem notaui de tactu coniugum mutuo cum periculo pollutionis,

nis. Item sciat, sponsam facientem alieno potestatem sui corporis probabiliùs non admittere peccatum mortale iniustitiæ; nec maritum, aut vxorem, quæ sine vllo desiderio delectatur morosè imaginatione alieni, vel alienæ probabiliter teneri in confessione exprimere circumstantiam aut sui coniugii, cùm tamen teneatur sui voti obligatus voto castitatis; aut personæ tunc cogitatæ,
547 secus de desiderante, & desiderato. Puellam quoque, quæ prima vice commisit fornicationem non teneri dicere: *Nunc primum amisi sertum virginitatis*; sicut nec sponte indicare gradum affinitatis, aut cognationis, si forte incestum commisit, sed ex probabili sufficere si dicat: *commisi incestum cum aliquo*. Norit quoque Confessarius, esse recentissimo decreto Inquisitionis approbato à Moderno Pontifice damnatam hanc sententiam: *Mollities, sodomia, & bestialitas sunt eiusdem speciei infimæ, ideoque sufficit dicere in confessione, se procurasse pollutionem.*

Qua-

Quæritur II. quibusnam remediis curandi laborantes ea infirmitate, qua Recaredus suprà descriptus. 548

Fui non semel hac quæstione pulsatus; verè inanis est pœnitentia, quam sequens culpa coinquinat; nihil prosunt tormenta, si replicantur peccata; quia igitur totus mundus, & infernus, vt S. Christinæ Virgini ostendit Christus Dominus, hoc scelere est inquinatus, necesse omnino est, vt confessarius præsertim adolescentum, & singulariter otiosorum, habeat in promptu alexipharmaca, seu medicinas præseruatiuas aduersus hunc exitialem morbum. Iuuerit ergo imprimis habere in memoria ea, quæ tradit Toletus in summa *lib. 5. cap. 13.* Cornelius à Lapide *in cap. 38. Genes.* de Her, & Onan. Drexelius in Niceta de malis libidinis. Et vero To- 549
letus *l. c.* sic pronunciat: *Peccatum mollitiei est difficillimæ curationis, quia occasio semper est cum homine & est adeò vniuersale, vt crediderim, maximã partem damnatorum hoc infici peccato.* Vix

Vix puto, esse aliud efficax remedium, quàm frequentissimam confessionem cum vno, eodemque confessore, vt fiat ter in hebdomade, si fieri possit; est enim hoc sacramentum maximum frœnum, & qui hoc non vtitur, non sibi promittat emendationem, nisi per miraculum à Deo factum, vel rarissimum priuilegium. Ita Toletus, ita ego, & autores omnes periti, nisi quòd susceptio matrimonii, aut ordinis Religiosi (Clericatum in sæculo nulli omnino, qui juris sui, inque hoc vitio inueterarus sit, suaderẽ) longè plurimis, si non plerisque profuerit ad extirpandum hoc scelus.

550 Primum ergò, & vniuersale remedium est frequens, & saltem octiduana confessio. 2. Exquire ex tali homine, in quemnam Cœlitum feratur singulari pietate, aut fiducia; vbi cognoueris, expediet sæpe suadere, aut in pœnitentiam iniungere, vt per tres, quatuor hebdomadas, quotidie manè, & vesperi dicat flexis genibus: *Domine Deus, qui flammas æternas præparasti omnibus*

bus libidinoſis, promitto tibi, me in honorem huius mei fideliſſimi patroni hac die, hac nocte abſtenturum omni turpi tactu meipſius. 3. itaque plurimis profuit mirifice, emiſiſſe quotidie per mẽſem, votum ſeruandæ caſtitatis, ſeu non delinquendi illo die. 4. Prodeſt quoque obtuliſſe ante aram Virginis Matris manus ſuas, eique donaſſe cum firmiſſimo propoſito eas ob reuerentiam illius, non extendendi intra tot, aut tot hebdomadas ad illicita. 5. Quin & 551
quandoque dixiſſe tali homini: *Scio, eſſe te ita ingenuum, vt malles vtique mori, quàm admittere peccatum beſtialitatis, & tamen magni viri rati ſunt* (non vetat Pontifex relationem, ſed approbationem, & ſequelam huius doctrinæ) *hæc duo crimina eſſe eiuſdem malitiæ; & verò ſi Magiſtratus noſſet, à te id committi, raperet te in carcerem, atque plecteret pro merito.* 6. Reperiemus in die extremi judicii multas Myriades illorũ, quos mirificè juuit ſub initium tentationis inuocata per ſuam *immaculatam*

conceptionem Virgo verè immaculatissimè concepta; item huius Castissimus sponsus Iosephus, Angelicus Doctor,
552 Angelicus Adolescens Aloysius. 7. Alii mutati in alios rediere, vbi ad aliquam ædem Lauretanam missi à confessario ediderunt illic votum castitatis ad tempus, sicut & qui decreuere sibi grauem pœnitentiam, si relaberentur, & relapsi persoluère cum detestatione inconstantiæ. 8. Magna corporis maceratio est quidem efficax medium, at fabulam canes surdis, si coneris talibus eam persuadere, non item si aliqua jeiunia, disciplinas &c. 9. Alia remedia suppeditant Filliuc. *tr. 7. sub finem in Instruct. confessarii c. 3.* Busæus *in Panario*, Fornarius *in Instit.* Costerus *in libello sodalitatis*. Porro an ignorantes, hanc turpitudinem esse crimen lethale, sint docendi veritatem, dixi Cas. 7. *n. 315.* His junge casum, quem *n. 536.* descripsi ex Lugone.

553 Meum judicium de magna corporis maceratione non iniungenda deditis in-

inquinationi ſui ipſorum, firmat ſuo calculo doctus Marchantius in Candelabro *tr. 5. lect. 7.* referens hunc alium

Caſum Lamentabilem.

MIratus ſum ego, & non ſine ſtomacho, audiendo in confeſſione juuenes ferè triginta annorum, qui ob laborem diurnum nullum ſe peregiſſe jeiunium fatebantur, interim vix diem præteribant, quin propriũ pollueren corpus, libidinẽ in ſe prouocando. Et dicebam ego: qui poteſt fieri, vt fractos laboribus diurnis vos dicatis, nec vnius jeiunium diei ferre poſſe ob corporis defatigationem nimiam, & adhuc quotidie fere libidinoſa prouocatione corpus eneruatum magis defatigetis? In talibus ſi excuſatio à jeiunio ob labores toleranda videtur, intolerabilis eſt adeo frequens libido, & nec tam fragilitati adſcribenda, quàm obfirmatæ conſuetudini malitiaſæ; & tamen neſcias, quam eis pœnitentiam debeas iniungere, quia jeiunia carnis mor-

tificationi apta non adimplebunt. Ita Marchantius.

Confessarius diuersorum peccatorum.

CASVS XVIII.

Quodlibeticus, & Principalis.

554 *SOphronius ex familia S. Francisci mihi notus, confessarius & capellanus existens cuiusdam Magnatis, admonitus ab aliis religiosis beneficiatis, vt Domino illi faceret scrupulum de decimis; quæ illis Religiosis debebantur, candidè, & absolutè respondit:* Patres, *inquit,* videam vestra priuilegia, vt sim certus de vestris decimis; ego in peruigilio festi, quo ipse confessurus est, admonebo ipsum de isto debito; si noluerit acquiescere, ego accepto meo breuiario ipsum deseram, ne animam meam perdam, quam vt saluem factus sum

ſum Religioſus. *Fecit quod promiſit, & illo ſuo zelo, ac prudentia effecit, vt ille Dominus ſine ſtrepitu juris (quod diutius protrahebatur) per ſententiam pii, ac docti arbitri Decimas extraderet.*

Narratio hæc tota eſt Gregorii Terentii in confeſſione Idiotæ *c. 3. §. 5. q. 2.* quam poſſem vocare abſolute Caſum *Principalem*, ſed nuncupo *Quodlibetium*, quia ſub eius titulo, & quaſi vmbra ſequentibus Paragraphis reſoluam, quæ libuerunt potiſſimum ex tot ſpeciebus peccatorum pertinentium ad tribunal arcani judicis, cùm metus offendendi ipſa multitudine, ac libelli magnitudine lectorem, non permittat, vt decimam, vigeſimam partem proponam. 555

I. Itaque *ſiue Dux militiæ, ſiue Præfectus, ſiue Princeps diademate coronatus,* vt cum S. Chryſoſtomo loquar, manifeſtet in confeſſione aliquod mortale peccatum ſine numero, ſpecie, aut modo, quo poſſit confeſſarius prudenter judicare, peccaueritne mortaliter 556

coram Deo, tenetur confessarius illum interrogare, æque ac plebeum, quia Christus non condidit pro Principum Confessionibus peculiarem Theologiam. Quod si quid ex obliuione omittat, cognoscente confessario hanc obliuionem, erit necessario, aut non necessario monendus juxta diuersas sen-
557 tentias relatas superius. Si autem ex ignorantia non confiteatur, tum vel illud peccatum nocet soli Principi, & tunc docendus, vel non docendus est juxta ea, quæ in Theol. Iur. Mor. trado *c.37.n.56. & seqq.* ad quæ loca me retuli supra *n.316.* vel nocet aliis ob publicum scandalum &c. tunc monendus est, vt communi autoritate, & ratione probo in cit. cap. *37.n.71. & 106.* & vel maximè si dubius interroget confessarium, vt ibid. *n.74* doceo ex communi, & certa, excipientibus contra Coninck, & Bonacin. *ibid.* relatos Tannero, ac Morono casum, quo ex manifestatione veritatis imminerent grauissima mala.

At

At *quid si confessarius judicet, aliquam legem, fœdus, bellum, indictionem tributorum, decretum &c. differendi ad certum, vel incertum tempus persolutionem debitorum liquidissimorum, quæ à Principe vel facta, vel facienda vel tacite approbata; dissimulataue sunt, repugnare Deo, Princeps autem secutus judicia suorum Consiliariorum existimet non repugnare?* 558

℞. Si consiliarii reuera vnanimiter existiment, illa omnia, aut singula esse juri conformia, non video, cur confessarius non possit censere, inesse tali existimationi probabilitatem saltem extrinsecam; ergo non negabit absolutionem Principi sequenti judicium Consiliariorum, per doctrinam communem traditam supra *n. 112.* Si autem & confessarius, & consiliarii habeant persuasum, aliquid eorum esse contra Deum, & conscientiam, non apparet, quomodo confessarius debeat postponere suum, illorumque judicium persuasioni Principis, cùm præsertim totus mun- 559

dus norit, consiliarios solere se, quoad possunt, conformare nutui sui Domini.

560 Sed *quid censendum de facto Sophronii supra relato?*

℟. Sine dubio potuere adesse (& quidni præsumam, reapse adfuisse?) tales circumstantiæ, conditionesque ex parte tum Decimarum, tum ipsius Principis, vt Sophronius pronunciandus sit laude, imitatione dignissimus; aliquæ, ob quas neutro dignus: Legat, oro, perpendatque sedulò quiuis Magnatum confessarius, quæ idem Terentius ad verbum describit ex Cardinale de Lugo, *de pœnit. disp. 2*❧*sect. 2. n. 37.* sed simul etiam caueat, ne sicut aliqui Concionatores, ita etiam ipse nimis facilè præbeat credulas aures rumori, famæ, attestationibus, seu plebeorum, seu etiam illustrium virorum.

561 II. Quando nobiles accusantur de defectu solutionis Confessarius non de-
" bet facile iis negare absolutionem, nisi
" constet, eos in ista re iniquè agere; su-

spi-

ſpiciones, & dicta creditorum ſæpe nō
ſufficiunt. Et verò ſi agatur de ſolutio-
ne redituum perſonalium, vel etiam re-
alium, faciliùs excuſari poſſunt, etiam
ſi aliquot annos non ſoluant, quia ferè
conſuetudine receptum eſt, vt in penſi-
onibus annuis non fiat in promptu ſo-
lutio. Quòd ſi in confeſſione ſe accu-
ſent, quòd debita non ſoluerint, & pu-
tentur bona fide exiſtimare, ſe poſſe ad-
huc ſolutionem differre, poſſet ſacer-
dos diſſimulare eam inquiſitionem, ſi
animus eorum crederetur offendendus,
& maius bonum, quod intenditur, im-
pediendum timeretur. Si tamen non
putentur eſſe in bona fide, vel ignoran-
tia videatur craſſa, ſuauiter ſunt mo-
nendi, & inſtruendi. Hæc omnia ex- 562
ſcripſi ex Leſſio in Auctario *verb. con-
feſſarius Caſ. 12.* attamen confeſſarius
in Heluetia non ſupponet illam con-
ſuetudinem non ſoluendi in promptu
annuos cenſus, ſi enim vlla gens eſt hac
in re ſeu rigida, ſeu, vt malo loqui, ſe-
ria, ſunt Helueti; quorum morem ſi

sectarentur aliæ gentes, non tam multi redigerentur denique ad incitas. Verè rarissimè creditori, raro admodum debitori prodest accumulatio duorum, trium censuum. Cauendum tamen, ne extorqueatur solutio in iis casibus, in quibus Theologi tradunt, posse differri etiam inuito creditore.

565 III. Quidam vir nobilis est in mora soluendi debitum vnciarum ducentarum ex contractu, sæpius confitetur, & non soluit, habet tamen animum soluendi, quærit Confessarius, an sit illi absolutio neganda, maximè cùm creditor multoties ab illo petierit solutionẽ. Videtur mihi non ita rigidè procedendum esse; nam quando debitor habet animum soluendi, neque creditor patitur ex dilatione solutionis damnum, mortalis culpæ minimè damnandus videtur; talis enim dilatio non est ipsi creditori adeò iniuriosa, vt debitor judicãdus sit lethalis criminis reus. Non auderem sequi hanc sententiam, nisi patronos haberem Molinam de just. *tom. 3.*

tr. 2.

tr. 2. diſp. 753. n. 1. & Bonacin. de contr. *diſp. 1. q. 6. n. 4. Notent hanc deciſionem confeſſarii, quia tollit multos ſcrupulos, maximè in confeſſionibus Nobilium, qui permultos menſes, ſine juſta cauſa differãt reſtitutionem, ſed vrgeant ſemper propter ſolutionem, maximè quando foret magna, & commodè poſſet fieri reſtitutio.*

Hactenus repræſentaui formalia Dianæ *part. 1. tr. 17. ſeu 3. miſcell. reſ. 3.* quibus addo, tales creditores (ſicut & qui eodem modo differunt ſolutionem cenſus, de quibus ſuprà *n. 561.*) teneri in conſcientia reſarcire damna, quæ creditori orta ſunt ex procraſtinatione debitæ ſolutionis.

Addo quoque, tuum Confeſſarium 564 non teneri reſtituere, aut ſoluere pro te tuo creditori, quando tu ideo non ſolues, quia ipſe ex obliuione, aut ignorantia craſſa, & vincibili neglexit te commonefacere de tuo debito. Bonacin. *diſp. 1. de reſtit. q. 2. p. 11. n. 13.* Filliuc. *tr. 7. c. 12.* atque alii multi contra

alios. Ratio est, quia obligatio restitutionis non oritur nisi ex violatione justitiæ, aut contractus, vt alibi ostendo; Confessarius verò tuus non lædit justitiam saltem respectu tui creditoris, dũ te non monet; nec enim est huic, sed tibi obligatus. Quæ tamen ratio tunc illum non liberat eo onere, quando tibi interroganti, an tenearis soluere, aut restituere negat ex ignorantia crassa, Laymannus *lib.3.tr.4.c.7.n.6.* Filliuc. de pœnit. *tr.7.c.12.* & alii communiter; nam tunc eius responsum est causa positiua, & vera damni; ergo tenetur ex justitia te monere, seu edocere veritatem; si autem nequeat, satisfaciet ipse. *At est Religiosus?*

℟. Monasterium non tenetur de culpa sui Religiosi; ergò si hic nihil habet subiectum suæ liberæ dispositioni, ad nihil obligabitur, nisi ad pœnitentiam, & ad monendum pœnitentem juxta dicta *Cas. 6. n. 298.* Sicuti etiam quiuis Confessarius tunc tenetur ad hæc duo sola, quando illud falsum respon-

ſponſum prouenit ex ignorantia, aut in aduertentia ſolùm venialiter malis. Coninck *diſp. 8. de ſacram. dub. 17. n. 144.* poſt Leſſium, atque alios contra alios; nam leuis culpa non gignit grauem juſtitiæ obligationem, gignit autem ſæpe grauis.

IV. Vſura propriè, & theologicè eſt 565
lucrum ex mutuo vi mutui; ſeu eſt contractus, quo vltra ſortem (id eſt ſummã capitalem) aliquid pretio æſtimabile, tanquam debitum ex juſtitia exigis, vel ſperas ideo præcisè, & formaliter, quòd rem quampiam dederis mutuam; adeóque ille omnis, & ſolus eſt reus vſuræ, damnatæ legibus diuinis, eccleſiaſticis, Cæſareis, qui dans alicui mutuò pecunias, frumentum, vinum &c. exigit, aut ſperat aliquid pretio æſtimabile vltra ſortem, tanquam ex juſtitia debitũ, non valens in ſua conſcientia aliam huius exactionis, & ſpei rationem reddere, quàm hanc: Dedi Caio mutuos centum aureos refundendos poſt annum, quid ni meritò poſt annum exigam

gam præter illos centum adhuc duos, aut quinque alios? Debebo per tres annos carere mea pecunia; ergo hoc ipso competit mihi jus petendi annuatim
5662. 3. 5. per centum. Secus si talis possit coram Deo dicere: Lucrarer probabiliter his 100. aureis annuatim quinq; alios, aut si hos 100. aureos dedero mutuos ad triennium, probabilissimè intra hoc triennium adibo damnum 15. aureorum, ergo meritò paciscor de quinque per singulos nnnos; adeóque vera, & non ficta spes lucri cessantis, verus, & non fictus metus damni emergentis excusat ab vsura paciscentes de tribus, quatuor, quinque annuis pro centum mutuò datis.

567 V. Hæc cùm sint apud Theologos extra omnem controuersiam, sequitur, vsuram propriè dictam committi in sequentibus Casibus. 1. quando dicis: quia hæ pecuniæ jacent in arca sine emolumento, dabo illas mutuo, Ich wills außleihen/vt in singulos centenarios recipiam quinarium annuum; secus,

cus, ſi non des propriè mutuò, ſed emas illis cenſum annuum, vt ſolent Germani, & obſeruat Laymannus *lib. 3. tr. 4. c. 18.* vocans contractum *Germanicum*, qui quidem contractus cenſualis nequit celebrari cum perſona, quæ neque ex bonis ſuis, neque propria induſtria poteſt lucrari tantum, quantum exigitur pro canone annuo, ideò qui plus exigit, eſt veris vſurariis ad æternos rogos deſtinatis accenſendus. 2. Admittis vſuram, non quidem 568
apertam, ſed palliatam, & ſimul mortaliſſimè mortalem, tum quando vendens domum Caio dicis: ſi mihi pro illa exhiberes jam 1000. aureos, contentus forem, at quia ſolues primùm poſt annum, dabis 1050. eſt enim perinde ac ſi diceres: Mille aureos, quos deberes mox mihi repræſentare, relinquo tibi per annum, ea conditione, vt poſt annum ſoluas 1050. Laymann. *l. c. cap. 16.* tum quando non ſolui tibi cenſum annuum 60. aureorum, quem debebam ante annum; non ſatisfeci pro victu anno

nuo excurrente ad 60. aureos, & ideo à me petis 62. aureos, est enim eadem
569 ratio huius, quæ prioris; tum quando dicis: depono apud te hos mille aureos, dans potestatem vtendi iis pro libitu, ita tamen vt in fine anni restituas depositos vna cũ aliis 20. 30. 50. Laymann. *ibid.* tum quando dicis: Do tibi incensum annuum hos 100. aureos, sed volo vt statim mihi ex iis reddas quinque, & in posterum annuatim quinque. Lessius in Auctario, *verbo Confessarius Cas.* 2. tum si vltra sortem aliquid exigas, ideò quod te obliges, ad non repetendam sortem vsque ad certum tempus; nam S.D.N. Alex. VII. die 18. Martii huius anni 1666. inter alias 16. propositiones damnauit contrariam huic nostræ resolutioni; tum quando hodie repræsentas pro plaustro vini tradendi post tres menses solum 30. aureos, cum tamen hodie constet 34. & nemo pauperum prudenter timeat, nemo diuitũ prudenter speret, fore, vt post tres mẽses excrescat ad 34. Laymann. *ibidem*
in

in simili; tum quando dicis: Emo à te pretio currente, id est 20. florenis hanc vaccam, sed eam tibi relinquam toto anno, ita tamen vt & vitulum, quem pariet mihi adferas, & præterea tres florenos; tum probabiliter quando mihi 570
debens post annum pendere 100. aureos dicis: Pro illis 100. exhibebo tibi nunc 90. & non plus; nam videris vendere solam exspectationem temporis, adeóque habere solam rationem mutui, vt rectè Laymann. *l.c.c.17.n.32.* ex communiore, vocans tamen non improbabilem contrariam opinionem Nauarri, Toleti, & aliorum, eò quòd videamus quotidie, & maximè post pacem Imperio restitutam Chirographa mille aureorũ repræsentandorum post sexennium, deennium, emi nongentis, octingentis, aut etiam quandoque septingentis florenis. Obserua autem ex Lessio *cit. verb. census Cas. 3.* quando alicui e.g. mercatori das pecunias secundum vsum communem, & bona fide, te censeri dare eo modo,

quo

quo licitè fieri poteſt; ergo ſi ſubſit juſtus titulus exigendi plus, quàm dederis, licèt eum titulum ignores, poteris tamen plus exigere. Hanc doctrinam, quæ eſt etiam Nauarri contra alios, applica multis aliis caſibus.

571 VI. Poteſt ex probabili ſententia confeſſarius eſſe contentus confeſſione, qua dicis: Commiſi furtum mortale ſemel: bis locutus ſum de rebus venereis cum periculo, ne aliqui ex auditoribus inducerentur in graues tentationes; etſi enim competit confeſſario jus quærendi ex primo, quanta fuerit à parte rei illa ſumma, à ſecundo autẽ quot numero auditores fuerint ſcandalizati, aut potuerint ſcandalizari: & interroganti teneatur in conſcientia reſpondere diſertè pœnitens, attamen confeſſarium non obligari per ſe interrogare, & pœnitentem non teneri ex ſe certam quantitatem, certum, numerũ exprimere tradunt Lugo, & alii alibi à me relati.

572. VII. Committuntur in noſtra Germa-

mania ſatis rarò per Dei gratiam duella ſolennia, ideſt decertationes factæ vi prouocationis ad certum diem, locum, cum chartellis, coram teſtibus, & fideiuſſoribus, cum periculo mortis, aut mutilationis; at verò priuata patrãtur ſatis, ſupérque frequenter; nam priuatum duellum eſt concertatio duorum facta cum loci, & temporis determinatione; cumque mutilationis, vel occiſionis periculo; attamen ſine chartellis, teſtibus, & fideiuſſoribus. Bonacina de cenſur. *d.2.q.6.p.2.* enucleatè explicans hanc materiam, & Palaus *tr. 6.diſp.6.p.7.* Licèt autem vtraque ſint ſub reſeruata excommunicatione iuſtiſſimè, ſanctiſſimè vetita, & Concilium Valentinum hoc, aut illo duello decertantes nominet *latrones, & homicidas nequiſſimos,* attamen Laymannus 57
lib. 3.tr.3.p.3.c.5. teſtatur, bullas priuata duella vetantes ſub excommunicatione reſeruata non obligare in Germania, & partibus ſeptentrionalibus, tum quòd ignorentur, tum vel maximè,

mè,

mè, quia nunquam fuere cum tanto rigore receptæ; quod esse bene notandũ obseruat Doctor Sueuus P. Georgius Kiene in libello de casibus reseruatis *p. 2. c. 7. n. 3. in fin.* Diana quoque *part. 5. tr. 14. res. 103.* non diffitetur Patres, nostræ Societatis posse extra Italiam vi suorum Priuilegiorum absoluere ab eadẽ excommunicatione respectu duellorum priuatorum; nec dubitat, quin Episcopus absoluat, quando duellum est occultum, & non deductum ad forum contentiosum. Saltem in nostra superiore Germania Mendicantes absoluunt sine scrupulo. Congrediuntur Ingolstadii persæpe studiosi Academici duello propriè dicto priuato, nec tamen recurrunt vel ad sedem seu Pontificiam; seu Episcopalem. Atque ita respondi aliquando interrogatus litteris à quodam Religioso Prælato.

574. VIII. *Quantum modestè audeo, rogo R. V. vt in Alphab. promisso confessariorum non omittat materiam de sollicitantibus in confessione; pœnas latas, seu feren-*

endas non omittat; item quid censendũ e confessionibus complici sacerdoti fatis; & præsertim in rebus carnalius &c. & speciatim, an obligatio pœnitentibus grauis incumbat solicitanem denunciandi; qualiter facienda; apud quos; quantum fidei faciendum denunciantibus.

Sunt hæc verba pars Epistolæ à quodam Iuuene Doctore Theologiæ, mihi singulariter charo ad me exaratæ 12. Octobris anni 1665. Et quidem non destinaueram initio quidquam de illo obiecto scribere; attamen, vt illi petitioni, & aliorum fortè desiderio aliquid dem, vtque aliquid conferam ad stabilimentum timoris, & horroris, quo cõfessarii Germani percelluntur aduersus hoc plus quam diabolicum scelus, repræsentabo hic ea, quæ post alios Pontifices statuit circa illud Gregorius XV. ann. 1622. die 30. Augusti, apud Ferdinand. de Castro Palao *tr. 4. disp. 9. p. 1.* Explicationem dubiorum reperiet Lector tum apud Palaum *l. c.* tum singu- 575

la-

lariter apud Dianam *parti 4. tr. 5. toto*, referentem plures alios.

576 Ratio cur abstineam explicatione, est, quia puto, non sine causa abstinuisse scriptores Germanos Tannerum, Laymannum, Dicastillo, Kiene, Busenbaum; an quia timebant, ne commentando docerent peccare? an quia sciebant, eiusmodi bullas, tametsi verè sanctissimæ sunt, non esse receptas in Germania, nec sperabant receptum iri? an quia non videntur Germanæ mulieres induci posse, vt sollicitatæ accedant vel Episcopos, qui sunt Magni Principes, vel eorum Vicarios in spiritualibus Generales? Qui sæpissime sunt vel simul Episcopi Titulares, vel Canonici Cathedrales, & hoc ipso maiores Domini, quam vt fœminæ sustineant cum iis loqui de eiusmodi rebus. An verendum, ne si præscriptus processus obseruetur, sit fortè maius scandalum oriturum ratione tum pusillorum, tum vicinorum hæreticorum, quàm fructus, qui speraretur ex denunciatione?

Hoc

Hoc in primis certum est, non esse a- 577
pud nos receptam bullam Vrbani apud Dianam *l.c.* quatenus mandat, vt approbandis confessariis prælegatur, aut intimetur obligatio monendi sollicitatas, vt denuncient. Deinde neque ego, qui in ualde diuersis Episcopatibus sum versatus, neque alii à me interrogati, audiere quidquam de receptione, & vsu illarum bullarum, nisi forte in vno Episcopatu.

Possem complures Vicarios Generales nominare, ad quos nihil vnquam eiusmodi delatum, non nisi vnum in vnico casu. Publicatio illarum bullarũ nulla facta à nostratibus Episcopis, sed solùm à Prælatis Regularibus, qui Regulares forte censent, se non obligari, nisi etiam sæculares sint obstricti; constat enim, Regulares posse se moribus sæcularium in locis, in quibus habitant, accommodare quoad leges communes vtrique statui, sicuti sunt illæ bullæ.

Ergo audiamus Gregorium Pontifi- 578
cem,

cem, qui quidem statuit, vt omnes, & & singuli sacerdotes tam exempti, quam non exempti (seculares, & Regulares) qui personas, quæcunque illæ sint, *ad inhonesta, siue inter se, siue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu sacramentalis confessionis siue ante vel post, immediatè, seu occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi etiam ipsa confessione non secuta, siue extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocunque, vbi confessiones sacramentales audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem cõfessiones audire, solicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones siue tractatus habuerint, in officio sanctæ inquisitionis seuerissimè puniantur.* Sunt hæc verba formalia Pontificis apud Palaum *l.c.p.1.* qui Pontifex ibidem tribuit Episcopis jus procedendi contra tales sollicitantes, sicut proceditur in causis Religionis; adeòque reos repertos tum priuandi omnibus beneficiis, & potestate au-

579

di-

diendi confessiones, tum etiam pro grauitate delicti degradandi, ac sæculari brachio tradendi; cum autem hoc crimen sit difficilis probationis, posse ad pœnam procedi ex testimoniis singularibus, concurrentibus præsumptionibus, indiciis, & aliis adminiculis. Denique mandat omnibus Confessariis, vt suos pœnitentes, quos nouerint fuisse ab aliis sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis, *quod si hoc officium prætermiserint, vel pœnitentes non teneri ad denunciandum confessarios sollicitantes, seu tractantes, vt supra dictum, iidem locorum Ordinarii & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant.* Hactenus
580 Constitutio Gregoriana, quam ex parte interpretando modernus Summus Pontifex inter 28. damnatas sententias expressit hanc: *Confessarius, qui in sacramentali confessione tribuit chartam, postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur sollicitasse in confes-*

sione, ac proinde non est denunciandus. Item hanc: *Modus euadendi obligationem denunciationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante* (id est sollicitanti) *hic potest illum absoluere sine onere denunciandi.*

581 IX. Nulla lex vniuersalis (particularem habent Mediolanenses) prohibet, ne sacerdos excipiat confessionem sui in peccato confitendo complicis; attamen communiter id non expedit præsertim in peccatis carnalibus, de quibus singulariter interrogat ille, de quo *n. 575.* D. Doctor; ne scilicet pro balneo ex hyssopo sordibus abluendis necessario, rursum adhibeatur sterquilinium.

582 At *illa, cum qua peccauit, est sanguine proximè juncta, & præ pudore non audet alteri manifestare sacrilegum incestum.*

℞. Ob hanc ipsam causam respondi vni jam pridem ad plures euocato, posse ipsum omnino excipere confessionem talis complicis, vtpote & præten-

tendentis illum pudorem, & valde ſerio, integre reſipiſcere certæ.

X. Varia vtique peccata detegunt, 583
qui confeſſiones generales faciunt; & alii quidem neceſſario, quia ſcilicet permultis annis obiuere ſacrilege hoc ſacramentum, alii non ex neceſſitate, ſed vel pro maiore ſolatio, quieteque animæ ſuæ, vel quia recipiendi in aliquam confraternitatem, ordinemue Religioſum. Vtrique, ac præſertim poſteriores ſæpiſſime confitentur ſine numero, aut etiam ſpecie mortalia, *quid aget confeſſarius?*

℞. Quoad primum obſeruabit, quæ 584
de numero, ac ſpecie dixi ſuperiùs *n. 262.* & addam paulò pòſt; circa poſteriores hanc ſequor praxin, vt ſcilicet quæram ſub initium, an non ab vltima confeſſione offenderit aliqua re grauiter Deum; annuenti dico: Ergo illud jam manifeſta; neganti non ſum vllo modo importunus circa enunciationē numeri, ac ſpecierum; vtpote ſupponens fuiſſe jam in prioribus confeſſio-

nibus confessum, pro maiore tamen securitate quæro, an priores confessio-
585 nes semper peregerit integre. Verum quidem est, quòd pœnitens neque teneatur omnia mortalia rite confessa aperire, licèt dixerit, se velle peragere confessionem generalem de tota vita, neque malè agat, licèt peccata mortalia patrata post vltimam confessionem ita misceat cum antiquis, vt confessarius nequeat distinguere inter hæc, & noua, modò numerum, & speciem exprimat; attamen quando confessarius cernit, illum sine numero confiteri, necessariò debet vel sæpissime ingeminare illud molestissimum pœnitentibus: *Quoties?* vel vt effugiat hanc molestiam, monere pœnitentem, vt vel seorsim aperiat, quæ patrauit à postrema confessione, vel non seorsim, attamen cum expressione numeri, specierúmque. Iunge his, si placet, ea, quæ ex Bassæo verb. Confessarius §. 4. refert Teretius *c. 3. §. 5. q. 5.*

586 XI. Licèt quando ex consuetudine com-

committis ſæpiſſime idem ſpecie peccatum cum perfecta aduertentia, non tenearis ſponte exprimere, te laborare illa prauiſſima conſuetudine, ſed solùm ſi confeſſarius te de illa interroget. Lugo *diſp. 16. n. 202.* attamen quando illa conſuetudo eſt in cauſa, vt inaduertenter, aut ex mera præcipitantia committas aliqua ex ſe mortalia quidē, at ideo ſolùm hic, & nunc excuſabilia à mortali, quòd deſit perfecta aduertentia, teneris ſponte confiteri illam cōſuetudinem, non quidem exprimendo, quoties reipſa patraris cum inaduertentia hoc, aut illud crimen, ſed potiùs quoties illud committendi periculo te expoſueris, adeóque aperire ipſammet conſuetudinem, dicendo e.g. Laboro tam inueterata conſuetudine blaſphemandi, peierandi e. g. inaduertenter, vt ſi offerretur in die decies, vicies occaſio, eſſem ea abuſurus. Si ta- 587
men verè conatus es extirpare illam cōſuetudinem, & tamen poſt hunc conatum, firmúmque propoſitum rurſum
 in-

inaduertenter peierasti, blasphemasti, non obligaris quidquam aut de illa consuetudine, aut de illis blasphemiis, periuriis dicere. Lugo *ibid. n. 206. & seqq.*

588 XII. Qui passim turpiter concupiscit obuias mulieres, sufficienter confitetur dicendo, se habere talem consuetudinem, & tempus à quo non est confessus, & principales species, vt si cognatas, vel sacras personas concupiuit; Item qui communiter turpia loquitur, satisfacit exprimendo hæc tria. Item qui habuit domi concubinam satisfaciet dicendo: Vsus sum illa tanto tempore tanquam vxore, posito quod reuera vsus sit tanquam vxore. Idem dic de fure, qui quauis occasione harpaga-
589 uit res profanas. Vide Lugonem *cit. disp. 16. sect. 14.* de his omnibus, & adde imprimis, sæpe sufficere exprimere pristinum vitæ statum, vt si meretrix confitens dicat, se per duos, tres annos omnibus fecisse potestatem sui corporis, tam coniugatis, Clericis, quam alis.

is. Nauarrus *in Man. c.6. n.14.* Valentia *tom.4. disp.4. de pœnit. p. punct.11.* & alii, tametsi quoad peccata operis dissentiat Henriq. *l.5. c.5. n.5.* Dicastillo *d.9. n.56.* ac Tanner. *d.6. q.7. dub.3.* tutius tradens, talem teneri numerum peccatorum externorum, & species verisimiliter explicare. Denique Gra- 590
nadus apud Dianam *p.5. tr.14. ref.55.* sic loquitur: Licet metaphysicè loquẽdo non satisfaciat dicens in confessione: anno integro omisi officium diuinum; vel: non restitui fructus etsi in anno aliquoties proposuerim restituere, nec propositum impleui; *attamen quia in confessione non est seruandus strictus rigor, & nimietas in explicando numero, quando sufficienter constat de statu* (nota bene hoc mi lector) *pœnitentis, satis autem constat in casu proposito, ideo talis satisfecit absolutè.*

Deinde quando iuuenes opifices 591
confitentur, se laborasse apud magistros hæreticos, & cum iis edisse cibos vetitos, sufficit si dicant: Solebat me-

us herus ſine diſtinctione dierum veſci carnibus, quod & ego feci à tanto tempore. Quanquam ſi talis non habuit præter carnes quidquam niſi panem, & bellaria, non peccauit veſcendo carni-
592 bus. Et quando Lutheranus, Caluiniſta &c. reuerſus ad gremium Eccleſiæ deponit ſarcinam omnium peccatorũ, quibus vnquam onerauit conſcientiam, ſufficit, ſi exprimat, ſe à tot, aut tot annis agnouiſſe (ſi reuera agnouit) ſuam ſectam eſſe falſam, & tamen ab eo tempore vixiſſe in eſu carnium, contumeliis erga ſacerdotes, contemptu imaginum, & ſimilibus religionem concernentibus, vt ſolent communiter Lutherani.

593 Si verò, vt plerique, dicat, ſe primùm ab vno, alteroue anno habuiſſe ſcrupulos de religione, opus non eſt, vt interrogetur de tranſgreſſione præceptorum Eccleſiæ aut Fidei, facta ante illos annos.

Con-

Confeſſarius Moribundi.

Casvs XIX.

Iudæi Viennenſis.

T*Iburtius Viennenſis Doctor, Exi-* 594
mius Dominus cùm per pontem, & Danubium tranſiret, vidit magnum hominum concurſum, & accedens ſenem Iudæum ſemimortuum (lapſus fuerat currus ſuper ipſum, & comminuerat cerebrum.) Erant, qui dicerent, ſe audiuiſſe à miſerculo: Domine IESV Chriſte faue mihi: Virgo Maria ora pro me. *Quid hic Theologus deberet facere? Quid ſcio? Dicam quid fecerit. Iuſſit effundi aquam in faciem, ſi fortè rediret ad ſe. Afferunt ſtatim à fluuio alii Iudæi, affundit eam Doctor, & formam baptiſmi appoſita conditione pronunciat, & ſtatim formam abſolutionis etiam ſub conditione. Vix hæc fa-* 595

cta, & ecce Iudæus moritur, & Iudæi illum ad suum cœmiterium transportant. Narrauit Reuerendissimo Domino Abbati Euserstallensi, & mihi hæc omnia Doctor; & rogatus, cur baptizauerit? illa vltima verba Iudæi ait fuisse moralem quandam petitionem baptismi. Et rogatus, cur & illum absoluerit? addidit, se suspicari, illum fuisse Christianum ad Iudæos relapsum, & absolutionis indigere. Et tandem cur permiserit à Iudæis sepeliri? Omnia facta esse dubia, & incerta & in foro externo, quidquid sit de interno, debere tractari vt Iudæum; quem conuersum fuisse probabiliter suaderi non potest, &c.

596 Phrasin, memoriam, ingenium Reuerendissimi Domini Ioann. Caramuelis redolet hæc narratio, præsertim juncta antecedentibus, & consequentibus, quæ reperiet Lector in Theol-Fundamentali *fundam. 46. n. 1041.* Et vero illum Eximium Dominum Doctorem Viennensem fecisse quoad absolutionem (de duobus aliis non est hic locus

cus differendi, quamuis de baptiſmo prorſus ad ſtipuler, de permiſſione ſepulturæ profanæ dubitem) id quod annulo Doctoratus Theologici exornatum in Florentiſſima Vniuerſitate Viennenſi decet; liquidò conſtabit ex iis, quæ breuiſſimè proferam de abſolutione moribundi, ideo autem breuiſſimè, & ferè ſine autorum nominatione, quia omnes recentiores ſuppeditabunt cum rationibus autoritates. Varietas Caſuum, quos producam, ſupplebit alium defectum.

I. Itaque validè & licitè abſoluis 597 moribundum, qui non poteſt quidem vllum in ſpecie peccatum declarare, attamen ab ipſomet ſacerdote præſente petit abſolutionem.

II. Imò ſufficit, ſi ille moribundus 598 coram te edidit ſigna ſolius contritionis, & doloris in ordine ad abſolutionem; & verò præſumendum eſt, niſi in contrarium quid conſtet, ſigna contritionis, quæ ab eo tunc eduntur, edi in ordine ad abſolutionem, ſeu confeſ-

sionem. Porro signa contritionis sunt juxta Laymann. *lib.5.tr.6.c.8.* & Lugonem *disp.17.sect.2.* quando æger percutit pectus, aut quando manus, oculosue in cœlum tollit, aut juxta Dianam *part.3.tr.3.res.2.* quando aliquá imaginem intentè respicit, vel juxta Lugonem quando dicit: *Miserere mei Deus*; si videlicet hæc faciat, sciens adesse periculum mortis, sitque mentis compos, esto solitus sit hæc facere nil cogitans de morte, Quòd si omnibus consideratis dubitetur de talibus actibus, sintne exerciti in ordine ad confessionem, & à compote vsus rationis, absoluendus est sub conditione dicendo: *Absoluo te, si materia sit sufficiens: si sis capax.* Ita citati.

599 III. Imò rectè absolues moriturientem, licèt prædicta signa dederit te absente, sed aliis præsentibus, qui retulerunt tibi, vel juxta moribundum existenti. Lugo *l.c.sect.4.* & alii contra Thomistas, vel etiam non existenti juxta ægrum. Lugo *n.85.* & alii contra

Dia-

Dianam, & alios; re enim vera ſi præſens præſentem abſoluas, ſufficienter dicêris abſoluiſſe confitentem tibi præſenti, quam diu enim viuit, tam diu continuat moraliter confeſſionem ſuorum peccatorum, viuit autem adhuc coram te.

IV. Præcedens doctrina eſt vera, licèt quando venis ad prædictum infirmum, reperias illum omni planè ſenſu deſtitutum. Lugo, & alii; nam ſi facta tibi formali confeſſione inuaderet illũ ante abſolutionem ſpoliatio omnium ſenſuum, capax foret nihilominus abſolutionis, ergò & poſtquam fecit confeſſionem virtualem, ſeu implicitam. 600

V. Vera quoque eſt, tametſi nemo expreſsè teſtetur, illum edidiſſe ſigna doloris, modò prudenter præſumi queat dediſſe reipſa. Non ſcio quidem vllum ex autoribus præcedentium reſolutionum hoc expreſsè docere, at innuit à ſenſu contrario Ordinario, de qua mox, & probat ratio; quia generatim fas eſt adminiſtrare ſaltem in neceſſita- 601

te

te quodlibet sacramentum, quando deficientibus aliis probationibus prudenter præsumitur adesse omnia essentialiter requisita; etenim præsumptio habetur pro veritate quamdiu ea non eliditur, & demonstratur hic & nunc fallere. DD. in cap. *semel malus* de regul. jur. in 6.

602 VI. Meritò inhibuere recentissimè superiores Societatis nostræ suis, ne in posterum doceant hanc propositionem: *Moribundus etsi nullum signum det, aut dederit contritionis, adeò vt sacerdos nec sciat, nec prudenter putare possit, præcessisse sensibilem aliquam confessionem*; nam & ita sentiunt plerique contra non pauculos, & Ritualia, Cōciliáque permittentia absolui agonizantem, requirunt testes petitæ absolutionis, & denique materia cuiusque sacramenti debet esse sensibilis. Vnde à fortiori negandum est, licitè, validéue absolui, de quo constat, non edidisse vlla signa petentis absolutionem, esto constet, fuisse virum bonum, optimum.

mum. Sunt autem circa illam noſtro- 603
rum Superiorum Ordinationem notanda duo. Primum, quòd loquatur de caſu, quo non poteſt prudenter præſumi, quòd ediderit ſignum; atqui poteſt prudenter de quolibet bono Christiano, qui præuidit periculum inſtantis mortis, præſumi, quòd dederit ſignum contritionis in ordine ad confeſſionẽ; Illud quippe prudenter præſumitur factum, quod plerumque fieri ſolet. Dd. *in l. in obſcuris ff. de reg. iur.* Alterum, quòd Ordinatio expreſsè ſolùm prohibeat, ne illa ſententia doceatur, non autem expreſsè, ne practicetur.

At *prohibetne implicitè, aut indire-* 604
ctè, verè tamen noſtris ſacerdotibus praxin?

℞. Ita quidem videri noſtro P. Adamo Burghaber *centur. 1. Caſ. 81.* tum quòd prohibitio iſta maximè poſita ſit ad tollendam praxin; tum quòd doctrina moralis in Societate ſit quaſi regula praxis inſtituendæ.

At licèt hæc extenſiua interpretatio 605

ſit

ſit probabilis, cenſeo tamen (ſaluo per omnia ſuperiorum judicio) cum aliis, contrarium eſſe probabilius. 1. quia in Ordinatione interdicente nobis, ne doceamus illam ſententiam, vetantur plures aliæ, quarum omnium vſum nobis inhiberi nemo, puto, dixerit. 2. quia indici ſententiarum è noſtris ſcholis eliminatarum expreſſè hæc declaratio ſubnectitur: *Porro prædictas propoſitiones omnes nulla afficimus cenſura, ſed* ſolùm, *prohibemus* doceri *in noſtris Gymnaſiis, ad maiorem vniformitatem, & ſoliditatem* doctrinæ *inter nos, & copioſiorem fructum in auditoribus faciendũ.* Vbi notandæ illæ tres particulæ? *ſolùm: doceri: doctrina.*

606 3. Modernus Pontifex poſtquam vetuit doceri *diuiſim vel coniunctim* illas 28. propoſitiones morales, de quibus feci ſæpius mentionem, addit hanc clauſulam: *Inſuper diſtrictè, & in virtute obediẽtiæ, & ſub interminatione diuini judicii prohibet omnibus Chriſtifidelibus, ne prædictas opiniones, aut aliquam*

quam

quam ipſarum ad praxin deducunt; Atqui dictio *Inſuper* importat diuerſitatem à præcedente. Geminianus; atque idem quòd *vltra*, & *vlterius*. Barboſa in opuſc. *Dictione 166*. ergo non includitur in præcedenti.

Ratio autem generalis, cur dum Societas vetat doceri à nobis aliquam ſententiam ad mores ſpectantem, non intendat hoc ipſo prohibere vſum illius doctrinæ ſingulariter in foro Dei, eſt, tum quia confeſſarius ſolus eſt in eo foro judex; tum quia Societas nec directè, nec indirectè damnauit vnquam præcipuorum è ſuiſmet alumnis, & Doctoribus doctrinam, quòd confeſſarius aut poſſit, aut etiam debeat ſe in foro conſcienriæ accommodare opinioni, quam ſcit haberi ab ipſo pœnitente, illuſtribuſque doctoribus pro probabili. Vide tamen quod dicam Caſ. *20. n. 689*. 607

Licèt autem P. Dicaſtillo *diſp. 9. dub. 9*. copioſiſſimè pertractans difficultates de abſolutione moribundi ſcribat, 608

ſe

se non legisse doctorem Societatis, qui docuerit, absolui posse moribundum vllum, qui nullum dederit signum contritionis, attamen P. Pellizarius *tom. 2. tr. 8. c. 3. n. 114.* testatur, P. Salmeronem, Suarez, Baldellum, Raynaudum, ita docuisse, & ipsemet Pellizarius defendit multis illam sententiam tanquã non omnino improbabilem; P. Carolus Busart apud Caramuelem cit. *fundam. 46. n. 1312.* docuit eandem; P. Tamburinus *in method. confess. l. 2. c. 10. §. 1. n. 2.* tenens oppositam exprimit tamen, confessarium teneri in praxi illam, pro qua Pellizarius citat Salmeronem, sequi.

609 Ad rationes P. Burghaber respondeo 1. eas nimis multum probare, vt ostendi suprà. 2. à diuersis non valere illationem. 3. finem legis non cadere sub legem. 4. nos integre satisfacturos Ordinationi, si vel penitus abstineamus inter docendum à discussione illius quæstionis, vel nudè dictemus propositionem contradictoriam interdictæ ab Ordinatione.

VII.

VII. In quibus casibus dixi ante *n.* 610
502. esse fas impertiri absolutionem agenti animam, in iisdem est danda non sub conditione, sed absolutè, vt fit in cœteris casibus, in quibus sani absoluuntur sequendo vere probabilem opinionem de jurisdictione, materia, dispositione.
VIII. In iisdem casibus ita necesse 611
est, illam saltem sub conditione impertiri, vt mortaliter delinquat sacerdos tunc negans absolutionem. Lugo *loc. cit. n. 87*. Ratio est, quia generatim loquendo sacramenta saltem baptismi, pœnitentiæ, & extremæ vnctionis, vtpote instituta ad peccatorum remissionem, debent impertiri, quando aliqua sententia vere probabilis docet, validè, licitéque conferri, saltem si cœteroqui deberet homo decedere sine hoc remedio salutis, etenim in dubio, aut conflictu opinionum longè magis fauendum est animæ periclitanti, quàm sacramento, vt ostendo in alphab. Baptiz. *Cas. 13. n. 381*.

Ex

612 Ex dictis sequitur resolutio sequentium Casuum.

Primus est illius Iudæi Viennensis de quo *n. 594.* etenim & verba, quæ protulit, & testes de illis prolatis præstant sufficienter illas conditiones, de quibus *n. 598.*

613 Secundus est Religiosi sacerdotis, qui nemine præsente tactus apoplexia repertus est spirans quidem adhuc, sed omni sensu captus; puto enim, vix tertium quemque ita subitò per apoplexiam spoliari omni ratione, quin à principio notatæ apoplexiæ relinquat hæc ante omnem exturbationem rationis tantum spatii, quantum sufficit ad dicendum ex animo: IESVS Maria: *Miserere mei Deus*, vt patet pluribus exemplis illorum, qui coram aliis correpti fuere hoc malo, possemque ipse nonnullos nominare; si hoc fit à potiori parte ergo probi, ac sincerè timentes Deum (vt præsumuntur esse Religiosi) præsumuntur aliquid tale dixisse, adeóque dedisse signum doloris, in ordine ad

ad confeſſionem; ergo ſinguli, de quibus in contrarium nihil conſtat; ergo potuit prudenter præſumi, illum Patrem Religioſum edidiſſe tale aliquod ſignum, ergo & abſolui; tametſi intelligam, fuiſſe omiſſam abſolutionem.

Tertius. Tempore belli Suecici repertus eſt Tullius ruſticellus ſub arbore ſemimortuus, impoſque mentis, habens autem in ore pyrum ſilueſtre, in ſacco ſeu pera roſarium, & Agnum Dei ad collum. Dico inprimis, ex hoc vtroque ſigno fuiſſe habendum pro catholico, proindeque ſepeliendum in loco ſacro. Dico deinde: tum ex illo pyro crudo hærente adhuc in ore, tum ex vultu, & vnius, qui illum antea viderat, teſtificatione, conſtabat eſſe mortuum ex fame, ergò præuidit inſtantem mortem; ergò dedit non vnũ, ſed plura palpabilia ſigna volentis mori Chriſtiano ritu; ergò potuit donari abſolutione, ſicut jam à pluribus annis reſolui. 614

Quartus eſt Terentii, qui in aquam lap- 615

lapsus inde semiuiuus eductus, at prorsus à mente alienus putabatur exhalaturus animam. Dico, hunc fuisse dignum impositione manuum, vt absolutionem vocant Patres; dummodo constiterit, fuisse catholicum non valde flagitiosum. Ratio est, quia aqua suffocat lentè hominem, relinquitque multum temporis pro anima reconciliandacum Deo, etiam per tunsionem pectoris, & gemitus, eiulatúsque ex se sensibiles, quid ni ergo prudenter præsumatur Terentius aliquid eiusmodi fecisse?

616 Quintus est Tiburtii sacerdotis non procul dissiti Constantiâ, qui dum facto sacro exuit vestes sacras, inuaditur ab apoplexia, fitque funus intra ter Pater & Aue. Dico in primis, illum non potuisse ex eo titulo absolui, quòd in Accessu dixerit *Confiteor*, aut in Canone dixerit: *Agnus Dei* &c. hæc enim non est effatus in ordine ad absolutionem; vnde Dicastillo *cit. n. 759.* post Laym. Dianam, Marchantium inficiatur,

tur, eſſe ex eo ſolo titulo dandam abſolutionem. At verò ſecundò ſi æditŭus, qui adſtabat, notaſſet aliquod ſignum contritionis, potuiſſet à ſuperueniente ſacerdote abſolui; non potuiſſet, ſi ædituus negaſſet, eſſe à ſe quidquam obſeruatum ſigni; ſi enim Tiburtius aliquod prębuiſſet, quid ni incurriſſet in oculos, vel aures ſacriſtæ præſentis?

Sextus, Septimus, Octauus, eſt tum 617
illius, qui ſcripta ſua cõfeſſione, quam parabat paulò pòſt legere ſacerdoti in templo, ſubitò domi priuatur omnibus ſenſibus. Laymann. *cit. tr. 6. c. 3. in fin.* tum à fortiori illius, qui jam acceſſit confeſſionale, ſed priuſquam vllum peccatum aperiat, amittit vſum omnium ſenſuum; tum vel maximè illius, qui jam narrato vno peccato derepente obruitur catharro ſuffocatiuo, putaturque jamiam extinguendus; hi quippe omnes ſunt abſoluendi.

Nonus eſt alter Caſus Viennenſis; 618
nam Viennæ moriebatur vir diues, & pro-

probus, qui tamen fuerat in Religione Lutheri educatus. Adsunt Lutherani, & Catholici, & dum vtrique illum ad se attrahere satagunt, ille inclamat: Deus in re tanti momenti non me possum resoluere; moriar in vera Religione, vtra talis sit nescio, tu scis, *& sic deuixit.*

Sic, inquam, deuixit teste Caramuele *cit. fundam. 46. n. 1040.* Hic fuit incapax absolutionis, quia non apparet ex hac narratione doluisse de peccatis, nedum ostendisse exteriùs vllum dolorem. Si autem illis verbis subdidisset verba Publicani: *Propitius esto mihi Deus peccatori,* videtur potuisse absolui, verba enim illa superiora, quæ refertur protulisse, satis demonstrabant, non esse pertinacem in Lutheranismo, sed duntaxat materialiter hæreticum.

619 Decimus est tertius Viennensis s*siquidem referente* ibidem *Caramuele, desertus à Medicis quidam mercator, iubet sibi aduocari aliquem Ministrum Lutheranum, at famuli accersunt Catholicũ;*

hic

hic vt venit, laudat aliquas dotes Lutheri (nam in ipſomet dæmone ſunt aliqua bona naturalia) conciliat ſibi ægrotum, inſtruit in religione Catholica; audit eiuſdem confeſſionem, dat ipſi communionem, & vſque ad vltimum anhelitum ad actus contritionis hortatur.

Hic mercator exiſtimabat quidem, ſe confiteri Lutherano (nam in multis Lutheranorum vrbibus viget adhuc vſus auricularis, vt rectè, licèt contemptim nominat Lutherus, confeſſionis) præconi, erat tamen reipſa ſolùm materialiter Lutheranus; vnde falſa opinio de perſona confeſſarii non vitiabat confeſſionem.

Vndecimus eſt quartus inter eos, quos deſcribo ex D. Caramuele de quodam Latomo, qui cum cecidiſſet, vixque oculos aperire poſſet, aliquem Prædicantem poſtulauit. Superuenit pientiſſimus ſenex N. & vt nouit, eſſe Lutheranum, & Wirtenbergenſem, curat ſtatim vocari Patrem N. qui erat eiuſdem patriæ. Hic conſolatur Latomum, & ait; ſi eſ- 620

set hîc ad manum aliquis Lutheranus, posset vocari; at ille non est, & tamen vis confiteri; sumus amici, & ego possum te meliùs absoluere, quàm quicunque Prædicans; sic confessionem extorsit, & absoluit, Latomusque obiit, antequam Eucharistiam reciperet.

621 Et qui præsentes fuerunt, dubitarunt, an bona fuerit illa confessio, inquit Caramuel, dissimulans resolutionem huius dubii. Ego autem non dissimulo, sed dico, probabilissimè valuisse; quia ex vna parte ambigi non debet, quin optimus ille Sueuus Religiosus induxerit suum patriotam ad eliciendos actus fidei communes saltem nobis, & Lutheranis, itémque ad actus spei, charitatis, contritionis; ex altera autem parte (quidquid aliter fortassis sentiant aliæ nationes) satis nobis constat, longe plurimos profitentium absurdissimi Lutheri sectam, esse duntaxat materialiter hæreticos; ergò non defuit illi Latomo vera fides de Deo, Christo, cœlo, inferno &c. consequenter potuere adesse

se supernaturales actus spei, dilectionis, contritionis, fundati in ea fide.

Duodecimus est, quem rursum sup- 622
peditat *ibid.* D. *Caramuel his verbis. Erat in extremis quidam hæreticus, homo bene moratus, & qui videretur materialiter tantùm errare; eum visitat Pater N. & ait: Fuimus amici, sumusque, & volo quòd sincere respondeas. Nonne in religione Lutherana permanes, quia illam veram existimas? nonne illam statim relinqueres, si falsam putares? nonne doles, te Deum offendisse? nonne confiteris Deo te peccasse? & vis confiteri homini, qui te possit absoluere? nonne mihi confitereris, si scires, te posse, & debere hoc facere? Adnuit ad singula æger, & Pater ait, si est sufficiens ista confessio, ego te absoluo &c. Et postea quæritur an fuerit ista vera confessio? Si vera, an integra? an Saeerdos prudenter concesserit absolutionem? an necessariò posuerit conditionem? an vero absolutè absoluere ægrotum potuerit?*

Hactenus narrationes, & quæstiones 623

notissimi toto orbe D. Caramuelis, ad quas quæstiones succinctissimè respõdeo, illam confessionem fuisse (si seriò talia dixit ille bene moratus) veram confessionem, vtpote cui nihil essentiale defuerit; fuisse quoque integram formaliter, etsi non materialiter; confessarium prudenter concessisse absolutionem, & quidem sub conditione, si habuit ex circumstantiis rationem dubitandi, vtrùm Germano, id est minimè fucato animo prolocutus esset hæc omnia æger, absolutè verò, si non occurrit ratio positiua dubitandi de Germanico candore.

624 Decimus tertius est Tranquillini, qui adolescentem notum sibi à probitate, & tamen ex mania recusantem confiteri, denique tamen absoluit sub conditione. Hic quidem speculatiuè loquendo malefecit, at practicè rectè juxta P. Tamburinum relatum *n.608.*

625 Decimus quartus Casus est Timothei, viri multò piissimi, prudentissimi, qui catharro suffocatiuo de nocte oppres-

pressus in lecto surrexit, parochum aduocari jussit, qui licet celerrimè accurrerit, attamen reperit Timotheum ita affectum, vt dubitarit, viueretne adhuc, an jam vixisset; quare absoluit sub conditione, faciens sanè quod decebat ea doctrina, vsu, prudentia Doctorem. Si quos Casus ex omnibus contentis in meis Alphabetis cupio inhærere memoriæ inuisentium ægros, sunt, quos hìc retuli.

Confessarius Regularis & Regularium.

Casvs XX.

Regularis Irregularis.

VBaldus alterè duobus ordinariis confessariis Monasterii N. abest domo cum legitima facultate; Vitus Religiosus eiusdem Monasterii certa de causa non vult confiteri alteri 626

Ordinario confessario, sed accedit tertium, qui fuerat aliàs constitutus loco vnius ex ordinariis, ad aliquot hebdomadas absentis. Sequuntur exemplum eius alii plures; errorem animaduertit primùm post triduum Superior, inquirit in autorem, deprehendit, atque ex illo intelligit causam errati. Quæritur, vtrum confessiones factæ eo triduo apud tertium illum confessarium fuerint validæ, nec ne?

627 Quæsiuit hoc ex me litteris quidam Prælatus antiqui Monasterii 31. Octob. ann. 1561. Respondi 1. valuisse absolutiones à venialibus. 2. non valuisse per se loquendo absolutiones à mortalibus. 3. non planè improbabiliter tamen valuisse ob errorem communem illius Monasterii, juxta ea quæ de jurisdictione proueniente ex errore communi tradidi supra *Cas. 3. n. 107.* attamen 4. videri repetendas apud vnum ex ordinariis confessiones, si quæ de aliquo mortali (quod auertat Deus) factæ fuère.

Cau-

Cauſas harum breuicularum reſpō- 628
ſionum intelliges ex decurſu in hoc Caſu, ſub cuius titulo expediam tres generales quæſtiones; primam, quos, & à quibus poſſint abſoluere Regulares; alteram, quis, à quibus, & quomodo poſſit eos abſoluere; tertiam quæ ſpecialiter obſeruanda circa abſolutionem caſuum reſeruatorum in ordinibus Religioſis. Patebit autem ex iis, illum noſtrum Caſum merito vocari à me *Irregularem*, quia præter communes regulas, & doctrinas egit Vitus.

Quæritur I. *quæ ſint neceſſaria, vt Regularis validè, & licitè excipiat confeſſiones?*

℞. Præter approbationem (neceſ- 629
ſariam pro audiendis ſæcularibus, Monialibus, non pro viris Religioſis, vt vidimus ſupra *Caſ. 2. n. 54.*) iuriſdictionem, ſcientiam, probitatem, ſeu immunitatem à peccato mortali, & à cenſuris, de quibus punctis tradidimus ſuprà neceſſaria, exiguntur ſpecialiter ſequentia.

630 I. Facultas Superioris Religiosi; ita vt licèt valeat absolutio peccati venialis, aut jam semel legitimè confessi mortalis, quam absque licentia vlla superioris Religiosi impertit inferior, seu subditus, attamen non valeat mortalium, nunquam antè confessorum. Suarez *tom. 4. de Relig. tr. 10. lib. 9. c. 2.* Imò in omnibus bene ordinatis Religionibus punitur is, qui (extra casum necessitatis) quamcunque cuiuscunque confessionem excipit sine vlla etiam tacita facultate Prælati. Miranda *in Man. Prælat. Regul. tom. 1. q. 45. n. 10.* Censetur autem superior dare licentiam pro mortalibus quoque delendis, quando aliquem mittit ad confessionale, vel ei assignat confessionale, vel ab-
631 legat illum ad aliquam missionem. Et quando aliquis Pater jam alibi functus officio confessarii venit ad aliud Collegium, ibi moraturus, licèt minimè deceat, vt excipiat confessiones sine expressa facultate superioris, si tamen ex improuiso rogaretur ab aliquo, vt ipsum

ipſum audiret, aut vocaretur à ſacriſtano ad confeſſionale, ob multitudinem pœnitentium, abſolueret non ſolùm validè, ſed etiam licitè, ſaltem ex conſuetudine, aut tacita conceſſione Prouincialis.

At ille Pater eſt Neomyſta; & nunquam ab vllo ſuperiore accepit poteſtatem fungendi munere confeſſarii? 632

℟. Caueat audire, donec ſuperior tacitè, vel expreſsè dederit facultatem, quam non cenſetur hoc ipſo dare, quòd eo ignorante rogetur ab aliquo, etiam ſacriſtano. Sic ſentio de hoc, & priore puncto, libenter mutaturus judicium, ſi diſcordet à ſapientum.

II. Singulariter autem eſt ſine facultate ſuperioris irrita abſolutio illorũ Caſuum, quos relaxandi priuilegium tribuit Pontifex; nec enim conceditur à Pontifice, niſi perſonæ deſignatæ à ſuperiore Religioſo. Suarez *loc. cit.* obſeruante Laymanno *l.5.tr.6.c.10.n.16.* quando ſuperior ſolet obeuntibus aliquod certum miniſterium e.g. aliquã 633

missionem, tribuere aliquam ampliorem facultatem, illa eâdem vti posse, quos applicat ad id ministerium, esto non dicat e. g. *Impertio tibi omnes facultates, quæ dari solent Missionariis.*

634 III. Quod si superior dedit cuipiam facultatem confessiones audiendi, non censetur eam vel generatim, vel in particulari reuocare, quando præcisè dicit: *prohibeo tibi, ne audias hodie, ne audias ampliùs confessiones*; sicut enim lex prohibitiua non est hoc ipso irritatiua actûs, vt in materia *de Legibus* fert communior Theologorum contra Iuristas, ita neque mandatum inhibitorium; ergò debet superior manifestius loqui. Suarez *l. c. n. 7.* practicè hoc explicans. Aliud est, quando superior quempiam ferit suspensione, excommunicatione, aut declarat ineptum ad munus confessarii. Tannerus *tom. 4. disp. 6. q. 9. dub. 3.*

635 Quæritur II. *quos, à quibus peccatis, & censuris, atque vbi possint absoluere Religiosi?*

℞. I.

℞. I. Religiosi Ordinum Mendicantium possunt absoluere quoscunque Christi fideles, vbique terrarum, à quibus suis peccatis, sententiis, pœnis, & censuris etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, præterquam à contentis in bulla cœnæ Domini, vt liquet ex libris, seu libellis, aut compendiis priuilegiorum, & nominatim ex nostro *verb. absolutio,* in cuius annotatione exprimitur, hanc facultatem concedi omnibus nostris à superiore deputatis, quam tamen potest superior limitare. Suarez cit. *c. 2. n. 6,* explicans modum. II. Excipiuntur tamen ex illa tam ampla facultate 636
tum Religiosi, horum enim confessiones nullus etiam Regularis validè excipit, nisi permittant superiores volentium confiteri. Infra *n. 658.* tum quinque casus, qui extra bullam cœnæ positi non comprehenduntur illa tam ge- 637
nerali, & illimitata potestate; vt sunt excommunicatio contracta ob percussionem Clerici, vel violationem clausuræ Monialium, ob malum finem; vel

ob prouocationem ad duellum secuta pugna, vel ob simoniam realem scienter commissam, vel ob confidentiam beneficialem. Vide Quarantam *verb. Casus reseruatus.* Dicastillum *d. 11. dub. 15. n. 249. & seqq.* & Pellizarium *tom. 1. tr. 6. c. 2. n. 18.* tum denique Casus Episcopales juxta ea quæ dixi *Cas. 8. n. 374.*

638 Sicut vice versa quidam casus bullæ cœnæ cadunt sub potestatem quorundam Regularium ex speciali priuilegio, vt est casus rapientium bona naufragantium; item hæreticorum, item legentium libros hæreticos.

639 3. De pœnis, à quibus absoluunt Mendicantes vi priuilegiorum, refero, quod nonnemo perdoctus ad me scripsit die 21. Octobris anni 1664. his verbis: *Deinde* (nam proposuerat prius casum nouissimum, petens meum de illo judicium) *multoties mihi jam molestus occurrit paragraphus primus in compendio nostrorum Priuilegiorum, vbi conceditur potestas absoluendi ab omnibus peccatis, censuris, &* pœnis;

Scio,

Scio. quòd Dd. dicant, hîc non comprehendi irregularitates, quia hæ non absoluuntur, sed dispensantur. Scio etiam, quòd nullum verbum in dispensationibus legitimis, & maximè priuilegiis debeat esse frustrà positum; neq; inuenio, cur non verbum Absoluo *potius quam nomen* pœna *sumendum sit improprie; praxis, & vsus obstat huic interpretationi, sed vsui, & praxi iactatum, & antea memoratum passim celebre axioma.* Ita ille.

℞. Abundans cautela non nocet *l. 64 testamentum c. de testam.* nec inutilis est clausula, quæ apponitur ad ostēdēdam enixam voluntatem statuentis. Gl. clement. *1. verb. Diœcesani de iure patron.* Sanch. *l. 5. summ. c. 4 n. 19.* Deinde per pœnas intelliguntur pœnæ non medicinales (vt sunt censuræ) sed vindicatiuæ, non quidem perpetuæ, aut ad tempus omnino determinatum, sed vel indefinitè ad arbitrium imponentis, vel licèt assignetur terminus, semper est tamen cum subordinatione ad arbitri-

tri-

trium superioris, vt si persona meruerit, possit antè personam absoluere à tali pœna. Suarez *cit. c. 2. n. 46. & 50.* Palaus *tr. 23. p. 14. n. 16.* vel, vt placet Pellizario *tom. 1. tr. 8. c. 3. n. 88.* etiam illæ pœnæ ecclesiasticæ, quæ sunt priuationes officiorum, dignitatum, graduum, vocis actiuæ, & passiuæ, aliæque similes pœnæ in bullis Pontificiis ferri solitæ contra Ecclesiasticos etiam
641 Regulares; vel denique etiam irregularitates ortæ ex delicto. Sotus & alii apud Pellizarium *l. c. n. 90.* non contradicentem; Item Henriq. & Gutierez. apud eundem Suar. *l. c. n. 41.* contradicentem cum communi, & enumerantem *ibidem* irregularitates illas; quæ explicatio etsi mihi non absolutè probatur, nō video tamen, cur in casu necessitatis non possit esse ei locus, vt rectè Henriq. *l. 7. de indulg. c. 13. n. 6.* & sic verba *absoluo,* & *Pœna* accipientur satis propriè.

642 4. Facultate absoluendi à peccatis non possumus vti nisi audita diligenter con-

confeſſione, vt loquitur Paulus III. in Bulla *cum inter cunctas*, adeóque nec tollere (cùm ſimus ſolum ſubdelegati) reſeruationem, niſi audita ſaltem parte (omiſſa forſan, ob juſtam cauſam, integritate) confeſſionis. Leſſius in Auctario verb. *abſolutio Caſ. 6. & 8.* at poſſumus à cenſuris etiam non præuia cõfeſſione. Suarez *l. c.* Leſſius relatus ſuprà *n. 123.* Laymannus, alii communiter contra alios, ſed ſufficit modò pœnitens fateatur ſuam culpam, & velit ſatisfacere; quamuis Laymannus rectè notet, non eſſe facilè ita procedendum.

5. Poſſumus autem vbiuis locorum vſurpare illud priuilegium, *ſine alicuius præiudicio*, vt habet priuilegium Pauli III. *ibid.* Fiet autem ſine cuiuſquam præiudicio, ſi volentes extra noſtras Eccleſias hoc ſacramentum adminiſtrare, petamus ab Epiſcopo, eius Vicario, aut loci parocho facultatem, vt declarat Laymann. *lib. 5. tr. 4. c. vlt.* Et quamuis hanc facultatem negarent 643

illi

illi, censent tamen varii, haud idcirco fore irritas absolutiones; etenim probari nequit, illam clausulam: *sine præiudicio alicuius* spectare ad substanti-
644 am actus. Hoc indubitatum est, quando transeuntes per aliquod oppidum, pagum &c. etiam alterius Diœcesis (propter priuilegium Greg. XIII. de quo Lugo *d. 21. n. 43.*) diuertimus ad amicum, aut publicum hospitium, si quis petat, se in loco decenti audiri confitentem, licitè, validéque audiri à nobis. Nec potest rationabiliter ægre ferre parochus, si postquam in eius Ecclesia fecimus sacrum ex eius licentia, excipiamus ibidem confessionem, vnius, alteriusue casu aduentantis, secus si sæpe; Eucharistiam ministrare nollem ex ciborio sine expressa, vel rationabilissimè præsumpta licentia.

645 6. Absolutio à censuris, quam dant Religiosi, valet etiam in foro externo, non quidem ita, vt judex Ecclesiasticus nequeat cognitum delictum plectere pœna commerita etiam post confessionem,

nem, sed ita, vt absolutum à censura, qui post absolutionem se gessit perinde ac si nullam censuram incurrisset, non debeat punire propter tales actus, modò sint sine scandalo exerciti, & constet testimonio confessarii, fuisse absolutum. Suarez *cit.tr.10.lib.9.c.2.n.39.* tradens tamen, quòd in rigore possit idem judex plectere illos actus. Consentit Pellizarius *tom.2.tr.8.c.3.n.81.* sed vtique pius, & Clemens judex declinabit in partem humaniorem juxta *cap. fin. de transf.* Vide Lessium relatum suprà *n.144.*

Quæritur III. *quænam obseruanda sint circa confessiones Religiosorum peregrinantium, absolutionesque eorundem?* 646

℞. seqq. I. Quando plures eiusdem Religionis simul iter faciunt, estque vnus ex iis sacerdos, potest eos confitentes audire, vt ex communi consuetudine testatur Laymannus *lib.5.tr.6.c.10. n.20.* consentiuntque Dd. citati, & citandi, referente P. Tamburino de sa-

eram.

cram. *l.5.c.11.§.1.n.34.* responsum, à R. P. Mutio ad Prouin. Tolet. datum: quòd scilicet si forsan in itinere vnus de nostris occurrat habentibus secum socium, non possent ii confiteri illi oc-
647 currenti. Cæterùm sacerdos, cui legitimè confitentur in itinere, potest eos absolutè absoluere ab omnibus peccatis, à quibus ordinarius Monasterii, aut Collegii, ad quod spectant, confessarius; at verò à reseruatis non poterit, nisi cum onere se sistendi superiori loci, vel à quo exiit ille peregrinus, si pergat adhuc pertinere ad illum locũ, vel ad quem tendit, si in hoc est fixurus domicilium, vt habent nostræ Societatis Ordinationes, suadétque ratio; an verò debeant petere iteratam absoluti-
648 onem dicam *n.691.* 2. Si Regulares itinerantes non habeant copiam confessarii ex suo Ordine, tunc plerumque licitè, validéque confitentur alteri sacerdori seu Regulari, seu sæculari nõ approbato, vt itidem fert vsus, & Dd. consensus; esto in illo itinere incidant

forte

forte in confessarium sui Ordinis. Suarez *cit. tom. 4. tr. 8. l. 2. c. 17. n. 8.* Ascanius Tamburin. *de iur. Abb. tom. 2. disp. 6. q. 6. n. 7.* loquentes generatim; quod nescio an locum habeat in nostra Societate; nam in Ordination. General. *fol. 31.* de peregrinantibus dicitur, eos posse confiteri etiam externis, *si desit sacerdos de societate approbatus.* Quidquid 649
sit, talis confessio fit communiter in aliis Religiosis familiis sine iure petendi absolutionem à reseruatis. Diana *part. 3. tr. 2. res. 119.* Miranda *in Man. tom. 2. q. 33. a. 6. concl. 2.* aliique communissimè contra Peregrinum; etenim sub generali facultate confitendi, & absoluendi nequaquam intelligitur facultas Reseruatorum, vtpote valde specialis; quam specialem facit nobis Ordinatio, de qua paulò antè, sed cum onere, de quo *n. 691.* dicam.

At, *quid si Religiosus quispiam mit-* 650
tatur à superiore ad sacratissimum opus, de quo secunda ex his

Dua-

Duabus Quæstionibus 2.

651 Quæro 1. *vtrum Religiosi, qui huc* (Oettingam, locum prodigiis Virginis matris longe celeberrimum) *peregrinatum veniunt cum superiorum suorum facultate, possint absolui à Reseruatis?* 2. *an, qui obeunt ex iis apud nos Exercitia spiritualia, itidem valeant percipere absolutionem Reseruatorum?*

652 De his duabus quæstionibus rogatus per litteras sententiam respondi ad primam negando, ad alteram affirmando. Negaui primam partim ob communem doctrinam paulò antè traditam, partim quia reuera timendum esset (si valeret talis absolutio) ne Religiosi aliqui liberiùs tantò peccarent, & post peccata repetita extorquerent etiam cum incommodo Monasterii copiam peregrinandi; partim quia reuera qui multum peregrinantur, raró sanctificantur; peregrinatio est plurimis vicem magnæ relaxationis, & gratiæ carnalis, vt ita dicam,

cam, cur igitur cumuletur priuilegio confitendi absolutè reseruata?

Ad alteram quæstionem respondi, 653 respondeóque affirmatiuè; quia sicuti cui iurisdictio data est, ea quoque cõcessa esse videntur, sine quibus iurisdictio explicari non potest. *l. 2. ff. de iurisdict.* ita cui sit facultas specialis obeundi extra suum cœnobium tam eximiè salutarem animo, tam probatam Deo, & cœlitibus functionem, id est renouationem integram sui ipsius, conuenit, vt etiam concedantur necessaria, aut valde opportuna ad illam; necessaria est autem integra expurgatio sui ipsius, quæ fit per confessionem omniũ, quæ animum reddunt inquietum, vt vel maximè reddit conscientia onerata criminibus reseruatis; ob quam exonerandam si quis postulet gratiam includendi seipsum carceri octiduano, quid ni mereatur & illam, qua de loquimur?

Alia ratio est Religiosorum, qui in- 654 tra proprii Monasterii (vt sanè plurimi collætantibus Angelis) aut Collegii septa

septa sese recolligunt quot annis, habent enim ad manum Superiorem, à quo vel per se, vel per confessarium facilè impetrabunt illud beneficium, ad quod se facillimos præstant, qui se Patres, non autem Despotas esse meminerunt. Nec vllius culpæ affines erunt, licet conscii sibi peccati reseruati dicant pridie Exercitiorum præcise superiori: Peto pro maiore meo solatio facultatem, vt per confessarium possim absolui, *si forte incidi in aliquod peccatum reseruatum.*

655 His omnibus scriptis reperio in meis aduersariis Responsum R. P. Claudii Aquauiuæ Generalis ad Prouinc. Neap. ann. 1584. datum his verbis: *Cum permittitur, vt nostri alibi faciant Exercitia, permittitur vt ibi absolui possint à reseruatis non consulto superiore eius loci. Debent tamen se sistere Prouinciali, si habeant, quod illum scire oporteat.*

An vero missi ad suscipiendos sacros Ordines validè absoluantur à reseruatis

dubi-

dubito; non ambigens quidem de saltem indirecta absolutione, at de directa; quare interrogarem ego ipsos de facultate data; asserentibus haberem vtique fidem, ignorantes an habeant saltem tacitam non absoluerem sine onere se sistendi habenti in monasterio potestatem in reseruata.

3. Quando iter faciens diuertis ad 656
locum tui Ordinis, teneris confiteri nõ cuilibet, sed aut tuo itineris socio, si etiam illuc tecum diuertit, aut vni ex Ordinariis Confessariis illius loci. Suar. *cit. c. 17. n. 4.* Ascan. Tambur. *cit. q. 6.* tametsi Palaus *tr. 23. p. 15. §. 5. n. 19.* negat, assentiente P. Tamburino *cit. §. 2. n. 23.* & approbante consuetudine nostræ Prouinciæ, non sine suffragio Ordinationis Generalis, de qua supra (nisi fortè Rector itinerans habeat secum socium sui Collegii, vt habet declaratio facta ann. 1572. cui adde id, quod *n. 698. §. 3.* refero ex Quintanaduenna) posse tunc confiteri socio itineris, è diuerso addens, si nequeat confiteri Or-

dinario, posse cuilibet approbato ex il-
657 la domo, seu collegio. Quidquid sit, nullus horum poterit à casu reseruato te absoluere, nisi cum onere sistendi te superiori, ad quem iturus, aut rediturus es, vt nominatim de nobis traditur in nostris Ordinationibus Generalibus *fol. 51.* vbi tamen additur, peregrinum manentem per mensem in vno collegio, posse, & debere absolui à superiore illius Domicilij; sicut integre absolues reum reseruati in suo, non autem in tuo Monasterio. Pellizarius *tom. 1.*
658 *tr. 6. c. 1. n. 56.* Inualidè confiteri mortalia (venialium alia est ratio) cuiquam nisi approbato ad id à suo superiore, rectè excommuni tradit Tamburinus de Sacram. *lib. 5. c. 7. §. 7. n. 15.* demonstratque Suar. *l. c. c. 15. & seqq.* propter hanc generalem rationem, quòd licet Ordines Mendicantes potiantur priuilegio absoluendi *quoscunque Christi Fideles,* attamen Pontifices nunquam illud extenderint ad Fideles Religiosos, qui à suis Moderatoribus non habent

fa-

facultatem se subiiciendi alteri; multò minùs eos validè audient Religiosi. At- 659
que adeò Religiosi, qui commorantur (ita censuere, & contingentia facti probauere viri sapientes à me litteris interrogati) in Academiis studiorum gratiâ, aut qui mittuntur ad sacros Ordines suscipiendos, inualidè absoluuntur à Religiosis alterius Ordinis, quàm designauit ipsorum Prælatus. Sicut & inualidè omnes, qui præter Prælatorum voluntatem volunt vti priuilegiis Bullæ Cruciatæ implentis libros scriptorum Hispanorum, & ignoratæ à Germanis quidem, sed sine horum damno. Vide singulariter de hoc puncto Cardinalem de Lugo *disp. 20. sect. 9.* fundamentalissimè hoc demonstrantem contra aliquos. An verò tempore Iubilei eligant 660
sibi licitè, validéque Confessarium pro arbitrio etiam Alumni Ordinum habentium, sicuti nostra Societas minima à Sede Apostolica; speciale priuilegium, vt eorum subditi nequeant absque ipsorum consensu vti priuilegiis Iubileo-

rum indicaui *in tract. de Iubileo cap.* 31
addíturus plura in altera edit.

661 4. In facultate confitendi alteri non inuoluitur facultas absoluendi à reseruatis, vt jam dixi supra; quare tali casu grauatus, & simul necessitate sacrificandi, aut communicandi pressus vel penitus omittet confessionem, vel illi confessioni, quam faciet, junget aut non junget confessionem reseruatorum juxta sententias relatas *Cas. 8. n. 379.* In nostris Generalibus Ordinat. *fol. 51.* approbatur doctrina sentientium, esse faciendam confessionem etiam reseruatorum sed cum onere sistendi se Superiori, eo modo, quem indicabo *n. 69*

662 Vtrum vero Religiosi studentes in Academiis, aut alias commorantes extra Monasteria possint accipere absolutionem directam à reseruatis, decidendum est ex sola speciali facultate, etenim Dd. citati tradunt sine distinctione in facultate alteri confitendi non contineri jus petendæ absolutionis à reseruatis. Expediret dare commorantibus procul à suis Monasteriis. 5. Si

5. Superiores Regulares possunt qui- 663
dem vigore cap. *ne pro dilatione de pœnit. & rem.* eligere sibi Confessarium quemlibet Regularem, vel sæcularem, cui capitulo non derogatur per bullam, aut statutum derogans *quibuscunque* priuilegiis, nam facultates insertæ corpori juris sunt quid excellentius priuilegiis. Diana *p.3.tr.2.res.1.* ex communi contra Peregrinum; spectanda tamẽ est cuiusuis Ordinis recepta consuetudo, atque statuta. Et quidem in nostra 664
Societate locum non habet decisio illius capituli, quia deficit apud nos generatim illius ratio, scilicet periculum animarum; vt post Suar. notat Dicastillo *disp. 11. dub. 16. n. 281.* cum nostri PP. Rectores, ac Prouinciales habeant ad manum confessarios deputatos à Generali, ac Prouinciali pro casibus reseruatis, non tamen priuati jure constituendi etiam sæcularem sacerdotem, qui ipsorum subditos validè absoluat tam à reseruatis, quàm non reseruatis. Diana *l.c.* loquens ex communi de Præla-

latis Religiosis generatim, & Lugo *disp. 20. sect. 5. n. 67.* speciatim de Societate; aut qui eosdem superiores quoque absoluat sed solùm à non reseruatis. Idem Lugo *n. 66.* Th. Tambur. *c. cap. 1. §. 1.* in qua limitatione existunt deterioris conditionis, quam eorum subditi. Dicastillo *loc. cit. n. 286.* faciens etiam in hac materia, vt sæpe aliàs, cum Cardinale ceremonias tergiuersatiuas, tandẽ
665 tamen jungens ipsi dextram. Singulariter autem est prouidentiæ immediati Superioris, vt si mediatus non designet vtrique Ordinario domûs confessario tertium, ipse immediatus id faciat, si alteruter id petat; cur enim singuli Cõuentus etiam parui (vt contendit Thom. Tambur. *cit. c. 7. §. 2. n. 36.* contra Suarez) habeant duos, ipsi solùm vnum conformiter Bullæ Innocentii X. non tamen ita amplè intelligendæ, vt quando alter ex Ordinariis abest domo sex vel octo dies, oporteat mox alterum ei substituere; cùm enim illa bulla sit correctoria Iuris nostri solennissimè con-

onfirmati à tot ipsius antecessoribus, st restringenda, non amplianda, sicut liquando respondi cuidam P. Rectori, ne litteris interroganti, probátque raxis.

666 6. Nouitii possunt æque validè confiteri alicui sacerdoti etiam sæculári, ac si non essent Nouitii. Diana *cit. tr. 2. cs. 4.* cum communiore contra Ascan. Tambur. *loc. cit. n. 11.* atque adeò accipere ab illo absolutionem à reseruatis n ordine. Idem *ibid.* Vide Dicastillum *d. 11 dub. 7. n. 121.*

667 Dices: Gaudent Religiosi nonnullis viuæ vocis oraculis pro absolutionibus impertiendis, Vrbanus autem VIII. reuocauit omnia priuilegia nitentia solis oraculis viuæ vocis, *ad quid prosunt nunc illa?*

668 ℟. Ad nihil si sunt merè oracula viuæ vocis, secus si sint simul bullata; nã vtile per inutile non debet vitiari. Porro tunc censentur non esse oracula merè vocis viuæ, sed bullata, quando sunt data alicui communitati, cuius omnia

X 3 pri-

priuilegia, & facultates, data & danda confirmauit Pontifex per aliquam bullam, vt optimè obseruat Dicastillo *disp. 10. dub. 11. n. 326.* addens *n. 325.* ex Suario, oraculum viuæ vocis esse priuilegium à Pontifice concessum, & ore prolatum, & (vt ita dicam sufficienter dictatum) vt scribi posset, per accidens autem contigit, vt non scriberetur, vel certè non litteris authenticis.

669 Quæritur IV. *Quinam Casus reseruati sint Regularibus, & quomodo breuiter intelligendi?*

℞. Clemens VIII. dedit facultatem Superioribus, vt reseruarent sequentes *1. sunt veneficia, incantationes, sortilegia. 2. apostasia à Religione siue habitu dimisso siue relicto, quando eò peruenerit, vt extra septa Monasterii fiat. 3. nocturna, & furtiua è Monasterio egressio etiam non animo apostatandi facta. 4. proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. 5. juramentum falsum in judicio Regulari, seu legitimo. 6. procuratio, auxilium,*

seu

cu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto. 7. falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterii, aut Conuentus. 8. furtum de rebus Monasterii, aut Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. 9. lapsus carnis voluntarius opere consummatus. 10. occisio, aut vulneratio, seu grauis percussio cuiusque personæ. 11. malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum à superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad superiores. Ita Clemens ad verbum.

Per primum, & secundum Casum quid intelligatur, facilè quisque perspicit, in dubio tamen legi poterunt, quos mox citabo. 670

Vt tertium casum incurras, debes egressioni jungere vtrumque adiectiuũ, adeóque egressio tametsi furtiua, si tamen sit diurna, non reseruatur. Furtiua autem censebitur, etiam quando fiet vidente, sed contradicente Prælato. Pellizarius *tom. 1. tr. 6. c. 1. n. 25.* P. Kiene 671

ne de casibus reseru. *p.3.c.2.n.10.* Palaus *tr.23.p.15.n.17.*

672 Proprietarius eris siue fureris aliquid de rebus Monasterii, vt dicetur in Casu octauo, siue de alicuius sæcularis; item siue Monasterii, siue sæcularis bona vsurpes sine vlla facultate superioris; aut libere disponas de bonis, quorum dominium retinuisti ad tempus, modò hæc omnia sint tanti momenti, vt ascẽdant ad culpam mortalem contra votum paupertatis vide dicenda *n.675.*

673 Periurium debet fieri in judicio legitimo, non autem vbi non seruatur ordo judicialis.

Casus abortûs procurati mitius reseruatur apud sæculares, quàm Regulares. Nam apud sæculares debet reipsa fuisse effectus abortus, vt vidimus supra *n.352.* at sufficit hìc modò ita procuraueris consilio, auxilio, vt reipsa sint applicata media ad efficiendum abortum, esto ea nihil effecerint. Quòd si tamen dedisti, consilium applicandi media, attamen non fuere applicata, eua-

euades reſeruationem. Palaus *l.c.n.19.* Debet autem eſſe fætûs animati, animantur maſculi die 40. poſt conceptum, fœmellæ die 80.

Ad falſificationis caſum requiritur, 674
vt tu ipſe reipſa ſubſcribas furtiuè nomen aut ſecretarii, aut ſuperioris (& quidni ſi Procuratoris, vt nos vocamus, aut Cellarii, aut Burſarii, vt appellant Ordines Monaſtici) vel ſigillum illorum proprium, aut effictum apprimas ipſe, & quidem probabiliter ſolis litteris, quibus contineantur res ſpectantes ad regimen, bonáue Conventûs, non autem illis, quos officialis, aut ſuperior tanquam priuata perſona ſcripſiſſe fingitur. Palaus *l.c.* contra Suar. cui tutius adhærebis, quàm Palao; cùm præſertim in noſtro Ordine ſit abſolutè decretum, incurri hunc caſum à falſificante ſigillum Admonitoris.

Furtum de rebus Monaſterii etiam 675
tunc erit, quando erit de re ſpectante ad totam prouinciam, vel applicata

alicui particulari. Palaus *n. 21.* Pertinet quidem iste octauus Casus etiam ad quartum, sed quartus plura comprehendit, vt vidimus suprà. Testatur quidem P. Sanchez *l. 7. mor. c. 20.* Nauarrum, & Cordubam censere furtum vnius, & multò magis duorum Regalium, qui apud nos efficiunt 20. crucigeros monetæ Imperialis, esse crimen lethale reseruatum; sed in primis hoc non credo de furto esculentorum, & poculentorum; quia Dd. cum Sanchez obseruant, non tam ægre ferri à Dominis furtum vnius aurei in poculentis, & esculentis, quam si esset vnius aurei in
676 pecuniis. Id etiam adhuc minùs credo, quando furtum seu pecuniæ, seu alterius rei ascendens ad duos Regales est perpetratum non simul, sed successiuè; & singulariter, quando post ablatum, absumptúmque vnum Regalem, aut eius valorem, te seriò pœnituit cum proposito non amplius faciendi; esto postea mutato proposito clepas alterũ Regalem, seu Iulium. Denique Sanchez

chez *l.c.* testatur ex communiore sententia exigi *in Hispania* ad mortale, furtum quatuor argenteorum, seu Regalium.

Nonus casus est voluntarius carnis lapsus, ita consummatus opere, vt non sufficiat esse inchoatum, sufficiat autem esse perfectum in specie aliqua peccati mortalis carnalis; adeóque voluntaria pollutio est certo (quidquid nonnulli contradicant) crimen reseruatum, pollutio, inquam, sui ipsius. Ita citati. At verò si aut permittas te turpiter tangi ab alio, aut tangas turpiter aliquem, sine tua. aut illius pollutione, adeóque inchoes copulam, at sine effusione seminis intrà vel extrà vas, non incurres hunc casum. Suarez *tom. 4. de Relig. tr. 8. c. 18. n. 12.* Pellizarius *l. c. n. 34.* Kiene *part. 3. c. 6. n. 3.* nam tactus, aspectus, amplexus non continent speciem lapsus carnalis opere consummati, consummantur enim per solam emissionem seminis veram, at iuxta Dianam *p. 11. tr. 2. ref. 61.* non per distilla- 677

tionem; qui addit cum Mendo, & Iunipero, nec reseruari, si tactu alterius procures in eo pollutionem. At difficulter credo.

678 Quòd si ex cogitatione mortaliter libidinosa exoriatur fortè pollutio, excusabit te contra Suar. *cit. n. 12.* à reseruatione D. Kiene *l. c. n. 4.* & Diana *part. 4. tr. 4. res. 6.* sicut & quando orietur ex aspectu libidinoso partium honestarum alicuius mulieris, aut adolescentis, at non si oriatur ex aspectu partium inhonestarum, eò quòd reseruatio in hac materia non incurratur, nisi effusio seminis procuretur per aliquẽ actum exteriorem, qui sit ex se mortaliter impudicus. Sicut neque si permittas te ab aliquo tangi turpiter sine tui pollutione, esto non sine illius. Bordonus apud Pellizarium *n. 34.* non cõtradicentem. Ego autem contradico in his mitioribus sententiis, saltem loquẽdo de personis Societatis propter caussam adferendam. *n. 685.*

679 Pro decimo ponitur in primis occisio;

sio; at an patrata etiam consilio solo, aut mandato tacent citati autores. Quintanaduennas singul. *tr. 3. sing. 11. n. 1.* sic generatim loquitur: *Cum casus reseruatur, non comprehenduntur sub illo consiliantes, cooperantes, auxiliantes.* Excipe: nisi exprimantur, vt exprimuntur supra *n. 390. & 670.*

Vulneratio est apertura corporis ictu 680 inflicta, quæ in homine Religioso vix à mortali excusabitur, nisi vel per defectum libertatis, vel per moderamen inculpatæ tutelæ.

Percussio iniusta facta sine vulnere 681 communiter censetur grauis, & mortalis, quando relinquit in corpore percussi aliquod vestigium, vt tumorem, liuorem. Palaus *n. 13.* Quod si nobilem, & rusticum iniustè cædes alapa, censeberis respectu rustici commisisse percussionem non grauem, esto mortalem, at respectu nobilis mortalem simul, & grauem.

Protrusio, aut in terram prostratio 682 sine percussione non est percussio, cur

ergo

ergo dicam esse reseruatam, esto sit mortaliter mala? Vnde hic casus non contrahitur omnibus modis, quibus excommunicatio ob violentam iniectionem manuum in Clericum, nam violenta iniectio manus patet latiùs, quàm percussio.

683 Denique impedimentum, retardatio & apertio litterarum superiorum ad inferiores, ac horum ad illos, debet inprimis fieri ex malitia, id est scienter, & non ex sola inaduertentia, ignorantiáue etiam crassa. Suarez *cit. cap. 18. a. 12.* patétque ex verbis Pontificis. Deinde debent hæc fieri grauiter inuito illo, qui scripsit; si enim consentiat apertè vel tacitè, non rectè vocabitur apertio *malitiosa.* Et vtique qui retardat idcirco, quòd prudenter timeat, ne intercipiantur, est immunis culpæ.

684 Præter hos casus communes omnibus Regularibus reseruauit Congregatio Generalis quinta superioribus societatis decem alios, quos etiam refert Suar. *cit. tom. 4. de relig. tr. 10. lib. 8. c. 5.*

at

at sine explicatione, exponunt autem soli, quos viderim P. Palaus *cit. tr. 23. p. 15. §. 3.* & P. Tamburinus de sacram. *l. 5. tr. de Cas. Reser. c. 7. §. 3.*

Dictis adde quatuor huc facientia.

Primum. Plura peccata contraria 685
castitati reseruantur apud nos, quàm apud alios Religiosos, stantes solo decreto Clementis VIII. Scilicet *lapsus carnis voluntarius, & quidquid est contra votum castitatis, quod in actum externum prodeat.* Ergo inprimis illa omnia quæ superius *n. 677.* & *678.* dixi vel ex omnium, vel ex aliquorum Doctorum sententia reseruari per decretũ Clementinum, adeoque & distillatio mortaliter mala; pollutio etiam, quam excitares in alio, esto non sequatur in te, aut quam alius in se tangendo te turpiter. Item pollutio, quam pate- 686
ris cogitando deliberatè, vel desiderando turpia; Item omnes actiones sensuum externorum mortaliter impudicæ, esto non referantur ad vllum turpem actum; imo & actiones externæ etiam leui-

leuiter repugnantes castitati, modo fiant ad ostendendum lasciuum amorem, secus si fiant ex turpi amore, at non cum intentione illum prodendi. Palaus *loc.cit.n.4.* secus etiam de turpibus desideriis non manifestatis vllo effectu, opereue externo. Ratio horum omnium est, quia omnis, & solus ille actus externus reseruatur apud nos, qui continet malitiam mortalem contra castitatem, esto nullo modo consummetur opere.

687 Secundum. In Ordinationibus pro studiis eliminantur è nostris scholis duæ doctrinæ. Prima: *Nonnulla peccata, quæ reseruantur in Societate, vt machinatio in superiores, seminatio discordiarum, licèt attingant grauitatem peccati mortalis, non sunt reseruata, ni-*
688 *si sequatur effectus.* Altera: *Is, qui à reseruato peccato pro tali cognito ex necessitate aliqua est indirectè absolutus, non tenetur deinceps se superiori sistere nec per se, nec per alium, sed manet simpliciter absolutus, & sine vllo onere quæren-*

rendi directè à reseruatis absolutionem.

Circa illam primam prohibitionem 689
noto, cùm ea non nemini videri queat esse interpretatio authentica decreti, reseruantis machinationem, & alia eiusmodi, consequenter forte nonneminem judicaturum (abstineo ego omni judicio) Confessarium Societatis obligari eam sequi respectu nostrorum, at non aliorum, loquitur enim decretum de casibus, quatenus sunt reseruati in Societate.

Circa alteram prohibitionem noto, 690
vel voculam *indirectè* ibi sumi valde latè, vel eo decreto interdici sententiam, quam nemo à me lectus docuit. Etenim indirecta absolutio propriè, aut rigidè loquendo tunc tantùm est, quando directè aliquod peccatum absoluendo absoluitur aliud consequenter per gratiam remissionis mortalis directè remissi, quia scilicet ea gratia non patitur secum mortalia. Ita ex communi Dicastillo *disp.6.dub.17.n.319.* atqui ne-

nemo mihi lectus est, qui inficietur, mortale absolutum *indirectè* juxta hanc descriptionem necessariò subiiciendum esse directæ absolutioni; ergo ne dicamus illud decretum pugnare contra vmbras, asserendum est, illos omnes ab autoribus prædictæ Ordinati-
691 onis dici absolutos *indirectè*, qui sunt absoluti cum onere sistendi se superiori; quorum quidem aliqui sunt propriè *indirectè* absoluti, vt quos domi cõstitutos absoluit confessarius ob imminentem necessitatem communionis, cùm non posset accedi superior, juxta dicta superiùs *n.661*. alii autem propriè *directè*, impropriè *indirectè*, vt sunt itinerantes, nam formula absolutionis ita directè dirigitur in eorum reseruata, ac in non reseruata, vt indicauimus superiùs *n.647*. dicuntur tamen etiam *indirectè* (impropriè) absoluti, quia solùm propter absentiam superioris data ipsis est potestas accipiendi directam absolutionem cum onere se præsentandi superiori pro accipienda iterata absolutione.

Qua-

Quare forte quis putabit (an recte 692
non judico) jam non licere nobis sequi
doctrinam P. Dicastillo *d. 11. dub. 13. n.
208.* qui inhærens principiis illorum,
quos retulimus *Cas. 8. n. 385.* docuit,
nostri Ordinis peregrinantes, si in itinere
absoluantur propriè, & directè à reseruatis,
teneri quidem post reditum
eadem confiteri superiori (vel habenti
potestatem expressam ab eo) at non sacramentaliter.
Sed quidquid sit de hac
illatione, potest vtique superior remittere
obligationem iteratæ confessionis.
Tamburin. *l. c. c. 11. §. 1. n. 37.* Dixi: *No-* 693
bis; nam autores prædicti decreti vsurparent
certò illud Apostoli: *Quid mihi
de iis qui foris sunt judicare? 1. Cor. 5.*
Quid vero statutum sit, quando nequit
intra breue tempus conueniri superior
dicam infra *n. 704.*

Tertium ex notandis est, quòd à ca- 694
sibus Pontificiis possint quidem omnes
nostri confessarii absoluere sæculares
Laicos cum limitatione indicata *n.
636.* at nostros illi soli, quibus superiores

res cõmiserint, vt exprimitur in comp. nostrorum priuilegiorum verb. *absolutio §. 6.* quare non est hic audiendus P. Quintannaduennos *singul. tr. 3. sing. 19. n. 4.* optimè refutatus à Lugone *l. 1. Resp. mor. dub. 27.*

695 Quartum inter notanda circa Casus Societatis est, quòd Patres Prouinciales concedant nonnunquam vsu longo exercitatis, probatisque confessariis potestatem absoluendi à reseruatis, exceptis *recidiuis*, & duobus, tribusue aliis; & meritò hanc potestatem fieri etiam ab aliis Religiosis in paruis conuentibus notat Quintanaduennas *singular. tr. 3. sing. 10. n. 13.* atque Tamburinus de sacram. *l. 5. c. 7. §. 2. n. 31.* scilicet ob periculum, ne aliquo modo detegatur pœnitens, si confessarius accedat immediatum superiorem pro facultate absoluendi quempiam; quæri ergo potest, quinam intelligantur per illos *recidiuos?* Anne qui ter, aut sæpius ante hodiernam confessionem commiserunt crimen, quod antea nunquam patrauerant?

℞. Mi-

℟. Minimè; quia verba ſunt intel- 696
ligenda juxta ſubiectam materiam; hæc autem materia eſt Theologica; Theologi vero tractantes de recidiuis abſoluendis, aut non abſoluendis intelligunt *illos ſolos*, qui poſt confeſſionem vnius criminis relapſi ſunt in illud ipſum.
Quid ſi ergo redeat poſt confeſſionem il- 697
lam primam eiuſmodi peccati ad alteram cum repetitione illius? ℟. Poteſtas diſpenſandi eſt latè interpretanda, vt alibi trado ex communi, ergo & abſoluendi etiam à reſeruatis. P. Tamburin. *l.c.c.9.§.1.n.16.* cum Palao; ergò ſaltem extendetur ad vnam abſolutionem recidiui Theologicè dicti. Certè non legi Theologum facientem difficultatem in abſoluendo illo recidiuo, qui poſt vnam duntaxat confeſſionem vnius culpæ recidit in eandem ſemel, bis, ter; an verò ad duplicem abſolutionem poſt duplicem relapſum non determino; ſuadeo, vt quiſque confeſſarius exploret mentem illius, à quo accepit eam poteſtatem. Poſt hæc ſcri-

pta

pta video à P. Dicastillo *disp. 11. dub. 14. n. 329.* non agnosci magnam necessitatem se manifestandi superiori, quando est periculum relapsus non admodum frequentis.

698 His addo ex Quintanadu. *cit. tr. 3.* breuiter seqq. 1. Omnia, quæ Confessarii nostrorum facere possunt circa votorum commutationem, aut dispensationem respectu externorum, possunt etiam respectu nostrorum, nisi expresse iis, vel in priuilegiis, vel à Superioribus sit inhibitum. *singul. 19. n. 8.* 2. Licet iidem Confessarii possint nostros absoluere ab excommunicationibus statutis in Congregationibus Generalibus, tales enim censentur statutæ esse à Iure, seu lege, nequeunt tamen ab iis, quas Prouincialis, vel Rector ferret in violatores alicuius secreti, diuertentes ad externos, transeunter per aliquem locum &c. hæ enim sunt censuræ latæ ab homine, à quibus non absoluimus nisi ex speciali facultate. *singul. 20. n. 5.* subdens tamen *singul. 21. n. 1.* & *3.* si su-

pe-

perior non reſeruauit ſibi abſolutionē illius cenſuræ, poſſe Ordinarium Confeſſarium ab ea abſoluere, imò etiam tunc probabiliter poſſe, cùm reſeruauit, eò quòd non videatur Rector, aut Prouincialis ſibi reſeruare vllam cenſuram, ſicut non poteſt vllum caſum, niſi in Congregatione Prouinciali. 3. confeſſarius noſtrorum Collegii A veniens ad Collegium B. Si in hoc Collegio B. reperiat vnum è noſtris etiam ſpectantem ad Collegium A. poterit illum abſoluere, ſicut poſſet, ſi vterque exiſteret in Collegio A. *cit. ſingul. 21. n. 4.* ſi videlicet vterque adhuc ſpectet ad Collegium A. Vide dicta *n. 656.* 4. Licet idem confeſſerius rectè abſoluat quemcumque ex noſtris à ſuſpenſione lata ſiue à Iure, ſiue ab homine, non tamen validè diſpenſat in irregularitate orta ex praua Ordinum ſuſceptione, aut malo vſu, ex homicidio voluntario, bigamia, defectu natalium, mutilatione, vitio corporis &c. ſicut nec diſpenſat in jeiuniis, aut aliis præceptis Eccleſiaſti-

sticis. *singul. 22.* 5. Quamuis absolutè loquendo posset superior secum ipse dispensare in iis omnibus casibus quibus volet cum aliquo subditorum, tutiùs tamen id committet suo Confessario, aut alteri, ad id ab ipso deligendo. *Vnde R. P. Generalis noster in quadam Epistola ad Prouinciam Bœticam decreuit, quod Confessarii superiorum in Societate dispensent cum iis in irregularitate, Horis Canonicis, jeiuniis, & aliis.* Sic loquitur ex Granado Quindanad. *l.c. sing. 24. n. 4.*

Subjicio dictis

Practicas, & selectas obseruationes pro Regularium (& sæcularium) confessionibus, & Prælatis quoad Casus Reseruatos.

699 Mutuatus sum totum hunc titulum à P. Antonio de Quintanaduennas *singularium tr. 3. singul. 11. 12. & 13.* at obseruationes ipsas nec ab eo solo, nec omnes ab eo.

I. Obseruatio. Quando grauatus 700
casu reseruato, atque erubescens accedere superiorem, aperit tibi ordinario Confessario illum, recte facies, si excipias totam eius confessionem, adeóque etiam alterius peccati mortalis, si fortè aliud vltra reseruatum commisit: audita tota confessione dices, te non habere (si non habes, habes autem singulariter in nostro, quando excipis confessionem itinerãtis. supra. *n.647.*) potestatem absoluendi, sed petiturum à superiore (quem ipse ita horret) facultatem, si quidem conueniri possit. Permittente, aut rogante pœnitente vt id facias, poteris statim iniungere totam pœnitentiam, imò quandoque debebis, quando scilicet erit periculum, si tu, & reus iterum conueniatis in aliquo conclaui, ne superior te videat, suspiceturque, illum esse reum; etenim ad euitandam suspicionem poteris obtenta facultate vti in medio ambulacro, horto, sacristia, dicendo duntaxat (postquam ille prius à te doctus dixit: accuso me

iterum de peccatis ante confessis) *absoluo te à peccatis tuis in nomine &c.* omissa efformatione Sanctæ Crucis. Hanc obseruationem subministrat Dicastillo *disp. 10. dub. 7. n. 175.*

701 II. Confessarius rogatus à pœnitente, vt superiorem ipse adeat, tametsi in rigore non tenetur saltem grauiter ei præstare id officii. Tambur. in method. confess. *l. 3. c. 9. §. 4. n. 17.* haud tamen debet ostendere se difficilem, multò minùs abnuere, nisi judicet, accessum Rei necessariũ emẽdando Reo, impediendo damno Ordinis, aut alterius ruinæ &c. tunc enim nõ datur in Societate nostra (& cur in aliis Religionibus?) inferiori communiter potestas absoluendi, nisi reus se superiori sistat immediatè, aut mediatè per confessarium instructum facultate expressa pœnitentis nominandi illum; sic enim partim expresse, partim implicitè traditur in Ordinationibus Generalibus *c. 6. n. 2.* additúrque expresse *in fin. n. 8.* hæc explicatio: *Si confessarius obtinere*

ne-

nequeat (vt reus hortatu ipſius aperiat ſincerè cor ſuum ſuperiori) *non erit tandem pœnitens nimis vrgendus, niſi alioqui Caſus eſſet ex iis, in quibus, vt dictum eſt, tenetur pœnitens rem manifeſtare, & alioquin non eſſet capax abſolutionis.* Vbi obſeruo, reum non tene- 702
ri ſub mortali manifeſtare ſe ſuperiori, niſi quando lex naturalis illum ad id obligat, quia nimirum non tenetur, niſi non volendo ſe manifeſtare eſſet incapax abſolutionis, *juxta ſcita Doctorum*, vt dicitur in illa Ordinatione; ſeu quādo aliis remediis prædicta mala vitari non poſſunt, vt loquitur Palaus *tr. 23. punct. 15. §. 5. n. 9.* recitans pleraque quæ ego. Quia verò ſi delictum manifeſtetur ſuperiori cum debitis circumſtantiis, poteſt ſuperior communiter mederi malis, etſi non nominetur reus, ideo notat P. Tamburinus *cit. c. 3. §. 2. n. 2.* rariſſimè eſſe (abſolutè) neceſſarium, vt nominetur ipſe reus, ſicut vtiq; eſt neceſſarium, quando pœnitens perget cum ſuo, aut aliorum damno pec-

 care

care occasione loci, aut ministerii, cui applicatus est à superiore; aut nequit sine prouidentia superioris euitari graue probrum, aliudue malum imminens ex subditi graui detractione de aliquo Principe, aut primario huius Ministro &c.

703 III. *Caueat confessarius, ne quando petit facultatem absoluendi nolentem notificari superiori, quid elabatur, ex quo pœnitens cognosci possit; qui si timet, ne ex notitia alicuius rei possit superior probabiliter suspicari, quis ille sit, sciat, se omnino eam reticere debere, & omnem cautelam adhibere debere in casu proponendo, ne vlla ratione possit superior probabiliter agnoscere autorẽ. In quo si viderit, proponendo casum in specie occasionem suspicionis superiori dari, satis erit in genere dicere, aliquem in casum reseruatum incurrisse, qui nec damnum Societati, nec alteri, nec ipsi pœnitenti afferre possit.* Hactenus verba citatæ Ordinat. *c.6.* quæ verba refert etiam Quintanad. *cit. tr. 3. sing. 12.*

IV. Quan-

IV. Quando Prælati huius Monasterii numerosi habentes insuper vnũ, aut alterum Conuentum quatuor, aut quinque personarum dant, vt sanè dari debet, ac reipsa dandam pro nostris decreuit Congregatio V. *can.5.* potestatem Confessario Ordinario absoluendi integre, seu sine onere à reseruatis illum, qui non sit intra breue tempus venturus ad suum mediatum Prælatum, poterit confessarius censere, illum non esse intra breue tempus venturum ad Mediatum, qui ad hunc non veniet, nisi post integrum mensem, vt singulariter de nostris obseruat P. Pellizarius *tom.2.tr.8.c.2.n.57.* ac patet ex dictis *n.657.* 704

V. *Sanctitas sua deinceps declarauit, vt si huiusmodi Regularium confessariis casus alicuius reseruati facultatem petentibus superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice pœnitentes Regulares etiam non obtenta à superiore facultate absoluere.* Sunt hæc verba Congregationis Cardinali- 705

um edita jussu Vrbani VIII. vt testatur Quintanadu. *singul.11.* & Pellizar. *cit. tr.8.c.2.n.63.* non solùm intellecta, vt jacent, à citatis autoribus duobus, sed etiam exprimit Pellizarius *l.c.* & Dicastillo *disp. 11.dub.20.n.339.* hoc toties
706 licere, quoties ita negat superior. Addit Quintanaduennas non soli Confessario, sed cuiuis viro docto, & prudenti, qui aptus sit vt institui confessarius monasterii queat, seu Collegii illius, esse permissum, vt si sibi pro aliquo petenti hanc potestatem denegetur, absoluat; sed meritò id negat P. Tamburinus *de sacram.l.5.c.7.t.2.n.41.* aliis sapientibus censentibus, tutum in praxi non esse. Loquuntur autem de absolutione sine onere se vllo modo sistendi, nam hoc onus est illud, quod maximè refugit pœnitens, inquit Pellizarius.

707 Ego video, in cit. ordinat. General. *c.5.n.4.* denique coucludi, vt quando omnibus (saluo sigillo) cum superiore collatis diligenier, confessarius constan-

ſtanter iudicat, ceſſurum in maius damnum ſpirituale pœnitentis, vtpote nullatenus volentis edi ſuum nomen, ſi per urgeatur editio, aut comparitio, ſtetur judicio confeſſoris, ideo aſſentior illis tribus Doctoribus (loquentibus de confeſſario) ſi volunt ſe intelligi in ſenſu, & caſu citatæ Ordinationis, ſeu inſtructionis, ſicut ſatis clarè intelligit Dicaſtillo, interim diſſentiens à quibuſdam aliis docentibus generatim, quando ſuperior etiam ſæcularis iniuſtè negat facultatem abſoluendi directè à mortalibus, poſſe ex Mediatorum ſuperiorum tacita licentia abſolui per inferiorem.

VI. Si ſuperior licentiam conceſſu- 798
rus commodè adiri nequit, & tempus vrget communionis, vel celebrationis, notámque incurreret non ſacrificans, vel communicans, tunc poteſt abſolui à reſeruatis quilibet Regularis à Confeſſore monaſterii, vel à quocunque approbato ſine recurſu ad ſuperiorem, huius enim facultas tunc præſumitur.

Ita scribit Quintan. *oit. sing. 11. n. 7.* expressè volens, hanc obseruationem intelligi de absolutione simili illi, de qua loquitur Congregatio Cardinalium, re-
709 lata in præcedente obseruatione. Sed ei non credo vllo modo, sicut nec credit P. Tamburin. *l. c. c. 12. §. 3. n. 13.* si enim iter agentes, aut in aliquo Collegio hospitantes per vnam, alteramue hebdomadem nequeunt à reseruatis absolui, nisi cum onere se sistendi superiori suo, cur possint ii, de quibus P. Quintanaduennas? nescio cur citans pro se Henriq. *l. 3. c. 15.* & Suar. *d. 13. sect. 3.* cùm nec verbo tangant ibi hanc difficultatem.

710 VII. Quando facultas conceditur, vt pœnitens eligat confessarium, qui pro hac vice possit eum à reseruatis absoluere, vel confessario datur licentia audiendi illum, & absoluendi *hac vice* à reseruatis, potest absolui à commissis similibus post licentiam concessam, quia concessionis verba non significant limitationem. Ita Cardinalis de Lu-

Lugo. *disp.* 20. *sect.* 8. approbatus à Quintanadu. fusissime de hac phrasi differente Dicastillo *d.* 11. *dub.* 19. *n.* 340.

VIII. Sequenda non est opinio Le- 711 onis, Floroni, Villalobos, & Dianæ *part.* 3. *tr.* 3. *ref.* 126. apud Quintanadu. *singul.* 12. sentientium, quando ipsemet confessarius admisit Casum reseruatum, posse dicere superiori: *Peto à Ra. Va. potestatem absoluendi aliquem è domesticis ab aliquo Casu reseruato*; obtenta autem licentia posse accedere suummet confessarium, ac dicere: *Habeo à superiore facultatem petendi à Ra. Va. absolutionem huius casus*; etenim superior annuendo tali petitioni tribuit suam jurisdictionem ipsi petenti, non alteri, nec cum jure delegandi. Ita fe- 712 rè Quintanaduennas, *loc. cit.* addente Dicastillo *loc. cit. n.* 351. in nostra Societate ne quidem tunc habere locum illam doctrinam, si confessario dicenti: *Est in Collegio vnus, qui indiget vestra facultate pro vna vice, vt faciat se ab-*

 solui

solui ab aliquo confessario, annuat superior.

713 IX. Quando Abbas, Prior Claustralis, Guardianus, Rector, transtulerunt in sua absentia totum onus sui muneris, poterunt Vicarii illorum dare licentiam reseruatorum; censentur autem juxta Peirinis, Homobonum, Beiam, & Naldum apud Quintanadu. cit. *singul. 13. n. 2.* transtulisse, quando discesserunt ad locum distantem itinere diei; non verò si in prædio vicino recreationis, aut visitationis causa per vnũ, aut duos dies absint, tunc enim dabit quidem potestatem absoluendi (directe) si vrgeat necessitas sacrificandi, aut communicandi, sed cum onere se sistendi superiori reuerso. Quintanadu. *l. c.* ex declaratione nostri R. P. Claudii Aquauiuæ Generalis, qui tamen non approbauit illam Naldi, & aliorum opinionem de distantia vnius
714 diei; certè repugnat & praxis; & Responsum ad Prouinc. Beticam a. 1579. quod habeo in meis aduersariis, datum his

his verbis: *Minister in absentia Rectoris non habet potestatem in reseruata, nisi cum onere sistendi se postea.* Et P. Tamburin. *cit. l. 5. de sacram. c. 12. § 3. n. 11.* refert aliud rescriptum his verbis: *Absente Rectore non habet Minister facultatem absoluendi à reseruatis, nisi specialiter ei concessum sit; quod non expedit fieri, maximè si ad paucos dies absit; potest enim quis confiteri ordinario cum onere se sistendi.* Idem tamen P. 715 Tamburin. *l. c. cap. 8. § 1. n. 8.* scribit cum aliis sapientibus: *Si tamen relinquatur cum titulo, ac potestate Rectoris, videtur habere ipsam potestatem.* Putem ego, esse hunc communissimum morē nostræ Prouinciæ Germaniæ Superioris, vt quando Rector relinquit vel Ministrum, vel alium Patrem cum potestate tacita, vel expressa occupandi eius locum in Refectorio, relinquat hoc ipso ei verum titulum Vice Rectoris, ac potestatem in reseruata, saltem quando proficiscitur vel ad Congregationem Prouincialem, vel ad locum sibi non

ſubditum, diſtantem itinere diei cum animo non redeundi niſi poſt tres, aut quatuor dies. Cum indignus præfui, nihil cogitaui de reſtrictione, ſcio nec alios cogitaſſe, cur igitur angamur ſcrupulis? Cur non ita interpretemur præfationem noſtrorum Priuilegiorum?

716 X. *Quando confeſſarius tacito nomine pœnitentis à ſuperiore petit facultatem abſoluendi à caſu reſeruato, nullo modo difficilis eſſe debet, ſed facilis potiùs, & promptus in ea concedenda; imò eum perſuadere ſibi conuenit, poſſe hac in re grauiter offendere ſi imprudenter, ſine juſta, grauíque canſa nam neget.* Ita ad verbum in cit. Ordinat. General. *c.6.n.1.* exprimente Quintanadu. *l.c.* poſt Fagundez, Coninck, Henriquez, & alios, ſuperiorem peccaturum mortaliter non acquieſcendo tunc tali peti-
717 tioni; quod etiam poſt hæc à me ſcripta viſus P. Tambur. *cit.Caſ.8.§.2.n.2.* non ſolùm ſcribit, ſed etiam addit:
„ Vniuerſaliter ex communi ſententia di-
„ cendum, quòd quando ex licentia non time-

timetur rationabiliter damnum pœni-tentis, qui ob facilitatem abſolutionis non emendabitur, nec timetur damnũ boni publici, vel tertii, vt eſſet grauis infamia communitatis, vel facilitas peccandi in aliis, qui caſuum reſeruatorum legem non curarent, ſuperior licentiam denegando mortaliter peccaret, multò magis, ſi confeſſarius teſtetur, pœnitentem eſſe in periculo omittendi confeſſionem. Ita ille, ſubdens, quando eſt dubium an prædicta pericula adſint, ſuperiorem debere omnino concedere facultatem.

XI. *Caueat ſuperior, ne dum petitur* 718
ab eo facultas, curiosè inquirat, aut aliud quid faciat, vnde coniicere poſſit, quis ille ſit, pro quo petitur, & ne circumſtantias alias exquirat, quàm quæ ad rem pertinent. Ita rurſum illa Ordinatio; addente Quintanaduenna, hoc ipſum obſeruandum quo ad notitiam vel leuiter inueſtigandam complicis, aut peccati, vel circumſtantiam, quæ aliquomodo ad confeſſiones factas, vel faci-

faciendas detegendam vel longissimè conducunt.

719 XII. Tametsi superior non excipiat confessionem illius, qui se ipsi stitit, petens vel immediatè per se, vel mediatè per confessarium facultatem confitendi ipsi confessario, aut alteri, attamen peccat contra sigillum, si cui dicat, hunc aut illum petiisse à se eiusmodi facultatem. Quintanadu. *cit. obseru.* *13. n. 10.* illa quippe petitio est etiam inchoata quædam confessio. Hinc disertè traditur in toties citatis Ordin. General. *cap. 6. n. 2.* etiam in casu, quo inferior manifestat ex necessitate superiori per se, vel per Confessarium suum lapsum, adhibendum esse remedium necessarium *saluo tamen sigillo.*

720 XIII. Nequaquam vetitum est superiori, excipere confessionem habentis reseruata, si hic sponte velit illi confiteri. Dicastillo *disp. 11. dub. 7. n. 115.* contra Fagundez; etenim ipsemet Clemens in decreto, de quo suprà, facit eam potestatem.

XIV.

XIV. Obligatio sistendi se superiori, seu ad accipiendam medicinam spiritualem, seu ad confessionem iterandam, est quidem grauis; & mortalis, vt tradunt Dicastillo, Pellizarius, & alii citati, adimplendáque quam primum fieri potest, vt dictum *Cas.* 8. generatim, attamen necesse non est, vt illa cõfessio fiat ipsi superiori, aut ei manifestet se pœnitens, sed sufficit si tecto nomine confessarius præcisè petat, obtineatque à superiore potestatem absoluendi aliquem à reseruatis, quæ neque Religioni, neque alteri, aut ipsimet pœnitenti sunt allatura damnum. 721

XV. Cùm confessarius petit solum vices suas à superiore, petat solum dicens: *Que le de sus veces para vn subdito suyo* (det sibi suas Vices, seu suam absoluendi potestatem pro vno subdito suo.) Quod si ille imprudenter, ne dicam crudeliter (etiam Suarez, & Tamburin. hoc duro vtuntur vocabulo) personam, aut peccatum conjicere studeat callidè, æquiuocatione illum confessa- 722

fessarius à notitia quam longissimè a-
uocet, maximéque aduertat, ne vel mi-
nimum vestigium complicis detegat,
imo nec ei dicat, an sit complex, nec
ex modo eam facultatem petendi indi-
cet, an sit pro sacerdote, an pro non sa-
723 cerdote. Vnde minimè petat tempo-
re, quo nonsacerdotes pro communi-
one regulæ, aut deuotionis faciendæ
solent confiteri, v. g. Sabbato pro no-
cturno tempore, aut pro matutino Do-
minici, sed aliis diebus non festiuis;
nec item petat in matutinis horis, in
quibus solent sacerdotes ad celebran-
dum confiteri. Omnia (excepta vtra-
que parenthesi) contenta in hac obser-
uatione exscripsi ex Quintanadu. *sing.*
724 *12. n. 5.* Dum hæc colligo, deprehen-
do, me doctiorem euadere, quid si &
aliqui ex iis, qui tam multa toto hoc
Casu coaceruata legerint, expenderint?
Qui quidem ex iis deducent, quid re-
spondendum sit ad hoc

Dubi-

Dubium Ieſuiticum.

QVid faciet confeſſarius noſtrorum, ſi poenitens nolit manifeſtare ſuperiori ſe, prout in Ordin. Gener. cap. 6. §. 8. *iis verbis: Niſi caſus eſſet ex iis, in quibus dictum nempe §. 6. vbi habetur: v. g. cum probabiliter timeri poterit ſcandalum, aut recidiuum poenitentis, aut alterius.* 725

Hoc dubium his verbis propoſuit mihi ſcripto is, à quo me oportuiſſet petere ſolutionem potius, quàm ipſum à me. 726

℞. tamen: Illud peccatum, ex quo probabiliter timetur ſcandalum, recidiuum, aut damnum alterius, vel non eſt reſeruatum, vel eſt reſeruatum; ſi non eſt reſeruatum, de illo non agit Ordinatio; certum enim eſt ex principiis indubitatis apud Iuriſperitos, ac Theologos Practicos, illa peccata, ex quibus ibi dicuntur timeri poſſe prædicta mala, debere eſſe de numero reſerua- 727

uatorum; omnes enim interpretes legum obseruant, intellectum clausularũ in aliqua dispositione expressarum desumendum esse ex Rubrica, & fine dispositionis; Rubrica præsentis dispositionis est hæc: *Circa Casus reseruatos*. Finis, seu intentio est hæc: *Pro superi-*
728 *oribus, & Confessariis Societatis*. Ergo si quis de Societate (quod Deus auertat) soleret lædere grauibus contumeliis, aut conuitiis præsentes, lasciuis desideriis indulgere, verbo, & exemplo aliquos sæculares inducere ad seminandas discordias in Republica, aut familia priuata, Confessarius tametsi rationabilissime timens relapsum, damnũ inque alienum, nequaqnam obligaretur e xvi dictæ Ordinationis recurrere ad superiorem, multò minùs pœnitentem remittere ad ipsnm. Ratio est, quia peccata, quæ recensui, non sunt reser-
729 uata. Dico: *Vi Ordinationis*; nam vi præcepti diuini naturalis obligaretur recurrere ad superiorem, si nequiret alia ratione emendare pœnitentem, vt quan-

quando e.g. pœnitens mortaliter, & scandalose peccat ratione sui ministerii, pergétque delinquere, nisi superiori dicat, per confessarium, vel per se, nôn solùm se valde graues tentationes pati in suo ministerio, sed etiam addat, se reipsa illis semel, bis, ter &c. succubuisse.

Alia est ratio peccatorum reseruatorum, in quorum absolutionem nolunt tunc consentire superiores, quando ex iis probabiliter timetur recidiuum, scãdalum &c. nolunt, inquam consentire, nisi confessarius manifestet superiori (permittente, vt debet, tecto tamen permanente Reo) delictum, & post manifestationem, seriamque conferentiam cum superiore judicet, cessurũ esse in maius damnum pœnitentis, si constanter, atque inexorabiliter negetur absolutio ipsi, per omnia sacra obtestanti, ne cogatur sese prodere. *Et verò quando subditus timet prudenter sibi damnum graue, & sacramento extrinsecum, hoc est præter famæ diminutionẽ* 730 731

apud

apud Prælatum, quæ intrinseca est institutioni sacramenti, v.g. timet confessionis reuelationem, scandalum, odium, vel ne ea notitia vtatur ad alia extra illud forum in eius damnum, pœnitens jam habet petendi alium confessarium, & Prælatus ex justitia tenetur illum dare, & in hoc omnes conueniunt. Ita ad verbum Cardinal. de Lugo *disp. 20. de pœ-*
732 *nit. sect. 10. n. 235.* Ergo in tali casu confessarius absoluet pœnitentem autoritate Vrbani VIII. de qua supra *n. 705.* Si vero pœnitens nihil prudenter allegare possit, nisi infamationem sui apud superiorem, intrinsecam huic sacramento, tum debent confessarius, ac superior simul comparare damnnm spirituale pœnitentis ipsius secuturum ex constanti repulsa, partim cum eiusdem etiam spirituali damno imminente ex tanta eius obstinatione, & defectu sinceritatis cum suo Prælato ; partim cum damno aliorum, quod timetur, si cedatur peruicaciæ ; ex horum enim omnium inter se collatione ferendum est vl-

ltimum judicium, vt notat Lugo *n.*
241. præmittens *n.236.* esse hoc præ
oculis habendum, quòd in dubio de-
clinandum sit (excipio ego dubium de
graui malo publico) in partem mitio-
rem.

Hæc omnia reperies apud Suarez *de* 738
pœnit. disp. 30. sect. 4. post quem non
citatum soluit Cardinal. de Lugo *n.*
239. illam obiectionem: Pœnitens re-
cusans obstinato animo se præsentare
superiori, quando superior habet jus
exigendi, vt se sistat, peccat mortali-
ter, hæretque in hoc peccato tamdiu,
donec deponat contumaciam, ergo
etiamsi superior victus eius pertinacia
permittat absolui, erit indispositus ad
percipiendam absolutionem, quia
dum confitebitur inferiori, dicet vel
formaliter, vel habitualiter apud se: *Si*
superior non condescendisset mihi, ego
non accessissem, nec accede-
rem illum.

Con-

Confessarius Pœnitentiam in-iungens.

Casus XXI.

Rosarii frequentati.

739 *Ximagoras jussus festo Pentecostes à suo confessario percurrere quinquies pro sua salutari pœnitentia sertum Marianum, acceptat hanc pœnitentiam; recitat bis Rosarium expressa intentione satisfaciendi pœnitentiæ, at sine eiusmodi intentione totum psalterium quot hebdomadis. Redit ad forum arcanum sub festum Assumptionis Deiparæ, accusat se, quòd de quinque rosariis sibi iniunctis tantum duo recitarit; sciscitatur confessarius, an ergo à Pentecoste nunquam nisi bis obiuerit illam Virgini Deiparæ tam gratam precationem, respondet Ximagorus:* Mi Domine sum in Perpetua Confrater-

ternitate Sancti Roſarii, ideo oro diligenter quot hebdomadis meum paruũ roſarium ter. *Subdit Confeſſarius: Ergo ſatisfeciſti obligationi pœnitentiæ tuæ, quæritur an hæc reſponſio ſubſiſtat in foro Theologico?*

Nequeo ſine probro id nunc negare, 740
quia ipſe ego frequenter, ob rationem adferendam *n. 771.* ita reipſa reſpondi in Confeſſionario, inque Lycæo; poſſum autem, & volo ad Maiorem Dei gloriam ſcribere, referendam eſſe inter ea, quæ Sanctis Cœlitibus gratiſſima patrauit Sacratiſſimus Ordo PP. Prædicatorum, inſtitutionem Confraternitatum Sacratiſſimi Roſarii, atque nominatim illius, quam appellitant die Ewige Bruderſchafft *Æternam Confraternitatem.* O quot centeni milliones peccatorum lethiferorum inceſſarent oculos Dei, aures Confeſſariorum, niſi hæ Congregationes qua occaſionaliter, quà meritorie ſaltem de congruo impedirent? Hoc præmiſſo in honorem illius illuſtriſſimæ familiæ

pro-

proponit, laconicè præcipua de pœnitentia sacramentali iniungenda, implenda, commutanda.

741 Quæritur itaque I. *Quid sit pœnitentia sacramentalis, de qua hic casus, & an iniungenda?*

R. I. Pœnitentia, seu sacramentalis satisfactio est executio pœnæ à confessario iniunctæ ob peccata legitimè confessa; quæ pœnitentiæ executio ideo vocatur *Sacramentalis* satisfactio, quòd sit vera pars non quidem essentialis, attamen integralis sacramenti pœnitentiæ.

742 II. Tenetur confessarius ordinariè in omni confessione imponere pœnitentiam, etenim sacramentum istud nõ debet sine causa priuari sua parte integrali. Quamuis autem P. Adamus Tannerus *tom. 4. disp. 6. q. 8. n. 6.* cum multis absolutè scribat, confessarium teneri sub mortali iniungere pœnitentiam legitime confesso, attamen Cardinalis de Lugo *de pœnit. disp. 25. sect. 4. n. 49.* existimat cum aliis, quando

pœ-

pœnitens est commeritus solùm paruam pœnitentiam, posse absque graui culpa omitti impositionem illius, nam tunc deest confessarius suo officio in re solùm leui. Et proinde quando adole- 743
scentes, aut alii seu scrupulosiores, seu conscientiosiores post jam impertitam absolutionem dicunt, se hoc, aut illud peccatillum esse oblitos, poterit confessarius sine noxa impertiri absolutionem absque noua pœnitentia, extendendo tacitè priorem etiam ad illud vnum, aut alterum peccatillum; secùs si ad peccatum mortale extenderet solùm tacitè, seu in animo; at sæpe excusabitur, si apertè dicat duntaxat pœnitenti: *Fac pro hoc, & prioribus peccatis pœnitentiam priùs iniunctam.*

III. Sed nec delinquis, si pœniten- 744
tiam non iniungas, quando aut pœnitens nullam perficere potest ob ægritudinem, vel iam integre expiauit sua peccata, vel indulgentiam plenariam est mox lucraturus, aut paulò antè lucratus juxta dicenda *n. 760.* Est prudens

dens consilium, vt quando æger præsens sibi, attamen summè debilis est, dicat præeunte confessario quinquies IESVS Maria; sicut & pro variis circumstantiis dicendum: *Vbi conualueris, præstabis hæc, & talia.*

745 Quæritur II. *Qualis pœnitentia sit iniungenda?*

℞. I. Generatim verbis Magistri, & discipuli. Magistri verba dedi *n. 264.* discipuli accipe: *Quia sacramentum pœnitentiæ à Christo primò, & per se institutum est in bonum pœnitentis, vt animæ eius vulnera curentur, sequitur, sacerdotem nunquam debere talem iniungere pœnitentiam, quam omnino credit, pœnitentem ex aliqua imbecillitate non impleturum.* Ita Pater Ægidius Coninck *tom. 2. de sacrament. disp. 10. dub. 1. n. 72. & 73.* post Suarez, professus *in præfat. primi tomi in 3. part.* se operam dedisse P. Lessio.

746 Maximè autem ratio habenda est monitionis, quam suggerit Sacra Synodus Trident. *sess. 14. c. 8.* his verbis:

De-

Debent Sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere, ne, si fortè indulgentius cum pœnitentibus egerint, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis imponendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt satisfactio, quam imponent, non sit tantũ ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam in præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem, nam claues Sacerdotum non ad soluendum duntaxat, sed & adligandum concessas etiam antiqui Patres & credunt, & docent. Hactenus Patres Tridentini.

II. Igitur taxatio pœnitentiæ permittitur non mero beneplacito, sed prudenti arbitrio confessarii, regulato secundùm multitudinem, grauitatémque criminum, horumque recordationem saltem confusam, aut statûs ex vna parte, ex altera autem secundûm 747

pœnitentis vires corporis, & animi, cō-
moditatem, incommoditatem, facultatem, aut impotentiam satisfaciendi aliter, & denique cum respectu ad pœnas purgatorii, quas, & quantas esset luiturus pœnitens, si mox à confessione peracta extingueretur, tantā enim, quanta requiritur iis expiandis in hoc mundo, teneretur per se loquendo decernere confessarius, vt reliquos inter obseruat Cardinalis de Lugo *disp. 25. sect. 4. n. 60.* quamuis per accidens idem non teneatur ita decernere, partim quia ignoramus, quot jeiuniis e.g. opus sit ad satisfaciendum Deo in hoc mundo pro decem mendaciis, 20. blasphemiis, partim quia semper interuenit vna, aut plures ex causis, ob quas *n. 758.* dicemus, minui meritò pœnitentiam.

748 II. Debent autem communiter iniungi opera diuersa ab iis, quæ quis tenetur præstare ex vi legum ad peccatū obligantium; etenim haud multùm curarent homines, si iis imperaremus audi-

ditionem sacri festo die, abstinentiam à carnibus feria sexta; nihilominus sæpe consultum est, negligentibus facilè aliqua præcepta, vt jeiunia quatuor temporum, vigiliarum &c. auditionem sacri in paruis, vt vocant, festis imperare hæc ipsa; item & singulariter illa, quæ præscribuntur, at non sub reatu peccati, in Statutis Congregationis, seu Confraternitatis, cui est quis inscriptus, ac particulariter examen vespertinum, frequentationem piam, & quotidianam Missæ.

Quando autem confessarius præci- 749.
pit aliqua jam aliunde præcepta grauiter, communiter censetur designare nō debita ex voto, aut lege grauiter obligante, vt cùm dicit: jeiunabis quater, sexies intereris rei diuinæ; aliquando tamen ex qualitate temporis, & operis colligitur, fuisse mentem confessarii clementiorem, vt cùm dicit: Audies per mensem duo sacra singulis festis, & Dominicis; aderis liturgiæ quotidie per mensem; nam in primo horum ca-

suum censetur velle pœnitentem astrin-gere solum ad vnum sacrum vltra ordi-narium illorum dierum; in altero ad nullum in festis, & Dominicis occur-suris illo mense, nisi ad iniunctum ab Ecclesia.

750 Sed & prouide aget subinde confes-sarius, si pressis paupertate, morbo, probro aliquo iniungat pro pœniten-tia, vt per vnam, duas &c. hebdoma-das quotidie bis, ter &c. offerant Deo illa mala, protestantes, se velle patien-ter perferre in castigationem delictorũ. Obseruat autem rectè Laymann. *l. 5. tr. 6. c. 9. n. 11.* nec pauperi, aut filio fami-lias eleemosynam, nec laborioso homi-ni jeiunia esse imponenda.

751 IV. Non est improbanda praxis confessariorum, qui secuti manudu-ctionem Catechismi Romani *de satis-factione sub fin.* jubent, pœnitentes o-rare pro defunctis, aut pro iis offerre a-liquod bonum opus. Nam in primis confessarius quandoque solum inten-dit, vt illa oratio, aut bonum opus ap-pli-

plicetur, quatenus habet vim impetrandi defuncto, non autem quatenus habet vim ſatisfaciendi. Deinde licèt ipſum bonum opus applicatum defunctis quatenus ſatisfactorium, non proſit vt ſic pœnitenti ad expiationem ſuorum peccatorum, attamen, ſancta voluntas opitulandi miſerabilibus animabus, eſt multum proficua ad hanc expiationem, quia valde ſancta; ſed nec eſt intentio confeſſarii, vt illa opera defunctis donentur, quatenus habent vim ſatisfaciendi ex opere operantis, ſed ex opere operato.

V. Opera merè interna poſſe im- 752
poni pro pœnitentia ſatis contra nonnullos probat Suarez *de pœnit. diſp. 23. ſect. 6.* ſicut & nonnunquam, etſi rarò, poteſt in hunc finem imponi abſtinentia à Sacra Communione, & juxta Leandrum, atque alios apud Dianam *part. 11. tr. 7. reſ. 3.* contra Fagundez, ac Laymann. *tr. 6. c. 11.* ſuſceptio matrimonii, vt quis eruatur è peccatis carnis, quibus eſt miſere deditus.

753 VI. Etsi speculatiuè probabilior est opinio tradentium, confessarium teneri pœnitentiam iniungere per modum præcepti, & non per modum consilii, sic enim videtur sensisse Concilium Tridentinum verbis supra exhibitis; est tamen ob autoritatem contrarium docentium probabile, posse totam pœnitentiam imponi dicendo: *Ieiunabis tribus Sabbatis, si tibi placet; bis te flagellabis, si etiam placet*; hoc enim modo etiam ligat sacerdos, quia vult, vt illa opera non prosint ex opere operato, nisi dependenter à sua determinatione.

754 VII. Hinc quia maximi Dd. scribunt, quando confessarius profert illa communia verba: *Quidquid boni feceris, vel mali patienter sustinueris*, enunciando cum intentione sacramentalis satisfactionis, planè ad huius vim, & excellentiam eleuari, quidquid talis pœnitens boni fecerit in statu gratiæ, aut mali sustinuerit patienter, proindeque fieri posse, vt quis toto vitæ tē-

po-

pore satisfaciat ex opere operato pro suis delictis, seu obeat pœnitentiam sacramentalem, vt notat Nauarrus *in c. falsas de pœnit. dist. 5. n. 11.* ideo monet Diana *part. 3. tr. 4. res. 82.* ex Villalobos, non esse à confessario facilè omittenda illa verba: *Quidquid boni* &c. 755 de quibus plura vide *Cas. 4. n. 162.* & adde ex eodem Diana *part. 11. tr. 2. res. 3.* referente pro se Leandrum, Arnoium, Bassæum, Marchant. Candidum, Remigium, alios contra Lugonem, jure imponi pœnitentias justò minores, quando à confessore proferuntur hæc verba. Vnde etiam vlteriùs infertur, esse perquam salutares pœnitentias, quæ iniunguntur sub conditione dicendo: si recideris, aut quoties in hoc, vel istud peccatum recideris hoc mense, hoc semestri, erogabis talem eleemosynam, osculaberis terram, orabis illo die quinque Pater & Aue expansis brachiis; postque tota pœnitentia pro qualitate personæ, & aliarum circumstantiarum iniungi hoc modo. Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. 38. sect. 4.*

756 VIII. Pœnitentia cõmuniter indicitur ante absolutionem, ne forrè pœnitens accepto absolutionis beneficio respuat onus pœnitentiæ; & perfici quidem potest ante absolutionem, si sit exigua, vt notat Lugo *cit. d.25. n.28.* poteſtque interdum confeſſarius imperare, vt perficiatur prius. Lugo *ibid.* non tamen habebit vim satisfaciendi ex opere operato, nisi post sacramentum pœnitentiæ essentialiter completum, seu impertitam absolutionem. Idem Lugo.

757 IX. An pœnitentias coram aliis perficiendas recte iniungat confessarius intelliges *Caſ. ſeq. n.812.*

X. Diana *cit. reſ.3.* dissentit à Remigio negante, peccari à confessore non iniungente pœnitentiam medicinalem, sed solùm vindicatiuam, eo quod sit non solum judex, sed etiam Medicus; verùm nihil scrupuli circa hoc est habendum in confessionibus venialium peccatorum, in mortalium solùm tunc, cùm videtur esse necessa-

ri-

rium. Equidem bona opera facta in ſtatu gratiæ habent vim etiam impetrandi auxilia opportuna ad ſuperandas tentationes.

758 Quæritur III. *Quas ob cauſas ſit minor pœnitentia iniungenda, quàm mereantur peccata confeſſa?*

℞. Ob has præcipuas. 1. quando credit confeſſarius, pœnitentem non eſſe ob fragilitatem impleturum juſtam cœteroquin pœnitentiam. Coninck relatus ſupra *n. 745.* 2. quando minuendo pœnitentiam allicitur pœnitens ad frequentiorem, vtilémque confeſſionem. Bonacin. *de pœn. diſp. 5. q. 5. §. 3. p. 2. n. 18.* fauente apertè Vaſquezio *q. 94. a. 2. dub. 1. in fin.* 3. quan- 759
do interuenit difficultas, qualis e. g. eſt in infirmis, quibus, cùm nequeant exequi meritas, indicuntur leuiores, vt e. g pronuncient aliquoties ſacratiſſima nomina, tundant aliquoties pectus, offerant ſuos dolores, ipſamque vitam ſuo creatori bis, ter de die, jubeant dari eleemoſynas, & denique vbi conua-

luerint, audiant tot sacra, toties confiteantur, obeant hanc, aut illam peregrinationem paruam, longas rarissimè
760 iniunge. 4. Quando pœnitens est jam reipsa valde contritus, & compunctus, sic enim jam multùm expunxit ex syllabo debitorum; attendat tamen confessarius, ne in hoc, & aliis casibus pœnitens ex leuitate pœnitentiæ inferat, se leuiter peccasse, cùm tamen grauissime deliquerit, & singulariter quando idcirco notabiliter minuit confessarius pœnitentiam, quòd vel nouerit pœnitentem ex sese solere præstare multa bona opera, vel esse lucratum paulò antè, vel proximè lucraturum indulgentiam parem suis peccatis; quas duas causas minuendi meritò admittunt omnes, atque existimo, multos
761 mecum id obseruare. Vnde Laymannus *c. 15.* absolutè scribit, tempore Iubilæi, aut alterius indulgentiæ plenariæ, pœnitentem non teneri admittere nisi leuiorem pœnitentiam, quæ se habeat per modum medicinæ, ad tollendas

das peccatorum reliquias: Quia tamen 762
hac ætate, vt testantur Lugo,
Laymannus, & alij, imponuntur pœnitentiæ perexiguæ, & quidem vix habentes rationem sufficientem medicinæ, ideo non debet pœnitens facilè minuere pœnitentiam ob spem indulgentiæ plenariæ, nisi sit ita grauis, vt appareat esse imposita per modum satisfactionis, seu punitionis, addente eodem Laymanno post Henriq. quando pœnitens queritur de gra- 763
uitate pœnitentiæ, imponendam esse leuiorem, monendúmque, vt curet lucrari aliquam indulgentiam; quæ doctrina est pro praxi notanda, cùm præsertim ferè omnes incolæ ciuitatum, innumeri incolæ pagorum inscripti sint alicui Confraternitati, gaudenti multis, magnis indulgentiis, quibus potiuntur etiam ii, qui aut illarum ignari, aut gnari quidem, sed non ex intentione adipiscendi illas, perficiunt opera præscripta in Bullis, seu Breuibus Congregationum, quemadmodum osten-

stendo in Thesauro Ecclesiast. Indulgent. recudendo in secundo tomo nostræ Experiment. Theologiæ. Hæc & alia de Indulgentiis describit fideliter ex me citato Antoninus Diana *part. 10. tr 16. res. 1. &c.*

Denique causa diminuendi pœnitentiam est quando confessarius reflexè dicit: *Quidquid boni feceris* &c. vt vidimus supra *n. 754.*

764 Quæritur IV. *an, & quomodo teneatur pœnitens exequi iniunctam pœnitentiam?*

℟. I. Quia varii scriptores vocant vel temerariam, vel erroneam, certè improbabilem opinionem sentientium; esse in arbitrio pœnitentis admittere, vel repudiare pœnitentiam indictam à confessario, hæcque sententia est penitus ignota in nostra Germania, idcirco ne cedat confessarius cuiquam, qui fortè lecto Nauarro, aut alio quopiam, recusaret absque justa causa parere sibi iniungenti hoc, aut illud opus pro satisfactione. Vide dicenda *n. 768.*

II. Pec-

II. Peccat itaque pœnitens morta- 765
liter, tum qui magnam pœnitentiam, tum qui magnæ partem notabilem non persoluit, vt fatentur omnes, dissidentes ab inficeta sententia jam primùm indicata, tum juxta Tannerum *n. 14.* qui totam pœnitentiam, etiamsi leuis sit, omittit, quod tamen ab omnibus negari testatur Lugo *n. 50.* ratus nihilominus *n. 74.* contra Suarez *d. 38. sect. 7.* quando ob peccatum veniale imposita est grauis pœnitentia, peccari mortaliter illam negligẽdo, at tantùm venialiter, quando omittitur leuis, quæ etiam propter mortalia erat imposita; tum 766
denique etiam peccatur mortaliter quando differtur notabiliter vltra tempus præscriptum, vt ex communi tradit, distinctéque explicat Lugo *n. 89.* referens tamen Thomam à IESV docentem, hanc dilationem esse communiter tantùm venialem; cui ferè cõsentit Antonius Fernandez. Res tota dependet ab intentione confessarii; si nactus es rigidum, caue tibi, & time; si be-

benignum, caue etiam, sed ne facile timeas noxam lethalem. Addit Coninck *n.84.* quando non est determinatum tempus, explendam esse proxima commoditate; dicit tamen Lugo *n. 92.* in hoc casu non peccari mortaliter per dilationem, nisi sit nimium, & longum tempus.

767 Porro licet quando confessarius determinat tempus, censeatur communiter illud ita determinare, (sicut per bene more suo probat D. Abbas Rasserus *de pœnit.d.10.§.9.*) vt si pœnitens tunc vel ex desidia, vel justa ex causa non fungatur suo officio, teneatur proximè supplere defectum, aliud tamen sentiendum est, quando ex vna aut pluribus circumstantiis prudenter colligitur, illam pœnitentiam fuisse plane affixam certo diei, certo mensi, anno &c. vt quando confessarius dixit: Pro tua salutari pœnitentia jeiunabis toto hoc anno singulis diebus Sabbathinis: Singulis festis Beatæ Virginis communicabis. Coninck *n.83.* & Bonacin. *n.5.* cum aliis,

aliis, tradens id vniuersim in casu, quo iniunguntur diuturnæ pœnitentiæ.

III. S. D. N. Alex. VII. in decreto 768 diei 24. Septembr. anni 1665. inter alias 28. propositiones morales prohibuit hanc: *Pœnitens propria autoritate substituere alium potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat*; quamquam potest vtique confessarius dicere: Pro tua pœnitentia ibis ipse, aut certe alium soluta mercede mittes peregrinatum ad hunc, aut illum pium locum.

IV. Oblitus iniunctæ pœnitentiæ 769 non tenetur quidquam aliud facere illius loco, quia quidquid substituerit, carebit energia operis operati; ergo sufficiet confiteri obliuionem culpabilem, & sine repetitione prioris confessionis, vt tamen voluere nonnulli antiqui, quorum imaginatione imbuti aliqui non semel me in ipso confessionali interrogarunt, an non esset sibi iteranda confessio. Quod si statim post confessionem oblitus pœnitentiam, existimes, confessarium esse adhuc me-

mo-

morem illius, rogabis necessariò, vt reuocet tibi in mentem teste Coninck *n.* *86*. at si memor non est, caret potestate iniungendi aliam, quia jam expirauit eius in te coactiua potestas.

770 V. Nec mortaliter, nec etiam secundum Lugonem *n. 32.* & alios contra Suar. & alios venialiter delinquis perficiens pœnitentiam in peccato mortali; quæ tametsi tunc tibi nihil prodest ex opere operato, attamen eius vis satisfactiua reuiuiscet, vbi & tu quatriduanus Lazarus redieris ad vitam; sicut etiam substantialiter satisfacis, tametsi opus præscriptum peragas ex vana gloria.

771 VI. Nec teneris quidquam repetere, si ipsam rem iniunctam materialiter exequaris integre, etsi non cogites tunc exequi, vt te exsoluas obligatione. Sanchez. *lib. 1. moral. c. 13. n. 17.* Lugo *n.* *37.* atque alii plurimi contra alios; etenim & is satisfecit præcepto de sacro audiendo in die festo, qui audiit ignorans, esse festum; imò qui audiit expres-

presse dicens, se nolle illa auditione implere præceptum, sed velle alteri interesse, vt ostendo *in Alphab. audient. sacrum Cas. 7.* Consequenter etiam 772
liber eris onere recitandorum trium Rosariorum iniunctorum à tuo confessore, si illa recites ex mera deuotione, aut ideo quòd sis membrum Confraternitatis Rosarii, esto dum euoluis globos virgineos expressè dicas: Volo hoc psalterium hodie recitare, quia sum Sodalis Congregationis, at tribus proximis diebus dicam tres coronas, vt exsoluam me obligatione imposita mihi à confessario; etenim præcepta particularia sunt interpretanda juxta normam vniuersalium. *Ergo,* inquies, *si dicam:* Hodiè recitabo psalterium, ad quod teneor ex voto, cras illud, ad quod ex confessarii præcepto, *ero cras eximius?*

℟. Non eris, quia & communiter 773
non satis fit vno actu duabus obligationibus, & suprà dixi, pœnitentias communiter imponi de rebus non aliunde sub

sub obligatione culpæ debitis. Ex hac vltima doctrina patet Ximagoram, de quo noster hic XXI. Casus, fuisse rudem huius nostræ, & veræ Theologiæ.

774 Quæritur V. *quænam scienda sint circa commutationem pœnitentiæ?*

℞. seqq. I. Tametsi Cardinalis de Lugo *cit. disp. 25. n. 96.* testatur, esse certum ex communi persuasione fidelium, & Theologorum, inualidè, & illicitè à pœnitente commutari propria autoritate pœnitentiam leuiorem in excellentius opus, eò quòd præcepta sint alterius rationis, quàm vota, nihilominus Diana *part. 11. res. 3.* assentitur Nauarro, Bassæo, & aliis octo, quos nominat, defendentibus contrarium; imo refert Remigium asserentem posse commutari in æquale. Sed ne quæso patere te inescari hisce nouitatibus.

775 II. At verò potest tuus confessarius commutare pœnitentiam non solùm iniunctam à se in priore confessione, sed etiam iniunctam ab alio, saltem si ipsi recenseas, quæ priori confessario,

aut

aut in priore confessione, vt fert longè communior opinio Suarii *disp. 38. sect. 10.* contra Vasq. quin imo Nauarrus in Manual. *c. 26 n. 22.* ac plures alii etsi contra verosimiliorem censent, non esse opus, vt iterum confiteare, quæ prius eidem confessario dixeras; quod ego probo, si iste confessarius habeat adhuc confusam memoriam tuorum criminum.

776 III. Nullam autem speciem veri habet, quod aliqui tradunt, scilicet posse etiam extra confessionem fieri ab vno confessario commutationem satisfactionis statutæ ab altero; etenim jurisdictio confessarii expirat, dum non sedet vt judex, seu dum non audit confessiones. Lugo *n. 110.* cum communi contra alios, quos inter Valerus apud Dianam *part. 4. tr. 4. res. 241.* testatur (an gloriatur?) se non semel id fecisse. Testor ego, me nunquam; at existimo, 777
me bis, terue fuisse ex causa non leui secutum practicè opinionem eiusdem Dianæ, atque aliorum censentium, id re-

rectè extra confessionem fieri circa pœnitentiam, quam ipsius iniunxisti; saltem si non ita pridem, & sis vtcunque memor detectorum in confessione. Hæc sufficiant de materia satisfactionis, tametsi haud paulò plura conscripsi in hanc rem.

Confessarius obligatus sigillo.

Casvs XXII.

Fidelitatis Prædicanticæ.

778 N. *Opificio N. ex oppido N. duobus suis liberis venenum præbuit, vt eos interficeret; quorum vnus in impii parentis manibus ridendo obiit, alter virus eiecit; hæc res cùm manifestari cœpisset, aufugit, sed vt conscientia stimulante exoneraret se, cuidam Prædicanti ex N. confessus est, cuius opera in vincula est coniectus, breui afficiendus extremo supplicio.*

Simi-

Simile quid accidit in Oppido N. ante aliquot annos. Nam persona quædam incarcerata, cùm adigi non posset, vt crimen fateretur, eam conueniens Prædicans persuasit illi, vt sibi tanquã Patri spirituali, & animarum Pastori verum ediceret, cui proinde confessa est; ac ille è vestigio accurrit ad Archipræfectum, refert, quæ audiit, mulier morte crimen luit; qui supplicio interfuit ex officio, nobis hæc referens dixit : Der Teuffel beichte dem Predicanten / ich nicht : Diabolus confiteatur Prædicanti, ast non ego. 779

Prælatus quidam Ordinis Religiosissimi, vicinus vni illorum oppidorum duorum, viciniſſimus alteri perſcripſit hæc ad me die 15. Ianuarii a. N. nominatis illis duobus oppidis, & opificio paricidæ; quæret fortè nonnemo, vtrùm vterque ille Prædicans extiterit ſacrilegus, an ſolum iniquus violator ſigilli, ſeu arcani arcaniſſimè crediti; & reſpondendum eſt, peccaſſe quidem grauiſſimè aduerſus religio- 780

nem

nem sigilli, id est secreti naturalis, illud quippe seruandum est, quamdiu salua conscientia seruari potest, singulariter quando ex eius reuelatione imminet mors illi, qui credidit, sicuti pluribus declaro in Theolog. Iurid. Moral. *cap. 49. sect. 10.* at verò non fuisse sacrilegũ temeratorem secreti, sequendo doctrinam aliquorum Theologorum, fuisse, sequendo aliorum, vt paulò post elucescet.

781 Quæritur enim de sigillo sacramentali I. *quid illud sit, quando obliget, quidue cadat sub sigillum.*

℟. I. Sigillum sacramentale, seu confessionis, est obligatio seruandi secreta, & tecta illa, quæ accepta sunt ex confessione tendente ad sacramentum pœnitentiæ, saltem secundum intentionem pœnitentis. Laymannus. *lib. 5. tr. 6. c. 14. n. 2.* seu sigillum, translata metaphora ab eo, quo secreta obsignãtur, ne aliis palàm fiant, dicitur obligatio, qua res sacramentali confessione concreditæ confessarium obligant, ad eas per-

perpetuò celandas, vt óptimè describit D. Raslerus *de pœnit. c. 9. §. 1.* ita vt il- 782
lud omne, & solum secretum, quod oritur ex confessione sacramentali, sit sigillum illud, de quo Theologi disserunt, & de quo leges Ecclesiasticæ disponunt, dum explicant, quæ, & quanta obligatio seruandi secretum confessionis incumbat sacerdotibus; atque ita sentiunt omnes, qui explicant, ex quanam confessione proueniat obligatio sigilli. Porro quid sit confessio sacra- 783
mentalis explicaui copiosè, & propè contentiosè *Cas. 1. n. 9.* vbi reflexè scripsi cum autoribus illic relatis, etiam tunc esse confessionem sacramentalem, quando in ordine ad absolutionem fit *existimato* sacerdoti, id est illi, qui putabatur pollere potestate remittendi peccata loco Christi Domini, cum tamen careret. Hinc obligatio sigilli reperitur etiam, quando Laicus putans, vel fingens, se posse loco Christi remittere peccata, excipit confessionem hominis idipsum sentientis de illo. Hur-

tadus *in 3. part. disp. 12. de pœnit. dif-fic. 3.* fauentibus à fortiori Adriano, Nauarro, aliis apud Dicastillum *disp. 12. dub. 3. n. 29.* contra eundem Dicastillum. *n. 30.* & plures apud ipsum, negantes, oriri obligationem sigilli, quando confiteris illi, quem scis esse hominem laicum, at credis, posse absoluere
784 in absentia sacerdotis; & singulariter contra Onuphrium, quem refert Diana *part. 5. tr. 11. res. 15.* meritissimò contradicens, scribentem post Toletum, duo requiri ad obligationem sigilli, primum, vt narratio peccatorum fiat jurisdictionem habenti; alterum, vt fiat in ordine ad absolutionem; nam hoc secundum vtique exigitur, at nequaquam primum, alioqui sacerdos carens omni potestate in reseruata, aut in mortalia posset saluo sigillo euulgare, quæ audiit in confessione.

785 E quibus deduces, meritò me dixisse *n. 779.* illos duos improbè garrulos Prædicantes peccasse aduersus religionem sigilli sacramentalis juxta non-

nul-

nullos, non peccasse juxta alios; suppono enim, illum, & illam, de quibus facta mentio, verè existimasse, sicuti plurimi è plebe acatholica persuasum habent, dimitti sibi aliqua tandem ratione à suis Ministris crimina, quæ patefaciunt ipsis in confessione secreta; vnde etiam exprimitur in nostro casu *Fidelitatis Prædicanticæ*, primum volu- 786
isse suam exonerare conscientiam; quia verò de muliere non ita clarè exprimitur, sed potiùs videtur illa misera, seu stulta mulier suo fraudulentissimo Pastori aperuisse veritatem solius aut consilii, aut patrocinii gratia, ideo saltem ex hoc capite verosimilius est, illum verum è phrasi græca sycophantam violasse solas leges sigilli, seu secreti naturalis, non autem sacramentalis.

II. Itaque sigillum sacramentale o- 787
ritur ex omni, & sola confessione sacramentali. Dicastillo *cit. disp. 12. n. 24.* testans, hanc esse receptam, communémque sententiam, ac referens pro ea multos; ideóque sit ista prima generalis regula: Aa 2 *Omnia*

8 *Omnia, quæ pœnitens manifestat sacerdoti vero* (vel existimato) *in ordine ad sacramentalem absolutionem* (saltem confusè, vt explicaui *cit. Cas. 1. n. 12.* ex Suar.) *animose accusandi, cadunt sub sigillum confessionis; nisi aliunde nota sint confessario.* Bonac. *de pœnit. q. 6. sect. 5. p. 2.* ex communi. Dixi: *Nisi aliunde nota sint confessario:* hallucinati sunt enim olim nonnulli, rati inuiolabile prorsus pessulum ori affigi cõfessarii, quando inter confitendum recensetur ipsi delictum, quod patrari viderat suis oculis.

789 III. His adde illam aliam generalem Regulam: *Omne illud cadit sub sigillum, cuius in sola confessione sacramentali cogniti reuelatio possit meritò confessionem reddere grauem, & odiosam.* Greg. de Valent. *tom. 4. disp. 7. q. 13. p. 3.* cum aliis communiter.

790 Ex his duabus regulis infero breuiter sequentia. I. Omnia tam præterita, quàm futura peccata pœnitentis in cõfessione audita cadunt sub sigillum,

esto

esto sint tantùm aut venialia, aut omnibus cognita. Igitur es fracti sigilli reus, tum si de fure mox suspendendo dicas: O quanta cum contritione est mihi confessus sua furta! Diana *l.c.* contra Medinam; tum si dicas, Caium esse tibi confessum aliquod mortale peccatum, esto non nomines illud; tum si exprimas certum aliquod veniale, secus si generatim dicas, esse tibi cõfessum aliquod veniale, aut juxta Lugonem *cit. disp. 23. n. 50.* si solùm dicas: Caius est mihi confessus venialia, secus si dicas: plura venialia. Hurtadus *cit. d. 12. diffic. 4.* sicut & es sacrilegus violator, si manifestes tui pœnitentis mala proposita, esto nondum sint mandata, nunquam mandanda executioni, nisi forte tibi manifestasset animo te seducendi, non autem confitendi. Lugo *n. 53.*

II. Non solùm vera, sed etiam falsò 791
existimata peccata sunt materia sigilli. Lugo *n. 58.* sicuti & omnes peccatorũ circumstantiæ, imò & obiecta, adeò vt

frangas sigillum, si postquam pœnitens tibi fassus est: *Dixi aliquibus, nostrum D. Parochum blasphemasse instar gentilis*, alicui narres, illum Parochum ita blasphemasse, nam obiectum quoque peccati, vt dixi, cadit sub sigillum. Expressè Filliuc. *tr.7.n.321.* ergò etiam quando ex sola sacramentali confessione scis, aliquem esse ob crimina coniectum in carcerem, sacrilegè dices, esse incarceratum.

792 Sunt & materia sigilli defectus naturales, qui deteguntur ad explicandam rationem sui peccati, vt quando dicis, te suscepisse Ordines Sacros, cùm tamen sis illegitimus. Si tamen circumstantiæ sunt publicè notæ, & simul carent probro, potes innoxiè de illis loqui; vt quando quis confessus est, se peccasse cum aliqua, cum tamen sit Clericus in maioribus, aut coniugatus. Lugo *n. 57.* sicut & sine sacrilegio loqueris de defectibus, quos notasti non ex confessione, sed in confessione pœnitentis, vt si ex modo loquendi notasti, esse blæsum,

sum, surdastrum, solœcopœum, hebetis, aut pertinacis ingenii, naturæ irresolutæ, molestæ. Lugo *n. 601.* etiam negans post Nauarrum, te esse reum sacrilegii, si ex tui pœnitentis confessione cognoscens esse scrupulosum; suis næniis, impertinentiis, minutiis obtundere caput confessarii, hæc ipsa omnia euulges; quæ tamen doctrina etsi satis communis, meritò negatur à Coninck *disp. 9. n. 11.* & contraria vocatur probabilis à D. Raslero de pœnit. *c. 9. n. 5.*

Verè enim talis euulgatio, seu reue- 793
latio reddit confessionem molestam, odiosámque, saltem si hæc omnia dicantur de vno, eodemque (non item si duntaxat vnum, alterumue) aut si absolutè dicas, hunc, aut illum esse valde scrupulosum, valde sæpe ineptire, valde sæpe non obedire confessario, cùm oporteret.

III. Complicis quoque peccatum 794
ligatur legibus sigilli, tum quando cõplex est nominatus ad explicandam malitiam actus, vt omnes tradunt, tum se-

cundum aliquos, quando illa nominatio fit absque vlla necessitate, aut etiam cum peccato, vt quando confessario cognoscenti tuum fratrem Sempronium dicis: Iuui meum fratrem Sempronium in efferendo furtim vino ex cella.

795. IV. Quin Turselinus in vita S. Francisci Xauerii, Ceparius in vita B. Aloysii scribunt, eorum confessarios fuisse testatos, quòd virginitatem perpetuam seruarint; & hoc ipsum tum vniuersim de immunitate ab omni peccato mortali, tum sigillatim de intemerata virginitate multorum cœlitum plurimi referunt ex ore confessariorum ipsorũ, & singulariter Ribadeneira scribit in vita nostri S. Fundatoris, huius confessarium dixisse, si vel paucas horas esset superstes illi sancto, se mirabilia de illo palàm facturum; ideò videtur in primis judicio, factóque talium, quà confessariorum, quà Historicorum approbata sententia Patris Emanuelis Sa, *verb. Confessio n. 3.* aliorúmque absolute negantium, virtutes quas in, vel ex confes-

fessione tui pœnitentis cognouisti fixisse sedem in eius animo, cadere sub sigillum, nisi, vt addit Lugo *n.18.* eæ sint enarratæ ad indicandam suam ingratitudinem in seruitio diuino post tot cœlestia dona accepta.

Tum singulariter, an mihi, qui hæc 796 scribo, sit fas exprimere nomen vnius è Societate nostra, qui cùm in agone cōstitutus fecisset vltro confessionem generalem, accuratamque totius vitæ, & ego clarè deprehendissem, eum nulla grauiore noxa vnquam offendisse Deum, quæsiui ex ipso, an per eum mihi liceret ad ædificationem nostrorum manifestare illum singularem Dei erga ipsum immeritum fauorem, absolutè negauit, se id permittere; quare hactenus celaui etsi minimè dubius, illum optimum Virum id mihi vetuisse inductum sola animi demissione. Respondeo autem, me quidem videri posse vsurpare illud Raphaelis: *Opera Dei reuelare, & confiteri honorificum est. Tob. 12.* quia tamen censeo, præstare

vt sileam, sileo, minimè taciturus, nil indixisset silentium; volui in petenda licentia esse cautior, quàm necesse erat.

797 V. Sigillo confessionis nequaquam comprehenduntur illa, quæ quis etiam suo confessario manifestat dicens: Hoc aperio Ræ. Væ. *sub sigillo confessionis*, nisi ea pandantur in ordine ad sacramentalem absolutionem, sicuti ex communi Doctorum enucleatè declaro in Theol. Iurid. Moral. *cap. 19. sect. 11.* explicans quantam nihilominus obligationem secreti inducat talis manifestatio, & singulariter, quando qui ita loquitur, falsò credit, enasci obligationem sacramentalis sigilli.

798 VI. Quando pœnitens confitetur sine vlla etiam confusa intentione absolutionis accipiendæ, non oritur obligatio sigilli, licèt ipse flectat genua, formet crucem, protestetur, se committere sigillo sacramentali; si enim ex ipsius dictis, aut etiam factis constet, non accedere ad finem obtinendi absolu-

.utionem, sed appareat accessisse solùm animo inducendi confessarium ad peccatum, non est confessio sacramentalis. Lugo *l.c. n.47.* Vide Dicastillum *cit. disp.12.n.31.* & Tannerum *cit. q. 9. n.137.* aut Sanchez de matrim. *l. 3. d. 23. n.6.*

Quæritur II. *quibus modis frangatur sigillum Confessionis?* 799

℞. Sequentibus I. quandó rem juxta dicta in præcedenti quæstione comprehensam sigillo ita manifestas verbo, vel facto, vt quispiam possit prudenti vel opinione, vel suspicione assequi, quisnam (in indiuiduo) rem illam patrarit, aut quemnam res illa attingat. Ratio est, quia hoc loquendi, agendiue modo redditur confessio odiosa. Dixi: suspicione *prudenti*, nec enim curanda imprudens, improbabilis, planè temeraria suspicio, cùm moraliter impediri non possit. Lugo *n.106.* post S. Thom. & alios. 800

II. Itaque generatim frangitur sigillum etiam quando indirectè reuelatur 801

res cadens sub sigillum, vt fatentur omnes Dd. patetque ex cap. *omnis vtriusque de pœnit. & remiss.* ita statuente: *Caueat omnino sacerdos, ne verbo, aut signo, aut alio quouis modo aliquatenus prodat peccatorem.* Censetur autem indirectè reuelari pœnitens, complex, aut obiectum, quando quid dicis, facis, omittis, ex quo præuides futurum, vt qui illud dictum, factum, omissionem immediatè, aut etiam mediatè cognoscent, sint probabiliter judicaturi, aut suspicaturi, quisnam in indiuiduo sit ille, quem tuum dictum, factum, omissio tangebat; si quidem ex sola confessione nosti id, quod tuo facto indicas, aut nosti quidem non ex sola confessione, sed vel ideo magis affirmas, quia etiam certitudinem habes ex confessione, vel ad narrandum moueris sola notitia confessionis, quia e. g. quando illud recenses, non meministi, te aliunde etiam comperisse.

802 III. Agis quoque tunc contra sigilli religionem, quando vteris notitia cõfessio-

fessionis vel intra confessionem ipsam juxta dicenda *Cas. 23. n. 870.* vel extra confessionem loquens cum tuo pœnitente non consentiente, de rebus illis, de quibus non auderes sine eiusdem cōsensu loqui cum aliis. Tannerus *cit. q. 9. n. 132.* ex communi contra aliquos, esto loquaris, vt eum consoleris. Sotus apud Dicastill. *dub. 7. n. 143.* nec assentientem, nec dissentientem. Alia est 803
ratio, quando vel intra hodiernam confessionem loqueris de rebus auditis in confessione ante mensem, apud te ab eodem pœnitente peracta, vel statim post finitam, datámque absolutionem mones quidpiam, quod oblitus eras, vt dicam *n. 828.*

IV. Damnaris sacrilegii si dicas: 804
Caius est mihi confessus, sed negaui ipsi absolutionem; nam prudenter suspicantur homines, esse ideo negatam absolutionem, quòd Caius vel attulerit Casum reseruatum, vel caruerit proposito emendationis, nisi addas e. g. non absolui, quia non est compos rationis,

onis,

onis, vel quia cœpit confessionem generalem, perfecturus illam primùm cras. Lugo *n.84*. Quod si interrogeris, vtrùm absolueris hunc, aut illum publicum vsurarium, publicum concubinarium, responde: Functus sum meo officio.

805 *At ipse reus vltro, & publicè dicit, me negasse ipsi absolutionem, cur non & ego?*

℞. Ideo, quia tu, non autem ille, teneris lege sigilli; nec facit hoc ipso tibi jus prodendi indirectè eius nequitiam, quòd ipse exultet in rebus pessimis. Hinc Lugo *n.85*. asserit, falsum sentire scribentes, te tunc licitè aperire veritatem; aut si solùm subdas: Ipse dixit, quod eum non absoluerim, si videlicet cum ea conformatione vultus, oris, oculorum &c. vt audientes facilè intelligant, te indicare velle, quod talis concubinarius verum dicat, seu dixerit.

806 V. Vbi moris est, vt tempore paschali tradantur à Confessario (vti fit in lōgè plurimis locis, ignoro autem, cur non

non Constantiæ) omnibus confessis schedæ confessionis factæ testes, valde probabiliter negari nequit ob defectum contritionis, integritatis, aut propositi. Diana *cit. tr. 11. res. 22.* Laymann. *n. 8.* & alii contra Bonacin. *p. 4.* Lugon. *n. 87.* & alios, si videlicet, vt fit communiter, ex eius denegatione deueniri possit in notitiam defectuosæ confessionis. D. Raslerus *cit. c. 9. §. 6.* notans, te dando schedam non cooperari, aut mendacio tui pœnitentis, dicturi, se esse absolutum, aut indignæ perceptioni Venerabilis Sacramenti, præsertim si eum moneas, vt abstineat. Excipit Laymannus casum, quo quis simulato animo ad confessionem accedit, vt vel hæresin tegat, vel infamiam vitet, nam tunc non fit vlla sacramentalis confessio.

VI. E diuerso fieri potest, vt pecces contra sigillum dicendo, hunc, aut illum esse tibi confessum; si videlicet dicas in ea circumstantia, in qua colligi possit, fuisse factam confessionem pec- 807

cati

cati reſeruati, aut alterius mortalis. Secus ſi hæretico domino quærenti, an ſuus filius, aut famulus ſit tibi confeſſus, fateàris, ſciens, malè tractatum iri, etſi enim tunc pecces contra charitatem, non tamen contra reuerentiam ſigilli.

808 VII. At reus violati ſigilli exiſtis, ſi non nomines quidem perſonam confeſſam, eiuſue complicem, attamen ita narres peccata, vt argutiſſimus quiſpiam poſſit deuenire in notitiam; vt quando dicis: *Audiui hodie peregrinum ſacerdotem multis horrendis criminibus coopertum.* Quid ſi enim quis ex occulto vidit illum ſacerdotem ingredientem, egredientem tuum con-
809 feſſionale, & vultum probè notauit? ſicut & quando de duobus adoleſcentibus ſolitis tibi confiteri loquens laudas eximie ab innocentia vnum, de altero altùm taces; aut quando duo filii vnius ciuis ſolent, vt & ipſe pater, ſuas cõſcientias tibi detegere, & data, vel arrepta occaſione dicis: quam innocens, quam

quam deuotus, quam alienus à ludo, quam frequens in re diuina est tuus Petrellus, nihil memorando de Ioannello. Ludouicus Beia *in Casibus lib. 3. Cas. 15.*

VIII. Idem crimen consciscis, 810
quando ex sola confessione notum habens, aliquos paruæ domus Religiosæ, parui pagi incolas esse valdè flagitiosos dicis: in hoc pago, in hoc monasterio sunt aliqui valde scelerati; nam hoc modo infamatur totum monasterium, totus pagus, & consequenter illi, qui sua tibi vlcera aperuerunt, infamantur, & pudore afficiuntur coram aliis. Suarez *sect. 3.* Lugo *n. 63.* alii contra Nauarr. Henriq. alios. Sicuti & damnandus Abbas, Guardianus, Rector, qui suo Visitatori, Prouinciali &c. diceret: Mei Fratres sunt mihi molesti multiplicibus casibus reseruatis. Turrianus apud Dianam *cit. tr. 11. res. 45.* & alii.
Si tamen diceres quidpiam tale de ali- 811
qua magna vrbe, Monasterio 500. aut mille Monachorum, vt olim numera-
ban-

bantur sub S. Pachomio, & etiam Isidoro, posses facilius non à sola detractione, sed etiam à sacrilegio excusari.

§.12. IX. Incuso adhæc ego confessarium vel ita altè (citra necessitatem, aut cum plena aduertentia, quæ facilè potest deesse) loquentem, vt præsentes intelligant vnum, alterumue peccatum, vel iniungentem penitenti pœnitentiam faciendam coram aliis, si videlicet hi inde coniiciant, confessum esse graue peccatum; si autem peccatum erat jam notum aliis, & judicauit Confessarius, pœnitentiam publicam esse necessariam ad satisfactionem aliorum, eamque, vt tenebatur, acceptauit pœnitens, non adest violatio sigilli peccaminosa, quia facta consentienre pœnitente. Vasq. *q.94. a.2. dub. 2.* latè hoc tractans, & Suar. *d.83. sect.6.* absolutè tradens, quando peccatum est publicum, seu notum aliis, fas esse pœnitentiam imponere, ex qua cognoscatur illum esse confessum tale peccatum, nisi habeat pœnitens rationabilem causam,

cur

cur nolit acceptare; ſicut & ſine ſacri- 813
legio dices, te huic, aut illi impoſuiſſe
pro pœnitentia pſalmum *de profundis*.
Lugo *n.89*. Secus juxta Dianam *reſ.31*.
ſi dicas, te iniunxiſſe roſarium; nam in
vtroque caſu manifeſtas quidem indi-
recte peccatum pœnitentis, ſed in pri-
mo duntaxat veniale commune, in al-
tero aut mortale, aut certe graue venia-
le; quod ipſum ego cum Dicaſtillo *n.*
123. contra Dianam ſentio de pſalmo
Miſerere, non enim iniungitur niſi
propter vnum graue, aut multa venia-
lia peccata.

X. Illum quoque damno, qui de 814
ſuo pœnitente negat, eum eſſe ſibi con-
feſſum adulterium, furtum &c. ſi neget
in ea circumſtantia, vt audientes faci-
le, & vere coniiciant, omiſiſſe ex vere-
cundia damnata. Lugo *n.60*. etſi enim
tunc non reueles furtum, reuelas tamen
eſſentialem defectum confeſſionis.

XI. Damno & illum, qui de aliquo 815
ſuo pœnitente dicit, vel eum eſſe ſpuri-
um, pauperem, eunuchum, ſi pœni-
tens

tens dixit vt declararet suum peccatū. Dicastillo *n.51.* Vel eum esse confessum plura venialia, secus si solum dicat: *est mihi confessus venialia.* Dicastillo *n.50.* excusante Nauarro *in cap. sacerdos dist.6. de pœnit. n.73.* dicentem: *Vado ad audiendam reconciliationem Caii, qui suis minutissimis peccatis, vt solet, me onerabit, quia is solum venialia peccata illius in genere reuelat,* inquit Nauarrus; cui si aduersaris, aduersor & ego; nemo enim minutissimis peccatis onerat, nisi sint valde multa; Vel illum commisisse hoc, aut illud crimen, dubitans, an sibi reuelarit in ordine ad confessionem, præsumendū enim est in fauorem confessionis, & pœnitentis, ne confessio reddatur odiosa. Dicast. *n.62.* post Suarez, & alios.

816 XII. Meritò à Fornario *cap. 3.* scribitur, esse optimum consilium, ut confessarius nunquam temere (id est sine justa causa) loquatur de rebus auditis in sola confessione, adeò vt quando ad pe-

petendum conſilium proponis dubia orta ex confeſſione, non dicas occurriſſe tibi ratione confeſſionis, ſed potiùs quid agendum ſit, ſi fortè hic, aut ille caſus contingat.

XIII. Denique inferes, quid cen- 817
ſendum de ſequentibus ſex

Caſibus non fictis.

A. *Homo Germanus confitetur Italo in Ciuitate N. tempore paſchali, ſe fuiſſe ebrium. Ratus confeſſarius, ebrietatem illam contigiſſe in quadrageſima (euenerat in Bacchanalibus) exclamat aliis audientibus: O IESV! an ſine crimine ſacrilegii?*

℞. Non vtique; nec enim niſi graue peccatum poterant ſibi imaginari auditores. Narrauit mihi de ſe ille optimus nunc Germanus Iuris Doctor, expreſſo nomine Vrbis.

B. *Cùm me cernente audiuiſſet cuiuſ- 818
dam confeſſionem, ſimul ac eum audiuit, venit ad me conſulendum de quodam ca-*

ſu

su confessionis, & mox accepto consilio reuersus pœnitentem absoluit. Quis non videt, hunc fecisse aliquid, ex quo intelligerem, ab illo pœnitente fuisse illud commissum?

819 Ita scribit, & de se testatur Nauarrus in c. *sacerdos dist. 6. n. 57.* merito tradens illum B. errasse.

C. *Non reuelauit confessionem, dum me audiente dixit: Vado ad audiendam reconciliationem talis, qui suis minutissimis peccatis, vt solet, me onerabit.*

Ita censet Nauarrus *l. c. n. 73.* referens hunc breuem Casum, ego autem censeo, reuelasse propter causam allatam. *n. 815.*

820 D. *Confessarius dicit viro Nobili: Tua vxor est omninuo prima ex iis, quarum confessiones excepi. Post vnum, alterumue annum, eidem data occasione, & immemor priorum verborum dixit: Prima, quam confitentem audiui, fassa est mihi adulterium. Tannerus* cit. q. 9. n. 129. *referens hunc Casum, & merito annumerans sacrilegis reuelationibus.*

E.

E. Morio Principis flexis genibus a- 821
perit sacerdoti grauia peccata, an cum obligatione sigilli? Hunc casum retuli *Cas. 11. n. 460. & seqq.* relege illic dicta, & huc applica.

F. *Mulier Peruana videns, sibi in-* 822
expiatæ moriendum, quando, inquiebat, abest sacerdos ignauia domesticorum, deponam apud Sanctissimum Ignatium sarcinam noxarum, atque ex suo strato exsiliens, Ignatii papyraceam imaginẽ deripit è pariete, procumbensque optimæ mentis mulier in genua, dat se totam in lachrimas, Beatóque Ignatio quasi præsenti, & audienti, quantum ab vltima pueritia commeminisse potest, noxas omnes exponit; tum ad eum oratione conuersa, impetra, quæso, ait, peccatorum veniam, & mox impertire. Sub hæc verba inclinauit caput, quasi exceptura formulam absolutionis, in eóque corporis situ placidissimè animam exhalauit, domesticis ex occulto explorantibus gesta.

Sic refert P. Leopold. Mancinus no- 823
ster

ſter in multùm laudato volumine de passione Domini *lib. 2 dissert. 5. morali doctrina 3.* inde volens docere, qua solertia defectus ſacerdotum, juxtà ac ſacramentorum ab ipſiſmet mortis collu-
824 ctatoribus valeat ſuppleri. Ego inde infero, nullum ex ea confeſſione ſacramentale ſigillum fuiſſe enatum, eò quòd confeſſio illa non fuerit ſacramētalis. Si hic caſus proponeretur Theologiæ Candidatis diſceptandus in aliqua concertatione litteraria, non deforent ingenioſis argumenta ſpecioſa, quibus probaretur, definitionem confeſſionis ſacramentalis conuenire illi, vt ita loquar, Papyraceæ.
825 Quæritur III. *an, & quomodo liceat cum facultate pœnitentis loqui eum illo, aliisue, de peccatis in confeſſione cognitis?*

℞. I. Non peccas in hac confeſſione loquens cum tuo pœnitente de peccatis auditis in alia eiuſdem pœnitentis confeſſione, ſi judices, expedire ad illum meliùs curandum, eſto pœnitens non

non faciat tunc vllam mentionem præteriti peccati. Ita docui, ac ratione, 826
autoritateque contra Fagundez, & Dianam probaui in Theol. Iurid. Mor. *c. 37. n. 29.* ac declaraui exemplo pœnitentis, qui ante annum est tibi confessus, se carnalem copulam habuisse cũ sorore Berthæ, hodie autem indicat tibi in confessione, se velle post octiduum ducere Bertham, nihil memorans de priore fornicatione cum eius sorore.
Et nonne optimi quique confessarii di- 827
cunt recidiuis, de quibus egimus *Cas. 16.* quandoquidem toties, prô dolor, relabimur in hoc peccatum, & nihil profuerunt priora remedia, volumus in posterum adhibere ista; vel: Poteris si placuerit, adire alium confessarium, fortè juuabit meliùs quam ego? Vide Dicastillum *dub. 6. n. 90.* latè hoc explicantem.

II. Nec peccas, quando statim fini- 828
ta confessione, & data absolutione, aliquid circa illam addis, aut significas pœnitenti, quod oblitus fueras. Lugo,

Tannerus *n. 132.* & alii contra Dianam *cit. tr. 11. ref. 19.* & Fagundez, nam moraliter non censetur fieri extra confessionem, quod in continenti fit. Dicastillo *n. 92.* & *93.* fuse.

829 III. An, & quomodo liceat extra confessionem loqui cum pœnitente de defectu commisso in confessione aliquamdiu ante peracta exposui *Cas. 6.*

830 IV. Fas est cum licentia pœnitentis sermocinari cum eo de peccatis pridē cognitis in confessione. Tannerus *n. 125.* post S. Thom. contra Scotum, quia obligationi sigilli potest renunciare pœnitens, vtpote instituti in eius gratiam, vel integre, vel principaliter. Debet autem licentia esse libera, & expressa, nec enim sufficit vel coacta, vel interpretatiua; vt notant communiter Dd. dissentiente apud Dianam *ref. 32.* quo ad interpretatiuam Iacobo de Graffiis, in eo casu, quo ea reuelatio est vtilis pœnitenti. Ratio communis responsionis est, quia alioqui nimis multi imprudenter, ac falsò præsumerent, adesse

ſe tacitam, ſeu interpretatiuam licen-
tiam pœnitentis. Cenſetur autem pœ- 831
nitens dare licentiam expreſſam, quan-
do vltro ipſe interrogat confeſſarium,
vel loquitur illi de rebus detectis in cõ-
feſſione. Lugo *cit. diſp.23.n.131.* &
Dicaſtillo *d.12.n.76.* dicens ſufficere,
quòd ex ſignis, & circumſtantiis con-
ſtet expreſſe, moraliter loquendo, dari
facultatem, vt ſi dicat confeſſario co-
ram aliis: *Tu ſcis, quid dixerim tibi ta-
li, & tali die, ſi fortè ſis oblitus alicuius
circumſtantiæ, poteris mihi reuocare in
mentem*; exprimente etiam Lugone, eſ-
ſe nimiam cautelam aliquorum, qui ad
magis oſtendendam fidelitatem ſigilli,
petunt in tali caſu expreſſam faculta-
tem.

V. Poteſt pœnitens prædictam fa- 832
cultatem dare non modò extra confeſ-
ſionem, vt omnes fatentur, ſed etiam
intra confeſſionem, tribuendo tunc
confeſſario jus, vt extra confeſſionem,
manente ſigillo confeſſionis, poſſit cõ-
feſſarius notitia vti ad hunc, aut illum

effectum. Suarez *ſect. 5. n. 5.* cum aliis communiter, aduerſus Scotum, & Durandum; cùm enim ſigillum ſit inductum in fauorem confitentis, vt dixi paulò antè, poteſt hunc fauorem ampliare, aut reſtringere pro lubitu, nec fit vlla irreuerentia ſacramento, præſertim ſi ſponte conſentit pœnitens. Cœterùm quando pœnitens loquitur extra confeſſionem cum confeſſario de peccatis manifeſtatis inter confitendũ, tunc nec ipſe confeſſarius, nec quibus iſte narrat, obligantur lege ſigilli ſacramentalis, ſed tantùm naturalis; quia reuera confeſſarius propriiſſime dicetur cognouiſſe illa peccata extra confeſſionem. Lugo *n. 133.* niſi fortè pœnitens illam repetitionem feciſſet in or-
833 dine ad aliam confeſſionem. Sicut autem quando in ipſa confeſſione dedit pœnitens licentiam confeſſario loquẽdi extra confeſſionem de auditis in illa, poteſt eam licentiam pro lubitu reuocare, ita vice verſa quando extra confeſſionem dedit facultatem, eámque ac-

acceptauit confessarius, spoliauit se jure reuocandi. Laymann. *n. 16.* post Suar. *d. 33. sect. 5. n. 7.*

Et censetur dedisse prædictam licen- 834
tiam, etsi non narret totam facti seriem, de qua loquendi jus facit, sufficit, modò indicet verbo illud factum. Lugo *n. 136.* contra Vasq. rectè contra eundē negans, requiri licentiam complicis eo singulariter casu, quo nequit pœnitens se satis aperire, aut sibi prospicere sine complicis nominatione. Vide etiam dicta *Cas. 5. n. 244.* Denique etsi pœni- 835
tens confessus sit per interpretem audientibus aliis, non tamen ideo censetur his concessisse facultatem loquendi inter se, multò minùs inter alios, de peccatis auditis. Diana *res. 23.* contra Medinam, & Henriq. *l. 3. de pœnit. c. 21. n. 1.* negantes, peccari ab iis contra sigillum.

VI. An, & quatenus liceat ex pœni- 836
tentis voluntate permissiua corrigere complicem ipsius, dixi *Cas. 5. n. 254.*

Quæritur IV. *quanta sit obligatio*

sigilli, & quæ pœna statuta in violatorem?

℟. I. Licèt fractio sigilli possit aliquando esse culpa solùm venialis ob defectum aduertentiæ, attamen nequit cum vlla probabilitate negari, quin sit per se mortalis, etsi per illam reueletur solùm peccatum veniale. Lugo *n. 70.* subdens tamen, non videri damnandũ mortalis culpæ, qui reuelat aliquid ex confessione cum valde remoto, & leuissimo periculo manifestationis. Verùm non libenter hic laxo cuiusquam linguam.

287 II. *Est certum, obligationem sigilli tantam esse, vt in nullo casu, & propter nullum bonum, etiam pro tuenda tota Republica ab ingenti malo temporali, aut spirituali violare illud liceat.* Sic loquitur expressè Suarez *de pœnit. disp. 33. sect. 1. n. 2.* addens, & omnes Theologos contra vnum Altisiodorensem ita sentire, & à S. Thoma *in 4. d. 21. q. 3. a. 1.* contrariam opinionem vocari temerariam; ego autem censeo esse hac fal-

ſaltē ætate ſcandaloſam, licèt nō ignorem, in vno, alteroue caſu partim à quibuſdam Theologis, partim à celebribus Canoniſtis teneri contrarium illi doctrinæ communiſſimæ, & rigidiſſimè obſeruandæ, cuius potiſſima ratio eſt, quia niſi Chriſtus Dominus inſtitutioni huius ſacramenti, ſeu præcepto difficillimo ſanè de omnibus peccatis mortalibus confitendis addidiſſet vel implicitè, vel explicitè iſtud lenimen de tanta religione ſigilli, pauci omnino in comparatione aliorum adduci poſſent ad manifeſtanda omnia ſua peccata. Itaque errarunt Hoſtienſ. Ioan. 838
Andr. Anchar. & ipſe Abbas Panorm. dum referente, & meritiſſimò improbante Couarruuia *in epit. de matr. part. 2. cap. 8. §. 12. n. 23.* docuerunt, fas eſſe detegere malum perdendi Rempublicam propoſitum, quod quis eſt confeſſus ſine animo deſiſtendi. Non etiam audiendi Gabriel, Dominicus Sotus, & pauculi alii rati, quando nequit confeſſarius ſuum peccatum integre

 con-

confiteri sine fractione sigilli, præsertim in articulo mortis, & quando ille confessarius est scrupulosus, fas esse
839 frangere. Multò minùs fidei meretur ille, cuius liber est anno 1665. damnatus à Congreg. Indicis, quique vt Iesuitis summam, quam potest inuidiam conflet, non erubescit scribere, tradi à Iesuitis doctrinam *scandalosam, erroneam, hæreticam, atheisticam, & perniciosam, dispositam ad subuertendum vniuersum orbem, exscindenda regna, & euertenda imperia,* dum scribunt, esse *traditionem Ecclesiæ, & aliqui de fide, quod nullo prorsus casu liceat sine facultate pœnitentis reuelare peccatum auditum in confessione sola.*
840 III. Itaque confessarius à quocunque interrogatus de auditis in confessione, debet etiam cum periculo mortis dicere: *nihil eiusmodi audiui vnquam ex illo*; sub audiendo: nihil audiui, *vt tibi, aut alii referrem,* aut aliquid simile. Verbo, fas est tibi vti quibuscunque æquiuocationibus, aut restrictioni-

nibus mẽtalibus, quas judicas opportunas ad tegendam confessionem, & quæ si jungerentur illis verbis exteriùs: *nihil audiui*, facerent exteriùs verum sensum.

Sed Iudex hæreticus dicit: *Tu callide nequam vteris æquiuocatione*; subde: *Deus est mihi testis, me nulla, nulla prorsus nulla vti* id est: *Illicita*; seu: *vlla Græca, vel Hebraica, &c.* Caue autem dicas: *nefas est mihi reuelare, quæ excepi in confessione*; sic enim videberis jam indirectè indicare, esse tibi rem illam non ignotam. Lege de hoc argumento Patrem Dicastillo fusè illud exequẽtem *cit. disp. 12. dubit. 7.* Nec dubita, quin sint in summa necessitate licitæ eiusmodi locutiones cum iniquo homine, secus extra aliquam necessitatem. 841

IV. In cap. sacerdos *de pœnit. dist. 6.* statuitur, vt confessarius, qui fregit sigillum, deponatur in perpetuum, & perpetuò peregrinetur; at in cap. omnis vtriusque *de pœnit. & remiss.* vt in monasterium perpetuum compin- 842

gatur. Hac autem pœna afficiendum esse confessarium, non autem alios tradit Lugo *cit. disp. 23. n. 147.* testantúrque Maiolus, & Felicianus *c. 14. de degradat.* quandoque tales garrulos confessarios plecti capite; quod supplicium judico, aliquando esse justissimum.

843 Quæsiuit autem nonnemo hinc distans spatio facile septem, vel octo dierum primò, an esset excusandus judex Ecclesiasticus, qui puniuerat solùm mulcta pecuniaria etsi graui parochũ, qui pro concione cum iis circumstantiis obiurgarat duos, ob peccatum ipsi ab iis non ita pridem detectum in confessione, vt plurimi ex auditoribus facilè intellexerint, quosnam ille designaret, qui etiam toti fuerunt in ruborem dati, quando audiuere loquentem suum Parochum.

Quæsiuit secundo, *an pœna frangentis sigillum sit arbitraria?*

844 ℞. ad hanc quæstionem vtramque breuiter 1. pœnam non esse omnino arbitrariam casu, quo directè, plenè de-

deliberatè manifestatur cum rubore, aut damno pœnitentis peccatum, in secreto sacramentali cognitum. Ratio est, quia per se loquendo nequit inferior judex pœnam à suo superiore statutam commutare pro arbitrio in aliam. 2. pœnam reclusionis in claustro non videri posse hac ætate redigi ad praxin. 3. non satis constare, vtrùm illæ pœnæ sint statutæ in eos quoque, qui solùm indirectè, & ex zelo animarum, licèt indiscreto, violant sigillum. 4. Illa mulcta pecunaria fortè fuit tanta, vt quiuis prudens judicaret, fuisse grauissimam respectu personæ, ergò potuit esse sufficiens, præsertim in homine cœteroqui valde bono, qualis an fuerit ille, de quo Casus, ignoro. Et verò testatur Maranta in speculo *part. 4. dist. 1. n. 65.* hodie omnem pœnam etiam à jure determinatam esse ita arbitrariam judici, vt possit eam minuere, vel augere ex causa, & singulariter quando quis vltro seipsum prodit, sicuti ex eodem Maranta atque aliis aliquando 845

respondi in causa, qua sæcularis Magistratus mihi ignotus nolebat vllatenus esse contentus pœna etiam pecuniaria, quam judex Ecclesiasticus indixerat nescio cui Parocho, nescio ob quod delictum. Loquor sine æquiuocatione.

846 V. Quando confessarius loquens de rebus auditis in confessione asserit, se facultatem habuisse à pœnitente, multi absolutè asserunt, incumbere ipsi onus probandi; negant absolutè alii, aliis distinguentibus. Iudex, ad quem deferetur eiusmodi casus, consulat vel Franciscum Suarez *tom.4.in 3.part.* seu *de pœnit. d. 33. sect. 8.* vel Cardinal. de Lugo *de pœnit. disp. 23. sect. 5. n. 149.* vel Dicastillum *dub. 3. n. 63.* vel Bernardum Diaz *in pract. crim. cap. 109. n. 5.* vbi censet, quando sacerdos est probatæ vitæ, esse ipsi credendum asserenti, se locutum ex licentia expressa pœnitentis.

847 VI. Lege, si placet, quæstionem à nullo, quem legerim, discussam, quam

ven-

ventilo copiosè in Theol. Iurid. Moral. *cap. 42, ſect. 7.* an, & quomodo liceat inſtituere inquiſitionem in illum confeſſarium, qui dicitur euulgaſſe aliqua, quæ non potuit noſſe, niſi ex confeſſione. Ratio dubitandi eſt, quia talis confeſſarius, ſi caret facultate pœnitẽtis, non poterit fateri judici ſuam criminoſam garrulitatem, alioquin iterum frangeret ſigillum, & illi, qui ipsũ audierunt reuelantem, nequeunt ſine ſcelere loqui de peccato reuelato, vt dicam paulò pòſt; ergo fruſtrà, imò ſacrilegè inquiret judex.

VII. Obligationem ſigilli oriri ex 848
ſola, & omni confeſſione ſacramentali jam dixi ſupra ex omnium ſententia, adeoque emergit illa obligatio etiam ex inualida confeſſione, vt quando confeſſarius caruit juriſdictione, aut pœnitens vero emendationis propoſito; vel voluit confiteri, quæ verè tenebatur, & ideo dimiſſus fuit absque abſolutione &c. Repete definitionem confeſſionis ſacramentalis allatam ſupra *Caſ. 1. n. 9. & hoc caſ. 22. n. 783.* Quæ-

849 Quæritur V. *quas personas obliget sigillum?*

℞. Duo sunt certa circa hanc quæstionem, alia valde incerta. 1. certum est, confessarium legitimum teneri propriè dicto sigillo, adeò vt etiam tunc tenearis, quando tibi nihil tale cogitanti occurrit moribundus, & dicit: *Accuso me de hoc, aut illo peccato, absolue me.* Lugo *n.* 44. Dicastillo *n.* 32. subdens tamen, te non teneri, si quis tibi inuito, & prorsus nolenti attendere, detegat cum sacramentali intentio-
850 one peccatum aliquod. 2. Itidem certum est, alias quasdam personas, quibus innotuit confessio, arctari strictissima lege silentii, ita vt mortalissimè peccent, si quid manifestent. Dubium autem est, an vllus plane horum talium oneretur obligatione sigilli sacramentalis propriè dicti, an verò solùm naturalis, & ita naturalis, vt nullo casu desinat illa obligatio contra voluntatem pœnitentis, an verò in casu summæ necessitatis desinat obligare. Est autem sin-

ſingulariter quæſtio 1. de interprete. 2. de ſuperiore, ad quem delatus eſt caſus reſeruatus. 3. de illo, quem ex permiſſu pœnitentis conſuluit confeſſarius. 4. de eo, qui vel caſu, vel nequiter audiuit detegentem hoc, aut illud peccatum confeſſario. 5. de eo, cui confeſſarius reuelauit alterius confeſſionem ſine huius vlla licentia. Et 851
verò Tannerus *q. 9. n. 133.* poſt S. Tho. *in ſuppl. q. 11. a. 3.* & alios apertè inficiatur, quemquam, excepto confeſſario, teneri lege ſigilli ſacramentalis propriè dicti, eò quòd ſolus confeſſarius ſit propriè miniſter huius ſacramenti. Alii vt Suar. *diſp. 33. ſect. 4.* & Card. de Lugo *cit diſp. 23.* exiſtimant, omnes, quos enumeraui, conſtringi lege ſigilli propriè dicti, atque vniuerſim omnes, ad quos mediatè, vel immediatè peruenit notitia confeſſionis citra conſenſum pœnitentis, vt loquitur Fagund. & Laymann. *c. 14. n. 17.*

2. In praxi parum referret, vtram 852
prædictarum ſententiarum ſequereris,

ſi

si omnes cum Tannero, Valentia, & quibusdam aliis sectatoribus primæ sententiæ sentirent, illam legem naturalem, qua sola putant teneri eiusmodi homines, obligare prorsus inuiolabiliter, & sub reatu sacrilegii; at verò, quia Vasq. Hurtadus, alii apud Dianam *part.5.tr.11.res.11.* censent, posse reuelari ab iis, ob grauissimum malum auertendum, ideo plurimùm refert ad praxin, vtra sis opinione prorsus imbutus. Non possum vllatenus negare probabilitatem alterutri sententiæ, seu non obliganti in extrema necessitate, præsertim publica, seu obliganti in *illa*.

853 Ego defendo sententias seueriores in hac materia, ob rationem indicatam in Clypeo *part.2.n.252.edit.2.* & proinde obligo ad sigillum sacramentale sequẽtes 1. illum, qui fingens se sacerdotem, excepit confessionem. Suarez *cit.d.33. sect. 2. n.3.* & consequenter Prædicantes, de quibus *n.778.* si finxerunt se pollere potestate remittendi peccata, & hac intentione aperuerunt iis sua crimi-

mina illi duo Rei; conſequenter quo- 854
que illos Galeatos, haſtatos, mirificos
confeſſarios, quos produximus in fronte
huius libelli, ſi quidem & putarunt ſe
in abſentia ſacerdotis poſſe abſoluere,
& alii fuerunt iis confeſſi cum intentione
ſacramentali. Hurtadus *difficultate*
3. Diana *reſ. 13*. & conſentit Suarez *l.*
c. diſſentiente Dicaſtillo *n. 30*. cum aliis.
2. interpretem, vt fert longè com- 855
munior opinio contra non paucos,
quorum doctrina cùm ſit probabilis,
ideo etiam probabilior euadit illa aliorum,
qui negant, & me judice rectè,
quemquam in vllo caſu, niſi quo nequiret
elici contritio, obligari confiteri
per interpretem. 3. illum, qui legit 856
chartam, in qua erant ſcripta peccata
pro confeſſione. Dianà *reſ. 27*. cùm
multis contra Tannerum, Laymann, aliosque;
nam illa ſcheda nimis propinquè
ſe habet ad confeſſionem ſacramentalem,
eſtque quaſi jam inchoatio
illius.

Quod autem addit Laymann. *c. 14.* 857
n. 19.

n.19. illum peccare solùm venialiter, qui talem schedam legit, quando est moraliter certus, contineri in ea solùm peccata venialia, seu tantùm leuiter infamantia, & proinde nec peccari nisi venialiter vulgando talia aliis, ego cum Diana *part.3.tr.4.res.112.* reiicio, quia vix est, qui non ægerrimè ferat talem
858 lectionem, talem euulgationem. Vnde nec credo, esse licitum colligere, & côiungere fragmenta chartæ eiusmodi laceratæ à pœnitente, colligere, inquam, cum intentione legendi; nullo enim probabili argumento probari potest, illam lacerationem, & proiectionem in publicum esse signum dantis publicam potestatem legendi; at valde bona ratione probatur, neminem etsi valde labilis memoriæ teneri ex charta confiteri, vt permulti contra alios docent.
859 4. illum, quem confessarius cum facultate pœnitentis consuluit in materia peccaminosa in ordine ad confessionem jam cœptam perficiendam; sicut superiorem, quem confessarius con-

conuenit pro absolutione à reseruatis. Diana *part.5.tr.11.res.12.* cum multò communiore, & loquendo de superioribus Societatis dicitur hoc apertè in Ordin. General. *cap.6.§.3.*

5. illum, qui vel casu, vel dedita o- 860
pera auscultans audiuit vnũ, aut plura peccata confitentis.

6. illos omnes, quibus iniquè reuelauit confessarius materiam confessionis, adeò vt si talis publicè pro concione detegat directè, vel indirectè peccatum alicuius, sicut indirectè reuelauit ille, de quo suprà *n.843.* ii, qui tali publicæ reuelationi, & concioni interfuerunt, illicitè loquantur inter se de tali peccato, sicuti autoritate Doctorum expressa ostendo in Theol. Iurid. Moral. *c.42.n.196.sect.7.* nam pro certis- 861
sima regula, vt inquit Palaus *tr.23.p.19.§.3.* tenendum est, omnes illos, qui licitè, vel illicitè, mediatè vel immediatè audierunt aliquam confessionem sacramentalem, ligari lege sigilli. Plura hanc in rem vide eadem sectione septima.

7. At

862. 7. At verò ipse pœnitens nullo modo tenetur lege sigilli sacramentalis, quidquid nonnulli in contrarium scripserint, rati, cadere sub sigillum ea, quæ facit, aut dicit pœnitenti confessarius; obligatio sigilli oritur ex confessione pœnitentis, non autem verbis confessarii ad pœnitentem directis; attamen mortalissimè peccant, qui confessarii verba, aut facta peccaminosa euulgant cum eius notabili infamia, secùs si coram superioribus in ordine ad correctionem necessariam; aut si sit casus apertæ hæresis, vel solicitationis ad venerem, juxta dicta supra *n. 578.*

Quæres denique quid censendum de hoc

Casu Paschali.

863 A*nonymus Parochus tēpore Paschali aduocat in templum pueros septēnes, octennes, exploraturus, an sint vsu sufficiente præditi ad percipiendam absolutionem, quare jubet omnes adgenu-*

cu-

putari ante suam sedem confessionalem, examinatque singulos, audientibus aliis, circa mores, & peccata, quaeritur, quid censendum de illo.

Fui ipsus ego, ni fallor, abhinc annos quinquaginta septẽ, vel octo sic examinatus, à jam seniculo Parocho, cui det Deus requiem æternam. 864

Respondet Cardin. de Lugo *n. 42.* post Nauarrum in Ench. *c. 8. n. 13.* eiusmodi parochos nequire excusari à mortali sacrilegio, tum qnia sacramento abutuntur ad risum, & jocum, tum quia peccata, quæ narrantur, exponunt periculo reuelationis. Assentior his Doctoribus, si parochus intendat absolutionem prudentulis impertiri immediatè solùm propter manifestationem delictorum, quam faciunt aliis audientibus; si verò parochus solùm inde velit expiscari discretionem judicii, & cognito ex modo recensendi, aliisque circumstantiis adesse judicium sufficiens, aduocet hunc, aut illum ad ipsam sedem confessionalem, ac rursum

ſum quærat, an verè commiſerit illa peccata, & doleat &c. exiſtimo excuſari poſſe, ſi quidem jam prius erant pueri informati, narrationem factam ante confeſſionale non eſſe Chriſtianam confeſſionem, ſed ſolùm examen. Hæc dixerim in defenſionem illius, qui me Chriſtianum fecit.

Confeſſarius notitia ſigilli vtens.

CASVS XXIII.

Cautum reddens.

865 *Zamorinus cum bona pœnitentis venia cupiebat ratione caſus ſibi per confeſſionem delati, conſilium ab alio petere. Dat tamen pœnitens ita poteſtatem, vt confeſſarius non id petat à ſui Ordinis ſuperiore. Accidit tamen alia de cauſa, vt conueniat Superiorem is, à quo conſilium petitum,* &

& verbis dubiis suspicionem mouet superiori de admisso aliquo crimine à quodam subdito; instat ille, & cupit scire, vt remedium facere possit, & ita crimen intelligit, quod is occasione consilii intellexit. Petit ergo superior ille auxiliũ à maiore superiore, quia ipse mederi non potuit inferiori; Is adhibet remedium; hæc omnia fundamentum in confessione habent.

Quæritur, quid quisque horum peccarit, aut bene, maleue egerit. 866 *Dum Ræ. Væ. nuper Theologiam Iuridico-Moralem lego* fol. 462. & seqq. *excitor ad exquirendum ipsius judicium de hac dupliciquæstione.*

Sic ad me scripsit 8. Septembr. an. 867 1661. quidam seu Prior, seu Guardianus celeberrimi Ordinis Religiosi; ad quam vtramque quæstionem respondendum est partim ex iis, quæ *in Casu præced. n. 849. & seqq.* dixi de personis obligatis sigillo sacramentali, partim ex iis, quæ Doctores solent tradere de licito, aut illicito vsu notitiæ, quam quis

qui, quod hausit mediatè, vel immediatè ex alicuius confessione sacramentali; de hoc vsu directè differam hoc vltimo Casu, adeoque disquiram, an is, qui cognouit quidpiam mediatè, vel immediatè ex sola alterius confessione, licitè aliquid faciat, vel omittat, quod cœteroqui non facturus, non omissu-
868 rus erat. Omnes quidem explanatores sacramenti pœnitentialis edisserunt hanc materiam, sed solùm sub ratione confessarii, quærentes an & quatenus confessarius absque licentia pœnitentis tacita, vel expressa licitè, vel illicitè vtatur notitia confessionis; eorum institutum ita sequar, vt tamen sim etiam indicaturus *n. 866* quid videatur sentiendum de aliis, qui præter confessarium licitè, aut illicitè cognouerunt delictum in confessione sacramentali detectum.

869 Suppono autem ex dictis *Cas. præced.* fas esse vti illa notitia ad omnes illos vsus honestos, ad quos vtendi jus fecit pœnitens; sicuti etiam ex dictis *ibid.*

ibid. n. 826. liquet, fas eſſe intra ipſam confeſſionem hodiernam vti notitia confeſſionis peractæ ante menſem e. g. ſi judicet expedire ad bonum ſpirituale pœnitentis. Hiſce ſuppoſitis ſtatuo ſequentes Regulas.

I. Regula. *Confeſſarius illicitè intra ipſam quoque confeſſionem vtitur notitia cum moleſtia pœnitentis non vtili, aut neceſſaria.* Etenim nefas eſt intra confeſſionem lædere, vel punire pœnitentem propter peccata tunc confeſſa, niſi per pœnitentiam ſacramentalem, vel correctionem, examinationem &c. pertinentem ad integritatem, ſeu perfectionem ſacramenti. Cardin. de Lugo *de pœnit. diſp. 23. ſect. 5. n. 123*. Vnde peccat grauiter confeſſarius, ſi pœnitentem grauibus conuitiis petat in ipſo confeſſionali; aut ſi herus, cui furax famulus fatetur ſua furta, adigat hunc ad ſtatim tradendam ſibi furtiuam clauem, mandetue, vt alium ſibi dominum quærat; etſi enim hæc fiant materialiter intra confeſſionem, attamen

870 (beside "I. Regula. … intra")
871 (beside "… Vn-")

600 . VI. Confessarius notitia ... men sunt nimis extrinsecailli, prout à Christo Domino est instituta, faciunt- que illam valde odiosam.

872 II. *Confessarius licitè vtitur notitia confessionis ad actiones non adferentes vllum prorsus incommodum pœnitenti vel complici.* Tannerus *disp. 6. q. 9. n. 140.* Lugo *l. c. n. 102.* post Suar. Vasq. alios contra nonnullos immemores illius Diuini moniti: *Noli esse iustus multum. Ecclef. 7. 17.* Quidni enim merear cœlum, si sæpe supplicem Deo, vt mihi donet hanc, aut illam animam, quam noui hærere in faucibus lupi infernalis? Caueam mihi ipsi, ne labar in peccata, in quæ ipse? ne vbi redierit rursum, committam imperfectiones, quas prius? Et quidni habens filium confessionis Deo, superisque dilectissimum ob eximiam vitæ innocentiam, ego mihi occurrenti exhibeam signum affectus singularis, etsi hic angelus terrestris notet, hunc amorem proficisci ex notitia confessionis?

873 Nec obest, quod ita sic videar indi-

er-

recte loqui cum illo, de rebus in confessione auditis, nam neque ipsius innocentia est materia sigilli. Supra n. 796. neque omnis indirecta locutio cum pœnitente est vetita, sed tantum illa, quæ facit odiosam confessionem. Lugo hic.

874 IIII Verum itaque non est generatim loquendo, quod teneatur confessarius se post auditas mille confessiones gerere in omnibus perinde, ac si nullam vnquam audiuisset. Tannerus, & infiniti alii cõtra Armillam, Fagundez, & Bonac. Etenim prorsus nulla probabilis ratio huius rigoris adferri potest; rectius autem statuitur hæc.

875 IV. Regula. Confessarius ex rebus in confessione auditis non obligatur quidquam, seu intra, seu extra confessionem facere, vel omittere, ad quod non obligaretur, si tota vita non excepisset vllam confessionem. Sanch. l. 3. de matr. disp. 16. n. 16. valde copiosè, & distinctè pertractans vsum notitiæ sacramentalis. Excipe, nisi vsus confessionis prio-

 Confessarius notitia ris sibi necessarius ad rectam ministrationem posterioris; vt dixi de recidiuis superius, & de impedimento matrimonii cognito in priori confessione suprà *n.* *826.*

876 Nec obest, quòd magnus ille vir (vt honorificè compellat Diana *part. 5. tr. 11. res. 3.*) P. Claudius Aquauiua decreuerit, *vt ita prorsus in omnibus casibus se gerant nostri confessarii, ac si in confessione nil prorsus audiuissent*; nam testatur Tannerus *n. 143.* à se visum responsum ipsiusmet Patris Claudii Aquauiuæ Sapientissimi Generalis nostri, in quo declarat, se non plus voluisse prohibere, quam intenderit Clemens VIII. de quo in Regula octaua videbimus.

877 V. Neque concionatori, neque scriptori rerum ad mores spectantium illicitum est, vti notitia confessionum auditarum, ad parandas tantò aptiores concionest, aut commentationes, modò non cedant in incommodum pœnitentis, aut complicis. Nauarrus *in cap. sa-*

cer-

cerdos de pœnit. dist. 6. n. 7. Ludouic. Beia in respons. part. 3, cap. 11 vbi eum communi contra Panormin. in cap. omnis, de pœnit. & rem. sic loquitur: *Parochus qui publice ad altare dicit, in hac parochia committuntur grauissima peccata, & ea reprehendit, dummodo id faciat cum tanta cautela, & prudentia, vt impossibile sit, quòd veniatur in notitiam illius, qui peccauit, non est reuelator confessionis*. Ratio est, quia nulla lex vetat eiusmodi vsum.

VI. Communiter tamen grauiter peccant concionatores, præsertim cùm sunt simul parochi, quando dicunt expresse, se hæc, aut alia peccata percepisse in confessione, esto nullum prorsus periculum subsit vllius reuelationis, aut incommodi redundaturi in ipsos pœnitentes, aut complices. Ita Beia l. c. ac postea Diana *part. 3 tr. 4. res. 76*. Ratio vnica est, quia communiter homines præsertim plebei scandalizantur talibus verbis, & absterrentur ab integritate confessionis, subestque periculum,

478

 lum,

lum, ne inter auditores quispiam coram aliis erubescat, ratus se peti, vt pote qui aliquando sit eiusmodi crimen confessus illi concionatori.

879 VII. *Omnis vsus confessionis, per quem indirectè reuelatur peccatum aliquod certum pœnitentis, aut complicis, est sacrilegus.* Ita omnes teste Lugone *n.91.* quia reuelatio etiam indirecta est fractio sacrilega sigilli. Ita rursum omnes teste Suarez *disp.33.sect.7.n.12.* & patet ex dictis supra.

880 VIII. Regula. Omnis vsus confessionis, quem superiores Regulares adhibent ad externam gubernationem subditorum suorum, est illicitus. Ratio est, quia & Clemens VIII. talem vsum vetuit peculiari decreto, quod referunt Laymannus, Tannerus, alii, & habetur in nostris Ordinat. General. *cap.6.* quod decretũ existimat Dicastillo *dub. 7.n.138.* æque spectare ad confessarios omnes hominum religiosorum. Excipe casum, quo illa gubernatio est pergrata pœnitenti, & nulli prorsus alteri incom-

commoda, quia vt sic vsus notitiæ est prudens, & remotus ab omni specie mali.

IX. Regula. *Omnis vsus confessionis, qui confessionem reddit odiosam, est extra confessionem semper vetitus.* Lugo *n. 27.* Dicastillo *loc. cit. n. 161.* atque alii multi, dissentientibus reipsa multis, vt patebit ex dicendis, censentes, tunc reddi confessionem odiosam, quando redditur difficilior, & proinde absterrentur Christiani ab illa frequentanda. Adeóque etiam ille vsus est interdictus, quo nec proditur pœnitens, nec ipse pœnitens scit, eum reipsa adhiberi, aut adhibitum iri, dummodo sit talis, vt si fideles nossent, esse fas eum adhibere, essent absterrituri à confessione, aut cõfessionis integritate. Lugo *n. 98.* & Dicastillo post ipsum *n. 70.* Ratio est, quia nemo dubitare potest, quin Saluator potuerit inhibere talem vsum, reipsa autem inhibuisse inde liquet, quòd & ipsa confessio sit res maximè difficilis humanæ fragilitati, ergò videtur Christus

881

882

ctus eam difficultatem sublevasse, vetando illum vsum; sicut tolerabilem effecit in iniungendo secretum sacramentale, & non satis appareat, cur Clemens VIII. potuerit illo vsu tam serio interdicere superioribus Regularium, si Christus reliquit omnibus liberum.

883 Denique cum regimen animarum sit diuersissimum à regimine externo, nequaquam sunt hæc duo inter se commiscenda, vt sapienter obseruauit alicubi idem P. Claudius Aquauiua. Sit igitur

884 X. Regula. Decretum Clementis VIII. de Superioribus Regularibus est omnino intelligendum etiam de omnibus aliis aliorum hominum confessariis; ita vt nulli confessario liceat quoad externas actiones exercendas, omittendas vti prædicta notitia, cum aliqua seu iniusta, seu secundum se iusta molestia, incommodo, damno, rubore, iracundia, indignatione pœnitentis. Ita Cardinal. de Lugo *l.c.n.93.* & Dicastillo *n.140.* testans ita nunc sentire Doct.

com-

communiter, seu in genere loquendo, licet, quando descenditur ad casus particulares, sit magna inter eos dissensio, & longè difficillimè aliqui suas resolutiones sustineant salua hac generali regula, quam pluribus rationibus firmat Dicastillo. sufficiunt tres allatæ pro præcedenti regula. Quia tamen nequeo negare probabilitatem practicam, & speculatiuam, negantibus hanc tam vniuersalem regulam, & potest non raro fieri, vt quis in particulari casu non possit inducere, ob vehementiam passionis, in animum praxin huius regulæ, ideo hanc ita explanabo decisione variorum casuum, qui contingere possunt, vt simul indicem vnum, vel plures distinctè, vel in confuso classicos autores dissentientes à responsis, quæ dabo consentanea præsenti regulæ, vt iacet, prius tamen statuam hanc 885

XI. Regulam. Præcedens regula non videtur extendenda ad aliud genus hominum, quàm ad ipsos confessarios. Ratio est, tum quia ignoro, an quispi- 886

am Doctor extendat; tum quia foret moraliter impossibile hominibus sæcularibus, & mundanis eam obseruare; vt liquebit ex Corollariis mox subiiciendis.

887 Licèt igitur verum sit, quod suprà ostendimus, quòd etiam qui mediatè audierunt licitè, aut illicitè, confessionem alicuius, nequeant tunc vti eius notitia, quando fieri nequit sine directa, vel indirecta reuelatione pœnitentis, non tamen est verum, quòd non valens abstinere vsu notitiæ sine suo, alteriusue graui damno peccet mortaliter contra religionem sacramenti, aut contra justitiam vsurpando (illæso tamen sigillo) notitiam. Sit jam

888 I. Corollarium. Consiliarius, & immediatus superior, de quo noster Casus productus *n. 865.* videntur omnino peccasse directè contra religionem sacramentalis sigilli; licèt enim non exprimatur in litteris, fuisse directè vel indirectè editum nomen Rei, videtur tamen reipsa fuisse editum; quomodo enim

nim potuit Superior immediatius indicare, se non posse, si quomodo mediatus, se posse mederi illi malo, si ignorauit autorem illius mali? Potuerunt tamen etiam excusari à tanta culpa, tum quia S. Thomas negat, & multi alij, quemquam præter ipsummet confessarium teneri lege sigilli; & illud malum quod impendebat, poterat esse tam graue, vt lex naturalis vetans proditionem confessi cessarit ex aliquorum sententia; & fortè ignorabat vterque Superior, illum consiliarium fuisse interrogatum in ordine ad confessionem; & denique absolutè potuit illud malum 889
esse eius generis, vt sine nominatione pœnitentis etiam impediretur; vt e.g. si ille Religiosus exibat de nocte per januam, ad quam habebat clauem furtiuam, etenim potuit Superior mox curare mutari seram, aut secundum nonnullos infra *n. 909.* referendos aduigilare, vt deprehenderetur in conatu rursum aperiendi. At non cerno, quomodo tunc fuerit recurrendum ad media-

890 tum superiorem. Non judico quidem illos duos Superiores, illum etiam illicite fuerunt usi notitia confessionis, peccasse in legem Clementis VIII. illa enim est pro solis lata confessariis: supra *n. 886.* attamen non video clarè, quomodo excusem ab omni peccato.

891 II. Coroll. Si cognovi ex confessione tua, aut complicis tui confessione, te esse incapacem, aut indignum muneris, ad quod ante auditionem illam confessionis cogitabam te promouere meo suffragio, aut alia ratione, nequeo ob talem confessionem mutare mentem. Ita contra plurimos à Sanchez *cit. disp. 14.* relatos, quorum etiam multi cum Nauarro addunt, me peccare, si non mutem meam inclinationem, seu propositum, sentit ipse Sanchez, Suar. Laymann. Bonacin. alii, & Dicastillo *cit. dub. 7. n. 142.* non immeritò asserens, sententiam illam priorem debere à Pontifice amandari à tota Ecclesia; re enim vera redditur ea ratione confessio valde odiosa.

Nec

Nec obest, etsi forte alter ignoret, 892
me processisse ex notitia confessionis,
satis est, vt sciat, me credere, quod pos-
sit ita procedi. Lugo, Dicast. alii. Est
autem hoc corollarium certum, si lo-
quamur de Superioribus Regularium
propter decretum Clementinum.

III. Coroll. In eodem priore casu 893
non mihi licet ea notitia vti ad inuesti-
gandum, vtrum reuera sis dignus, an
indignus, etenim etiam in hoc ipso fa-
cto vsus notitiæ sacramentalis est odio-
sus, molestissimusque tibi.

IV. Coroll. Teneor tibi præbere sa- 894
cramentum, cuius te incapacem esse
noui ex tua confessione, & male facio,
tibi illud seu publicè, vt fatentur com-
munissimè Dd. seu etiam priuatim pe-
tenti negando. Ita citati pro primo,
& secundo Corollario aduersus negan-
tes illud; etenim non præbendo ex pro-
bro tibi tuum peccatum.

V. Coroll. Scienti mihi ex tua con- 895
fessione, vigere aliqua peccata, vel im-
minere graue malum etiam Reipublicæ

non licet ad illa impedienda quidquam facere, ex quo tibi immineat manifestatio tui. Suarez hic *disp. 34. sect. 9.* testans esse communem, & insinuans esse certam sententiam, contra Scotum & Adrian. apud Lugon. *n. 109.* quamuis idem Suar. in defensione fidei Catholicæ *dub. 6. c. 3. n. 11.* atque Bellarm. *in Apolog. contra Regem Angliæ* & alii plures apertissimè tradant, proditiones posse manifestari, modò non manifestetur (directè, vel indirectè) persona pœnitentis. Dicunt hi, & plures alii *posse*, non dicunt *debere*.

896 VI. Coroll. Malè ageret confessarius, qui ex confessione sola sciens, aliquos discipulos è Rhetorica e. g. esse valde addictos vetitis lusibus, persæpe negligere sacrum quotidianum, id diceret professori, non nominatis illis; quid si enim Professor excitatus hac delatione aduigilet ipse, & deprehendat relapsos post illam denunciationem in pristina illa delicta, puniatque?

897 VII. Coroll. Pecco contra reue-

ren-

rentiam sigilli sacramentalis confitetur, aut complicis confessione sciens, te, aliósque tuos socios mihi struxisse insidias, fugiam, præuidens, socios cognituros, te mihi prodidisse illorum machinationem. Suar. Lugo, Dicast. alii contra Coninck. Laymann. alios, insuper ratos, id esse licitum mihi, etsi præuideam, te ab iis ideo occisum iri; quod quidem minimè gentium credo esse verum.

Si sciens 2. te, & tuos socios solere 898 de nocte exire per aliquam januam ad mala patranda, ego ideo illam claudam cum tuo, sociorumue rubore. Nauarr. Graffiis, Coninck apud Dicastillum.

Si sciens 3. te, qui mihi famularis, 899 esse furunculum, dimittam te è domo mea, nam inde sequitur pudor, & damnum pœnitenti. Bonacin. *q. 6. sect. 5. p. 4. n. 15.* contra alios, tolerabiliùs permittente Medina cum aliis apud Dicastillum *n. 163.* repugnantem, vt ob hanc notitiam meliùs custodiam res meas; minùs pecuniarum tibi credam, modò fiat sine pudore tuo. Si

900 Si sciens 4. ex tui complicis confessione, te commisisse fornicationem, quam negiter neges, ego te ad aperiendam veritatẽ vrgeam fortius, quàm alioqui facerem. Fagundez cum aliis contra alios; quod solum tunc est certum, quando vrgendo inijcio tibi suspicionem de confessione complicis. Supra n. 879.
901 Si sciens 5. te nolle facere necessaria ad legitimam confessionem, vocatus tamen ad te audiendum detrectem, si quidem intelligatur in genere causa. Lugo n. 117.
902 An, si 6. sponsum, qui mihi negauit copulam cum sponsa, ego jam à me dimissum reuocem ad meum confessionale, postquam fuit sponsa fassa suum crimen cum illo; quemadmodum respondi cuidam confessario me interroganti de hoc ipso casu.
903 Si 7. postquam Titius mihi dixit: *Confiteor, me judicasse illam mulierem, quæ est carceri mancipata, esse veneficam*, ego alios postea interrogem, quæ
&

& qualis sit mulier, quæ detinetur in
vinculis. Vide dicta n. 791.

904 Si 8. sciens ex tua confessione, te esse
notorium Clerici percussorem, ego
abstineam tuo consortio, aut quæram
ex aliis, an reuera sis talis. Lugo n. 123.
aut te non esse sacerdotem, desinam ti-
bi confiteri, si desitio cedat in tuum
probrum. Dicastillo n. 158. post Lugo-
nem obseruans, esse prius necessaria
peccata confitenda alteri, venialia illi
personato confessori.

905 Si 9. sciens, ecclesiam esse pollutam,
abstineam à sacro illic faciendo, & ab-
stinens dem causam efficacem suspicā-
di de illo, qui verè polluit. Dicast. n.
154.

906 Si 10. ob grauia peccata mihi à te
detecta ostendam egredienti tibi è con-
fessionali vultum austeriorem. Bonac.
n. 26. Dicast. n. 156.

907 Si 11. te in ipso confessionali con-
uitiis petam ob peccata confessa. Supra
n. 870. secus si ob tuam stupiditatem
vocem te *asinum*; quamquam vt sic
X
eti-

etiam peccdo, sed non contra religionem sigilli.
908 Si 12. sciens ex tua confessione, te miscuisse venenum in vino, ad sacrificandum, desistam à proposito sacrificandi, si nequeam abstinere sine suspicione formanda de te. Bonac. n. 28. Diana part. 5. tr. 11. res. 46. Lugo n. 111. Dicastillo n. 161. contra Scotum, Silu. Henriq. Coninck apud Dianam.
909 Si 13. sciens ex confessione, te vel alios solere de nocte patrare hoc aut illud crimen, ex quo impendeat malum monasterio, moneam Prælatum, vt cõstituat excubias cum periculo, ne deprehendaris tu, aut illi. Dicast. n. 165. contra alios.
910 Si 14. corrigam extra confessionem illum, quem ex tua scio fuisse tuum complicem. Suar. d. 34. sect. 4.
Si 15. sciens, te esse Caio confessum eadem peccata, quæ mihi, ego cum illo loquar de iis. Bonac. n. 24. post Suar. & alios communiter.
911 Si 16. sciens, mihi parari insidias tuo-

ti, aut tali loco, aut te mihi illaturum necem, ſi reddam tibi tuum gladium, ego negem redditionem gladii, detrectem ire ad eum locum, ductus notitia ſolius confeſſionis, & præuidens pudorem, aut manifeſtationem illius, qui hæc mihi manifeſtauit in confeſſione. Dicaſtillo *n. 157.* poſt Lug. contra alios.

Si 17. poſt mortem tuam dicam ex tua confeſſione, te debere huic aut illi 20. 30. &c. aureos; ſi videlicet dicam ſine tuo permiſſu; ſi autem cum permiſſu non ſolùm licitè dicam, ſed etiam tenebuntur hæredes credere mihi aſſerenti, te hoc mihi dixiſſe in confeſſione, ac dediſſe facultatem manifeſtandi. Diana *cit. tr. 11. reſ. 28.* contra Maior, & ſequitur ex dictis *n 846.* 912

Obſeruaui autem alibi, Illuſtriſſimũ Senatum vrbis Lucernenſis tenentis primatum inter Catholicos Heluetos, tantum deferre teſtimonio confeſſarii, vt ipſi plenam (niſi contrarium probetur) fidem habeant aſſerenti, fuiſſe à de- 913
mor-

mortuo facta, aut hanc, aut illam dispositionem. Heluetica gens celebratur singulariter à fidelitate, quid ni ergo habeatur apud ipsos fides curatoribus animarum?

914 Si 18. audiens in agone confitentem publicum peccatorem e. g. Vsurarium dicas, illum verè resipuisse. Mulderus apud Dianam *res. 40.* subdens, si dicis ex licentia pœnitentis non peccare quidem, at nihil ad sepulturam sacram prodesse solum testimonium tuum, sed priùs debere per famam constare de illa resipiscentia.

915 Pro Corollario 19 vel potiùs vigesimo sexto accipe responsum ad hanc

Quæstionem nou-antiquam.

Peccatne grauiter concionator, si grauiter inuehatur in vitium paulò antè confessum, præsente, qui confessus est, qui facilè cogitabit se peti, etsi ipsum Euangelium e. g. causam præbeat de illo dicendi? ℞. Peccat, si inuehatur verè impulsus notitia confessionis, & cum

cum periculo confusionis pœnitentis; secus si non impulsus, tali notitia: nec enim peccabit contra sigillum, etsi forte pœnitens existimet, se peti, & alii etiam hoc censeant, ipséque totus erubescat, & fremat. Nam vt dixi *n. 875.* audita confessio non vetat, ne postea faciamus ea, quæ essemus facturi, si nullam excepissemus confessionem.

Quia tamen discretio noscitur 916 omnium virtutum esse mater. text. cap. 1. *de off. custodis*, si discretio hæc desit, deerunt aliæ virtutes, & earum loco scandalum pusillorum. Et hoc esto vicem responsi ad quæstionem à viro graui recitatis verbis mihi propositam 3. Augusti anni 1565. Claudo penultimum hoc omnium meorum Alphabetorum.

Casu de meipso.

ETenim forte nonnemo alba mentis 9 magis de me, quàm ego ipse solicitus & timebit, ne fortasse quispiam vanas de me

me illud vulgatum: Turpe est doctori, cùm culpa redarguit ipsum. *Ego verò superius scripsi, reprehensione dignos illos concionatores, qui è pulpito detonantes in vitia dicunt, se hæc, aut illa non semel in ipsamet confessione audiuisse; ipse verò etiam non semel quà implicitè, quà etiam explicitè indicaui, esse à me in sacro tribunali cognita, animaduersa hæc, aut illa peccata, hos aut illos defectus non paruos, an non ergò & ipse obiurgandus videor?*

918 ℞. à me nullam agnosci culpam ea in re. 1. quia nec quisquam potest vel tenuissima suspicione assequi, cuiusnã mortalium culpam referam, nec si quis fortè illorum, quorum facta non laudanda refero, sit adhuc superstes, & hæc legat, poterit vlla cum probabilitate suspicari, se à me designari, cùm nec ego de quoquam in particulari cogitarim, dum hæc scribebam, nec dubitem, quin facilè quiuis habiturus mihi sit fidem asserenti, me non in vno, sed valde diuersis Episcopatibus exce-

pis-

pisse longè plus, quam centum millia confessionum, ac proinde fortasse plus, quam centies animaduertisse, quæ refero. 2. Scandalizantur quidem auditores, cùm audiunt Parochum dicentem, se hæc, aut illa cognouisse in confessione, sed in primis ferè soli imperitis & indocti, scientibus autem legem loquor. Deinde meritò timent, ne fortè adsint præsentes in tanto numero, quos pungat conscientia, & memoria patrati, inque confessione manifestati peccati, atque idcirco erubescant coram assidentibus. Nil eiusmodi hic metuendum.

Sit igitur

Confessario Confessariorum

IESV CHRISTO

Sempiternus honor, & Gloria.

INDEX

Numerus hic expressus, est Marginalis.

A

ABbates nonnulli habent jus approbandi. n.56.

Absolutionis forma essentialis quæ 148. accidentales quæ 158. Verbum absoluo an determinate significet absolutionem à peccatis. 154. quid, si tu antequam diceres: absoluo, non habuisti determinatam intentionem ad absolutionem à peccatis, & censuris. [illegible] an valeat absolutio à muto data, scripto, vel nutibus. 166. data absenti. ibid. data ante absolutionem à censuris, posito quod pœnitens sit excommunicatus. 167. quo sensu dicatur absolui, qui non habet peccatum nisi jam integre remissum. 170. an licite repetatur absolutionis forma. 172. & singulariter quando quis fuit distractus eam proferendo. [illegible]

aut quando jam datâ absolutione additur aliquod veniale. 129. quantum sit peccatum absoluere cum distractione voluntaria. 177. absolutio sub conditione quando licita. 207. an verbis exprimenda conditio. 270. an intentio conditionata debeat esse explicita. 272. absolutio omissa per oblivionem quomodo supplenda. 286. non danda nisi præsenti moraliter. 284. & 288. declaratur pulchro casu. 289. an post sex dies. 290. an negari possit incapaci. 321. an data à Regulari priuilegiato valeat in foro externo. 644. & 645. absolutio indirecta quid sit. 690. absolutio à censura datur etiam absenti. 286.

Actio indifferens an materia confessionis. 510.

Approbatio quid 43. tacita quid. 44. à quo Episcopo danda. 57. est necessaria confessario Regulari respectu familiarium. 63. & monialium. 64. non necessaria pro absolutione venialium. 79.

Ara portatilis priuilegium quatenus usurpandum in diœcesi Constantiensi. [illegible]9.

Articulus mortis quid sit. 125. quinam particulariter dicantur in eo constituti. 126. quis eos valide absoluat. 129. an post absolutionem datam ab inferiore oporteat recurrere ad superiorem. 136.

B.

Beneficium parochiale proprie quid. 45.

R. P. Bernardi Colnagi laus. 208.

C.

Chanouuskiana familia donum mirificum. 35.

Castitatis Religiosæ votum violatum quando reseruetur. 677.

Casus reseruatus quid sit. 348. eius conditiones. 349. nominatim quando est dubius. 356. quid si postea deprehendatur fuisse certo reseruatum. 358. quid si pœnitens putauit non esse reseruatum? 360. quis casus reseruare queat. 382.

quis absoluere à reseruatis. 367. ac nominatim quando nequit adiri superior. 367. & 378. præsertim papa. 367. an per absolutionem tollatur reseruatio casus obliti. 377. quid agendum confessario, cum ei adfertur casus reseruatus, à quo nequit absoluere. 356. & 700. quomodo se geret superior, quando casus defertur ad ipsum. 393. & singulariter superior Regularis. 703. quid agendum habenti casum reseruatum, & nequeunti adire superiorem. 378. singulariter quando est Religiosus. 700.

Casuum notabiliorum elenchus.

Milites confessarii. 1. flagitiosus petens in hæretico carcere confessarium. 29. perpetuum prodigium. 35. excipiens confessiones cum tacitâ approbatione. 40. parochus nolens absoluere alienos sine licentiâ proprii. 67. Rudes 101. casu reseruato obstrictus, & interim periclitans capite. 123. Curiosus. 256. absoluens è vestigio non confessum intra 10. annos. 266. absoluens è platea decumbentem in domo. 283.

absoluens dissimulanter communicantem. 291. indiscretè rigidus. 302. Rustici malè cauti. 347. rusticè confitentes. 425. pueriliter confitentes. 443. morio confitens. 460. confessarius non satis intelligens idioma pœnitentis. 478. dormitans inter audiendas confessiones. 488. delire scrupulosus. 470. & 493. recidiuus. 514. nouitius mollitiei addictus, & dimittendus. 536. confessarius Principis. 554. moribundus Iudeus absolutus cum dubiis signis doloris. 591. alii tredecim notabiles casus de absolutione moribundi. a. n. 613. ad 626. Religiosus confitens alteri sine facultate superioris. 626. perficiens pœnitentiam, & tamen putans, se non perficere. 739. Prædicans reuelans sigillum confessionis. 778. alius idem faciens. 779. non reuelans innocentiam singularem pœnitentis. 796. sex casibus declaratur, quomodo frangatur, aut non frangatur sigillum. 817. singulariter casu mulieris confitentis imagini. 823. parochus audiens cum periculo violandi sigilli confiten-

stentes pueros. 863. inconsulte revelantes sigillum. 820. & 865.

Certitudo moralis quando adsit. 278.

Compensatio occulta quando licita. 222.

Concubinarii an absoluendi. 515. & 532. quomodo confitebuntur numerum fornicationum. 589.

Confessio sacramentalis quid 5. est duplex necessario statuenda. 11. an liceat quandoque confiteri laico. 16. non iubenda repeti sine necessitate. 275. valdè practicè. an repetenda, quando pœnitens notat haberi à confessario pro veniali, quod est mortale. 279. aut non esse facta, quæ verè sunt facta. 280. confessionis defectus substantialis quando adsit. 281. & 293. quomodo corrigendus. 283. confessionis onus alleuiandum, quantum potest. 324. in confessione generali an licitè omittantur species, & numeri peccatorum mortalium. 585.

Confessarius.

Confessarii descriptio. 3. munia. 22. obligatio ad confessiones audiendas. 26.

 sin-

singulariter cum periculo vitæ. 30. obligatio sequendi opinionem pœnitentis. 178. status gratiæ. 196. preparatio ad confessionem. 201. non peccat etsi in peccato mortali audiat ipsam narrationem peccatorum. 196. quid si in ipso confessionali incidat in mortale, & nequeat conteri ante absolutionem? 197. an absoluens in mortali multos patret multa sacrilegia. 199. quomodo peccet increpando pœnitentes. 202. & conuitia petendo. 203. quænam teneatur interrogare. 204. & 337. & singulariter quando pœnitens confitetur dubia. 213. aut ipse aliqua nō intellexit. 235. & singulariter quando nō intellexit venialia. 238. quādo peccet mortaliter per euagationem oculorū. 219. & non repetendo formulam, quando eâ prolatâ narratur nouū peccatum. 220. quando peccet non iniungendo restitutionem. 221. absoluendo viventes occultâ cōpensatione. 222. nolentes inuenta dare pauperib⁹. 222. nolentes resalutare eos, a quib⁹ offesi. 224. assuetos maledictionib⁹. 226. blasphemates in ebrietate 227

af-

afferentes solum peccatū in genere. 229. aut actus indifferentes. 231. aut dicentes: non præfixi meis operibus bonā intentionē. 232. aut non fatentes ea, quæ ipsi nouit comissa ab iis. 240. & 246. nominatim quādo ex confessione sponsæ nouit fornicationē sponsi. 241. an quandoq; licite adigat ad nominandū complicem. 247. quādo licitè absoluat sub cōditione. 267. quomodo se geret, quando protulit formulam inualide. 294. aut, quando aduertit, se nō sufficienter interrogasse numeros, & species peccatorū. 296. & quando nō docuit docenda, vel docuit nō docenda. 298. aut dedit pœnitentiā incompetentē. 301. aut circa materias venereas examinandus est accuratior, quā circa alias. 217. aut curiosus. 219. cōfessarii prudētia in quo cōsistat. 304. singulariter circa examē. 307. & doloris excitationē. 308. propositiq; emēdationis. 309. aut instructionē. 311. nominatim nō intelligentiū vltatenus Mysterium Trinitatis. ib. & putantiu, pollutionē voluntariam non esse mortale crimen. 315. & iurantium per mille

sacramenta. 320. an licite male dudum dimittat, qui tamen sit capax absolutionis. 321. quibus aphorismis vtetur. 324. qua industria circa examen pœnitentis. 332. & 335. 337. 340. an interrogationes prudenter differat vsque ad finem confessionis. 334. quatenus licite vtatur præsumptionibus, quando potest habere certitudinem. 338. quomodo se geret circa adferentes casum reseruatum, à quo nequit absoluere. 384. & quomodo circa imperitissime confitentes rusticos. 429. & cum pueris. 444. & fatentibus se bene cogitasse, quod male agerent. 458. & semistultis. 460. & surdis. 471. & mutis. 476. & ex inepta, incorrigibili tamen phantasia nolente vnquam confiteri. 470. quoties ad cõfessionem admittet semifatuos? 468. surdos, seu surdastros. 471. & mutos. 477. quomodo se geret cum pœnitentibus, quorum linguam non satis intelligit. 479. quid aget, quando ob somnolentiam non intellexit aliqua peccata. 489. quomodo tractabit scrupulosos. 498.

498. an absoluet confitentes meras imperfectiones. 510. & Recidiuos. 119. an licite compellet Nouitium implicitum vitio pollutionis ad petendam dimissionem, 536. & ad qua licite cogat pœnitentem. Ibid. §. 5. quomodo examinabit peccata carnalia. 539. quæ remedia adhibebit? 548. quomodo se geret erga Principem, cuius conscientiam regit? 554. quomodo erga non soluentes debita, aut censūs. 561. & 563. quomodo erga vsurarios. 565. quomodo circa duello decertantes. 573. confessarius pœnitentem sollicitans ad turpia, an & quatenus denuntiandus. 578. Bullæ denuntiationis non sunt receptæ in germaniâ. 576. an licite excipiat confessionem mulieris, cum quâ peccauit. 581. quomodo se geret cum facientibus sine expressione vlla numeri confessiones generales. 583. aut cum Lutherano faciente primam confessionem. 592. aut cum moribundo dante, vel non dante signa doloris. 597. & nominatim confessarius Societatis IESV 605. quomodo se geret circa pœniten-

veniat ad confessionem. ... immutationem ... commutationem ... confessionis sigillo quatenus temperura vide verb. sigillum ... quatenus possit ... confessionis. 867. ...
Constantiensis ... circa approbationem nouorum parochorum ... circa Casus reseruatos ...

Consuetudo dat jurisdictionem. 81. & ... consuetudo peccandi quando exprimenda in confessione ... contractus germanicus, seu censualis nequit contrahi cum nihil lucrante. 567.

D

Distracte absoluens quantum peccat. 177. quando teneatur iubere repeti peccatum non intellectum ob distractionem. 237. & singulariter quando presumit peccatum, quod non intellexit, fuisse solum veniale. 238. quid si ob distractionem nullum intellexit, at scit, quod pœnitens soleat semper unum quoddam certum confiteri? 239. notabilis doctrina de distractionis tenuitate. 238.

Du-

Dubitans de potestate absoluendi, an licite absoluat. 219. & 220. dubia pœnitentia an conferenda. 208. & quomodo quando soluendum in dubio. 212. dubitare proprie quid. 221. vide ubi de doctrina de dubiis generatim. 269. multi inuincibiliter ignorant, peccant operando cum conscientia dubia. 277.

Duellum duplex. 572. in germania quis absoluat a priuato. 573.

E

Episcopi nomine qui veniant. 56. & singulariter pro approbatione. 57. & an hodie absoluant ab haresi occulta. 370. & a notoria quinam in germania. 371. quot casus soleant reseruare. 364. quando absoluant a reseruatis papa. 367. & 370. episcopi titulares habent veram approbationem. 46. episcopi in germania absoluunt a duellis priuatis. 573.

Error communis, an & quomodo tribuat

cum jurisdictionem. 107. Examen pro approbatione quibus remittatur. 59. ex animis conscientia defectus quando confessionem non reddat inualidam. 278. examinare pœnitentem an teneatur confessarius. 335. & 355. Excommunicatio non obest per se valori absolutionis. 168.

Exercitia spiritualia obiens Religiosus an possit absolui a reseruatis. 653.

H. I. L.

Hæresim quis absoluat. 369. 370. 371.

Imperfectio propriè quid. 507. exempla varia. 509. an confitenda. 510. singulariter quando non est obtemperatum inspirationibus diuinis. 511.

Intentionem bonam non præfigens bonis, aut indifferentibus an præbeat materiam absolutionis. 231. Irregularitatem ex delicto an tollere possint Religiosi priuilegiati. 641.

Iurisdictio quid. 69. quotuplex. 70. an necessaria respectu venialium. 71.

quo-

quomodo acquiratur. 79. ibid. etiam ex consuetudine. 81. iurisdictionem ad confessiones quis delegare queat. 102. & nominatim an Poenitentiarius de confessionibus. 103. quando expiret iurisdictio. 13. singulariter cooperatorum. 74.

Licentia tacita proprie quid. 90. praesumpta quid. ibid. *tacita exemplum, & conditiones. 85. & singulariter n. 95. praesumptae conditiones. 89.*

M. & N.

Mollitiei peccatis implicitus Nouitius an teneatur petere dimissionẽ. 536. quomodo medendum addictis huic vitio. 553. totus mundus est plenus hoc genere obscoenorum. ibid. *eneruat corpus. 553. an ignorantibus esse graue crimen manifestanda veritas. 315. an teneantur ieiunare. 553.*

Moniales inualide absoluit non approbatus. 64.

Mors solita mirifice denunciari. 35. & 39. moribundus non absoluendus, quan-

quando constat non dedisse ulla signa doloris. 605. secus si præsumatur edidisse ex decreto Societatis IESV, non docendo absolui posse, qui non potest docere datur edidisse signum doloris non vetat praxin contrariam. Vbi vide [illegible] 609.

Muti confessiones quomodo excipienda. 476.

Nomen edere non tenetur pœnitens. 257.

P

Nouitius Religiosus sæpissime cadens in certum mortale crimen non tenetur petere dimissionem, aut indicare superioribus 536. nouitium quis à reseruatis absoluet? 666.

Numerus peccatorum quomodo extorquendus ex diutissime non confesso. 252. 336. 340. 435. non est in eo exprimendo seruandus strictus rigor, quando sufficienter exprimitur status.

Occasio peccandi proxima, & remota quæ. 525.

Opi-

Opinionis probabilitas an [illegible] tribuat iurisdictionem [illegible] an opinionem [illegible] confessarius 178. [illegible] quando [illegible] 18 [illegible]

Oraculum viuæ vocis quid. 668. [illegible] oracula viuæ vocis. ibid.

P.

Parochis obligatio ad confessiones audiendas. 26. [illegible] quando licent confi[illegible] quando parochus censeatur [illegible] suo vicino facultatem audiendi [illegible] 8. 90. 95. & 96. quando expiret hæc facultas. 140. & 142. parochi potestas specialis circa moribundos laborantes casu reseruato. 138. & alios non moribundos irretitos casu episcopali. 369.

Paupertatis votum quomodo violetur mortaliter. 675. & 676. Peccatum in genere an sufficiens materia absolutionis. 229.

Pere-

Peregrinorum confessiones quis audiat. 82. pœnarum nomine quid veniat in priuilegiis absoluendi. 639. pœna omnis est hodie arbitraria. 845.

Pœnitentiarius diœcesanus an possit subdelegare potestatem absoluendi. 103. pœnitentia sacramentalis quid sit. 741. qualis iniungenda. 745. quomodo pœnitens teneatur eam exequi. 764. quas ob causas possit iniungi minor, quam mereantur peccata. 758. quatenus iniunctam possit commutare confessarius. 774. an etiam pœnitens. ibid.

Præsumit recte confessarius, pœnitentem iudicasse de obiecto, vt erat iudicandum. 183. an licite vtatur præsumptionibus, quando potest habere certitudinem. 338.

Puerorum confessiones quomodo audienda. 444.

R.

Recidiui qui dicantur. 517. quoties absoluendi. 521. & singulariter quando

confessario datur potestas absoluendi à reseruatis omnes præter Recidiuos. 690.

Regulares seu Religiosi.

Regularium examen. 55. an valide absoluant negata iniuste approbatione. 49. an alibi approbati rursum approbandi alibi. 58. quomodo accipiant iurisdictionem. 99. an absoluant à censuris extra sacramentum pœnitentiæ. 143. quanti facienda talis absolutio. 144. an à reseruatis possint absoluere extra sacramentum. 642. an hodie valide absoluant à reseruatis episcopo. 374. Regulares prælati quomodo se gerent in audiendis suorum confessionibus. 253. Regulares an absolui queant confitentes solam transgressionem regulæ ad peccatum per se non obligantis. 513. religioso iustitiam lædente monasterium non tenetur ad compensationem. 564. nequit religiosus audire cuiusquam confessionem sine facultate sui superioris. 630. quid si nouus incola collegii derepente rogetur, vt au-

diat

diat confitentem? 631. quid si neomysta? 632. an sine peculiari facultate absoluat à reseruatis Pontifici. 633. quando censeatur reuocata facultas, quæ erat data. 634. nullus etiam regularis excipit valide confessionem alterius regularis sine facultate superioris confiteri volentis. 636. & 658. at valide in aliena Ecclesia. 643. an absolutio à censura, quam dat religiosus priuilegiatus, valeat etiam in foro externo. 644. & 645. religiosus itinerans à quo absolui queat. 646. quid si peregrinetur ad pium locum, an à reseruatis poterit absolui. 652. an si obeat exercitia spiritualia? 653. an studens in academia. 654. an missus ad ordines suscipiendos. 655. casus regularium reseruati annumerantur. 669. explicantur. 670. quinam præterea reseruentur in Societate. 680. explicantur duo decreta Societatis de casibus reseruatis. 687. & 688. quindecim practicæ & selectæ obseruationes circa absolutionem reseruatorum apud regulares traduntur tum pro confessarit

is,

ij, tum pro pœnitentibus. ib. n. 699. ad 724. regulares non tenentur obseruare leges communes ipsis, & sæcularibus, quando sæculares eas non seruant. 577.

S.

Scribere confessionem an teneatur surdus. 475. & mutus. 477.

Scrupulus quid sit. 496. unde oriri soleat. 497. remedia aduersus scrupulos adhibenda a confessario. 498.

Sigillum confessionis.

Sigillum confessionis quid sit. 781. ex qua confessione oriatur. 782. & 787. quænam cadant sub illud. 788. ad quid obliget illa phrasis: dico hoc R.æ V.æ. sub sigillo confessionis. 791. quibus modis frangatur sigillū. 799. quid sit indirecte reuelare. 802. quid si dicas, te haic, aut illi pro pœnitentia imposuisse psalmū miserere? 813. oculis vel signis detegatur

fra-

fractio sigilli. 817. an & quatenus cum facultate pœnitentis possit sine fractione sigilli loqui confessarius. 825. quando non censeatur pœnitens dare facultatem expressam. 831. & 834. an data facultas reuocari queat. 833. an liceat in hodierna confessione loquaris de peccatis nuperæ confessionis sine pœnitentis facultate. 826. an statim post confessionem liceat loqui de auditis. 828. quanta sit obligatio sigilli. 836. pœna frangentis sigillum quæ. 842. an arbitraria. 844. confessarius dicens, se habere à pœnitente facultatem loquendi de peccatis, an probare debeat. 846. an liceat instituere inquisitionem in illum, qui spargitur fregisse sigillum. 847. sigillum quas personas obliget. 849. sententiæ rigidiores de sigillo sunt sequendæ. 853. quatenus liceat vti notitiâ sigilli. 867. an saluo sigillo colligas, legasque fragmenta chartæ, in qua fuit scripta confessio aliena. 878.

Societas IESV quos habeat casus reseruatos. 685. quomodo sint reseruati.

357. & intelligendi. 671. singulariter cum obligatione se sistendi superiori. 701. 707. 715. Societas an absoluat à duello. 573. an vetet, ne absoluamus morituri entes sine signo doloris. 604. eius alumni itinerantes cui confiteantur. 646. & existentes in alieno Collegio. 656. & tempore Iubilei. 660. quid intelligat per recidiuos. 695. ViceRector an absoluat à reseruatis. 713. Alia vide n. 55. 608. 635. 664. 655. 684. 686. 701. 707. 716. 728.

Somnolentia confessarii quantum peccatum. 491. an obliget ad repetitionem dictorum iniungendam. 492. Sponsorum confessiones pariunt singularem difficultatem. 240. Stulti confessio an audienda. 460. Surdi quomodo audienda. 470.

V.

Vagorum & viatorum confessiones quis audiat. 82.

Venereis peccatis obnoxii quomodo exa-

examinandi. 539. *ſingulariter adoleſcentuli.* 544. & 545. & *ſponſi.* 546. & *coniugati peccantes inter ſe.* ibid. *quomodo emendandi.* 548. *quomodo confitebuntur ſoliti concupiſcere obuias quaſque.* 588. *aut peccare cum qualibet.* 589.

Vſura proprie quid. 565. *varii modi committendi palliatam.* 568.

Errata correcta.

Primus numerus deſignat marginalem, ſecundus lineam marginalis.

202.	13.	Palanci	Polanci
208.	13.	confexus	confeſſus.
436.	46.	397.	337.
441.	9.	559.	459.
519.	7.	cenets	centies.
534.	5.	impertire	impertirer.
535.	4.	quodlibetium	quodlibeticum
569.	6.	incenſum	in cenſum.
678.	6.	reſ. 6.	reſ. 61.
725.	6.	tineri	timeri.
729.	1.	Ordinatioris	Ordinationis.

Cetera corriget, ignoſcet benignitas Lectoris.

FINIS.

examinandi. 539. singulariter adolescentuli. 544. & 545. & sponsi. 546. & coniugati peccantes inter se. ibid. quomodo emendandi. 548. quomodo confitebantur soliti concupiscere obuias quasque. 588. aut peccare cum qualibet. 589.
Viri proprie quid. 565. varii modi committendi [illegible]. 568.

Errata corrige.

Pro [illegible] marginalem, [illegible] marginalis.

302.	15	[illegible]	Volanei
306.	[illegible]	[illegible]	coniectus.
426	45	[illegible]	557.
421	9	[illegible]	459.
510.	7.	[illegible]	centies.
534.	[illegible]	[illegible]	impertirer.
544.	[illegible]	[illegible]	quodlibeticum
556.	[illegible]	[illegible]	in censum.
575.	6.	[illegible] 5.	vel 61.
705.	6.	[illegible]	timeri.
720.	1.	Ordinatoris	Ordinationis.

Cetera corr[illegible] ignoscet benignus Lector.

FINIS.

